

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΣΑΕΚ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2026

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων

ΣΑΕΚ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2026

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ «ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΝ»

Συγγραφική ομάδα

Στέλλα Χατζοπούλου

Ειρήνη Ασπρίδου

Ελισσάβετ Βιβιλάκη

Γεώργιος Δαμασκηνίδης

Παρασκευή Καλοφύρη

Παναγιώτα Κοβάνη

Παναγιώτα Κοσμά

Ζήσιμος Λυκούδης

Αναστάσιος Παπαδόπουλος

Νικόλαος Τσιμιτάκης

Ερμόλαος Ψαριανός

Σύμβουλος μεθοδολογίας ανάπτυξης

του εκπαιδευτικού εγχειριδίου

Χρήστος-Θεόφραστος Φώης

Γλωσσική επιμέλεια

Εκδόσεις Σοκόλη

Σχεδιασμός-σελιδοποίηση

Mr. Moschos / WINK DESIGN

Το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού εγχειριδίου της ειδικότητας διαμορφώθηκε από τη συγγραφική ομάδα με βάση μεθοδολογικές προδιαγραφές και ειδικά πρότυπα που επεξεργάστηκε το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» (κωδικός ΟΠΣ [MIS] 5069281) του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020», που υλοποιήθηκε με σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων και, ειδικότερα, από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρο της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ και τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Κ.Τ.). Το παρόν εκπαιδευτικό εγχειρίδιο αναπτύχθηκε με την ευθύνη του ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, τα επιστημονικά στελέχη του οποίου παρακολούθησαν και υποστήριξαν τον συντονισμό του έργου σε όλες του τις φάσεις.

Περιεχόμενα

1	Πρόλογος	7
2	Εισαγωγή	9
A	Περιγραφή ειδικότητας	11
1	Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού	11
1 . 1	Τίτλος ειδικότητας	11
1 . 2	Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)	11
2	Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας	12
2 . 1	Ορισμός ειδικότητας	12
2 . 2	Αρμοδιότητες/Καθήκοντα	12
2 . 3	Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα	13
2 . 4	Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης	13
B	Σκοπός και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας	14
1	Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας	14
2	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης	15
Γ	Βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές και αναλυτικό περιεχόμενο του προγράμματος της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης	17
1	Ωρολόγιο πρόγραμμα	18
2	Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης	20
2 . 1	ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄	20
2 . 1 . A	ΑΝΑΤΟΜΙΑ / ΚΙΝΗΣΙΟΛΟΓΙΑ	20
2 . 1 . B	ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ	25
2 . 1 . Γ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ – ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΡΙΧΩΤΟΥ ΚΕΦΑΛΗΣ	31
2 . 1 . Δ	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ	36
2 . 1 . Ε	ΧΤΕΝΙΣΜΑΤΑ ΕΠΟΧΗΣ	42
2 . 1 . ΣΤ	ΧΡΩΜΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ	49
2 . 1 . Ζ	ΚΟΣΜΗΤΟΛΟΓΙΑ – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΥΛΙΚΩΝ	54
2 . 1 . Η	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ	59

2 . 2	ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄	67
2 . 2 . Α	ΧΤΕΝΙΣΜΑΤΑ ΕΠΟΧΗΣ	67
2 . 2 . Β	ΧΡΩΜΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ	72
2 . 2 . Γ	ΚΟΣΜΗΤΟΛΟΓΙΑ – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΥΛΙΚΩΝ	77
2 . 2 . Δ	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ	82
2 . 2 . Ε	ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	88
2 . 2 . ΣΤ	ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΕΠΟΧΗΣ	95
2 . 2 . Ζ	ΜΑΚΙΓΙΑΖ MEDIA	100
2 . 2 . Η	ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ – ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ	106
2 . 3	ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄	112
2 . 3 . Α	ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ – ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ	112
2 . 3 . Β	ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΘΕΑΤΡΟΥ	117
2 . 3 . Γ	FACE & HAIR CHART	123
2 . 3 . Δ	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ	128
2 . 3 . Ε	ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΚΟΜΜΩΣΕΙΣ – ΠΕΡΟΥΚΕΣ	134
2 . 4	ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄	142
2 . 4 . Α	ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΚΟΜΜΩΣΕΙΣ – ΠΕΡΟΥΚΕΣ	142
2 . 4 . Β	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ / ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	148
2 . 4 . Γ	ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ	153
2 . 4 . Δ	BODY PAINTING	159
2 . 4 . Ε	ΞΕΝΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ: ΑΓΓΛΙΚΑ	164
2 . 4 . ΣΤ	PROJECT MAKEUP & HAIR	170
2 . 4 . Ζ	ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ – ΦΩΤΙΣΜΟΙ	177
3	Διδακτική μεθοδολογία	184
4	Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης	187
4 . 1	Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας	187
4 . 2	Μέσα ατομικής προστασίας	188
Δ	Προδιαγραφές υλοποίησης πρακτικής άσκησης	189
1	Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης	190
2	Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η	192
2 . 1	Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης	192
2 . 2	Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου/-ης	192
2 . 3	Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης	194
3	Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/-τριας της πρακτικής άσκησης	196
4	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης	197

5	Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος πρακτικής άσκησης	201
5 . 1 . Α	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΔΕΡΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΡΙΧΩΤΟΥ ΚΕΦΑΛΗΣ	201
5 . 1 . Β	ΜΕΛΕΤΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ – ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΟΛΩΝ	202
5 . 1 . Γ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ	202
5 . 1 . Δ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΝ	203
5 . 1 . Ε	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΧΩΡΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ/-ΤΡΙΕΣ	204
5 . 2	Μεθοδολογία υλοποίησης πρακτικής άσκησης	205

Βιβλιογραφία 207

Α	Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα	208
Β	Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων	220
Γ	Σχετική εθνική νομοθεσία	223

1 | Πρόλογος

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο της ειδικότητας «Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων» αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» [κωδικός ΟΠΣ (MIS) 5069281], η οποία υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων, και, ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρο της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ και τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση».

Το έργο αυτό αποτέλεσε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για τη βελτίωση και ενίσχυση του θεσμού της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε μια περίοδο κατά την οποία, περισσότερο από ποτέ, το αίτημα της διασύνδεσής του με την αγορά εργασίας είναι επιτακτικό και επίκαιρο. Ιδιαίτερα, μετά τη μακρά περίοδο οικονομικής κρίσης και ύφεσης την οποία αντιμετώπισε η ελληνική κοινωνία αλλά και τις συνέπειες από την πανδημική κρίση Covid-19, οι αναδυόμενες προκλήσεις καθιστούν αναγκαία τα στοχευμένα μέτρα εκσυγχρονισμού του θεσμού. Το συγκεκριμένο έργο αποτέλεσε μια συστηματική προσπάθεια αντιμετώπισης χρόνιων αδυναμιών του πεδίου, αναβάθμισης του επιπέδου των παρεχόμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, και βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων που απορρέουν από την επαγγελματική κατάρτιση σε συγκεκριμένες ειδικότητες.

Εμπερικλείοντας μια καινοτόμο δέσμη αλληλοσυμπληρούμενων δράσεων, μεθόδων και πρακτικών, επιδίωξε να συμβάλει με πολλαπλασιαστικό τρόπο στην ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου:

- Διεξήχθη ποιοτική έρευνα με στόχο τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών και της δυναμικής που διέπει το πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στη χώρα μας και στον ευρωπαϊκό χώρο, με στόχο τη διαμόρφωση σχετικών προτάσεων πολιτικής.
- Αναπτύχθηκαν:
 - Επικαιροποιημένοι «οδηγοί κατάρτισης» για 130 ειδικότητες αρχικής κατάρτισης,
 - Αντίστοιχα εκπαιδευτικά εγχειρίδια για την υποστήριξη της κατάρτισης/εκπαίδευσης των σπουδαστών/-τριών,
 - Συναφείς τράπεζες θεμάτων για κάθε ειδικότητα.
- Το σύνολο των παραπάνω στηρίχθηκε σε ένα ενιαίο μεθοδολογικό πλαίσιο, μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η σύνδεση της κοινωνικής εμπειρίας της εργασίας, της εκ-

παίδευσης και της πιστοποίησής της λαμβάνοντας υπόψη του το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, καθώς και τις ιδιαιτερότητες του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

- Τέλος, με γνώμονα την ενίσχυση της θετικής επενέργειας του έργου σε θεσμικό επίπεδο, αναπτύχθηκε μια μεθοδολογία ευέλικτης τακτικής περιοδικής επανεξέτασης και επικαιροποίησης των περιεχομένων των οδηγιών κατάρτισης, των εγχειριδίων και των τραπεζών θεμάτων, έτσι ώστε αυτά να βρίσκονται –κατά το δυνατόν– σε αντιστοιχία με τα νέα τεχνολογικά, οργανωσιακά, εργασιακά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των εκπαιδευομένων.

2 | Εισαγωγή

Το παρόν εγχειρίδιο, εκκινώντας από την περιγραφή της ειδικότητας, εστιάζεται στο αναλυτικό περιεχόμενο και τις βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές ενός προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα «Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων». Στοχεύει στην ενημέρωση του συνόλου των συντελεστών του, λαμβάνοντας υπόψη τα περιεχόμενα των καθηκόντων και τις ιδιαιτερότητές τους, καθώς και τους ισχύοντες θεσμικούς περιορισμούς στο πεδίο.

Απευθύνεται κυρίως στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες αλλά και στους/στις εκπαιδευτές/-τριες των προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Επιπλέον, αποτελεί ένα χρήσιμο εγχειρίδιο για τα στελέχη σχεδιασμού, τους σχετικούς φορείς υλοποίησής τους –τις Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης– αλλά και για το σύνολο των υπόλοιπων δυνάμει συντελεστών ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, ιδιαίτερα για όσους/-ες συμμετέχουν στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Το εγχειρίδιο αυτό αποτελεί μια συστηματική βάση η οποία περιλαμβάνει βασικά στοιχεία για την κατανόηση του πεδίου της συγκεκριμένης ειδικότητας, αλλά κυρίως εστιάζεται στην ανάλυση των μαθησιακών ενοτήτων και των εκπαιδευτικών προδιαγραφών της θεωρητικής και της εργαστηριακής κατάρτισης, καθώς και στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Στην κατεύθυνση αυτή, για κάθε υλοποιούμενο πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, είναι απαραίτητο να ληφθούν συστηματικά υπόψη τα εκπαιδευτικά περιεχόμενα, αλλά και οι μεθοδολογικές προδιαγραφές που περιλαμβάνονται σε αυτό.

Ειδικότερα, το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο αποτελείται από τέσσερα (Α΄-Δ΄) Μέρη.

- **Το Μέρος Α΄ παρέχει συνοπτικά τις πληροφορίες που αφορούν την περιγραφή της ειδικότητας.**
Περιλαμβάνει την περιγραφή της ειδικότητας, των κύριων εργασιακών καθηκόντων της, των προοπτικών απασχόλησης σε αυτήν, ενώ γίνεται αναφορά σε βασικές πηγές πληροφόρησης σε σχέση με την ειδικότητα.
- **Το Μέρος Β΄ εστιάζεται στον καθορισμό των ευρύτερων αλλά και των επιμέρους ενοτήτων προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος κατάρτισης.**
Αναφέρεται στις δραστηριότητες που θα είναι σε θέση να επιτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες μετά το πέρας της συνολικής κατάρτισής τους στη συγκεκριμένη ειδικότητα.

- **Το Μέρος Γ΄ εστιάζεται στο περιεχόμενο και τη διάρθρωση του προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, καθώς και σε βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές υλοποίησής του.**

Το Μέρος Γ΄ περιλαμβάνει το ωρολόγιο πρόγραμμα, καθώς και την περίληψη, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τις ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα, τις βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά, ένα κείμενο αναφοράς και τις προτεινόμενες πηγές μελέτης κάθε μαθησιακής ενότητας. Επιπλέον, αναφέρεται στην προτεινόμενη διδακτική μεθοδολογία, καθώς και σε σημαντικές πληροφορίες που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης.

- **Το Μέρος Δ΄ εστιάζεται στην περιγραφή του περιεχομένου, των χαρακτηριστικών και των προδιαγραφών υλοποίησης της πρακτικής άσκησης.**

Περιλαμβάνεται η περιγραφή του θεσμού της πρακτικής άσκησης και παρέχονται χρήσιμες οδηγίες για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες και τους/τις εκπαιδευτές/-τριες στον χώρο εργασίας. Στα περιεχόμενα συγκαταλέγονται, επίσης, οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης, οι ενδεικτικές εργασίες τις οποίες θα εκτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες, καθώς και οι ειδικές προδιαγραφές υλοποίησης που αφορούν τον εξοπλισμό. Αναλύονται οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων, ενώ προτείνονται βασικές μεθοδολογικές αρχές για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο και η τράπεζα θεμάτων της ειδικότητας συνδέονται οργανικά με τον αντίστοιχο οδηγό κατάρτισης της ειδικότητας¹.

Για τη συγγραφή της μεθοδολογίας ανάπτυξης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων συνεργάστηκαν οι Ρένα Βαρβιτσιώτη, Ελένη Θεοδωρή, Κωνσταντίνος Μαρκίδης και Δέσποινα Μπαμπανέλου, η οποία ανέλαβε και τη συντακτική της επιμέλεια. Αυτή εκπονήθηκε στο πλαίσιο της «Οριζόντιας Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας» της εν λόγω Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» και με βάση μια κατάλληλα προσαρμοσμένη εκδοχή του προτύπου ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γούλας, Μαρκίδης & Μπαμπανέλου, 2021).

1 Χατζοπούλου, Σ., Καλοφύρη, Π., Βιβιλάκη, Ε. & Τσιμιτάκης, Ν. (2023). *Οδηγός Κατάρτισης ειδικότητας ΙΕΚ «Ειδικός Αισθητικής και Τέχνης Μακιγιάζ»*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης.

A

Περιγραφή ειδικότητας

1 | Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού

1.1 • Τίτλος ειδικότητας

«Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων»².

1.2 • Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)

Η ειδικότητα ανήκει στην ομάδα προσανατολισμού «Επιμέρους τομείς και επαγγέλματα».

2 Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οδηγός Κατάρτισης Ειδικότητας «Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων». Αθήνα 2022.

2 | Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας

2.1 • Ορισμός ειδικότητας

Ο/Η «Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων» είναι ο/η επαγγελματίας ο/η οποίος/-α, γνωρίζοντας την τέχνη του μακιγιάζ και των κομμώσεων, διασφαλίζει την περάτωση του μακιγιάζ και της κόμης των καλλιτεχνών/-ιδων στις τέχνες του θεάματος.

Ο/Η «Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων» δημιουργεί το μακιγιάζ και το στίλ των μαλλιών καλλιτεχνών/-ιδων και ερμηνευτών/-τριών, παρουσιαστών/-τριών και όποιου/-ας άλλου/-ης εμφανίζεται μπροστά σε κοινό ή σε κάμερα. Μπορεί να εργαστεί σε διάφορες παραγωγές, όπως θεατρικές, χορού, κινηματογραφικές, επιδείξεις μόδας κ.λπ. Μπορεί να εργαστεί είτε ατομικά είτε αποτελώντας μέρος μιας ομάδας.

Η παροχή υπηρεσιών από τον/την τεχνικό θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων έχει ως στόχο την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος. Αυτό περιλαμβάνει την οργάνωση και τον σχεδιασμό της δουλειάς, καθώς και την εφαρμογή απλών ή πιο σύνθετων τεχνικών, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ατόμου στο οποίο γίνεται η εφαρμογή.

2.2 • Αρμοδιότητες/Καθήκοντα

Ο/Η «Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων» ασκεί (ενδεικτικά και όχι περιοριστικά) τις παρακάτω αρμοδιότητες/καθήκοντα:

- Επικοινωνεί με τον/τη σκηνοθέτη/-τρια, τον/την ενδυματολόγο και τα μέλη της παραγωγής, ώστε να έχει σωστή εικόνα για το αποτέλεσμα που θα δώσει,
- Σχεδιάζει τους ρόλους που θα δημιουργήσει,
- Αναλύει το σενάριο και υπολογίζει τις συνθήκες κάθε σκηνής,
- Φροντίζει το δέρμα και τα μαλλιά πριν και μετά την εφαρμογή υλικών,
- Δημιουργεί μακιγιάζ και κόμη ανάλογα με το έργο που του/της έχει ανατεθεί,
- Επιμελείται και εφαρμόζει περούκες,
- Δημιουργεί special effects,
- Κατασκευάζει και εφαρμόζει προσθετικά μέρη, ώστε να αλλάξει την εμφάνιση των ερμηνευτών/-τριών.

2.3 • Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα

Ο/Η κάτοχος διπλώματος της ειδικότητας τεχνικός θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων μπορεί να εργαστεί σε:

- Θεατρικές παραστάσεις
- Παραστάσεις χορού
- Όπερες και μιούζικαλ
- Συναυλίες/Μουσικές σκηνές
- Ψυχαγωγικά δρώμενα
- Performance art
- Τηλεοπτικές και κινηματογραφικές παραγωγές
- Φωτογραφίες
- Επιδείξεις μόδας
- Studio μακιγιάζ
- Αντιπροσωπείες προϊόντων μακιγιάζ
- Κομμωτήρια
- Καταστήματα κατασκευής και πώλησης περουκών
- Εκπαίδευση ενηλίκων.

2.4 • Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης

- Επαγγελματικό περίγραμμα “Makeup Artists, Theatrical and Performance”:
<https://www.onetonline.org/link/summary/39-5091.00>
- Επαγγελματικό περίγραμμα «Σχεδιαστής/-τρια καλλιτεχνικού μακιγιάζ και κόμμωσης»:
https://esco.ec.europa.eu/el/classification/occupation_main
- NASMAH (National Association of Screen Makeup and Hair):
<https://uk.linkedin.com/company/national-association-of-screen-make-up-artists-&-hairstylists>
- Ένωση Τεχνικών Ελληνικού Κινηματογράφου & Τηλεόρασης Οπτικοακουστικός Τομέας (ΕΤΕΚΤ-ΟΤ):
<https://www.etekt.gr>
- Πανελλήνια Ομοσπονδία Θεάματος – Ακροάματος:
<https://www.potha.gr>
- Britannica: Theatrical Makeup:
<https://www.britannica.com/art/stagecraft/Theatrical-makeup>

B

Σκοπός και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

1 | Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία στην ειδικότητα «Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων».

2 | Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης

Οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους, οργανώνονται σε ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ανά ενότητα.

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
A. «Προετοιμασία δέρματος και τριχωτού κεφαλής»	• Αναγνωρίζουν τύπους δέρματος και μαλλιών, • Εφαρμόζουν βασικές περιποιήσεις καθαρισμού, ενυδάτωσης δέρματος και τριχωτού κεφαλής, • Εφαρμόζουν βασικές μεθόδους αποτρίχωσης δέρματος, • Σχηματίζουν και να περιποιούνται φρύδια και βλεφαρίδες με όλες τις τεχνικές.
B. «Μελέτη χαρακτήρων – ανάλυση ρόλων»	• Συλλέγουν στοιχεία από την ιστορία της τέχνης και του θεάτρου, • Δίνουν παραδείγματα από την ιστορία μόδας, • Κατανοούν τις βασικές αρχές ενδυματολογίας, • Ερευνούν την ιστορία του μακιγιάζ, των κομμώσεων και της ενδυματολογίας, • Σχεδιάζουν σε face chart το μακιγιάζ των ρόλων, • Σχεδιάζουν χτενίσματα σύμφωνα με τον ρόλο.
Γ. «Δημιουργία θεατρικού μακιγιάζ» συνέχεια >>	• Διακρίνουν τα υλικά που χρησιμοποιούνται στο μακιγιάζ και να προβλέπουν τη συμπεριφορά τους στον φωτισμό, στον χρόνο και στις διάφορες θερμοκρασίες, • Εφαρμόζουν αισθητικό και διορθωτικό μακιγιάζ, • Δημιουργούν φωτοσκιάσεις,

συνέχεια >>

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
« συνεχής » Γ. « Δημιουργία θεατρικού μακιγιάζ »	• Προσαρμόζουν το μακιγιάζ προσώπων της τηλεόρασης ανάλογα με την ιδιότητά τους, • Διαμορφώνουν το μακιγιάζ των ηθοποιών στο θέατρο και στον κινηματογράφο ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του ρόλου, του σεναρίου ή με τις συνθήκες κινηματογράφησης, • Διαφοροποιούν την τεχνική μακιγιάζ για την ασπρόμαυρη και έγχρωμη φωτογραφία, την πασαρέλα και τη διαφήμιση, • Δημιουργούν καλλιτεχνικό μακιγιάζ και body painting, • Εφαρμόζουν όλες τις τεχνικές των προσθετικών υλικών και special effects.
Δ. « Δημιουργία θεατρικών κομμώσεων »	• Κατηγοριοποιούν υλικά και εργαλεία, • Δημιουργούν χτενίσματα ανάλογα με το σενάριο, • Προσαρμόζουν γένια/μουστάκια στο δέρμα, • Εφαρμόζουν περούκες, • Τοποθετούν προσθετικά κομμάτια και φαλάκρες.
Ε. « Οργάνωση χώρου εργασίας και επικοινωνία με συνεργάτες/-τριες »	• Φροντίζουν για την καθαριότητα του χώρου, • Ελέγχουν την καταλληλότητα των προϊόντων, • Ελέγχουν το απόθεμα των προϊόντων με βάση το έργο που τους ανατίθεται, • Εφαρμόζουν κανόνες επαγγελματικής συμπεριφοράς και δεοντολογίας, • Επικοινωνούν με συνεργάτες/-τριες στην ελληνική και διεθνή ορολογία, • Επιλέγουν ενδεδειγμένες μεθόδους απολύμανσης, αποστείρωσης και αντισηψίας για τα εργαλεία, τον χώρο και το δέρμα, • Τηρούν τα πρωτόκολλα προσωπικής υγιεινής και ασφάλειας του χώρου.

Βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές και αναλυτικό περιεχόμενο του προγράμματος της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

1 | Ωρολόγιο πρόγραμμα

Παρατίθεται το ωρολόγιο πρόγραμμα της ειδικότητας «Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων», με παρουσίαση των εβδομαδιαίων ωρών θεωρίας (Θ), εργαστηρίων (Ε) καθώς και του συνόλου (Σ) αυτών ανά μάθημα και ανά εξάμηνο:

Πίνακας 2 /// Ωρολόγιο πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
A/A	ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
1	ΑΝΑΤΟΜΙΑ / ΚΙΝΗΣΙΟΛΟΓΙΑ	1		1									
2	ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ	1	4	5									
3	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ – ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΡΙΧΩΤΟΥ ΚΕΦΑΛΗΣ	2		2									
4	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ	1	2	3									
5	ΧΤΕΝΙΣΜΑΤΑ ΕΠΟΧΗΣ	1	3	4	1	3	4						
6	ΧΡΩΜΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ		2	2		2	2						
7	ΚΟΣΜΗΤΟΛΟΓΙΑ – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΥΛΙΚΩΝ	1		1	1		1						
8	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ	2		2	2		2						
9	ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ				1		1						
10	ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΕΠΟΧΗΣ				1	3	4						
11	ΜΑΚΙΓΙΑΖ MEDIA				1	3	4						
12	ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ – ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ				2		2	2		2			
13	ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΘΕΑΤΡΟΥ							1	3	4			
14	FACE & HAIR CHART								4	4			
15	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ							1	4	5			
16	ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΚΟΜΜΩΣΕΙΣ – ΠΕΡΟΥΚΕΣ							1	4	5	1	4	5
17	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ / ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ										1		1
18	ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ										1		1
19	BODY PAINTING											4	4
20	ΞΕΝΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ: ΑΓΓΛΙΚΑ										2		2

Πίνακας 2 /// Ωρολόγιο πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
Α/Α	ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
21	PROJECT MAKEUP & HAIR											5	5
22	ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ – ΦΩΤΙΣΜΟΙ											2	2
ΣΥΝΟΛΟ		9	11	20	9	11	20	5	15	20	5	15	20

2 | Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

2.1 • ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

2.1.A • ANATOMIA / ΚΙΝΗΣΙΟΛΟΓΙΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις βασικές έννοιες της ανατομίας και της κινησιολογίας, εξετάζοντας τη δομή και τη λειτουργία των συστημάτων του ανθρώπινου οργανισμού, με έμφαση στο μυϊκό και σκελετικό σύστημα. Αναλύονται η μορφολογία και η κατασκευή του ανθρώπινου σώματος και δίνεται έμφαση στη μυϊκή συστολή, τη δομή των μυϊκών ινών και τους παράγοντες που επηρεάζουν τη φυσιολογία των μυών (Lippert, 1993). Επιπλέον, μελετώνται η εξέλιξη της κίνησης, οι τύποι, τα επίπεδα και οι άξονές της, καθώς και τα είδη των κινήσεων του ανθρώπινου σώματος. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με το κινητικό σύστημα του ανθρώπου και κατανοούν τις δυνάμεις που επιδρούν στατικά ή δυναμικά σε αυτό, καθώς και την παραγωγή δυνάμεων που εμφανίζονται κατά την κίνηση. Τέλος, περιγράφονται τα στοιχεία ανατομίας των αισθητηρίων οργάνων (Clippinger, 2007).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Περιγράφουν τις φυσιολογικές λειτουργίες και τους μηχανισμούς του ανθρώπινου οργανισμού,
- Γνωρίζουν τα βασικά για τη δομή και οργάνωση του ανθρώπινου σώματος,
- Αναγνωρίζουν την ανατομική δομή του ανθρώπινου σώματος και τα ανατομικά μέρη που το απαρτίζουν,
- Γνωρίζουν τη θέση και τη μορφή των οργάνων του ανθρώπινου σώματος,
- Διακρίνουν και να περιγράφουν βασικά ανατομικά χαρακτηριστικά του,
- Περιγράφουν τη δομή των σκελετικών μυών,
- Ονομάζουν τις ομάδες των μυών, τις εκφύσεις και καταφύσεις τους,
- Εξηγούν τη νεύρωση των μυών και τη βασική κίνησή τους,
- Καθορίζουν τη λειτουργία της αιματικής κυκλοφορίας,
- Διαχωρίζουν τα είδη των κινήσεων,
- Συνδέουν τις ανατομικές και τις κινησιολογικές γνώσεις με το μακιγιάζ, τα πρόσθετα υλικά και τις μεταμορφώσεις που απαιτούν οι ρόλοι.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Κύτταρο / Ιστοί / Άξονες / Μύες / Οστά / Αρθρώσεις / Στάση σώματος / Διαρθρώσεις / Μυϊκή συστολή / Κίνηση.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (0), Σύνολο (1).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΜΙΑ
2	ΚΙΝΗΣΙΟΛΟΓΙΑ, ΚΙΝΗΣΗ ΣΩΜΑΤΟΣ
3	Ο ΣΚΕΛΕΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
4	ΟΙ ΑΡΘΡΩΣΕΙΣ
5	ΤΟ ΜΥΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
6	ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑ ΟΡΓΑΝΑ

Κείμενο αναφοράς

2.1.A.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΜΙΑ

Η πρώτη εκπαιδευτική υποενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή στις βασικές αρχές της ανθρώπινης ανατομίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζονται στην κατανόηση της βασικής δομικής μονάδας όλων των ζωντανών οργανισμών, το κύτταρο.

Η υποενότητα αυτή περιλαμβάνει τη γνώση της μορφολογίας των διαφόρων ιστών, οργάνων και συστημάτων, καθώς και την αναγνώριση της ανατομικής ορολογίας, του καταμερισμού του σώματος σε περιοχές και των καθοριστικών του σημείων. Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι το ανθρώπινο σώμα αποτελεί ενιαίο λειτουργικό σύνολο, γι' αυτό είναι απαραίτητο να παρουσιαστούν και να μελετηθούν τα διάφορα μέρη του ξεχωριστά.

Στη συνέχεια, εξετάζουν τους ιστούς, που αποτελούν αθροίσματα κυττάρων με την ίδια κατασκευή και λειτουργία. Αναγνωρίζουν τα όργανα που σχηματίζουν οι διάφοροι ιστοί, τη θέση τους στο σώμα, καθώς και τη συγκεκριμένη λειτουργία που επιτελεί το καθένα από αυτά.

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, επίσης, εξετάζονται τα επιμέρους οργανικά συστήματα, τα οποία συνεργάζονται μεταξύ τους και αποτελούν τον ανθρώπινο οργανισμό. Ειδικότερα, γίνεται αναφορά στη λειτουργία του κυκλοφορικού και του λεμφικού συστήματος, με ιδιαίτερη αναφορά στη λειτουργία της καρδιάς.

Αυτή η εκπαιδευτική υποενότητα, με τη βοήθεια εικόνων, σχημάτων και χαρτών, προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που είναι απαραίτη-

τες για την αποτελεσματική κατανόηση των συστημάτων και των λειτουργιών του ανθρώπινου σώματος.

2.1.A.2 | ΚΙΝΗΣΙΟΛΟΓΙΑ, ΚΙΝΗΣΗ ΣΩΜΑΤΟΣ

Στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν την ανθρώπινη κίνηση. Για να επιτευχθεί αυτό, η κινήσιολογία αξιοποιεί γνώσεις από τη μηχανική της φυσικής, την ανατομία και τη φυσιολογία. Οι βασικοί κανόνες αυτών των τριών ξεχωριστών πεδίων θεμελιώνουν τη μελέτη της κίνησης.

Ένας από τους στόχους αυτής της υποενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν τις τεχνικές ανάλυσης των καθημερινών κινήσεων, εξετάζοντας, με επίδειξη στην αίθουσα, κάποιες από τις κινήσεις, όπως είναι η έκταση, η πρόσθια κάμψη, η πλάγια κάμψη και η στροφή του κορμού, οι κινήσεις του βραχίονα και του πήχης, οι κινήσεις στην άρθρωση του ισχίου και του γονάτου, οι κινήσεις στην ποδοκνημική κ.ά.

Επιπρόσθετα, δίνεται βαρύτητα στην περιγραφή της ανατομικής θέσης και των περιοχών του ανθρώπινου σώματος, η οποία γίνεται με αναφορά σε συγκεκριμένα επίπεδα και άξονες. Η κατανόηση των επιπέδων και των αξόνων επιτρέπει την ακριβή περιγραφή της θέσης και της κίνησης των διαφόρων μερών του σώματος.

Είναι σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να διακρίνουν τις κινήσεις στο πρόσθιο και οπίσθιο επίπεδο γύρω από τον μετωπιαίο άξονα, όπως η κάμψη, η έκταση και η υπερέκταση. Επιπλέον, γνωρίζουν τις κινήσεις στο μετωπιαίο επίπεδο γύρω από τον οβελιαίο άξονα, δηλαδή την απαγωγή, την προσαγωγή και την πλάγια κάμψη της κεφαλής. Τέλος, στο εγκάρσιο επίπεδο γύρω από τον κατακόρυφο άξονα πραγματοποιούνται κινήσεις στροφής της κεφαλής και του κορμού, έσω και έξω στροφής, καθώς πρηνισμού και υπτιασμού.

Συνοψίζοντας, στη δεύτερη υποενότητα, δίνεται βάση στην κατανόηση των βασικών αρχών της κινήσιολογίας και των εφαρμογών τους, καθώς και στην ικανότητα ανάλυσης και αξιολόγησης της ανθρώπινης κίνησης.

2.1.A.3 | Ο ΣΚΕΛΕΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξερευνούν το κινητικό σύστημα, το οποίο είναι υπεύθυνο για την κίνηση του ανθρώπου και αποτελείται από τα οστά, τις αρθρώσεις και τους μυς. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν γνώσεις και αναπτύσσουν δεξιότητες για την ανάλυση του σκελετού, ο οποίος σχηματίζεται από την ένωση των οστών με τις αρθρώσεις. Είναι σημαντικό να επικεντρωθούν στις λειτουργίες του σκελετού, καθώς αυτός στηρίζει το σώμα, συνεργάζεται με τους μυς για την κίνηση, προστατεύει ζωτικά όργανα, όπως τον εγκέφαλο, την καρδιά και τους πνεύμονες· παράλληλα, τα οστά αποθηκεύουν σημαντικά στοιχεία, όπως ασβέστιο και φώσφορο και περιέχουν, στο εσωτερικό τους, τον μυελό των οστών που επιτελεί σημαντικότερες λειτουργίες.

Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μαθαίνουν τον τρόπο με τον οποίο σχηματίζονται τα οστά, τις κατηγορίες, τη σύσταση και την κατασκευή τους. Με τη βοήθεια σκελετικού χάρτη ή/και μοντέλου σκελετού μαθαίνουν να ονομάζουν και να αναγνωρίζουν τη θέση των οστών. Είναι αρκετά χρήσιμο να τα χωρίσουν σε ομάδες (π.χ. οστά άνω και κάτω άκρων, σπονδυλικής στήλης, κορμού, κρανίου κ.ο.κ.).

Ολοκληρώνοντας τη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν κατανοήσει τα βασικά στοιχεία για τον σκελετό και τη σημασία του για το ανθρώπινο σώμα. Η χρήση διαδραστικών στοιχείων, όπως μοντέλων οστών και σκελετού, είναι σημαντική διότι η παρουσίαση γίνεται πιο ενδιαφέρουσα και διαδραστική.

2.1.A.4 | ΟΙ ΑΡΘΡΩΣΕΙΣ

Στην εν λόγω υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη λειτουργία και τον ρόλο των αρθρώσεων, που είναι τα σημεία σύνδεσης μεταξύ δύο ή περισσότερων οστών και παίζουν κρίσιμο ρόλο στη σκελετική κίνηση και σταθερότητα.

Επίσης, μελετούν τα ανατομικά χαρακτηριστικά των διαρθρώσεων, όπως ο αρθρικός χόνδρος, η αρθρική κάψα και οι σύνδεσμοι που σταθεροποιούν την άρθρωση. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες τις κατατάσσουν σε τρεις κατηγορίες, ανάλογα με το είδος της κίνησης που επιτρέπει η καθεμιά: η πρώτη κατηγορία είναι οι μονοαξονικές, στις οποίες η κίνηση γίνεται σε έναν άξονα και σε ένα επίπεδο· η δεύτερη είναι οι διαξονικές, στις οποίες η κίνηση γίνεται γύρω από δύο άξονες και σε δύο επίπεδα· η τελευταία κατηγορία είναι οι πολυαξονικές, στις οποίες η κίνηση γίνεται γύρω από τρεις άξονες και σε τρία επίπεδα. Είναι ιδιαίτερα ωφέλιμο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν συγκεκριμένες γνώσεις και να αναπτύξουν δεξιότητες στην αναγνώριση των κύριων περιοχών στις οποίες βρίσκονται σημαντικές διαρθρώσεις, για παράδειγμα το άνω άκρο (που περιλαμβάνει τον ώμο, τον αγκώνα, τον καρπό και τα δάχτυλα) το κάτω άκρο (με το ισχίο, το γόνατο, τον αστράγαλο και τα δάχτυλα του ποδιού), τη σπονδυλική στήλη (με τους σπόνδυλους), τη λεκάνη (με τις ιερολαγόνιες αρθρώσεις που συνδέουν τη σπονδυλική στήλη με τη λεκάνη) και, τέλος τον θώρακα (με τις αρθρώσεις μεταξύ των πλευρών και του στέρνου).

Ο στόχος της εκπαιδευτικής υποενότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες για τη μελέτη των διαρθρώσεων και την ανάλυση των κύριων αρθρώσεων.

2.1.A.5 | ΤΟ ΜΥΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Η συγκεκριμένη εκπαιδευτική υποενότητα ασχολείται με τους μυς του σώματος, η κύρια λειτουργία των οποίων είναι η κίνηση, η υποστήριξη της στάσης του σώματος αλλά και η ρύθμιση της θερμοκρασίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες περιγράφουν αναλυτικά τα είδη των μυών, δηλαδή τους λείους μυς, τους σκελετικούς και τον μυ της καρδιάς, και, με τη βοήθεια φωτογραφιών, χαρτών, βίντεο και εικόνων, αναγνωρίζουν τους σκελετικούς μυς.

Ακόμη, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τα μέρη των μυών, δηλαδή την έκφυση, την κατάφυση και τη γαστέρα, και κατανοούν ότι οι μύες προσφύονται στα οστά με τα δύο άκρα τους, τις εκφύσεις και τις καταφύσεις. Επιπρόσθετα, ταξινομούν τους μυς ανάλογα με το σχήμα τους. Εξηγούν τη νεύρωσή τους και τη βασική κίνησή τους και τους διακρίνουν, ανάλογα με τη λειτουργία τους, σε πρωταγωνιστές, ανταγωνιστές, βοηθητικούς, σταθεροποιούς κ.λπ.

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, επίσης ορίζουν τη μυϊκή συστολή, καθώς και τα είδη των συστολών, που είναι η ισομετρική και η ισοτονική.

Με την ολοκλήρωση της συγκεκριμένης υποενότητας, και έχοντας κατακτήσει τη γνώση των προηγούμενων δύο υποενότητων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να γνωρίζουν τις κινήσεις που πραγματοποιούνται στις διάφορες ζώνες του σώματος, τους πρωταγωνιστές μυς και τους κύριους μυς που ενεργούν. Κατά συνέπεια θα μπορούν να συνδέουν τις ανατομικές και τις κινησιολογικές γνώσεις τους με το μακιγιάζ, τα πρόσθετα υλικά και τις μεταμορφώσεις που απαιτούν οι ρόλοι.

2.1.A.6 | ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑ ΟΡΓΑΝΑ

Η εν λόγω εκπαιδευτική υποενότητα εστιάζεται στην κατανόηση και ανάλυση των αισθήσεων, με ιδιαίτερη αναφορά στα αισθητήρια όργανα. Τα αισθητήρια όργανα είναι εξειδικευμένα περιφερικά νευρικά όργανα που δέχονται εξωτερικά ή εσωτερικά ερεθίσματα, από τα οποία διεγείρονται και έτσι παράγονται οι αισθήσεις. Αυτά τα όργανα είναι υπεύθυνα για τη λήψη ερεθισμάτων από το περιβάλλον και τη μετατροπή τους σε νευρικά σήματα, τα οποία αποστέλλονται στον εγκέφαλο για επεξεργασία και αντίληψη.

Κρίνεται ιδιαίτερα σκόπιμο να αναφερθούν ονομαστικά τα κύρια αισθητήρια όργανα: τα μάτια, τα αυτιά, τη μύτη, τη γλώσσα και το δέρμα. Τα μάτια είναι υπεύθυνα για την όραση, επιτρέποντας στον εγκέφαλο να επεξεργάζεται οπτικά ερεθίσματα και να δημιουργεί την αίσθηση της εικόνας. Τα αυτιά, υπεύθυνα για την ακοή και την ισορροπία, επιτρέπουν την αντίληψη των ήχων και βοηθούν στη διατήρηση της στάσης και του συντονισμού του σώματος. Στη συνέχεια, αναλύεται το όργανο της όσφρησης, δηλαδή ο οσφρητικός βλεννογόνος, που επιτρέπει την ανίχνευση και αναγνώριση των οσμών, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν τη γεύση και να παράσχουν πληροφορίες για το περιβάλλον. Το όργανο της γεύσης, η γλώσσα με τους γευστικούς κάλυκες, συνιστά χημική αίσθηση. Τέλος, εξηγούνται οι λειτουργίες του δέρματος που αποτελεί το όργανο της αφής, της αίσθησης του πόνου και της πίεσης, καλύπτει εξωτερικά ολόκληρο το σώμα και αποτελεί το μεγαλύτερο όργανό του.

Συνοψίζοντας, η υποενότητα αυτή παρέχει λεπτομερή επισκόπηση των διαφόρων αισθητήριων οργάνων, μέσω των οποίων ο οργανισμός μας αντιλαμβάνεται και αλληλεπιδρά με το περιβάλλον του.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Muscolino, J. E. (2021). *Κινησιολογία. Ο ανθρώπινος σκελετός και η μυϊκή λειτουργία* (3η έκδοση). Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις Λαγός.
2. Αλμπάνη, Μ., Βενετίκου, Μ., Παπαλιάγκας, Β. & Σπάνδου, Ε. (2022). *Φυσιολογία ανθρωπίνου σώματος. Βασικές αρχές και κλινική προσέγγιση* (2η έκδοση). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις University Studio Press.
3. Platzer, W., Fritsch, H., Kuhnel, W., Kahle, W. & Frotscher, M. (2011). *Εγχειρίδιο περιγραφικής ανατομικής. Κινητικό σύστημα, εσωτερικά όργανα, νευρικό σύστημα & αισθητήρια όργανα* (μτφρ. Λ. Δ. Αρβανίτης). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδη.

Συμπληρωματικές

1. Hombach-Klonisch, S., Klonisch, T. & Peeler, J. (2021). *Sobotta, Άτλας κλινικής ανατομικής του ανθρώπου* (μτφρ. Ν. Νηφόρος). Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.
2. Neumann, D. A. (2018). *Κινησιολογία του μυοσκελετικού συστήματος. Θεμέλια της αποκατάστασης* (μτφρ.-επιμ. Η. Τσέπης), (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Συμμετρία.

2.1.B • ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα, αναλύεται η τέχνη του μακιγιάζ και οι εκπαιδευόμενοι/-ες καταρτίζονται στη σωστή χρήση των εργαλείων, στην αντίληψη της εργονομικής διαρρύθμισης του χώρου εργασίας και στην ατομική υγιεινή (Korichi et al., 2011). Επιπλέον, εξηγούνται τα στάδια προετοιμασίας για το μακιγιάζ και προσδιορίζονται τα μορφολογικά στοιχεία του προσώπου, προκειμένου να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα φωτοσκίασης και κάλυψης ατελειών. Τέλος, εκπαιδεύονται στον σχηματισμό φρυδιών, κατόπιν μελέτης και συνδυασμού των χαρακτηριστικών του προσώπου. Η ενότητα αυτή συμβάλλει στην ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων για την επαγγελματική εκτέλεση του μακιγιάζ και την ομαλή λειτουργία του χώρου εργασίας (Wang et al., 2020).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναγνωρίζουν τα εργαλεία και τα υλικά του μακιγιάζ,
- Τηρούν τους κανόνες υγιεινής,

- Χρησιμοποιούν τα κατάλληλα σκευάσματα για την επίτευξη των μέτρων υγιεινής,
- Οργανώνουν τον χώρο εργασίας τους εργονομικά,
- Περιγράφουν τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του προσώπου,
- Διακρίνουν τους τύπους του προσώπου,
- Διαχωρίζουν τις ιδιομορφίες και τα χαρακτηριστικά του προσώπου,
- Συγκρίνουν τα σχήματα του προσώπου,
- Επιλέγουν και να εφαρμόζουν τα κατάλληλα προϊόντα μακιγιάζ,
- Αλλάζουν το σχήμα του προσώπου στο επιθυμητό αποτέλεσμα,
- Ορίζουν την έννοια του φωτισμού και της σκίασης,
- Εφαρμόζουν τις φωτοσκιάσεις,
- Διαμορφώνουν τα φρύδια σύμφωνα με τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του προσώπου,
- Εφαρμόζουν τις γνώσεις αυτές για τη βελτίωση της εικόνας του ατόμου.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Πινέλα / Βάση μακιγιάζ / Πούδρα / Υλικά μακιγιάζ χειλιών / Υλικά μακιγιάζ ματιών / Ρουζ / Σχήμα προσώπου / Χαρακτηριστικά προσώπου / Φωτοσκιάσεις / Οργάνωση χώρου / Ατομική υγιεινή.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (4), Σύνολο (5).

Διάρθρωση των μαθησιακών εννοιών σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΡΓΑΛΕΙΑ, ΥΛΙΚΑ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΧΩΡΟΥ, ΑΤΟΜΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ
2	ΜΕΛΕΤΗ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ
3	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΩΝ
4	ΧΡΗΣΗ ΚΑΛΥΠΤΙΚΩΝ/ΕΞΟΥΔΕΤΕΡΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
5	ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΦΡΥΔΙΩΝ
6	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ

Κείμενο αναφοράς

2.1.B.1 | ΕΡΓΑΛΕΙΑ, ΥΛΙΚΑ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΧΩΡΟΥ, ΑΤΟΜΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ

Στην πρώτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα ασχοληθούν με τα εργαλεία και τα υλικά που πρόκειται να χρησιμοποιήσουν, με την οργάνωση του χώρου στον οποίο θα εργαστούν και με την ατομική υγιεινή για την οποία πρέπει να φροντίσουν βάσει του επαγγέλματός τους. Πρόκειται για βασικά στοιχεία, προαπαιτούμενα για τη δημιουργία επαγγελματικού μακιγιάζ κατά τη διάρκεια της κατάρτισης αλλά και μετέπειτα στον εργασιακό τους βίο.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις κατηγορίες, ονομασίες και χρήσεις των πινέλων και των μεταλλικών εργαλείων (π.χ. τσιμπιδάκι φρυδιών και λαβίδα κύρτωσης βλεφαρίδων), καθώς και τις χρήσεις που έχουν τα διάφορα σφουγγαράκια. Εκπαιδεύονται, έτσι, στην επιλογή κατά την αγορά και τη χρήση των δικών τους εργαλείων.

Επιπλέον, στην υποεπνότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τα διάφορα υλικά, όπως σκιές, ρουζ, κραγιόν, καλυπτικά, βάσεις, μολύβια κ.ά. Διακρίνουν τις μορφές με τις οποίες δύνανται να τα συναντήσουν κατά την εκπαίδευση και την εργασία τους και ξεκινούν την εφαρμογή στον εαυτό τους ή σε συνεκπαιδευόμενο/-ή τους.

Όσον αφορά την οργάνωση του χώρου, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται να οργανώνουν τα εργαλεία και τα υλικά τους με λειτουργικό τρόπο, ώστε να τα έχουν στη διάθεσή τους όταν τα χρειαστούν. Ο πάγκος εργασίας πρέπει να είναι πάντα τακτοποιημένος, καθαρός και με κατάλληλο φωτισμό.

Τέλος, στην εν λόγω υποεπνότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν και εφαρμόζουν κανόνες ατομικής υγιεινής, προστατεύοντας τόσο τον εαυτό τους όσο τους/τις πελάτες/-ισσες. Εξάλλου, με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζουν μια προσεγμένη εικόνα και αφήνουν θετική εντύπωση. Παράλληλα, η συνεχής εξάσκηση στον χώρο του εργαστηρίου συμβάλλει στην ανάπτυξη επαγγελματικών συνηθειών μέσα από την πράξη.

2.1.B.2 | ΜΕΛΕΤΗ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ

Στην παρούσα υποεπνότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του προσώπου. Μέσω της παρατήρησης, αρχικά εστιάζονται στα χαρακτηριστικά όλων των εκπαιδευομένων μέσα στην αίθουσα. Έτσι, ορίζουν τις ζώνες του προσώπου και καθορίζουν τη σχέση ύψους και πλάτους σε αυτό. Χαρακτηρίζουν τα σχήματα του προσώπου και διαπιστώνουν τη συνύπαρξη διαφορετικών σχημάτων στο ίδιο πρόσωπο. Επιπλέον, συγκρίνουν κάθε πρόσωπο με το ιδανικό (που για τις γυναίκες είναι το οβάλ), το οποίο δεν έχει γωνίες, έχει τις τρεις ζώνες του ίσες και το πλάτος του αντιστοιχεί στα 2/3 του ύψους του.

Στη συγκεκριμένη υποεπνότητα, επίσης, εξετάζονται τα επιμέρους στοιχεία του προσώπου, που είναι τα μάτια, η μύτη και τα χείλη. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, συγκρίνουν τα ιδανικά μάτια με τα πυκνόφθαλμα, τα αραιόφθαλμα, τα εξώφθαλμα και τα εσώφθαλμα, τα μικρά και τα μεγάλα, τα ανοδικά και τα καθοδικά, καθώς και τα μάτια με πεσμένο βλέφαρο. Επίσης, μελετούν τις αποστάσεις των ματιών από τα φρύδια. Ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τη μακριά από την κοντή μύτη, την πλατιά από τη στενή και αναγνωρίζουν τη στραβή μύτη. Όσον αφορά τα χείλη, ορίζουν τα ιδανικά χείλη και τα συσχετίζουν με τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του προσώπου. Διακρίνουν τα λεπτά και τα παχιά χείλη ή την ανισορροπία μεταξύ άνω και κάτω χείλους, τα κοντά και τα μακριά χείλη αλλά και τη μη ιδανική θέση τους στην ευρύτερη περιοχή.

Η μελέτη των μορφολογικών χαρακτηριστικών πραγματοποιείται πριν από την εφαρμογή του μακιγιάζ. Η δεξιότητα της επιτυχημένης μελέτης αποκτάται σταδιακά και μέσω της συνεχούς παρατήρησης και εξάσκησης.

2.1.B.3 | ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΩΝ

Σε συνέχεια της προηγούμενης υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη μεταβολή των χαρακτηριστικών του προσώπου που μελέτησαν, ώστε να δημιουργήσουν την ψευδαίσθηση του προσώπου με τα ιδανικά χαρακτηριστικά. Η μεταβολή αυτή πραγματοποιείται με τη χρήση των φωτοσκιάσεων.

Οι φωτισμοί δημιουργούνται με τη χρήση makeur πιο ανοιχτού χρώματος, σε σχέση με το χρώμα της βάσης του προσώπου, ενώ οι σκιάσεις δημιουργούνται με πιο σκούρο χρώμα makeur από αυτό της βάσης του προσώπου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να χρησιμοποιήσουν το φως και τη σκιά σε έκταση και ένταση ανάλογη του αποτελέσματος που επιθυμούν να αποδώσουν. Δεδομένου ότι η στοχευμένη τοποθέτηση δημιουργεί το ιδανικότερο αποτέλεσμα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν την ακριβή τοποθέτηση των φωτοσκιάσεων, με βάση τις ιδιομορφίες των μορφολογικών χαρακτηριστικών του εκάστοτε προσώπου, ώστε να μπορούν να πετύχουν, άρτια, τη δημιουργία των επιθυμητών ψευδαισθήσεων.

Επιπλέον, στην παρούσα υποενότητα, γίνονται διακριτοί οι όροι “strobing”, “contouring”, “highlighting”, “illuminating”, που χρησιμοποιούνται διεθνώς και αφορούν τους φωτισμούς και τις σκιάσεις που πραγματοποιούνται στο μακιγιάζ. Ανάλογα με την περίπτωση, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να φωτίσουν, να σκιάσουν ή να επιλέξουν τη μία από τις δύο τεχνικές ή να χρησιμοποιήσουν λάμπες, τονίζοντας ιδιαίτερα κάποια χαρακτηριστικά του προσώπου που μακιγιάρουν.

Η ανάλυση των φωτοσκιάσεων, η επίδειξη, η επισταμένη εφαρμογή και η συνεχής εξάσκηση, οδηγούν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην άριστη προετοιμασία όσον αφορά το συγκεκριμένο πεδίο. Η εφαρμογή των φωτοσκιάσεων αποτελεί πολύτιμη γνώση και δεξιότητα για τη συγκεκριμένη ενότητα αλλά και για μετέπειτα ενότητες που αφορούν εν γένει το μακιγιάζ.

2.1.B.4 | ΧΡΗΣΗ ΚΑΛΥΠΤΙΚΩΝ/ΕΞΟΥΔΕΤΕΡΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται τη χρωματική εξουδετέρωση και, βασιζόμενοι/-ες στη θεωρία, εφαρμόζουν τα καλυπτικά ή εξουδετερωτικά. Η μαθησιακή αυτή υποενότητα είναι ιδιαίτερα σημαντική, γιατί βρίσκει εφαρμογή και στα μακιγιάζ των επόμενων ενοτήτων και εξαμήνων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ανακαλύπτουν όλες τις μορφές των καλυπτικών και εξουδετερωτικών προϊόντων που μπορεί να συναντήσουν. Χειρίζονται τα κρεμώδη, τα συμπαγή, τα στικ ή τα λεπτόρρευστα, ανάλογα με τις ανάγκες που πρέπει να εξυπηρετήσουν αλλά και ανάλογα με τη βάση-makeur που θα χρησιμοποιήσουν.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στην κάλυψη δυσχρωμιών, είτε πρόκειται για πιο ανοιχτό χρώμα, όπως η λεύκη, είτε πρόκειται για πιο σκούρο χρώμα, όπως οι σπίλοι και οι πανάδες. Επίσης, εφαρμόζουν εξουδετέρωση της ερυθρότητας, του κόκκινου δηλαδή χρώματος, ή της χλομάδας που εμφανίζεται με κίτρινο χρώμα στο πρόσωπο κ.ο.κ.

Επιπρόσθετα, δίνεται βαρύτητα στα εργαλεία που είναι απαραίτητα για τη χρήση των καλυπτικών ή εξουδετερωτικών προϊόντων. Λεπτά πινέλα μπορούν να χρησιμοποιηθούν όταν η εξουδετέρωση είναι τοπική ενώ πιο ογκώδη σε μεγαλύτερες εκτάσεις αλλοίωσης του χρώματος του δέρματος. Για παράδειγμα, για την κάλυψη μιας ερυθρής βλάβης στο πρόσωπο χρησιμοποιείται πιο μικρό πινέλο ή λεπτό σφουγγαράκι σε σχέση με μια γενικευμένη ερυθρότητα σε περιοχή του προσώπου.

Για την εξάσκηση στην παρούσα υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες χωρίζονται σε ζευγάρια και πραγματοποιούν εξουδετερώσεις χρώματος του δέρματος. Για περισσότερη εξάσκηση μπορούν να πραγματοποιούν εξουδετερώσεις/καλύψεις σε όλη την ακάλυπτη επιφάνεια του δέρματος του σώματος και όχι μόνο στο πρόσωπο.

2.1.B.5 | ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΦΡΥΔΙΩΝ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καταρτίζονται στη μελέτη των φρυδιών σε σχέση με τη θέση τους στο πρόσωπο, τα χαρακτηριστικά του και την έκφραση που προσδίδουν στο άτομο. Στη συνέχεια, εξασκούνται στις τεχνικές μακιγιάζ και αποτρίχωσης που κρίνονται ιδανικές για να διαμορφώσουν τα φρύδια.

Πιο αναλυτικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στην παρατήρηση των φρυδιών σε σχέση με τη θέση τους στο πρόσωπο. Ενδέχεται τα φρύδια να είναι τοποθετημένα κεντρικά στο πρόσωπο ή το αντίθετο (π.χ. πολύ ψηλά στο μέτωπο κ.λπ.). Με το μακιγιάζ και την αποτρίχωση οι εκπαιδευόμενοι/-ες τα διορθώνουν, ώστε να φαίνονται αρμονικά τοποθετημένα σε σχέση με το σύνολο των χαρακτηριστικών του προσώπου.

Ωστόσο, τα φρύδια επηρεάζουν και τα επιμέρους χαρακτηριστικά, όπως τα μάτια και τη μύτη. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τους τρόπους με τους οποίους αποτρίχώνουν τα φρύδια ή προσθέτουν επιπλέον φρύδια, ζωγραφίζοντάς τα στο πρόσωπο, ώστε να μη δημιουργούν την ψευδαίσθηση ότι, για παράδειγμα, τα μάτια είναι πιο πυκνόφθαλμα ή η μύτη πιο μακριά.

Τέλος, τα φρύδια φαίνεται να προσδίδουν στοιχεία ακόμη και στον χαρακτήρα του ατόμου (τα καμπυλωτά αντιστοιχούν σε αθωότητα και γλυκύτητα, τα έντονα γωνιώδη σε αυστηρότητα κ.ο.κ.). Για τη διαμόρφωσή τους χρησιμοποιείται το μολύβι, το χτενάκι, το τσιμπιδάκι και η μάσκα φρυδιών. Η βαφή φρυδιών και το brow lamination αποτελούν επιπλέον μεθόδους που διδάσκονται οι εκπαιδευόμενοι/-ες για την επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος.

Έχοντας ως βάση τις παραπάνω γνώσεις οι εκπαιδευόμενοι/-ες συνεχίζουν απρόσκοπτα στην επόμενη υποενότητα για να δημιουργήσουν ένα ολοκληρωμένο επαγγελματικό μακιγιάζ.

2.1.B.6 | ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ

Στην τελευταία μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να δημιουργήσουν ένα ολοκληρωμένο επαγγελματικό μακιγιάζ. Για να το πετύχουν αυτό,

αξιοποιούν αρχικά τις γνώσεις που απέκτησαν στην ενότητα «Βασικές αρχές αισθητικής», όσον αφορά την προετοιμασία του δέρματος, και στη συνέχεια τις γνώσεις που απέκτησαν στις προηγούμενες υποενότητες της παρούσας υποενότητας.

Αρχικά, καθαρίζουν το πρόσωπο με τον ενδεδειγμένο τρόπο και στη συνέχεια το προετοιμάζουν εφαρμόζοντας κρέμα-βάση. Έπειτα, μελετούν τα χαρακτηριστικά του και χρησιμοποιούν τα καλυπτικά/εξουδετερωτικά και το makeup-βάση με τις φωτοσκιάσεις, όπως έχουν διδαχθεί στις προηγούμενες υποενότητες.

Στη συνέχεια, εξασκούνται στη χρήση των σκιών στα μάτια, της γραμμής και της τοποθέτησης μάσκαρας και ψεύτικων βλεφαρίδων εάν απαιτείται, ενώ τελειοποιούν και τα φρύδια. Ακολουθεί η τοποθέτηση ρουζ, βάσει μορφολογικών χαρακτηριστικών, και κραγιόν. Δεν παραλείπεται η πούδρα, αλλά το στάδιο στο οποίο θα εφαρμοστεί καθορίζεται από το μακιγιάζ και τον/την makeup artist.

Η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου επαγγελματικού μακιγιάζ τις πρώτες φορές είναι μια χρονοβόρα διαδικασία. Ωστόσο, με συνεχή εξάσκηση μετατρέπεται σε γρήγορη διαδικασία, γεγονός απαραίτητο κατά την άσκηση του επαγγέλματος, καθώς ο χρόνος πολλές φορές είναι ιδιαίτερα πιεστικός. Επομένως, κατά τη διάρκεια της κατάρτισης απαιτείται να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην εξάσκηση αυτή μεταξύ των εκπαιδευομένων με διαρκείς επαναλήψεις και αλλαγές στα ζευγάρια εργασίας, ώστε από τον/την καθένα/-μιά να μελετάται και να δουλεύεται, κάθε φορά, διαφορετικό πρόσωπο.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Σαββίδου, Α. (2014). *Μορφολογία – ιδιότητες προσώπου*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σοφία.
2. Χατζοπούλου, Σ. & Καμπανού, Ε. (2020). *Διδακτική μαθημάτων ΙΕΚ. Ειδικότητα: «Τεχνικός Αισθητικής Τέχνης και Μακιγιάζ»*. Αθήνα: Εκδόσεις 24 Γράμματα.

Συμπληρωματικές

1. Λειβαδίτη, Ε. & Τουισούζογλου, Γ. (2020). *Ιστορία και αρχές επαγγελματικού μακιγιάζ*. Αθήνα: Εκδόσεις iWrite.
2. Aucoin, K. (1999). *Making Faces*. Boston: Little, Brown and Company.
3. Davis, G. & Hall, M. (2012). *The Makeup Artist Handbook: Techniques for Film, Television, Photography and Theatre*. Oxford: Focal Press.
4. Reyna, G. M. (2015). *Makeup Artist Face Charts*. California: CreateSpace Independent Publishing Platform.

2.1.Γ • ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ – ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΡΙΧΩΤΟΥ ΚΕΦΑΛΗΣ**Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Στην ενότητα αυτή, γίνεται εισαγωγή στις βασικές έννοιες της ανατομίας και της φυσιολογίας του δέρματος και του τριχωτού της κεφαλής, ενώ περιγράφονται οι ιογενείς και οι μικροβιακές λοιμώξεις και μεταδοτικές καταστάσεις που τα επηρεάζουν (Νικολαΐδου, 2006). Επίσης, περιγράφονται η κλινική εικόνα των δερματοπαθειών, οι τρόποι μετάδοσής τους, καθώς και τα μέτρα πρόληψης και προφύλαξης. Εξετάζονται επίσης οι παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία του δέρματος και του τριχωτού της κεφαλής. Τέλος, δίνεται έμφαση στις αρνητικές επιδράσεις των προϊόντων και των τεχνικών που χρησιμοποιούνται στην αισθητική και την κομμωτική τόσο στο δέρμα όσο και τα μαλλιά, καθώς και στις παθήσεις των τριχών και του τριχωτού της κεφαλής (Baroni et al, 2012).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Ερμηνεύουν την αιτιοπαθογένεια σε βασικές δερματικές παθήσεις,
- Κατηγοριοποιούν τις κλινικές εκδηλώσεις σε μια σειρά από βασικές δερματικές παθήσεις,
- Κατονομάζουν τα διάφορα είδη ακμής,
- Διακρίνουν τις διαφοροποιήσεις μεταξύ των ειδών της ακμής,
- Ταξινομούν τις δερματοπάθειες,
- Αξιολογούν μεταβολές του δέρματος και του τριχωτού της κεφαλής,
- Παραπέμπουν τον/την πελάτη/-ισσα στον/στην κατάλληλο/-η ιατρό, όταν κρίνεται απαραίτητο,
- Περιγράφουν τις νόσους που αφορούν το χρώμα των τριχών και εκείνες που προκαλούν δυστροφία και δυσπλασία τριχών,
- Διακρίνουν τις μορφές αλωπεκίας (διάχυτης, ουλωτικής, γυροειδούς κ.λπ.),
- Διαπιστώνουν την ύπαρξη αλωπεκίας,
- Περιγράφουν τις αλλοιώσεις.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Στιβάδες δέρματος / Εξαρτήματα δέρματος / Τρίχες / Παράσιτα / Υγιεινή / Τριχωτό κεφαλής / Ακμή / Δερματοπάθειες / Αλωπεκίες / Αλλεργιογόνα / Ερεθιστικές ουσίες.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ
2	ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΒΛΑΒΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ
3	ΔΕΡΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ
4	ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΡΙΧΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΡΙΧΩΤΟΥ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ
5	ΑΛΩΠΕΚΙΕΣ
6	ΑΛΛΕΡΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΡΕΘΙΣΤΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΑ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Γ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ

Στη συγκεκριμένη εκπαιδευτική υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις βασικές αρχές και έννοιες της δερματολογίας και της υγιεινής. Παρουσιάζονται αναλυτικά η ανατομία, η ιστολογία και η φυσιολογία του δέρματος με τη σχετική ορολογία.

Αρχικά, περιγράφονται οι στιβάδες του δέρματος (επιδερμίδα, χόριο, υπόδερμα) και οι λειτουργίες τους. Στη συνέχεια, εξετάζονται τα εξαρτήματα του δέρματος, στα οποία περιλαμβάνονται οι τρίχες, τα νύχια και οι αδένες. Γίνεται αναλυτική περιγραφή των τριχών, της δομής, της ανατομίας και της μορφολογίας τους, καθώς και των σταδίων ανάπτυξής τους. Επιπρόσθετα, είναι σημαντικό να διακριθούν τα μέρη των νυχιών και να περιγραφεί η λειτουργία τους. Παράλληλα, εξετάζονται οι αδένες του δέρματος, με έμφαση στη διάκριση και τον ρόλο των σμηγματογόνων και των ιδρωτοποιών αδένων στην ομοίωση και την προστασία του δερματικού φραγμού.

Ακόμη, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν την πλούσια αιμάτωση του δέρματος, λόγω του υφιστάμενου εκτεταμένου αγγειακού δικτύου, που αποτελείται από αρτηρίες, φλέβες, τριχοειδή αγγεία και λεμφαγγεία. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να περιγράψουν τον τρόπο αιμάτωσης αλλά και να διαπιστώνουν τον σπουδαίο ρόλο της νεύρωσης του δέρματος.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποκτήσουν γνώσεις και θα αναπτύξουν δεξιότητες σχετικά με το τι περιλαμβάνουν οι κανόνες διατήρησης της υγιεινής αλλά και ποια είναι τα μέτρα πρόληψης, διατήρησης και προαγωγής της υγείας του δέρματος και του τριχωτού της κεφαλής.

Συνολικά, η εν λόγω εκπαιδευτική υποενότητα παρέχει την απαραίτητη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη στοιχειώδη, αρχική γνώση της δερματολογίας και της υγιεινής του τριχωτού της κεφαλής.

2.1.Γ.2 | ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΒΛΑΒΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο αυτής της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν τις στοιχειώδεις βλάβες του δέρματος και θα διακρίνουν τα βασικά γνωρίσματά τους. Οι

μορφολογικές αλλοιώσεις που παρουσιάζονται στην επιφάνεια του δέρματος διακρίνονται σε πρωτογενείς και δευτερογενείς. Πρωτογενείς είναι οι στοιχειώδεις βλάβες που εκδηλώνονται αρχικά στο υγιές δέρμα και είναι άμεσες εκδηλώσεις μιας δερματοπάθειας, ενώ οι δευτερογενείς προκύπτουν από την εξέλιξη των πρωτογενών βλαβών ή από τον τραυματισμό του δέρματος. Επομένως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποκτήσουν γνώσεις και θα αναπτύξουν δεξιότητες για να περιγράψουν τις πρωτογενείς και τις δευτερογενείς βλάβες και να διακρίνουν τα βασικά γνωρίσματά τους, με τη βοήθεια εικόνων και φωτογραφιών από διάφορα ιατρικά περιστατικά.

Επιπρόσθετα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις μολυσματικές δερματοπάθειες. Εξετάζονται εκείνες που οφείλονται σε ιούς και μικρόβια. Ακόμη, αναλύεται το σύνδρομο της επίκτητης ανοσολογικής ανεπάρκειας (ιός του AIDS).

Ολοκληρώνοντας αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν αποκτήσει συγκεκριμένες γνώσεις και θα έχουν αναπτύξει δεξιότητες ώστε να βοηθούν στην πρόληψη της μετάδοσης των μολυσματικών δερματοπαθειών σε άλλους ανθρώπους. Η έγκαιρη διάγνωση και θεραπεία μπορεί να αποτρέψει την επιδείνωση της λοίμωξης και τις πιθανές επιπλοκές, όπως είναι η ανάπτυξη δευτερογενών λοιμώξεων ή η μόλυνση βαθύτερων ιστών.

2.1.Γ.3 | ΔΕΡΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ

Η εν λόγω εκπαιδευτική υποενότητα εξετάζει την παθογένεια και την κλινική εικόνα των συνηθέστερων δερματοπαθειών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζονται κυρίως στους μύκητες και στα ζωικά παράσιτα· για παράδειγμα αναλύουν τις δερματομυκητιάσεις, οι οποίες οφείλονται στα δερμόφυτα που προσβάλλουν το δέρμα, τις τρίχες και τα νύχια. Μεγαλύτερη βαρύτητα δίνεται στις δερματοφυτιάσεις του τριχωτού της κεφαλής. Παράλληλα, μελετούν τη φθειρίαση του τριχωτού της κεφαλής, που αποτελεί πρόβλημα της δημόσιας υγείας και οφείλεται στο γνωστό παράσιτο, την ψείρα.

Επιπλέον, η εκπαιδευτική υποενότητα εστιάζεται στις δερματοπάθειες που σχετίζονται με τη θρέψη και τον μεταβολισμό, καθώς αυτές οι δερματικές καταστάσεις προκύπτουν από διατροφικές ελλείψεις, μεταβολικές διαταραχές ή συστηματικές ασθένειες που επηρεάζουν τον μεταβολισμό. Επίσης, εξετάζεται και περιγράφεται η κλινική εικόνα της λεύκης, της ψωρίασης, καθώς και η αιτιοπαθογένεια και οι μορφές της ακμής.

Επιπρόσθετα, βασικός στόχος της υποενότητας είναι να εξοικειωθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες με την επίδραση της ηλιακής ακτινοβολίας και να αναγνωρίζουν τις συνηθέστερες παθολογικές επιδράσεις του ήλιου στο δέρμα. Ακόμη, είναι σημαντικό να κατονομάζουν τα συνηθέστερα μέτρα προφύλαξης από την ηλιακή ακτινοβολία.

Η συγκεκριμένη εκπαιδευτική υποενότητα παρέχει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την ακριβή παρατήρηση και αξιολόγηση παθολογικών καταστάσεων του δέρματος. Με την απόκτηση αυτών των γνώσεων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να δίνουν συμβουλές προφύλαξης, να προφυλάσσονται οι ίδιοι/-ες και να παραπέμπουν στους/στις ειδικούς, αν κρίνουν ότι χρειάζεται.

2.1.Γ.4 | ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΡΙΧΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΡΙΧΩΤΟΥ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ

Το ποσοστό τριχοφυΐας σε κάθε άτομο καθορίζεται από πολλούς παράγοντες. Η εκπαιδευτική αυτή υποενότητα εστιάζεται στην κατανόηση και στη διάκριση των ειδών των τριχών με βάση το χρώμα, το σχήμα και το μέγεθός τους. Επίσης, διαχωρίζουν τις τρίχες σε δύο κατηγορίες, σε εκείνη με αυξημένη ευθραυστότητα και σε αυτή με φυσιολογική.

Αρχικά, γίνεται αναφορά στις νόσους που σχετίζονται με τη δυσπλασία και τη δυστροφία των τριχών, δηλαδή τη μη ομαλή και μη φυσιολογική διάπλαση και ανάπτυξη τους. Οι αιτίες μπορεί να είναι εκ γενετής ή επίκτητες (π.χ. από τραυματισμό των τριχών κατά τη διάρκεια του χτενίσματος, από εφαρμογή υψηλής θερμοκρασίας, από τη διαδικασία αποχρωματισμού ή βαφής τους κ.λπ.).

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τις νόσους που αφορούν αλλοιώσεις του χρώματος των τριχών, όπως είναι λευκοτριχία, η ετεροχρωμία, η πολίωση κ.ά. Το χρώμα των τριχών οφείλεται στη μελανίνη. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διαχωρίζουν τη λεύκανση των τριχών λόγω ηλικίας που αποτελεί φυσιολογικό φαινόμενο από την πρόωρη ή απότομη λεύκανση των τριχών η οποία οφείλεται σε κληρονομούμενα, επίκτητα ή άγνωστα αίτια.

Επιπρόσθετα, εξετάζονται οι νόσοι που αφορούν την πυκνότητα, δηλαδή τον αριθμό, το πάχος και το μήκος των τριχών. Οι συγκεκριμένες παθήσεις διαιρούνται σε δύο μεγάλες ομάδες: την υπερτρίχωση και τις αλωπεκίες.

Τέλος, μελετούν την κλινική εικόνα και την αιτιοπαθογένεια της σημηματόρροιας και της πιτυρίασης.

Ο στόχος της εκπαιδευτικής υποενότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να ταξινομούν τις νόσους των τριχών και τους κινδύνους που αυτές εγκυμονούν, μια και μπορεί να προκαλέσουν σημαντικά αισθητικά και ψυχολογικά προβλήματα.

2.1.Γ.5 | ΑΛΩΠΕΚΙΕΣ

Κατά τη διάρκεια αυτής της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την αλωπεκία, γνωστή επίσης και ως τριχόπτωση. Είναι μια κατάσταση που χαρακτηρίζεται από απώλεια μαλλιών του τριχωτού της κεφαλής ή και άλλων μερών του σώματος. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ταξινομούν τις μορφές της αλωπεκίας για να κατανοήσουν τις αιτίες και τα χαρακτηριστικά της.

Έτσι, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ορίζουν την αλωπεκία ως ουλωτική και μη ουλωτική, με κριτήριο την ύπαρξη ή όχι ουλής στο σημείο που εκδηλώνεται· διακρίνουν μάλιστα δύο κατηγορίες της μη ουλωτικής αλωπεκίας: τη γυροειδή και τη διάχυτη. Επιπλέον, με κριτήριο την έκταση που έχει στο κεφάλι ή στο σώμα, χαρακτηρίζουν την αλωπεκία ως μερική (απώλεια τριχών σε ένα σημείο του σώματος), ολική (πλήρης απώλεια τριχών στο κεφάλι) και καθολική (πλήρης απώλεια όλων των τριχών στο σώμα). Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν την αλωπεκία με κριτήριο τη χρονική διάρκειά της,

ως προσωρινή ή μόνιμη. Παράλληλα, δίνονται παραδείγματα για να μπορεί να καθοριστεί και να περιγραφεί λεπτομερώς η κατάσταση ενός/μιας ασθενούς.

Σκοπός της συγκεκριμένης υποενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αναγνωρίζουν τις αλωπεκίες όταν τις συναντούν, να ξεχωρίζουν τη μορφή της (π.χ. ανδρογενής, διάχυτη, γυναικείου τύπου κ.λπ.) και να λαμβάνουν μέτρα προστασίας του/της πελάτη/-ισσάς τους, αν χρειαστεί. Ακόμη, η ψυχολογική στήριξη των ατόμων με αλωπεκία είναι κρίσιμη για την αυτοεκτίμηση των ατόμων που τη βιώνουν.

2.1.Γ.6 | ΑΛΛΕΡΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΡΕΘΙΣΤΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΑ

Στην τελευταία μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν την αλλεργική και την ερεθιστική δερματίτιδα. Η αλλεργική δερματίτιδα εκδηλώνεται μετά από επαφή του δέρματος με ουσίες του περιβάλλοντος (τα αντιγόνα-αλλεργιογόνα), οι οποίες, όταν έλθουν σε επαφή με τον ανθρώπινο οργανισμό, προκαλούν ένα σύνολο ειδικών αντιδράσεων του ανοσοποιητικού συστήματος.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τις πιο συνηθισμένες μορφές αλλεργικής δερματίτιδας που περιλαμβάνουν την αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής και την ατοπική δερματίτιδα. Είναι σημαντικό να μελετήσουν την αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής και να διακρίνουν τα συμπτώματά της που εμφανίζονται συνήθως μέσα σε 12-48 ώρες ή λίγες ημέρες μετά την έκθεση στον αλλεργιογόνο παράγοντα.

Επιπρόσθετα, στην υποενότητα αυτή, διαχωρίζουν τις αλλεργικές δερματίτιδες σε οξείες και χρόνιες με βάση τη χρονική τους εκδήλωση, ενώ, με βάση τον εντοπισμό τους, σε τοπικές και σε γενικευμένες.

Επιπλέον, στην παρούσα υποενότητα, μελετούν την ερεθιστική δερματίτιδα, επίσης γνωστή ως ερεθιστική δερματίτιδα εξ επαφής. Είναι μια φλεγμονώδης αντίδραση του δέρματος που προκαλείται από άμεση επαφή με ερεθιστικές ουσίες. Σε αντίθεση με την αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής, η οποία είναι μια ανοσολογική αντίδραση, η ερεθιστική δερματίτιδα προκαλείται από την άμεση τοξική επίδραση της ερεθιστικής ουσίας στο δέρμα και τα συμπτώματα μπορούν να εμφανιστούν αμέσως μετά την έκθεση στον ερεθιστικό παράγοντα.

Έτσι οι εκπαιδευόμενοι/-ες, ολοκληρώνοντας την υποενότητα, κατανοούν τις διαφορές της αλλεργικής και της ερεθιστικής δερματίτιδας, διακρίνουν τα συμπτώματά και κατηγοριοποιούν τις ουσίες που μπορεί να έχουν ερεθιστική ή/και αλλεργιογόνο δράση. Τέλος, μαθαίνουν να δρουν προληπτικά, να λαμβάνουν μέτρα προστασίας και να αντιμετωπίζουν κάποια περιστατικά στο πλαίσιο της ειδικότητάς τους.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Chowdhury, M. M. U., Katugampola, R. P. & Finlay, A. Y. (2018). *Δερματολογία με μια ματιά*. Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.
2. Gawkrödger, D. J. & Ardern-Jones, M. R. (2015). *Δερματολογία, έγχρωμο εικονογραφημένο εγχειρίδιο* (6η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.
3. Νικολαΐδου, Η. (2006). *Εισαγωγή στη Δερματολογία (Δερματολογία Κεφαλής)*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Συμπληρωματικές

1. Ζαφειρίου, Ε., Κουσκούκης, Κ. Ε. & Ρουσσάκη-Σούλτσε, Α.-Β. (2023). *Επίτομη δερματολογία – αφροδισιολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Νέον.
2. Ρηγόπουλος Δ., Στρατηγός, Α., Γρηγορίου Σ., Κατούλης, Α. & Ράλλης, Ε. (επιμ.). (2021). *Εγχειρίδιο δερματολογίας – αφροδισιολογίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Νέον.

2.1.Δ • ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζονται στις βασικές αρχές των αισθητικών περιποιήσεων, συμπεριλαμβανομένων του απλού καθαρισμού, της απολέπισης και της εφαρμογής масκών και κρεμών, καθώς και στην ανάλυση και αναγνώριση των τύπων δέρματος και στην επιλογή κατάλληλων καλλυντικών προϊόντων για κάθε τύπο δέρματος (Ayer & Burrows, 2006). Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καταρτίζονται στους κανόνες υγιεινής στον χώρο εργασίας, στην αποστείρωση των εργαλείων και των υλικών που χρησιμοποιούνται, καθώς και στην αναγνώριση ιδιαίτερων καταστάσεων της επιδερμίδας που επηρεάζουν την εφαρμογή μακιγιάζ. Όλα αυτά βασίζονται στην εφαρμογή επιστημονικών μεθόδων και στην ενημέρωση των καταρτιζομένων για τα τελευταία ευρήματα στον τομέα της αισθητικής (Nilfroushzadeh et al., 2018).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Κατανοούν βασικές έννοιες όπως οι τύποι του δέρματος,
- Επιλέγουν τις ενδεδειγμένες μεθόδους αποστείρωσης και τους κανόνες υγιεινής,
- Οργανώνουν τον χώρο εργασίας εργονομικά,
- Αναγνωρίζουν τις καταστάσεις του δέρματος,

- Επιλέγουν τα κατάλληλα καλλυντικά προϊόντα ανάλογα με τον τύπο και την κατάσταση του δέρματος,
- Εφαρμόζουν τον απλό καθαρισμό προσώπου,
- Τοποθετούν απολεπιστικά προϊόντα,
- Αντιλαμβάνονται τη σημασία του υγιούς δέρματος,
- Εκτιμούν τα διάφορα περιστατικά.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (2), Σύνολο (3).

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Καθαρισμός δέρματος / Απολέπιση / Μάσκες προσώπου / Κρέμες / Τύποι δέρματος / Κανόνες υγιεινής / Αποστείρωση εργαλείων / Καλλυντικά προϊόντα / Αισθητική / Υγιές δέρμα.

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΚΑΝΟΝΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΣΗΣ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ
2	ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΔΕΡΜΑΤΟΣ
3	ΑΠΟΛΕΠΙΣΗ
4	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΑΣΚΩΝ ΚΑΙ ΚΡΕΜΩΝ
5	ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΔΕΡΜΑΤΟΣ
6	ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Δ.1 | ΚΑΝΟΝΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΣΗΣ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καταρτίζονται στους κανόνες υγιεινής που απαιτείται να εφαρμόζονται στον χώρο εργασίας και στις μεθόδους αποστείρωσης των εργαλείων, με σκοπό την αποφυγή μολύνσεων και τη διασφάλιση της υγείας του δέρματος. Μαθαίνουν πώς να διατηρούν τα εργαλεία τους σε άριστη κατάσταση, εφαρμόζοντας σωστά τα πρότυπα υγιεινής και ασφάλειας. Γίνεται επίσης διάκριση μεταξύ αποστείρωσης, απολύμανσης και αντισηψίας, με έμφαση στις διαφορές και τις κατάλληλες εφαρμογές τους στον χώρο της αισθητικής.

Εξετάζονται διάφορες τεχνικές αποστείρωσης, όπως η χρήση UV φωτός, απολυμαντικών διαλυμάτων, καθώς και ξηρού και υγρού κλίβανου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται πώς να εφαρμόζουν αυτές τις τεχνικές για την πλήρη αποστείρωση και απολύμανση του εξοπλισμού τους, διασφαλίζοντας την ασφάλεια των πελατών/-ισών.

Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην ατομική υγιεινή των επαγγελματιών του μακιγιάζ, που περιλαμβάνει τη σωστή ενδυμασία, την τήρηση προσωπικής καθαριότητας και τη χρήση προστατευτικού εξοπλισμού, όπως γάντια και μάσκες, όποτε είναι απαραίτητο. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επίσης οργανώνουν τον πάγκο εργασίας τους, διατηρώντας το περιβάλλον καθαρό και τακτοποιημένο.

Η συμμόρφωση με τους κανόνες υγιεινής και η σωστή αποστείρωση των εργαλείων είναι θεμελιώδης για την πρόληψη μολύνσεων και την προστασία της υγείας του δέρματος. Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρία και πρακτική, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εφαρμόζουν με επιτυχία τις τεχνικές αποστείρωσης και να διατηρούν τον χώρο εργασίας οργανωμένο και ασφαλή.

2.1.Δ.2 | ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

Η πρώτη υποενότητα εστιάζεται στον απλό καθαρισμό του δέρματος (ντεμακιγιάζ), καθώς αποτελεί το πρώτο βήμα για τις επόμενες διαδικασίες περιποίησης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τα βήματα που απαιτούνται για την απομάκρυνση των διαφορετικών ρύπων και υπολειμμάτων μακιγιάζ καθώς και τη συμβολή του καθημερινού καθαρισμού στη διατήρηση της υγείας του δέρματος. Χρησιμοποιούνται προϊόντα όπως γαλακτώματα καθαρισμού, τονωτικές λοσιόν, micellar νερό και σαπούνι.

Αναλύονται οι μέθοδοι και τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται στο ντεμακιγιάζ, ανάλογα με τον τύπο δέρματος, εξετάζοντας παράλληλα την επίδρασή τους στον όξινο μανδύα και το pH της επιδερμίδας.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται πρακτικά στη χρήση διαφόρων καθαριστικών προϊόντων και, μέσω μελετών περίπτωσης (case studies), μαθαίνουν να επιλέγουν το κατάλληλο προϊόν ανάλογα με τον τύπο δέρματος και τις ανάγκες του/της πελάτη/-ισσας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες –γνωρίζοντας τα διαφορετικά προϊόντα καθαρισμού και τις μεθόδους εφαρμογής τους– κατανοούν τη σημασία του καθαρισμού τόσο για τη διατήρηση της υγείας του δέρματος όσο και για τη σωστή προετοιμασία του για τις επόμενες φάσεις περιποίησης.

Η κατανόηση του απλού καθαρισμού είναι θεμελιώδης για κάθε επαγγελματία που ασχολείται με την αισθητική δέρματος και το μακιγιάζ, καθώς αποτελεί τη βάση για όλες τις επόμενες διαδικασίες περιποίησης και βελτιώνει την αποτελεσματικότητα των καλλυντικών προϊόντων που θα χρησιμοποιηθούν. Η μάθηση πραγματοποιείται μέσω θεωρητικών μαθημάτων και πρακτικών ασκήσεων.

2.1.Δ.3 | ΑΠΟΛΕΠΙΣΗ

Η απολέπιση συμβάλλει στην απομάκρυνση των νεκρών κυττάρων της επιδερμίδας, προωθώντας την ανανέωση και τη λάμψη του δέρματος. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τη διαδικασία της κερατινοποίησης και εξειδικεύονται στη χρήση απολεπιστικών τεχνικών. Αναλύονται διάφορα απολεπιστικά προϊόντα (scrubs), όπως

γομώδη, κοκκώδη, ενζυμικά peeling κ.ά., καθώς και μηχανικά συστήματα απολέπισης, όπως βούρτσες, υπέρηχους και δερμοαπόξεση.

Επιπλέον, εξασκούνται στις τεχνικές τοποθέτησης, εξουδετέρωσης και αφαίρεσης των προϊόντων απολέπισης, κατανοώντας τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζουν το δέρμα και τους λόγους για τους οποίους επιλέγονται ανάλογα με τον τύπο της επιδερμίδας. Έχοντας κατανοήσει τις διαφορετικές τεχνικές, τα προϊόντα και τα μηχανήματα, ως εργαζόμενοι/-ες, μετέπειτα, θα μπορούν να παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες περιποίησης, εξασφαλίζοντας σταθερότερο μακιγιάζ, προσαρμοσμένο στις ανάγκες κάθε πελάτη/-ισσας.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις ενδείξεις και αντενδείξεις των χημικών απολεπιστικών προϊόντων, όπως τα α-υδροξυοξέα (AHA) και τα β-υδροξυοξέα (BHA), καθώς και στα πιο ισχυρά απολεπιστικά, όπως το φυτικό και το χημικό peeling (TCA), τα οποία μπορεί να προκαλέσουν εγκαύματα και ευαισθησία στο δέρμα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τους κινδύνους που σχετίζονται με αυτά τα προϊόντα και εφαρμόζουν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας. Επίσης, εκπαιδεύονται σε εξειδικευμένο μακιγιάζ με ειδικά προϊόντα ώστε να καλύπτουν βλάβες που προέρχονται από έντονη απολέπιση του δέρματος.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητικά μαθήματα και πρακτικές ασκήσεις, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την ασφαλή και αποτελεσματική εφαρμογή των τεχνικών απολέπισης.

2.1.Δ.4 | ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΑΣΚΩΝ ΚΑΙ ΚΡΕΜΩΝ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καταρτίζονται στην επιλογή και εφαρμογή масκών και κρεμών, προσαρμοσμένων στον τύπο και τις συγκεκριμένες ανάγκες του δέρματος. Παρουσιάζονται διάφοροι τύποι масκών, όπως οι ενυδατικές, καθαριστικές, συσφικτικές κ.ά., καθώς και κρέμες ενυδάτωσης, θρέψης και αντιγήρανσης. Αναλύονται οι τεχνικές εφαρμογής, με ιδιαίτερη έμφαση στη σωστή χρήση τους για την επίτευξη των βέλτιστων αποτελεσμάτων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αξιολογούν τις ανάγκες κάθε επιδερμίδας και επιλέγουν τα κατάλληλα προϊόντα, όπως μάσκες, κρέμες και primers. Παράλληλα, εξοικειώνονται με τα κύρια ενεργά συστατικά των προϊόντων, όπως το υαλουρονικό οξύ, το κολλαγόνο, τις βιταμίνες και τα αντιοξειδωτικά, και κατανοούν τον ρόλο τους στη βελτίωση της υφής, της ελαστικότητας και της υγείας του δέρματος.

Επιπρόσθετα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τις κατάλληλες τεχνικές για την εφαρμογή και την απομάκρυνση των καλλυντικών προϊόντων, όπως είναι η χρήση πινέλων που διασφαλίζει την ομοιόμορφη κατανομή, την αποτελεσματικότητα των συστατικών και την καλύτερη απορρόφησή τους από το δέρμα.

Η σωστή επιλογή και εφαρμογή масκών, κρεμών και primers είναι ζωτικής σημασίας για την εξειδικευμένη φροντίδα του δέρματος και την προετοιμασία του για το μακιγιάζ. Μέσω πρακτικών ασκήσεων και ανάλυσης πραγματικών περιστατικών, οι

εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν δεξιότητες που εξασφαλίζουν την άριστη περιποίηση και την ιδανική προετοιμασία του δέρματος για τις επόμενες διαδικασίες.

2.1.Δ.5 | ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καταρτίζονται στην αναγνώριση των διαφόρων τύπων δέρματος (λιπαρό, ξηρό, μεικτό και ευαίσθητο), καθώς και στην αναγνώριση καταστάσεων της επιδερμίδας (ακμή, αφυδάτωση, γήρανση, ευαισθησίες και δυσχρωμίες). Εξετάζονται οι χαρακτηριστικές ιδιότητες κάθε τύπου δέρματος και οι κατάλληλες μέθοδοι περιποίησης. Μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τις διαφορετικές ανάγκες κάθε τύπου δέρματος και πώς αυτές επηρεάζουν την επιλογή των καλλυντικών προϊόντων και των διαδικασιών περιποίησης.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται πώς να κάνουν διάγνωση του τύπου και της κατάστασης του δέρματος μέσω παρατήρησης, ερωτηματολογίων και διαγνωστικών μηχανημάτων. Λαμβάνονται υπόψη παράγοντες όπως η λιπαρότητα, η υγρασία και η ευαισθησία του δέρματος. Επίσης, χρησιμοποιούνται μηχανήματα ανάλυσης δέρματος και εφαρμογές κινητών συσκευών. Η σωστή διάγνωση είναι απαραίτητη για την παροχή εξατομικευμένων και αποτελεσματικών υπηρεσιών φροντίδας του δέρματος, καθώς και για την προετοιμασία του πριν από το μακιγιάζ.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν καταστάσεις όπως ροδόχρου ακμή, υπερχρωμάτωση (π.χ. μέλασμα, πανάδες), υποχρωμάτωση (π.χ. λεύκη, υπομελάνωση) και υπερκεράτωση (π.χ. σμηग्ματορροϊκή υπερκεράτωση), οι οποίες απαιτούν εξειδικευμένες τεχνικές κάλυψης. Αξιολογούνται οι επιπτώσεις αυτών των καταστάσεων στην επιλογή και την εφαρμογή καλλυντικών προϊόντων, καθώς και στις τεχνικές μακιγιάζ, όπως είναι η χρήση primer για την υποστήριξη και τη βελτίωση της εμφάνισης του δέρματος.

Η σωστή αναγνώριση των τύπων και καταστάσεων του δέρματος είναι θεμελιώδης για την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών. Η κατανόηση των αναγκών κάθε τύπου δέρματος βοηθά στην επιλογή των σωστών προϊόντων και διαδικασιών προετοιμασίας.

2.1.Δ.6 | ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν τα συστατικά των καλλυντικών προϊόντων και τα συσχετίζουν με τους τύπους και τις καταστάσεις του δέρματος. Αξιολογούν τις ανάγκες του ξηρού δέρματος, επιλέγοντας συστατικά όπως το υαλουρονικό οξύ και τα κεραμίδια για βαθιά ενυδάτωση. Για το λιπαρό δέρμα χρησιμοποιούν προϊόντα με σαλικυλικό οξύ και νιασιναμίδη που βοηθούν στη ρύθμιση της λιπαρότητας. Στο μεικτό δέρμα συνδυάζουν προϊόντα ελαφριάς υφής με συστατικά όπως η αλόη βέρα, ενώ για το ευαίσθητο δέρμα επιλέγουν συστατικά όπως πανθενόλη και χαμομήλι για καταπραϋντική δράση.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αξιολογούν επίσης τις καταστάσεις του δέρματος, όπως η ακμή για την οποία χρησιμοποιούν προϊόντα με σαλικυλικό οξύ ή θείο για την υπερ-

χρωμάτωση προτιμούν αντιοξειδωτικά και βιταμίνη C, ενώ για την υπερκεράτωση εφαρμόζουν απολεπιστικά με ΑΗΑ ή ΒΗΑ.

Με βάση τις γνώσεις τους, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συγκρίνουν προϊόντα και επιλέγουν αυτά που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες κάθε τύπου δέρματος. Η εφαρμογή αυτών των γνώσεων είναι κρίσιμη για τη σωστή φροντίδα της επιδερμίδας και την πρόληψη δερματικών προβλημάτων.

Αντιλαμβάνονται επίσης τη σπουδαιότητα της ενημέρωσης των πελατών/-ισσών τους για τις ενδείξεις και αντενδείξεις των προϊόντων, και για τη σωστή χρήση τους στην καθημερινότητα, ώστε να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη και να αποφευχθούν πιθανοί ερεθισμοί ή παρενέργειες.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητικά μαθήματα και πρακτικές ασκήσεις, ενθαρρύνοντας τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναπτύξουν δεξιότητες για την ασφαλή και αποτελεσματική επιλογή προϊόντων.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Πρωτόπαππα, Ε. Ε. (2001). *Η αισθητική επιστήμη στη δεκαετία 2000*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
2. Πατζίκας, Τ. (2013). *Εισαγωγή στην αισθητική επιστήμη*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
3. Deitz, S. (2013). *Skin Care Practices and Clinical Protocols*. New York: Milady.
4. Mohiuddin, A. K. (2019). "Skin care creams: formulation and use", in: *Dermatol Clin Res*, 5(1): pp. 238-271. Retrieved from: https://soapoilsandherbs.co.za/wp-content/uploads/2023/01/Skin_Care_Creams_Formulation_and_Use-1.pdf

Συμπληρωματικές

1. Βαφειάδου, Γ., Βιβιλάκη, Ε., Δαλιάνη, Β. & Θεοδωροπούλου, Μ. (χ.χ.). *Αισθητική Προσώπου Ι: θεωρία και εργαστηριακές ασκήσεις – Β΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Αισθητικής – Κομμωτικής*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
2. Βιβιλάκη, Ε., Θεοδωροπούλου, Μ., Κυργίου, Κ., Μανιάς, Κ. & Χονδρορίζου, Ι. (χ.χ.). *Μακιγιάζ Ι: θεωρία και εργαστηριακές ασκήσεις – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Αισθητικής – Κομμωτικής*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
3. Αναγνώστου, Β., Αρβανιτίδου, Σ., Βιβιλάκη, Ε., Γιαννακοπούλου, Ε., Θεοδωροπούλου, Μ., Κάντζου, Φ., Μπενέτου, Α., Τσάπου, Κ. & Χονδρορίζου, Ι. (χ.χ.). *Μακιγιάζ ΙΙ: θεωρία και εργαστηριακές ασκήσεις – Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Αισθητικής – Κομμωτικής*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
4. Αρβανιτίδου, Σ., Βαφειάδου, Γ., Βιβιλάκη, Ε., Γιαννακοπούλου, Ε., Δαλιάνη, Β., Θεοδωροπούλου, Μ., Παλαιοδήμου, Λ., Παπαδογεώργου, Σ. & Σταμπολάκη, Χ. (χ.χ.). *Σύγχρονη Αισθητική – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Υγείας – Πρόνοιας – Ευεξίας*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

2.1.Ε • ΧΤΕΝΙΣΜΑΤΑ ΕΠΟΧΗΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στο πλαίσιο αυτής της μαθησιακής ενότητας οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στα βασικά γνωρίσματα και στις έννοιες της κομμωτικής τέχνης. Αναλύεται η σύσταση της τρίχας, με έμφαση στα φυσικά χαρακτηριστικά της, όπως είναι το χρώμα, η κατάσταση και η ποιότητά της, καθώς και η αντοχή και η ελαστικότητά της. Επίσης, αναλύονται τα βασικά στάδια λουσίματος, καθώς και οι διάφορες τεχνικές φορμαρίσματος

και χτενίσματος (Vopel, A. et al., 2013). Τέλος, περιγράφονται ο απαραίτητος εξοπλισμός, οι μηχανές, τα εργαλεία και τα υλικά κομμωτικής που θα χρειαστούν ως εργαζόμενοι/-ες στον χώρο εργασίας τους (Sherrow, 2023).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αντιλαμβάνονται με σαφήνεια το περιεχόμενο της έννοιας της κομμωτικής τέχνης,
- Αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν τα υλικά, τα εργαλεία και τα μηχανήματα,
- Ακολουθούν τις βασικές διαδικασίες χτενίσματος και φορμαρίσματος,
- Χρησιμοποιούν τα βασικά υλικά και εργαλεία κομμωτικής,
- Αναγνωρίζουν τα γενικά χαρακτηριστικά της τρίχας,
- Κατανοούν τη σπουδαιότητα των εξελίξεων στην τεχνολογία,
- Αποδίδουν χτενίσματα που θα τους ζητούνται,
- Γνωρίζουν την αναγκαιότητα της ατομικής προστασίας και της προστασίας των πελατών/-ισσών,
- Εφαρμόζουν τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Σύσταση της τρίχας / Φυσικά χαρακτηριστικά της τρίχας / Βασικά στάδια λουσίματος / Τεχνικές φορμαρίσματος / Τεχνικές χτενίσματος / Εργαλεία κομμωτικής / Μηχανήματα κομμωτικής / Υλικά κομμωτικής / Τεχνολογικές εξελίξεις / Υγιεινή και ασφάλεια χώρου / Υγιεινή και ασφάλεια εξοπλισμού / Ατομική προστασία.

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ
2	ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΡΙΧΑΣ: ΧΡΩΜΑ, ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΠΟΙΟΤΗΤΑ
3	ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ ΛΟΥΣΙΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ
4	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΦΟΡΜΑΡΙΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΧΤΕΝΙΣΜΑΤΟΣ
5	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ: ΜΗΧΑΝΕΣ / ΕΡΓΑΛΕΙΑ
6	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ
7	ΥΓΙΕΙΝΗ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΑΤΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Κείμενο αναφοράς

2.1.E.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ

Στην πρώτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν μια ολοκληρωμένη αντίληψη της κομμωτικής τέχνης. Ανακαλύπτουν ότι είναι μια δημιουργική διαδικασία που συνδυάζει την καλλιτεχνική έμπνευση με την επιστημονική γνώση της δομής των μαλλιών.

Μελετώντας έργα τέχνης αναπτύσσουν την αισθητική τους αντίληψη και μαθαίνουν να εκφράζονται δημιουργικά μέσω των μαλλιών. Κατανοούν ότι κάθε χτένισμα αποτελεί μια μοναδική καλλιτεχνική δημιουργία. Εξερευνώντας την ιστορική εξέλιξη των χτενισμάτων, συνδέουν την κομμωτική με τις κοινωνικές και πολιτισμικές μεταβολές κάθε εποχής. Ανιχνεύουν τις επιρροές από τους αρχαίους πολιτισμούς μέχρι τις σύγχρονες τάσεις και αναλύουν πώς τα χτενίσματα αντικατοπτρίζουν τις αξίες και τον τρόπο ζωής μιας κοινωνίας.

Στο εργαστήριο εφαρμόζουν τις γνώσεις τους αναπαράγοντας κλασικά και σύγχρονα χτενίσματα. Πειραματίζονται με διάφορες τεχνικές και υλικά, αναπτύσσοντας τις δεξιότητές τους στην κοπή, τη βαφή και τη διαμόρφωση μαλλιών. Μαθαίνουν τη χρήση εργαλείων και προϊόντων για τη δημιουργία χτενισμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνικές και τις αισθητικές απαιτήσεις κάθε εποχής. Κατανοούν τη σημασία της ισορροπίας, της αναλογίας και της συμμετρίας στην κομμωτική. Αναπτύσσουν τις δεξιότητές τους στην επικοινωνία, στην παροχή συμβουλών και στην ομαδική εργασία.

Ενημερώνονται για τις νέες τάσεις και εξελίξεις στον χώρο της κομμωτικής, ώστε να παραμένουν ανταγωνιστικοί/-ές και να προσφέρουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες. Μαθαίνουν να εργάζονται σε διαφορετικά περιβάλλοντα, όπως φωτογραφίσεις, εκδηλώσεις μόδας, θέατρο και κινηματογράφο.

Επίσης, εξοικειώνονται με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων σχεδίασης χτενισμάτων, βελτιώνοντας την ικανότητά τους στη δημιουργία προσωρινών και μόνιμων στιλ. Μαθαίνουν να διαχειρίζονται τον χρόνο τους, να εργάζονται υπό πίεση και να οργανώνουν τον χώρο τους αποτελεσματικά.

2.1.E.2 | ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΡΙΧΑΣ: ΧΡΩΜΑ, ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΠΟΙΟΤΗΤΑ

Στη δεύτερη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμβαθύνουν στις βασικές έννοιες της κομμωτικής τέχνης, επικεντρωνόμενοι/-ες στη χημική σύσταση της τρίχας. Μελετούν τα φυσικά χαρακτηριστικά της τρίχας, όπως χρώμα, κατάσταση, ποιότητα και αναλύουν παράγοντες όπως υγρασία, ελαστικότητα και αντοχή.

Εξετάζουν πώς οι περιβαλλοντικές συνθήκες και οι χημικές ουσίες επηρεάζουν την ποιότητα της τρίχας. Χρησιμοποιούν μικροσκόπιο ή τριχοσκόπιο για να παρατηρήσουν τη δομή της, πραγματοποιούν τεστ ελαστικότητας και αντοχής και εκτελούν χημικές δοκιμές για να εντοπίσουν αλλαγές στην ποιότητά της. Αναλύουν δείγματα τρίχας για τον προσδιορισμό του χρώματος και της κατάστασής της με τη χρήση εξει-

δικευμένων εργαλείων και μεθόδων. Αναγνωρίζουν και διακρίνουν τους διάφορους τύπους τριχών, εξηγώντας πώς το φυσικό χρώμα επηρεάζεται από γενετικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες.

Επιπλέον, εξετάζουν τη μοριακή δομή της τρίχας και μελετούν τις φάσεις ανάπτυξης της, εντοπίζοντας ενδείξεις φθοράς, όπως ξηρότητα, σπασμένες άκρες και αδύναμη υφή. Μαθαίνουν να προτείνουν κατάλληλες θεραπευτικές αγωγές και προϊόντα για την αποκατάσταση της τρίχας.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν επίσης την αλληλεπίδραση μεταξύ διαφορετικών χημικών προϊόντων και της τρίχας, προλαμβάνοντας ανεπιθύμητες αντιδράσεις. Εξετάζουν τις θετικές επιπτώσεις της χρήσης φυσικών και βιολογικών προϊόντων, αναγνωρίζοντας τις ωφέλειές τους σε σύγκριση με τα χημικά προϊόντα και προσαρμόζοντας τις θεραπείες.

Μέσω πρακτικών ασκήσεων υπό την επίβλεψη του/της εκπαιδευτή/-τριας οι εκπαιδευόμενοι/-ες εφαρμόζουν προϊόντα σε δείγματα τρίχας, συγκρίνουν τα αποτελέσματα και καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους. Εξετάζουν την επίδραση χημικών ουσιών και θερμικών εργαλείων στην υγεία της τρίχας, αξιολογώντας την ποιότητα των προϊόντων με βάση τα ενεργά συστατικά και τις επιπτώσεις τους.

2.1.E.3 | ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ ΛΟΥΣΙΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ

Στην τρίτη υποενότητα, περιγράφονται τα βασικά στάδια του λουσίματος για την υγεία των μαλλιών και του τριχωτού της κεφαλής. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις διάφορες κατηγορίες σαμπουάν, μαλακτικών προϊόντων και ειδικών προϊόντων για διαφορετικούς τύπους μαλλιών.

Υπογραμμίζεται η σημασία της σωστής επιλογής και εφαρμογής των προϊόντων, καθώς και η τεχνική του μασάζ στο τριχωτό της κεφαλής για την τόνωση της κυκλοφορίας του αίματος και την αποτελεσματικότερη απορρόφηση των θεραπευτικών συστατικών. Κατατάσσουν και κατηγοριοποιούν τα προϊόντα αυτά, εξηγώντας τη χρήση τους και επιλέγοντας τα κατάλληλα για κάθε τύπο μαλλιών. Μαθαίνουν να ελέγχουν την ποιότητα των προϊόντων και να αναγνωρίζουν προβλήματα του τριχωτού της κεφαλής προτείνοντας τις κατάλληλες λύσεις. Οργανώνουν το λούσιμο, ακολουθώντας βήμα βήμα τις διαδικασίες, από την προετοιμασία των μαλλιών έως την τελική εφαρμογή των προϊόντων.

Παρατηρούν τη συμπεριφορά των μαλλιών μετά το λούσιμο και καθορίζουν τα επόμενα βήματα (στέγνωμα με πετσέτα και εφαρμογή προϊόντων φροντίδας και προστασίας). Μαθαίνουν τη σωστή τεχνική ξεπλύματος, εξασφαλίζοντας την πλήρη αφαίρεση των προϊόντων ώστε να αποφεύγεται η συσσώρευση λιπαρότητας και το ανεπιθύμητο φριζάρισμα. Δοκιμάζουν διάφορες τεχνικές για να καθορίσουν τις καλύτερες πρακτικές και φροντίζουν για την οργάνωση του χώρου εργασίας.

Στο εργαστήριο αξιολογείται η ακρίβεια και η αποτελεσματικότητα κατά την εκτέλεση των διαδικασιών λουσίματος και προετοιμασίας. Η συμμετοχή και συνερ-

γασία των εκπαιδευομένων ενισχύεται μέσω ψηφιακών δραστηριοτήτων, οπτικοακουστικών μέσων, εκπαιδευτικών βίντεο και ατομικών ή ομαδικών εργασιών, τόσο θεωρητικών όσο και πρακτικών.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν δεξιότητες στην ανάλυση του pH των προϊόντων και του τριχωτού της κεφαλής, για να προσαρμόζουν τις θεραπείες σύμφωνα με τις ανάγκες.

2.1.E.4 | ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΦΟΡΜΑΡΙΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΧΤΕΝΙΣΜΑΤΟΣ

Στην υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζονται στη θεωρία και την πρακτική εφαρμογή διαφόρων τεχνικών φορμαρίσματος και χτενίσματος μαλλιών. Αναθεωρούν τις υπάρχουσες γνώσεις τους, διακρίνοντας τις διαφορετικές τεχνικές ανάλογα με τον τύπο και την κατάσταση των μαλλιών. Περιγράφουν τις βασικές αρχές δημιουργίας όγκου και κίνησης και κατανοούν τη σημασία της προετοιμασίας των μαλλιών και της επιλογής των κατάλληλων εργαλείων και προϊόντων.

Μελετούν τις αντιδράσεις των μαλλιών σε διαφορετικά προϊόντα και τεχνικές με σκοπό την επίτευξη βέλτιστων αποτελεσμάτων. Εφαρμόζουν τις τεχνικές με ακρίβεια, διορθώνοντας λάθη και προσαρμόζοντας τις μεθόδους τους κατάλληλα. Εξετάζουν τις διαφορές μεταξύ των τεχνικών, δημιουργούν νέα στιλ και πειραματίζονται με καινοτόμες ιδέες. Αναπτύσσουν τις ικανότητές τους, επιδεικνύοντας δημιουργικότητα και προσαρμοστικότητα στις απαιτήσεις του τελικού χτενίσματος, εφαρμόζοντας τις θεωρητικές γνώσεις τους σε πραγματικές καταστάσεις.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν τις αρχές της γεωμετρίας και της συμμετρίας που σχετίζονται με το χτένισμα και τον τρόπο με τον οποίο αυτές επηρεάζουν το τελικό αποτέλεσμα. Εξασκούνται σε φυσικά μοντέλα ή εκπαιδευτικές κεφαλές για την τελειοποίηση των δεξιοτήτων τους στο φορμάρισμα και το χτένισμα. Κατανοούν τη σημασία του σωστού φινιρίσματος και της σταθεροποίησης των χτενισμάτων, χρησιμοποιώντας προϊόντα για να διατηρούν το στιλ σταθερό και λαμπερό.

Τα παραπάνω περιλαμβάνουν την εκμάθηση της ιστορικής σημασίας και των τεχνικών για κάθε στιλ, με τη χρήση ειδικών εργαλείων, προϊόντων και αξεσουάρ. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες δημιουργούν αξεσουάρ από αποκόμματα μαλλιών, πέρλες, υφάσματα κ.ά. και μελετούν ιστορικές φωτογραφίες και βίντεο με χαρακτηριστικά χτενίσματα εποχής.

Τέλος, συμμετέχουν σε εργαστηριακές δραστηριότητες δημιουργώντας διάφορα χτενίσματα εποχής, ενισχύοντας έτσι την αντίληψή τους για τη σύνθεση και τη δομή των χτενισμάτων του παρελθόντος.

2.1.E.5 | ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ: ΜΗΧΑΝΕΣ / ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Στην υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζονται στη σωστή χρήση και κατανόηση του εξοπλισμού κομμωτικής. Αναγνωρίζουν τα διάφορα εργαλεία και μηχανές που χρησιμοποιούνται στην κομμωτική, όπως ψαλίδια, κουρευτικές μηχανές,

σίδερα ισιώματος, σίδερα για μπούκλες, πιστολάκια μαλλιών και βούρτσες. Κατατάσσουν και κατηγοριοποιούν τα εργαλεία, ελέγχουν την κατάστασή τους και εξηγούν τη χρήση τους.

Επιπλέον, μελετούν την ιστορική εξέλιξη των εργαλείων, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε κατηγορίας, καθώς και τις σωστές τεχνικές συντήρησης και καθαρισμού για να διασφαλίσουν τη μακροχρόνια απόδοσή τους. Η θεωρητική παρουσίαση των εργαλείων περιλαμβάνει μια ιστορική αναδρομή που αναδεικνύει τη μετάβαση από τα παραδοσιακά στα σύγχρονα εργαλεία.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να επιλέγουν τα κατάλληλα εργαλεία για κάθε εργασία, να ερμηνεύουν τις οδηγίες χρήσης και να επαληθεύουν την αποτελεσματικότητά τους. Εξασκούνται επαναλαμβάνοντας τις διαδικασίες χρήσης, συνθέτοντας και συσχετίζοντας τις γνώσεις τους. Παρατηρούν τη λειτουργία των μηχανών, όπως την προσαρμογή της ταχύτητας ή της θερμοκρασίας και επιλέγουν τα κατάλληλα εξαρτήματα και αξεσουάρ για διαφορετικές τεχνικές κομμωτικής. Εκτελούν και επιδεικνύουν τις τεχνικές χρήσης, χρησιμοποιώντας τα εργαλεία με ακρίβεια. Πειραματίζονται με διάφορες μεθόδους και τροποποιούν τις τεχνικές τους για να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους.

Οι εκπαιδευτικές μέθοδοι περιλαμβάνουν πρακτικές ασκήσεις σε εργαστηριακό περιβάλλον, χρήση οπτικοακουστικών μέσων για την καλύτερη κατανόηση των διαδικασιών και ανάλυση περιπτώσεων για την εφαρμογή των θεωριών στην πράξη. Επιπλέον, ενσωματώνουν καινοτόμες τεχνολογίες, όπως ψηφιακά εργαλεία για τη βελτίωση της απόδοσης. Τέλος, η ομαδική εργασία ενθαρρύνει την ανταλλαγή ιδεών, διευκολύνει την επίλυση προβλημάτων και ευνοεί την ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας.

2.1.E.6 | ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Στην έκτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τις νέες τεχνολογίες και αναθεωρούν τις παραδοσιακές μεθόδους κομμωτικής. Εξετάζουν πώς οι τεχνολογικές εξελίξεις έχουν επηρεάσει σημαντικά την ανάπτυξη και εξέλιξη των χτενισμάτων με την πάροδο του χρόνου. Οι τεχνολογίες έχουν μεταμορφώσει τα χτενίσματα από σύμβολα κοινωνικής ταυτότητας σε καλλιτεχνικές εκφράσεις. Εξάλλου, μετά τη βιομηχανική επανάσταση η κομμωτική βιομηχανία έχει υποστεί θεμελιώδεις αλλαγές.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για τις τελευταίες καινοτομίες στον εξοπλισμό και τα προϊόντα κομμωτικής, όπως είναι οι προηγμένες κουρευτικές μηχανές, τα σίδερα ισιώματος με τεχνολογία ιονισμού και τα πιστολάκια μαλλιών με ελεγχόμενη θερμότητα. Εξετάζουν επίσης τις εξελίξεις στις τεχνολογίες θέρμανσης και ψύξης, που συμβάλλουν στη διατήρηση της υγείας των μαλλιών κατά τη διάρκεια των θεραπειών, καθώς και τις νέες τεχνολογίες, όπως οι συσκευές με αισθητήρες θερμοκρασίας για ακριβή έλεγχο και αποφυγή βλαβών. Αναπαράγουν και συγκρίνουν τις τεχνικές που έχουν μάθει, αποδεικνύοντας την αποτελεσματικότητα των νέων μεθόδων.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατατάσσουν και κατηγοριοποιούν τα εργαλεία σύμφωνα με τις λειτουργίες τους, ελέγχοντας τις οδηγίες χρήσης και επιμελούνται/-ες τη συντήρησή τους. Μαθαίνουν για τις νέες τεχνολογίες στις επεκτάσεις και τα πρόσθετα μαλλιά, καθώς και για προϊόντα με μικροτεχνολογία που προσφέρουν βαθύτερη διείσδυση και αποτελεσματικότερη θεραπεία. Εξετάζουν επίσης την εφαρμογή των τελευταίων εξελίξεων στη βιοτεχνολογία, όπως τα βιοενεργά συστατικά που προάγουν την υγιή ανάπτυξη των μαλλιών.

Μέσα από εργαστηριακές ασκήσεις και πρακτικές εφαρμογές βελτιώνουν τις τεχνικές τους, παρατηρώντας και αξιολογώντας τις νέες τεχνολογίες. Οι εκπαιδευτικές μέθοδοι περιλαμβάνουν τη χρήση προσομοιωτών και ανάλυση περιπτώσεων, επιτρέποντας την εφαρμογή των γνώσεων στην πράξη και την προετοιμασία για τις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς.

2.1.E.7 | ΥΓΙΕΙΝΗ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΑΤΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Στην έβδομη υποενότητα, τονίζεται η σημασία της ατομικής προστασίας και ασφάλειας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν διάφορους τύπους προστατευτικού εξοπλισμού, όπως γάντια, μάσκες και προστατευτικά γυαλιά. Εστιάζονται στην ασφαλή χρήση χημικών ουσιών και εργαλείων, αναλύοντας τις βέλτιστες πρακτικές για την πρόληψη ατυχημάτων και την εξασφάλιση της υγείας στον χώρο εργασίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επιλέγουν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας και κατανοούν τη σημασία της σωστής χρήσης τους. Κατατάσσουν τα μέτρα ασφαλείας ανάλογα με τον κίνδυνο και αναλύουν τις οδηγίες χρήσης των προϊόντων. Ορίζουν τις αρμοδιότητες του/της κάθε εργαζόμενου/-ης και παρατηρούν τις συνθήκες εργασίας, προβλέποντας πιθανούς κινδύνους, ώστε να αποφεύγονται ατυχήματα και εκρήξεις. Προσδιορίζουν τα μέτρα αντιμετώπισης και συγκρίνουν τις διαφορές στις μεθόδους προστασίας (π.χ. χρήση κατάλληλης ενδυμασίας και υποδημάτων).

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη σωστή διαχείριση και αποθήκευση των χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται στην κομμωτική, όπως βαφές και προϊόντα περιποίησης. Διδάσκονται πώς να διαβάζουν και να ερμηνεύουν τις ετικέτες ασφαλείας των προϊόντων, κατανοώντας τη σημασία της τήρησης των προβλεπόμενων οδηγιών για την αποφυγή ατυχημάτων ή επιβλαβών επιπτώσεων στην υγεία.

Αναγνωρίζουν την ανάγκη για την τήρηση των κανόνων υγιεινής και για την πρόληψη λοιμώξεων και ασθενειών. Κατατάσσουν και κατηγοριοποιούν τα είδη των προϊόντων καθαρισμού ανάλογα με τη χρήση τους και μελετούν τις οδηγίες χρήσης. Ονομάζουν τα απαραίτητα εργαλεία υγιεινής και οργανώνουν τον χώρο εργασίας ώστε να πληροί τις προδιαγραφές υγιεινής. Μαθαίνουν τις σωστές τεχνικές χειρισμού και ανύψωσης βαρέων αντικειμένων για την αποφυγή τραυματισμών στη μέση και τις αρθρώσεις. Εφαρμόζουν τον καθαρισμό, την αποστείρωση και την απολύμανση των εργαλείων και του εξοπλισμού, χρησιμοποιώντας κατάλληλα απολυμαντικά προϊόντα.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Vopel, A., Guhmann, G., Feigel, I., Friedewold, B., Jung, B. ter, Strecker, A. & Wiggelinghoff, B. (2013). *Κομμωτική τέχνη, κομμώσεις, νύχια, μακιγιάζ* (επιμ. Π. Κοβάνη & Π. Κοσμά). Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.
2. Αμαράντου, Χ., Κοβάνη, Π. & Κοσμά, Π. (2025). *Κομμωτική τέχνη*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

Συμπληρωματικές

1. Αμαράντου, Χ. Ν., Μανιάς, Κ. & Παπαθανασίου, Δ. (χ.χ.). *Εργαστήριο Κομμωτικής Ι. – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Υγείας – Πρόνοιας – Ευεξίας*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
2. Αμαράντου, Χ. Ν., Μανιάς, Κ. & Παπαθανασίου, Δ. (χ.χ.). *Εργαστήριο Κομμωτικής ΙΙ – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Υγείας – Πρόνοιας – Ευεξίας*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

2.1.ΣΤ • ΧΡΩΜΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στην παρούσα μαθησιακή ενότητα, αναλύονται βασικές έννοιες του χρώματος και του σχεδίου και επιδεικνύεται η σύνθεση γεωμετρικών σχημάτων με μολύβι. Επίσης, εξετάζεται η προοπτική και η φυσική απεικόνιση του χώρου, οι άξονες, οι κλίσεις, η τονικότητα, το φως και η σκιά (Ίττεν, 1998). Επιπλέον, αναλύονται η σύνθεση των χρωμάτων και οι δυνατότητες και τα αποτελέσματα της σύνθεσης, ώστε να καλλιεργηθεί η χρωματική αντίληψη των καταρτιζομένων (Agoston, 2013).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Ορίζουν βασικές έννοιες του χρώματος και του σχεδίου,
- Συγκρίνουν τα χρώματα με βάση τις ιδιότητές τους,
- Αντιπαραβάλλουν χρώματα βάσει χρωμοανάλυσης,
- Πειραματίζονται στις αναμείξεις των χρωμάτων,
- Αναγνωρίζουν τα βασικά χρώματα,
- Αναγνωρίζουν τα συμπληρωματικά χρώματα,
- Εκτιμούν την επίδραση του φωτισμού στα χρώματα,
- Προτείνουν κατάλληλους συνδυασμούς χρωμάτων ανά περίπτωση,

- Συζητούν για το χρώμα στην τέχνη και την επίδρασή του στην ψυχολογία του ανθρώπου,
- Δημιουργούν κατάλληλες αποχρώσεις κατά την εφαρμογή του μακιγιάζ.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Φως / Χρώμα / Απόχρωση / Αξία / Κορεσμός / Συμπληρωματικά χρώματα / Χρωματικός κύκλος / Χρωματική σφαίρα / Χρωματικές αρμονίες.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΤΟ ΧΡΩΜΑ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ
2	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΧΡΩΜΑΤΑ
3	Ο ΧΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΚΑΙ Η ΧΡΩΜΑΤΙΚΗ ΣΦΑΙΡΑ
4	ΧΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΡΜΟΝΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ
5	ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ
6	ΤΟ ΧΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Κείμενο αναφοράς

2.1.ΣΤ.1 | ΤΟ ΧΡΩΜΑ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, εξετάζονται η φύση και οι βασικές έννοιες του χρώματος. Εκκινώντας από τη βασική αρχή ότι το χρώμα αποτελεί ιδιότητα του φωτός όπως γίνεται αντιληπτό στο ανθρώπινο μάτι, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν ευρήματα των επιστημονικών ερευνών σχετικά με τα μήκη κύματος και τις συχνότητες δόνησης του φωτός, ώστε να είναι σε θέση να αντιστοιχίζουν τα δεδομένα αυτά στα χρώματα που αντιλαμβάνεται η ανθρώπινη όραση. Έπειτα, μέσα από απλά παραδείγματα φυσικών φαινομένων όπως το ουράνιο τόξο, πειράματα διάθλασης του φωτός και της περιστροφής του χρωματικού δίσκου, ανακαλύπτουν το φάσμα των επτά χρωμάτων στα οποία αναλύεται το ηλιακό φως, σύμφωνα με τη χρωματική θεωρία του Νεύτωνα.

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τη θεωρία του Γιοχάνες Ίττεν, προκειμένου να μπορούν να αναγνωρίζουν τις εξής τρεις ιδιότητες του χρώματος: απόχρωση, αξία και κορεσμό. Η απόχρωση αφορά την αναγνώριση του κάθε χρώματος σε σχέση με τα υπόλοιπα (π.χ. κόκκινο, κίτρινο, πράσινο, κ.λπ.). Η αξία παρατηρείται στην τονικότητα των χρωμάτων ή αλλιώς στη φωτεινότητά τους, δηλαδή πόσο φωτεινό είναι ένα χρώμα σε μια κλίμακα η οποία ξεκινάει από το άσπρο και φτάνει μέχρι

το μαύρο. Ο κορεσμός ενός χρώματος αφορά τον βαθμό έντασης ή αλλιώς την καθαρότητα και τη λαμπρότητα ενός χρώματος· όσο μικρότερος είναι ο βαθμός πρόσμειξης ενός χρώματος με τόνους του γκρι τόσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός του κορεσμού του. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τα αχρωματικά χρώματα από τα υπόλοιπα χρώματα και πραγματοποιούν εργασίες στις ιδιότητες των χρωμάτων.

2.1.ΣΤ.2 | ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΧΡΩΜΑΤΑ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζονται στο μέρος της χρωματικής θεωρίας το οποίο αφορά τα συμπληρωματικά χρώματα. Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσα από ασκήσεις και με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτή/-τριας αντιλαμβάνονται ότι η μείξη των χρωστικών υλών δεν λειτουργεί με τον τρόπο της οπτικής μείξης των χρωμάτων· δηλαδή, αν ανακατευτούν οι αποχρώσεις των χρωμάτων του φάσματος με χρωστικές ύλες ζωγραφικής δεν παράγουν το λευκό χρώμα που δημιουργείται ως οπτική εντύπωση από την περιστροφή του χρωματικού δίσκου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διαπιστώνουν ότι από την υλική μείξη όλων αυτών των αποχρώσεων προκύπτει ένα αχρωματικό ουδέτερο αποτέλεσμα.

Στη συνέχεια, μελετούν τη χρωματική θεωρία ώστε να μπορούν να αναγνωρίζουν τα βασικά χρώματα τα οποία δεν προκύπτουν από ανάμειξη. Τα χρώματα αυτά είναι το κόκκινο, το κίτρινο και το μπλε. Έπειτα, αναμειγνύουν χρωστικές ύλες προκειμένου να παρασκευάσουν δευτερογενή χρώματα από αυτά. Από την πρόσμειξη δύο βασικών χρωμάτων αναγνωρίζουν τις αποχρώσεις που προκύπτουν, προκειμένου να τις συσχετίσουν ως συμπληρωματικές με αυτές που δεν αναμείχθηκαν. Έτσι, από την πρόσμειξη του κίτρινου και του μπλε παρατηρούν ότι προκύπτει το πράσινο ως συμπληρωματικό του κόκκινου. Η πρόσμειξη κίτρινου και κόκκινου δίνει πορτοκαλί, το οποίο ορίζουν ως συμπληρωματικό του μπλε. Το μωβ προκύπτει από την πρόσμειξη του κόκκινου και του μπλε και το αντιστοιχίζουν ως συμπληρωματικό χρώμα του κίτρινου. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες πραγματοποιούν εργασίες με υδατοχρώματα και πινέλο σε χαρτί, προκειμένου να αποδώσουν τις αποχρώσεις και τους συσχετισμούς των ζευγών των συμπληρωματικών χρωμάτων.

2.1.ΣΤ.3 | Ο ΧΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΚΑΙ Η ΧΡΩΜΑΤΙΚΗ ΣΦΑΙΡΑ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ερευνούν τον χρωματικό κύκλο και τη χρωματική σφαίρα, όπως έχουν διατυπωθεί στη θεωρία του Ίττεν. Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες πληροφορούνται για το καλλιτεχνικό και εκπαιδευτικό περιβάλλον μέσα στο οποίο εργάστηκε ο Ίττεν, και ειδικότερα αυτό της σχολής μπαουχάουζ, προκειμένου να καταλάβουν το κυρίαρχο πλαίσιο από το οποίο επηρεάστηκε ως καλλιτέχνης και εκπαιδευτικός για να διατυπώσει στη συνέχεια τη θεωρία του για την τέχνη του χρώματος. Έπειτα, μελετούν τις έρευνες και τα συμπεράσματά του για το χρώμα, ώστε να καταλάβουν ότι η κατάταξη των χρωμάτων στην οποία κατέληξε είναι η αρτιότερη που υπάρχει για την κατανόηση του χρώματος στις εικαστικές τέ-

χνες, καθώς αναπτύσσεται με βάση τη χρωματική θεωρία του Νεύτωνα και επιπλέον συγκεντρώνει όλες τις ιδιότητες του χρώματος σε μια πλούσια γκάμα αποχρώσεων, οι οποίες αλληλεπιδρούν μεταξύ τους με συνοχή δημιουργώντας ένα ολοκληρωμένο χρωματικό σύστημα.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες προχωρούν στον σχεδιασμό του χρωματικού κύκλου με τη χρήση οργάνων σχεδίασης και, με την βοήθεια του/της εκπαιδευτή/-τριας, επιλέγουν τις κατάλληλες χρωστικές προκειμένου να τις αντιστοιχίσουν με τις αποχρώσεις του πυρήνα των τριών βασικών χρωμάτων. Στη συνέχεια, μέσα από αναμείξεις των τριών βασικών χρωμάτων, αποδίδουν τις αποχρώσεις τριών δευτερευόντων συμπληρωματικών χρωμάτων. Έπειτα, αναμειγνύουν τα βασικά και τα δευτερεύοντα χρώματα προκειμένου να αποδώσουν τις αποχρώσεις του δωδεκαμερούς χρωματικού κύκλου. Τέλος, με τη βοήθεια και την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτή/-τριας, πραγματοποιούν εργασίες διαβαθμίσεων από τη χρωματική σφαίρα.

2.1.ΣΤ.4 | ΧΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΡΜΟΝΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ

Στη μαθησιακή υποενοότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις αρμονίες και τις αντιθέσεις του χρώματος, όπως διατυπώθηκαν στη θεωρία του Ίττεν, προκειμένου να καταλάβουν ότι αυτές προκύπτουν από τις ιδιότητες των ίδιων των χρωμάτων και του τρόπου με τον οποίο παρατίθενται και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Έτσι, η πρώτη περίπτωση αντίθεσης με την οποία καταπιάνονται είναι αυτή «του χρώματος καθ'αυτού» και αφορά την παράθεση διαφορετικών αποχρώσεων, περισσότερο ή λιγότερο κορεσμένων. Η επόμενη αφορά το δίπολο φως-σκιά, όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες πραγματοποιούν εργασίες τόσο με χρωματικά όσο και αχρωματικά χρώματα. Η αντίθεση θερμών - ψυχρών είναι πολύ βασική για τις σχέσεις των χρωμάτων και, αφού την εντοπίσουν σε έργα τέχνης και στον χρωματικό κύκλο, στη συνέχεια την αποτυπώνουν σε σχετικές εργασίες. Επόμενη είναι η αντίθεση των συμπληρωματικών χρωμάτων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, έχοντας ήδη ασχοληθεί με τα βασικά και τα συμπληρωματικά τους χρώματα, εντοπίζουν περισσότερες αντιστοιχίες συμπληρωματικών χρωμάτων στον χρωματικό κύκλο και προχωρούν σε σχετικές εργασίες. Έπειτα, παρατηρούν, με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτή/-τριας, την ταυτόχρονη αντίθεση, δηλαδή την τάση του κάθε χρώματος να προκαλεί στο μάτι του θεατή ταυτόχρονα το συμπληρωματικό του χρώμα. Στη συνέχεια, πραγματοποιούν ασκήσεις με κορεσμένους και με λιγότερο κορεσμένους χρωματικούς τόνους, ώστε να εντοπίσουν την ποιοτική αντίθεση στο χρώμα. Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διαπιστώνουν ότι η ποσοτική αντίθεση αφορά την έκταση τουλάχιστον δύο χρωματικών κηλίδων με την ισορροπία τους να εξαρτάται όχι μόνο από τα μεγέθη τους, αλλά και από όλες τις χρωματικές τους ιδιότητες. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, με βάση τα παραπάνω και με τον συντονισμό του/της εκπαιδευτή/-τριας, πραγματοποιούν εργασίες με υδατοχρώματα καθώς και με άλλα υλικά της επιλογής τους σε χαρτί.

2.1.ΣΤ.5 | ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, ανακαλύπτουν τη σημαντική ψυχολογική επίδραση του χρώματος στον άνθρωπο, διαπιστώνουν ότι αποτελεί βασικό πολιτισμικό στοιχείο των λαών και, μέσω της παρατήρησης και της μελέτης του χρώματος, ερμηνεύουν τον συμβολισμό των βασικών του αποχρώσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν τα χρώματα και καλούνται να τα αντιστοιχίσουν με διάφορους συμβολισμούς. Οι συμβολισμοί μπορούν να αφορούν στοιχεία του περιβάλλοντος, όπως είναι η φύση, ο ουρανός, ο ήλιος, η θερμότητα, το φως, το σκοτάδι κ.λπ. Επίσης, μπορούν να εντοπίσουν τα χρώματα που αντιπροσωπεύουν έννοιες, όπως λογική, αισιοδοξία, πνευματικότητα, απεραντοσύνη, καθαρότητα, αγνότητα κ.λπ. Μια άλλη κατηγορία είναι οι ανθρώπινες αισθήσεις, τα αισθήματα και καταστάσεις, όπως το πάθος, η ηρεμία, η εσωστρέφεια, η μελαγχολία, η χαρά, η λύπη, το πένθος, η αισιοδοξία κ.λπ. Με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτή/-τριας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εντοπίζουν τα χρώματα που αντιστοιχούν στις κατηγορίες των συμβολισμών που έχουν τεθεί και συζητούν τις επιλογές τους.

Έπειτα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν περαιτέρω τους συμβολισμούς και τις λειτουργίες των χρωμάτων μέσα στους πολιτισμούς Ανατολής και Δύσης και στην ιστορία της τέχνης. Μέσα από απλά παραδείγματα τρόπων χρήσης των χρωμάτων στο περιβάλλον, στον δημόσιο και τον ιδιωτικό χώρο, στα κτήρια, στα αντικείμενα, στη μόδα, στα ρούχα, στις κομμώσεις στο μακιγιάζ κ.λπ., οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την επίδρασή τους στην καθημερινότητα του ανθρώπου. Τέλος, με βάση τον συμβολισμό των χρωμάτων και με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτή/-τριας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες πραγματοποιούν σχετικές εργασίες.

2.1.ΣΤ.6 | ΤΟ ΧΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζονται στη χρήση του χρώματος στην τέχνη. Αρχικά, παρατηρούν εικόνες έργων τέχνης από τον 19ο και τον 20ό αιώνα, προκειμένου να εντοπίσουν δύο βασικές τάσεις: την ιμπρεσιονιστική και την εξπρεσιονιστική. Ιμπρεσιονιστική είναι η ζωγραφική η οποία βασίζεται στη στιγμιαία εντύπωση ενός θέματος με βάση το φυσικό φως. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις καλλιτεχνικές και επιστημονικές αναζητήσεις καθώς και τις τεχνολογικές εξελίξεις του 19ου αιώνα, ώστε να καταλάβουν την επίδρασή τους στην τέχνη. Έπειτα, παρατηρούν ότι η ιμπρεσιονιστική ζωγραφική χρησιμοποιεί καθαρά χρώματα για την απόδοση ενός θέματος (π.χ. ενός τοπίου) και κοφτές πινελιές χωρίς αυστηρά περιγράμματα, προκειμένου αποδώσει μια άποψή του. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, αφού παρατηρήσουν στο περιβάλλον τους τις αλλαγές του φωτός και των χρωμάτων σε διαφορετικές ώρες της μέρας, θα προχωρήσουν σε σχετικές εργασίες.

Ο εξπρεσιονισμός απασχολεί στη συνέχεια τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες μέσω της παρατήρησης έργων τέχνης κυρίως του πρώτου μισού του 20ού αιώνα. Παρατηρούν το έργο «Η κραυγή» του ζωγράφου Ε. Μουνκ, ώστε να διαπιστώσουν ότι τα

χρώματα σε ένα τοπίο είναι δυνατό να αντανakλούν, πέρα από το φως, μια συναισθηματική κατάσταση. Έπειτα, παρατηρώντας τους «Αυτοσχεδιασμούς» του ζωγράφου Β. Καντίνσκι και πίνακες του ζωγράφου Τζ. Πόλοκ, διαπιστώνουν ότι η χρήση των χρωμάτων μπορεί να είναι αφηρημένη, λειτουργώντας παρόμοια με τους ήχους στη μουσική και να δημιουργεί έντονες εκφραστικές εικόνες.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες δημιουργούν εικόνες οι οποίες σχετίζονται με τη δική τους ανάγκη για έκφραση και επιπλέον αξιοποιούν τις δύο καλλιτεχνικές τάσεις του χρώματος προχωρώντας σε εργασίες με την υποστήριξη του/της εκπαιδευτή/-τριας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Ίπτεν, Γ. (1998). *Τέχνη του χρώματος* (μτφρ. Ι. Ομορφοπούλου). Αθήνα: Εκδόσεις Ένωση Εκπαιδευτικών Εικαστικών Μαθημάτων.
2. Sargent, W. (1987). *Το χρώμα στη φύση και στην τέχνη. Η απόλαυση και η χρήση του χρώματος* (μτφρ. Ε. Καλκάνη). Αθήνα: Εκδόσεις Κάλβος.

Συμπληρωματικές

1. Πάντος, Θ. (1990). *Το χρώμα: σύλληψη, αντίληψη, αίσθηση, πρακτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Κάλβος.
2. Κοζάκου-Τσιάρα, Ο. (2000). *Εισαγωγή στην εικαστική γλώσσα*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

2.1.Ζ • ΚΟΣΜΗΤΟΛΟΓΙΑ – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΥΛΙΚΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στην παρούσα μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις βασικές αρχές της χημείας και της κοσμητολογίας. Καλύπτονται θέματα όπως η δομή του ατόμου και του μορίου, οι χημικές ενώσεις και οι περιεκτικότητες, τα οξέα, οι βάσεις και τα άλατα. Επίσης, εξετάζονται οι έννοιες του διαλύματος, των συστημάτων διασποράς και των επιφανειοδραστικών ουσιών. Στη συνέχεια, δίνεται έμφαση στους τρόπους διαχωρισμού των μειγμάτων που χρησιμοποιούνται στην αισθητική και την κομμωτική, καθώς και στη χρησιμότητα των αμινοξέων και των πρωτεϊνών (Παπαϊωάννου, 2018). Τέλος, αναλύονται τα είδη των καλλυντικών προϊόντων και η σημασία τους για την κοσμητολογία. Συνολικά, παρέχονται στους/στις καταρτιζόμενους/-ες βασικές γνώσεις για τις χημικές διεργασίες που συμβαίνουν στα καλλυντικά προϊόντα και για τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται (Τσιρίβας et al, 2013).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Κατονομάζουν τις βασικές αρχές της χημείας και της κοσμητολογίας,
- Ορίζουν τις έννοιες του ατόμου, του μορίου και των χημικών ενώσεων,
- Ταξινομούν τα οξέα, τις βάσεις και τα άλατα,
- Ορίζουν τα διαλύματα και τα συστήματα διασποράς,
- Διακρίνουν την επίδραση των καλλυντικών στο δέρμα,
- Κατηγοριοποιούν τις επιφανειοδραστικές ουσίες,
- Ταξινομούν τα είδη των καλλυντικών προϊόντων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Άτομο / Μόριο / Χημική ένωση / Οξέα / Βάσεις / Άλατα / Διαλύματα / Συστήματα διασποράς / Καλλυντικά.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (0), Σύνολο (1).

Διάρθρωση των μαθησιακών εννοιών σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΑΤΟΜΟ, ΜΟΡΙΟ, ΧΗΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ
2	ΟΞΕΑ, ΒΑΣΕΙΣ, ΑΛΑΤΑ
3	ΔΙΑΛΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ
4	ΕΠΙΦΑΝΕΙΟΔΡΑΣΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ
5	ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
6	ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΔΕΡΜΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΤΡΙΧΩΤΟ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Ζ.1 | ΑΤΟΜΟ, ΜΟΡΙΟ, ΧΗΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ

Η πρώτη υποενότητα εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές έννοιες της χημείας και της κοσμητολογίας. Τα άτομα, τα μόρια και οι χημικές ενώσεις αποτελούν τη βάση της χημείας, οπότε πραγματοποιείται μια γρήγορη αναφορά, με σκοπό την ανάκτηση γνώσεων από τη σχολική εκπαίδευση.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ξαναθυμούνται ότι τα άτομα αποτελούν μικροσκοπικά σωματίδια τα οποία δεν τέμνονται, δηλαδή δεν χωρίζονται σε μικρότερα. Τα μόρια, στη συνέχεια, σχηματίζονται από την ένωση των ατόμων και επομένως αποτελούν πιο σύνθετα σωματίδια. Από την ένωση των μορίων σχηματίζονται τα χημικά στοιχεία και οι χημικές ενώσεις. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν σε ποιες περιπτώσεις

δημιουργούνται οι χημικές ενώσεις και σε ποιες περιπτώσεις σχηματίζονται τα χημικά στοιχεία, τα οποία χαρακτηρίζονται με βάση τον αριθμό των ατόμων από τον οποίο αποτελείται το μόριό τους. Επίσης, δίνεται ο ορισμός των μειγμάτων, με τη διευκρίνιση ότι αυτά δεν αποτελούν καθαρές ουσίες, σε αντίθεση με τα χημικά στοιχεία και τις χημικές ενώσεις.

Για την εν λόγω ειδικότητα δεν είναι απαραίτητη η γνώση όλων των στοιχείων, καθώς κάποια είναι ιδιαίτερα σπάνια. Απαραίτητη για την κατανόηση των συστατικών των καλλυντικών προϊόντων είναι π.χ. η γνώση του υδρογόνου, του οξυγόνου, του μαγνησίου, του καλίου, του νατρίου και των ενώσεών τους.

Τέλος, μέσω παραδειγμάτων, γίνεται κατανοητό ποια από τα στοιχεία είναι υγρά, στερεά και αέρια, ενώ επισημαίνεται ο διαχωρισμός τους σε μέταλλα και αμέταλλα.

2.1.Z.2 | ΟΞΕΑ, ΒΑΣΕΙΣ, ΑΛΑΤΑ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζονται στις έννοιες οξέα, βάσεις και άλατα. Αυτά αποτελούν τρεις οικογένειες χημικών ενώσεων που απαντώνται αφενός στην καθημερινή ζωή του ανθρώπου, αφετέρου χρησιμοποιούνται κατά κόρον στην παρασκευή καλλυντικών προϊόντων, προσδίδοντάς τους συγκεκριμένες ιδιότητες.

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ορίζουν τις ιδιότητες των οξέων και των βάσεων. Στη συνέχεια, μαθαίνουν τις αντιδράσεις εξουδετέρωσης μεταξύ των οξέων και των βάσεων, από τις οποίες προκύπτει ο σχηματισμός άλατος.

Μέσα από την παρούσα υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με οξέα, βάσεις και άλατα που χρησιμοποιούνται ως πρώτες ύλες για τα καλλυντικά προϊόντα. Πιο συγκεκριμένα, το κιτρικό και το γλυκολικό οξύ χρησιμοποιούνται ευρέως ως πρώτες ύλες στα καλλυντικά προϊόντα (αντίθετα, υπάρχουν οξέα τα οποία είναι πολύ ισχυρά για να χρησιμοποιηθούν στα καλλυντικά)· τα μεταλλικά οξείδια χρησιμοποιούνται ως καλλυντικές πρώτες ύλες· το οξείδιο του μαγνησίου, το διοξείδιο του τιτανίου και το οξείδιο του ψευδαργύρου είναι λευκές, πυκνές σκόνες και χρησιμοποιούνται ως λευκές χρωστικές· το υδροξείδιο του αμμωνίου είναι συστατικό των λευκαντικών των μαλλιών. Πολλά ακόμα τέτοιου τύπου παραδείγματα εξοικειώνουν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τον συσχετισμό των οξέων, των βάσεων και των αλάτων με τα προϊόντα του μακιγιάζ και της κομμωτικής.

Για την κατανόηση της παρούσας υποενότητας, συστήνεται ο πειραματισμός. Ένα απλό πείραμα εξουδετέρωσης, που μπορεί να πραγματοποιηθεί στην αίθουσα, αποτελεί η επαφή του υδροξειδίου του νατρίου (καυστικής σόδας) με το υδροχλωρικό οξύ: το αποτέλεσμα είναι η δημιουργία λευκών κρυστάλλων του κοινού αλατιού.

2.1.Z.3 | ΔΙΑΛΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

Σκοπός της παρούσας υποενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο προκύπτουν τα διαλύματα, τον διαχωρισμό τους, τον ορισμό της διαλυτότητας και τον τρόπο έκφρασής της. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασχολού-

νται με την περιεκτικότητα των διαλυμάτων και πώς αυτή σχετίζεται με τα συστατικά των καλλυντικών προϊόντων. Καθορίζονται οι παράγοντες που συμβάλλουν στην ανταλλαγή ουσιών μεταξύ των διαλυμάτων, και ορίζονται οι ηλεκτρολύτες.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την κλίμακα του pH, η οποία χρησιμοποιείται για τη μέτρηση της οξύτητας ή της αλκαλικότητας. Στη συνέχεια, εξοικειώνονται με το pH του δέρματος, το οποίο κυμαίνεται από 4,5 έως 6. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη φυσική οξύτητα του δέρματος, καθώς και στην ικανότητά του να αντιστέκεται σε μεταβολές της οξύτητάς του.

Έπειτα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τα συστήματα διασποράς και τα διαχωρίζουν σε ομογενή ή ετερογενή. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα κολλοειδή ή μικροετερογενή μείγματα, στα οποία ανήκουν οι κρέμες προσώπου, το υγρό σαπούνι και διάφορα ζελέ. Ακολουθώντας, διακρίνεται το μέσο διασποράς από τη διασπειρόμενη ουσία και αναλύεται ο τρόπος με τον οποίο συνυπάρχουν. Επίσης, γίνεται κατανοητός ο τρόπος με τον οποίο γίνεται ο διαχωρισμός των φάσεων. Κατηγοριοποιούνται, τέλος, οι επιφάνειες διαχωρισμού και ορίζεται η δράση τους.

2.1.Z.4 | ΕΠΙΦΑΝΕΙΟΔΡΑΣΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

Στην εν λόγω εκπαιδευτική υποενότητα, αναλύονται οι επιφανειοδραστικές ουσίες. Για την κατανόηση των επιφανειοδραστικών ουσιών, αρχικά ορίζονται τα υδρόφιλα και τα λιπόφιλα μόρια· για παράδειγμα, το μόριο της αιθανόλης είναι έντονα υδρόφιλο και επομένως πλήρως υδατοδιαλυτό, ενώ το μόριο του στεατικού οξέος είναι υδρόφοβο και επομένως αδιάλυτο στο νερό. Κανένα από τα παραπάνω δεν χρησιμοποιείται ως επιφανειοδραστική ουσία, καθώς οι επιφανειοδραστικές ουσίες δεν αναμειγνύονται, αλλά έχουν την ιδιότητα να μεταβάλλουν τη συμπεριφορά των μορίων εκεί όπου εφάπτονται οι φάσεις.

Τονίζεται ιδιαίτερος το γεγονός πως η σωστή επιλογή μιας επιφανειοδραστικής ουσίας επιδρά στην υφή και τη συμπεριφορά ενός γαλακτώματος. Διευκρινίζεται ότι κάθε επιφανειοδραστική ουσία είναι κατάλληλη για έναν συγκεκριμένο σκοπό. Για παράδειγμα, τα καθαριστικά καλλυντικά προϊόντα περιέχουν διαφορετικές επιφανειοδραστικές ουσίες από τα γαλακτώματα, τα οποία έχουν ως βάση τους το λάδι.

Σημαντική για την πλήρη κατανόηση των επιφανειοδραστικών ουσιών είναι η ανάλυση της υδροφιλο-λιποφιλικής ισορροπίας (HLB), η τιμή της οποίας επηρεάζει την επιλογή και χρήση γαλακτωματοποιητών. Σημειώνεται ότι πολλές φορές ένα σκεύασμα χρησιμοποιεί μείγμα δύο ή περισσότερων γαλακτωματοποιητών με διαφορετικές τιμές HLB, με αποτέλεσμα να προκύπτει γαλάκτωμα πιο πολύπλοκο από το O/W ή το W/O (λάδι σε νερό / νερό σε λάδι).

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν σε βάθος τις παραπάνω έννοιες με παραδείγματα και πειραματισμούς: αν σε ένα γαλάκτωμα προστεθεί νερό και ανακατευτεί χωρίς να διαταραχθεί η όψη του, τότε το γαλάκτωμα είναι λάδι σε νερό, ενώ, αν δεν αναμειχθεί σωστά, τότε είναι νερό σε λάδι.

2.1.Z.5 | ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Στην παρούσα υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αρχικά ορίζουν το καλλυντικό προϊόν. Έπειτα, το διακρίνουν από το επαγγελματικό καλλυντικό προϊόν, και στη συνέχεια προχωρούν στην κατηγοριοποίηση του συνόλου των καλλυντικών προϊόντων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τα προϊόντα περιποίησης του δέρματος από τα προϊόντα περιποίησης του τριχωτού της κεφαλής. Ακολούθως, ορίζουν τα προϊόντα μακιγιάζ και τα προϊόντα περιποίησης των νυχιών. Επιπλέον, κατονομάζουν τα προϊόντα που προορίζονται για τη στοματική υγιεινή, τα προϊόντα του μπάνιου και τα προϊόντα αρωματισμού. Τέλος, ξεχωρίζουν τα προϊόντα που είναι εξειδικευμένα για βρέφη και παιδιά.

Επιπρόσθετα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τα καλλυντικά προϊόντα, βάσει της σύστασής τους, σε φυτικά, οργανικά και συνθετικής προέλευσης (χημικά). Μαθαίνουν επίσης ότι τα καλλυντικά προϊόντα που παρασκευάζονται από βότανα ή περιέχουν φυτικά συστατικά ονομάζονται φυτικά προϊόντα. Τα οργανικά καλλυντικά είναι τα βιολογικά καλλυντικά που έχουν ελεγχόμενη παραγωγή σε όλα τα στάδια και φέρουν συγκεκριμένη πιστοποίηση, ενώ τα συνθετικά ή χημικά ή συνθετικής προέλευσης καλλυντικά προϊόντα έχουν αντίστοιχη σύνθεση.

Η παρουσίαση διαφορετικών κατηγοριών προϊόντων, είτε σε φυσική μορφή είτε μέσω ηλεκτρονικών μέσων, βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην κατανόηση της διαφορετικότητας αυτών των προϊόντων και στην αντίληψη της ταξινόμησής τους. Η ανάγνωση των συστατικών τους βοηθά στην κατανόηση του διαχωρισμού τους και της κατηγοριοποίησής τους βάσει της επίδρασής τους στο δέρμα και το τριχωτό της κεφαλής.

2.1.Z.6 | ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΔΕΡΜΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΤΡΙΧΩΤΟ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ

Τα καλλυντικά προϊόντα χρησιμοποιούνται από τους ανθρώπους ανά τους αιώνες για να βελτιώσουν την εμφάνισή τους και να αυξήσουν την ελκυστικότητά τους. Τα συστατικά και οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν στο πέρασμα των χρόνων εξελίχθηκαν, με αποτέλεσμα να βελτιώνεται και η απόδοσή τους.

Η παρούσα υποενότητα εστιάζεται στην επίδραση των καλλυντικών στο δέρμα και στο τριχωτό της κεφαλής, με την επισήμανση των αλλαγών που πραγματοποιήθηκαν ιστορικά. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τα καλλυντικά που χρησιμοποιούνται σε πρόσωπο, σώμα και μαλλιά, και προσδίδουν ενυδατικά συστατικά, βιταμίνες, ιχνοστοιχεία κ.λπ. Επιπρόσθετα, ορίζουν δράσεις των καλλυντικών, όπως η αντιγηραντική, η αντιρυτιδική, η αντιοξειδωτική, η μαλακτική κ.λπ. Επιπλέον, αντιλαμβάνονται την προστατευτική επίδραση των καλλυντικών όταν περιέχουν αντηλιακά φίλτρα. Δεν παραλείπεται η κατηγορία των καλλυντικών που περιέχουν χρωστικές και χρησιμοποιούνται στο μακιγιάζ και στα μαλλιά. Γίνεται, τέλος, αναφορά στα ειδικά προϊόντα που προορίζονται για τεχνητό μαύρισμα και στηρίζονται στο συστατικό διυδροξυακετόνη.

Η δράση των καλλυντικών οφείλεται στα συστατικά τα οποία περιέχουν και τα οποία οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αναλύσουν διεξοδικότερα στο επόμενο εξάμηνο. Έτσι, ολοκληρώνοντας την εν λόγω υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να προχωρήσουν στο επόμενο εξάμηνο, όπου θα αναλύσουν τα συστατικά των καλλυντικών προϊόντων του μακιγιάζ και της κομμωτικής, καταλήγοντας στην ορθή επιλογή και χρήση των προϊόντων στις διάφορες εφαρμογές.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Τσιρίβας, Ε., Βαρβαρέσου, Α. & Παπαγεωργίου, Σ. (2013). *Βασικές αρχές κοσμητολογίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.
2. Παπαϊωάννου, Γ. (2018). *Κοσμητολογία: συστατικά – παρασκευή – χρήση καλλυντικών* (6η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.

Συμπληρωματικές

1. Τσιρίβας, Ε., Βαρβαρέσου, Α. & Παπαγεωργίου, Σ. (2017). *Εφαρμοσμένη κοσμητολογία, δερμοκαλλυντικά*. Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.
2. Βέγκος, Α. Σ. (2004). *Κοσμητολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
3. Βαρβαρέσου, Αθ. (2011). *Ειδική Κοσμητολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Καυκά.
4. Barel, A. O., Paye, M. & Maibach, H. I. (2009). *Handbook of Cosmetic Science and Technology* (3rd edition). New York: Informa Healthcare.

2.1.Η • ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στην παρούσα μαθησιακή ενότητα, εξετάζεται η τέχνη από την αρχαιότητα έως τον 19ο αιώνα. Αναλύονται τα χαρακτηριστικά που διαμόρφωσαν την αισθητική της ιστορίας της τέχνης μέχρι τον 19ο αιώνα και μελετάται η εξέλιξή της στη διάρκεια των αιώνων (Merlo, 2000), και πιο συγκεκριμένα, από την παλαιολιθική εποχή έως την Αναγέννηση, και από το μπαρόκ έως το ροκοκό. Επιπλέον, προσδιορίζονται τα κινήματα του 19ου αιώνα, όπως ο ρομαντισμός, ο ρεαλισμός και ο ιμπρεσιονισμός, για να δοθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα της ιστορίας της τέχνης (Honour & Fleming, 1998).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Ορίζουν την ιστορία της τέχνης,
- Αναλύουν τις διάφορες ιστορικές περιόδους,

- Διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ των ιστορικών περιόδων,
- Εντοπίζουν τα ορόσημα στην ιστορία της τέχνης του ανθρώπινου πολιτισμού,
- Προσδιορίζουν τα κινήματα του 19ου αιώνα,
- Αντιπαραβάλλουν τις τάσεις όπως διαμορφώθηκαν στις διάφορες εποχές,
- Αναπτύσσουν κριτική σκέψη από την παρατήρηση των έργων τέχνης.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Πρωτόγονη τέχνη / Αρχαία Αίγυπτος / Αρχαία ελληνική τέχνη / Βυζαντινή τέχνη / Αναγέννηση / Καραβάτζιο / Ντελακρουά / Ρεαλισμός / Ιμπρεσιονισμός.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ, ΠΡΩΤΟΓΟΝΗ ΤΕΧΝΗ
2	ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ, ΑΙΓΥΠΤΟΣ
3	ΑΙΓΑΙΟ, ΚΡΗΤΗ, ΜΥΚΗΝΕΣ
4	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ
5	ΡΩΜΑΪΚΗ, ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ, ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΧΝΗ – ΑΝΑΤΟΛΗ
6	ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ
7	ΜΑΝΙΕΡΙΣΜΟΣ, ΜΠΑΡΟΚ, ΡΟΚΟΚΟ
8	ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ, ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΣ
9	ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ, ΝΑΤΟΥΡΑΛΙΣΜΟΣ, ΙΜΠΡΕΣΙΟΝΙΣΜΟΣ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Η.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ, ΠΡΩΤΟΓΟΝΗ ΤΕΧΝΗ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσεγγίζουν τις βασικές έννοιες της ιστορίας της τέχνης και μελετούν τα χαρακτηριστικά της πρωτόγονης καλλιτεχνικής έκφρασης του ανθρώπου. Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες πληροφορούνται ότι η ιστορία της τέχνης ως αυτόνομο ερευνητικό πεδίο είναι σχετικά νέο, καθώς ξεκινάει στα μέσα του 19ου αιώνα. Στη συνέχεια, προσδιορίζουν την καλλιτεχνική δημιουργία ως βασικό αντικείμενο ενασχόλησης της ιστορίας της τέχνης και τη συσχετίζουν κυρίως με τα έργα των εικαστικών τεχνών και την αρχιτεκτονική. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ότι οι καλλιτεχνικές τεχνοτροπίες και τα πλαίσια (ιστορικό, πολιτισμικό και κοινωνικό - οικονομικό) μέσα στα οποία τα έργα αυτά δημιουργήθηκαν, καθώς και οι σκοποί που εξυπηρετούσαν, είναι τα βασικά αντικείμενα έρευνας της ιστορίας της τέχνης.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εκκινούν τη μελέτη τους στην ιστορία της τέχνης από την παλαιολιθική και τη νεολιθική εποχή. Παρατηρούν εικόνες γλυπτών όπως την Αφροδίτη του Βίλεντορφ (28000-25000 π.Χ.), ζωγραφική των σπηλαίων από τις περιοχές Λασκό της Γαλλίας (15000 π.Χ.) και Αλταμίρα της Ισπανίας (36000 π.Χ.), αναπαραστάσεις πρώιμων οικισμών, μεγαλιθικές κατασκευές, νεολιθικά ειδώλια, κεραμική κ.ά. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ερευνούν τους σκοπούς και τις λειτουργίες της τέχνης των πρωτόγονων λαών και ανακαλύπτουν ότι πρόκειται για την αρχέγονη καλλιτεχνική έκφραση του ανιμισμού, η οποία ανιχνεύεται στο πέρασμα των χρόνων σε πολιτισμούς όπως οι προκολομβιανοί της Αμερικής, σε λαούς και κοινότητες της Αφρικής, της Αυστραλίας και της Ασίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν την ποικιλία των μορφών έκφρασης της πρωτόγονης τέχνης, μελετούν τις λειτουργίες της και εντοπίζουν την επίδρασή της στον σύγχρονο κόσμο.

2.1.Η.2 | ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ, ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τους πρώτους μεγάλους πολιτισμούς της Μεσοποταμίας και της Αιγύπτου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι ο τροχός και η γραφή υπήρξαν επαναστατικές εφευρέσεις (περ. 3500 π.Χ.) του πρώτου πολιτισμού της Μεσοποταμίας, των Σουμέριων, και εκτιμούν ως σημαντικές καινοτομίες την κατάρτιση αριθμητικών συστημάτων και νόμων, καθώς και τη συγγραφή του πρώτου λογοτεχνικού έργου, του έπους του Γιλγαμές. Η κοινωνική και θρησκευτική οργάνωση αναπτύχθηκαν σημαντικά και κατασκευάστηκαν τα ζικουράτ όπως αυτό της Ουρ (περ. 2100 π.Χ.), τα οποία ήταν μνημειακά έργα ναών με μορφή βαθμιδωτών πυραμίδων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διαπιστώνουν ότι οι Ασσύριοι και οι Βαβυλώνιοι, που κυριάρχησαν στη Μεσοποταμία μετά τους Σουμέριους, συνέχισαν και εξέλιξαν τη μνημειακή τέχνη με γλυπτά φτερωτών μυθικών μορφών-συμβόλων της δύναμης, ανάγλυφων απεικονίσεων νικηφόρων μαχών και κατασκευή πομπικών πυλών.

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασχολούνται με τον πολιτισμό της Αιγύπτου, ο οποίος αναπτύχθηκε κυρίως στις όχθες του ποταμού Νείλου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τη θρησκεία, τους ναούς, τα ιερογλυφικά και τις πυραμίδες της Γκίζας (περ. 2580 π.Χ.), οι οποίες ήταν τάφοι μνημειακών διαστάσεων για τους βασιλείς της Αιγύπτου, τους φαραώ, των οποίων το σώμα αλλά και η μορφή έπρεπε να διατηρηθούν μετά το πέρασμά τους στον άλλο κόσμο. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τον ρόλο της τέχνης στα αιγυπτιακά μνημεία και παρατηρούν τοιχογραφίες, ώστε να διασαφηνίσουν ότι στην αιγυπτιακή ζωγραφική οι μορφές απεικονίζονται στην πιο χαρακτηριστική τους όψη, καθώς και ότι το μέγεθος των μορφών αντιστοιχεί κυρίως στη σπουδαιότητά τους. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρακινούνται να αναγνωρίσουν την αιγυπτιακή επίδραση σε μεταγενέστερα έργα τέχνης και στην παιδική ζωγραφική.

2.1.Η.3 | ΑΙΓΑΙΟ, ΚΡΗΤΗ, ΜΥΚΗΝΕΣ

Η παρούσα μαθησιακή υποεπένδυση εστιάζεται στους πολιτισμούς του ελλαδικού χώρου κατά τη διάρκεια της εποχής του χαλκού. Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασχολούνται με τον κυκλαδικό πολιτισμό, ο οποίος αναπτύχθηκε σε κοινότητες από το 3200 έως το 1600 π.Χ. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν τον χάρτη του Αιγαίου προκειμένου να αντιληφθούν ότι η γεωγραφία των Κυκλάδων συνέβαλε στην ανάπτυξη της ναυσιπλοΐας. Οι Κυκλαδίτες ανέπτυξαν επίσης την κεραμική, τη μεταλλοτεχνία και αξιοποίησαν κοιτάσματα μαρμάρου για την κατασκευή ειδωλίων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν τα κυκλαδικά ειδώλια προκειμένου να κατανοήσουν τη λειτουργία της αφαίρεσης στην ανθρώπινη μορφή, προβληματίζονται για τη χρήση τους και ανιχνεύουν την επιρροή τους στη μοντέρνα τέχνη.

Ο μινωικός πολιτισμός (3000-1450 π.Χ.) απασχολεί στη συνέχεια τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, οι οποίοι/-ες μελετούν τα ευρήματα από τα ανάκτορα των Μινωιτών στην Κρήτη, η οποία ήταν τότε μεγάλη ναυτική δύναμη. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν τη μινωική τέχνη στα κεραμικά, τα οποία εμπορεύονταν οι Κρήτες, στη ζωγραφική, στις πλαστικές τέχνες, στη χρυσοχοΐα και κοσμηματοποιία. Επιπλέον, παρατηρούν την τέχνη από το Ακρωτήριο της Θήρας, η οποία ήταν σύγχρονη της μινωικής. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εκτιμούν την υψηλή αισθητική και κομψότητα σε αυτά τα έργα και διακρίνουν την ελευθερία της κίνησης και την εκφραστικότητα στις μορφές των τοιχογραφιών της Κρήτης και της Θήρας, σε σχέση με την αυστηρότητα των μορφών της αιγυπτιακής τέχνης. Τέλος, οι μεγαλιθικές κατασκευές και οι θολωτοί τάφοι με τα σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα του μυκηναϊκού πολιτισμού (1700-1100 π.Χ.) απασχολούν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, οι οποίοι/-ες συγκρίνουν τα χαρακτηριστικά του σε σχέση με εκείνα του μυκηναϊκού πολιτισμού.

2.1.Η.4 | ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποεπένδυση, εξετάζεται η αρχαία ελληνική τέχνη. Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τη γεωμετρική περίοδο, η οποία συνδέεται με την εποχή του σιδήρου και την κάθοδο των Δωριέων. Η τέχνη της εποχής είναι λιτή και χρησιμοποεί απλά γεωμετρικά σχήματα, κυρίως σε κεραμικά και έργα μεταλλοτεχνίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διαπιστώνουν ότι η γεωμετρική περίοδος, αν και δεν είχε τη λάμψη παλαιότερων εποχών, έθεσε τις βάσεις για την ανάπτυξη του ελληνικού πολιτισμού. Στους αρχαϊκούς χρόνους που ακολουθούν διαμορφώνονται ο δωρικός και ο ιωνικός ρυθμός στην αρχιτεκτονική και η μελανόμορφη αγγειογραφία στην κεραμική. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εντοπίζουν επιρροές από την τέχνη της Ανατολής σε αγάλματα, όπως οι κούροι και οι κόρες, και διακρίνουν σε αυτά μια πιο ζωνήρη αποτύπωση της ανθρώπινης μορφής σε σχέση με τα αιγυπτιακά τους πρότυπα.

Η κλασική τέχνη μελετάται στη συνέχεια από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες και ιδιαίτερα η γλυπτική, η αρχιτεκτονική και η κεραμική. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν ότι η κλασική τέχνη αποδίδει φυσιοκρατικά τα θέματα που απεικονίζει, έχει κί-

νηση και ρυθμό, υπακούει σε κανόνες ισορροπίας και δίνει μια ιδανική και υπερκόσμια εικόνα της ανθρώπινης μορφής στη γλυπτική. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες συνδέουν αυτή την υψηλή καλλιτεχνική έκφραση και την πνευματική άνθηση της εποχής αυτής με τον χρυσό αιώνα του Περικλή στην Αθήνα και κατανοούν τη σπουδαιότητά της για την εξέλιξη του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Η ελληνιστική περίοδος απασχολεί στη συνέχεια τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, οι οποίοι/ες παρατηρούν ότι στην απόδοση των μορφών συνδυάζεται η εξιδανίκευση των προηγούμενων χρόνων με το ανθρώπινο στοιχείο και ταυτόχρονα εισάγεται στην τέχνη περισσότερη κίνηση και φυσικότητα.

2.1.H.5 | ΡΩΜΑΪΚΗ, ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ, ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΧΝΗ – ΑΝΑΤΟΛΗ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα εκκινεί από την κυριαρχία των Ρωμαίων στη Μεσόγειο στα τέλη του 2ου αιώνα π.Χ. και στα μνημειακά κατασκευαστικά έργα που δημιούργησαν. Σε αρχιτεκτονήματα όπως το Κολοσσαίο, το Πάνθεον και στις αψίδες του θριάμβου οι εκπαιδευόμενοι/-ες εντοπίζουν στοιχεία επίδρασης του ελληνικού πολιτισμού στον ρωμαϊκό κόσμο. Η λατρεία των Ρωμαίων αυτοκρατόρων ως θεών οδήγησε στη δημιουργία προτομών ρεαλιστικής απεικόνισής τους, ωστόσο δίχως την εξιδανίκευση της ελληνικής τέχνης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν σε τοιχογραφίες από την Πομπηία αλλά και σε ζωγραφική από άλλα μέρη της Μεσογείου ότι ο ρεαλισμός διαχέεται στην τέχνη όλης της αυτοκρατορίας και αναγνωρίζουν τον προπαγανδιστικό χαρακτήρα των ρωμαϊκών στηλών.

Με τη σταδιακή επικράτηση του χριστιανισμού στον ρωμαϊκό κόσμο, ιδίως από τον 4ο αιώνα μ.Χ. και έπειτα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν ότι η τέχνη απομακρύνεται από τα κλασικά πρότυπα και δημιουργεί απλές εικόνες, προκειμένου να εκφράσει με σαφή τρόπο τα ισχυρά θρησκευτικά της σύμβολα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα του ναού της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη, διακρίνουν τη βυζαντινή τέχνη από αυτή του δυτικού Μεσαίωνα, κατηγοριοποιούν τη βυζαντινή ναοδομία και περιγράφουν τα χαρακτηριστικά της γοτθικής αρχιτεκτονικής. Επίσης, ερμηνεύουν τη βυζαντινή ζωγραφική και κατανοούν τη σπουδαιότητα της περιόδου της εικονομαχίας για την εξέλιξή της. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασχολούνται με την Ανατολή. Παρατηρούν τη γεωμετρία στην ανεικονική τέχνη του ισλάμ και περιγράφουν τα χαρακτηριστικά σπουδαίων θρησκευτικών μνημείων της Ινδίας. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τη συμβολή του βουδισμού στην τέχνη της Κίνας και της Ιαπωνίας και εκτιμούν την υψηλή καλλιτεχνική αξία της ζωγραφικής παράδοσης αυτών των χωρών.

2.1.H.6 | ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, μελετάται η τέχνη της Αναγέννησης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν τη ζωγραφική του Τζιότο και μελετούν την προσωπικότητα του Πετράρχη, προκειμένου να αντιληφθούν ότι η Αναγέννηση προετοιμάστηκε σε μια κοινωνία που άλλαζε, με τη φεουδαρχία να υποχωρεί. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κα-

τανοούν ότι η Ιταλία είχε το υπέδαφος για την ανάπτυξη της Αναγέννησης τον 15ο και 16ο αιώνα, η οποία νοείται ως αναβίωση της ακμής των τεχνών και του πνεύματος με έμπνευση από τον αρχαίο ελληνορωμαϊκό κόσμο. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν το έργο του αρχιτέκτονα Φ. Μπρουνελέσκι στη Φλωρεντία και διαπιστώνουν ότι εντάσσονται κλασικά στοιχεία στην αρχιτεκτονική, η οποία απομακρύνεται από τον γοτθικό ρυθμό. Στη συνέχεια, παρατηρούν τις τοιχογραφίες του Μαζάτσιο στη ζωγραφική, τη γλυπτική του Ντονατέλο και παρακολουθούν την εξέλιξη των εικαστικών τεχνών στην απόδοση του χώρου και των μορφών στην επόμενη γενιά καλλιτεχνών του 15ου αιώνα.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν επίσης το έργο του αρχιτέκτονα Λ. Μπ. Αλμπέρτι και αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα του αναγεννησιακού ουμανισμού, προκειμένου να κατανοήσουν την πολυσχιδή προσωπικότητα του Λ. Ντα Βίντσι και να εκτιμήσουν την αξία του έργου του. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν το αρμονικό καλλιτεχνικό αποτέλεσμα στο έργο του Ραφαήλ, τη δυναμική έκφραση στο έργο του Μιχαήλ Άγγελου, καθώς και τον χρωματικό πλούτο και τις καινοτομίες στον χειρισμό του φωτός και της σύνθεσης τόσο στο έργο του Τιτσιανού όσο και άλλων ζωγράφων της Βενετίας. Τέλος οι εκπαιδευόμενοι/-ες εντοπίζουν τις επιδράσεις της ιταλικής Αναγέννησης σε όλη την Ευρώπη και ιδιαίτερα στους καλλιτέχνες των χωρών του βορά, όπως στον Α. Ντίρερ, και στις ιδιαίτερες τεχνοτροπίες που τους διακρίνουν.

2.1.H.7 | ΜΑΝΙΕΡΙΣΜΟΣ, ΜΠΑΡΟΚ, ΡΟΚΟΚΟ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στις περιόδους του μανιερισμού, του μπαρόκ και του ροκοκό. Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, παρακολουθώντας την πορεία της Αναγέννησης, διαπιστώνουν ότι η τέχνη κατά τον 16ο αιώνα, ιδίως στο έργο του Μιχαήλ Άγγελου, αρχίζει να περνάει από τα κλασικά πρότυπα σε πιο περίτεχνες αποτυπώσεις των μορφών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν έργα τέχνης από την τρίτη δεκαετία του 16ου έως και τις αρχές του 17ου αιώνα και εντοπίζουν το εξεζητημένο ύφος και τις ιδιαίτερες τεχνοτροπίες που επικρατούν, σε σχέση με έργα της προηγούμενης περιόδου, και είναι σε θέση να ερμηνεύουν την έννοια του μανιερισμού που χαρακτηρίζει την εποχή αυτή. Επιπλέον, εστιάζουν την προσοχή τους στο έργο σημαντικών καλλιτεχνών όπως του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου όπου ερευνούν τις επιρροές του και ανακαλύπτουν τις καινοτομίες του.

Ακολουθεί η εποχή του μπαρόκ. Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν την αρχιτεκτονική με τα ιδιαίτερα μορφολογικά της χαρακτηριστικά, όπως τα καμπύλα σχήματα και την υπερβολική διακόσμηση, και ανιχνεύουν τα γνωρίσματα της εποχής αυτής στα εικαστικά εκκινώντας από τον ζωγράφο Καραβάτζιο και τον γλύπτη Τζ. Λ. Μπερνίνι. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τις επιπτώσεις της θρησκευτικής μεταρρύθμισης στη Γερμανία, στην Ολλανδία αλλά και στην υπόλοιπη Ευρώπη σε ό,τι αφορά τη γενικότερη εξέλιξη της τέχνης και το έργο σημαντικών καλλιτεχνών όπως του Ρέμπραντ. Επιπλέον, διακρίνουν την ποικιλία της καλλιτεχνικής έκφρασης της εποχής του μπαρόκ στο έργο σημαντικών ζωγράφων, όπως του Π. Ρούμπενς, του Ντ.

Βελάσκεθ, του Κ. Λορέν κ.ά. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν στο διακοσμητικό στίλ του ροκοκό ένα πιο ελαφρύ ύφος από αυτό του μπαρόκ και προσεγγίζουν το έργο χαρακτηριστικών καλλιτεχνών της εποχής όπως του Α. Βαττώ.

2.1.Η.8 | ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ, ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΣ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, αναπτύσσονται τα κινήματα του νεοκλασικισμού και του ρομαντισμού. Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν την εποχή του Διαφωτισμού και τις σημαντικές τομές που επέφερε στην κοινωνία, την επιστήμη και τη φιλοσοφία. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τους λόγους για τους οποίους, κατά τη διάρκεια του 18ου αιώνα έως και τις αρχές του 19ου αιώνα, η τέχνη εμπνέεται από τον πολιτισμό της κλασικής αρχαιότητας προκειμένου να εκφράσει τα νέα ιδεώδη του ορθού λόγου, του ελεύθερου ανθρώπου και των δικαιωμάτων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εντοπίζουν τις κλασικές επιδράσεις στην αρχιτεκτονική δημοσίων και ιδιωτικών κτηρίων σε χώρες της Ευρώπης και στις ΗΠΑ αλλά και στην Ελλάδα, όπως στην Αθηναϊκή Τριλογία. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τα χαρακτηριστικά του νεοκλασικισμού στα έργα του γλύπτη Κανόβα και των ζωγράφων Ζ. Λ. Νταβίντ, Ζ. Ω. Ντ. Ενγκρ κ.ά.

Η εποχή του ρομαντισμού απασχολεί στη συνέχεια τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, οι οποίοι/-ες εξηγούν τις αιτίες οι οποίες γεννούν το κίνημα αυτό, όπως είναι η επανάσταση, η αντίδραση στην εκβιομηχάνιση και τον ορθολογισμό. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εκτιμούν τη συμβολή του κινήματος αυτού στην ελεύθερη έκφραση του καλλιτέχνη και αντιπαραβάλλουν τα χαρακτηριστικά της τέχνης του ρομαντισμού με αυτά του νεοκλασικισμού. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν τους πίνακες σπουδαίων ζωγράφων της εποχής του ρομαντισμού, όπως είναι «Η Ελευθερία οδηγεί το Λαό» του Ε. Ντελακρουά, «Η Σχεδιά» του Τ. Ζερικό, «Η 3η Μαΐου 1808» του Φ. Γκόγια κ.ά., και εντοπίζουν τις τομές που εισάγουν οι συγκεκριμένοι καλλιτέχνες στην τέχνη της ζωγραφικής.

2.1.Η.9 | ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ, ΝΑΤΟΥΡΑΛΙΣΜΟΣ, ΙΜΠΡΕΣΙΟΝΙΣΜΟΣ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στα κινήματα του ρεαλισμού, του νατουραλισμού και του ιμπρεσιονισμού. Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις σημαντικές εξελίξεις του 19ου αιώνα, όπως τη βιομηχανική ανάπτυξη, την εξάπλωση των αστικών κέντρων, τις κοινωνικές συγκρούσεις, την πρόοδο της τεχνολογίας κ.ά. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ότι αυτές οι εξελίξεις επέδρασαν στον τρόπο με τον οποίο οι καλλιτέχνες αντιλαμβάνονταν τον ρόλο και την τέχνη τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν στα έργα του Γ. Κουρμπέ, ο οποίος ήταν ο κύριος εκπρόσωπος του ρεαλισμού, την επαναστατική του ματιά και τον τρόπο με τον οποίο άλλαξε τη θεματογραφία στη ζωγραφική, θέλοντας να απεικονίσει τον κόσμο «όπως είναι», αντιδρώντας στην επίσημη ακαδημαϊκή τέχνη της εποχής. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν τα έργα των Φ. Μιγιέ, Κ. Κορό και άλλων νατουραλιστών ζωγράφων της

σχολής της Μπαρμπιζόν, τα συσχετίζουν με το έργο του Κουρμπέ και εντοπίζουν επιδράσεις από το έργο του Άγγλου ζωγράφου Τζ. Κόνσταμπλ.

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν έργα του ζωγράφου Ε. Μανέ και κατανοούν τη σημαντική του επίδραση στο κίνημα των ιμπρεσιονιστών ζωγράφων Κ. Μονέ, Ε. Ντεγκά, Κ. Πισαρό, Π. Ρενουάρ κ.ά. Παραβάλλουν έργα των προαναφερόμενων ζωγράφων με έργα προηγούμενων περιόδων, εντοπίζουν τις καινοτομίες τους, ιδιαίτερα στη χρήση των χρωμάτων, και ανιχνεύουν επιρροές από το έργο του Άγγλου ζωγράφου Γ. Τέρνερ και τα γαπωνέζικα χαρακτηριστικά. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τον τρόπο με τον οποίο η διάδοση της φωτογραφίας επηρεάζει την εξέλιξη της ζωγραφικής στο έργο των ιμπρεσιονιστών και εντοπίζουν στα έργα τους τις επιδράσεις της χρωματικής θεωρίας του Γάλλου χημικού του 19ου αιώνα Μ. Ε. Σεβρέλ. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν έργα του Ο. Ροντέν, ώστε να κατανοήσουν την επίδραση του ιμπρεσιονισμού στη γλυπτική.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Gombrich, E. H. (1994). *Το χρονικό της τέχνης* (μτφρ. Λ. Κάσδαγλη). Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.
2. Honour, H. & Fleming, J. (1998). *Ιστορία της τέχνης* (μτφρ. Α. Παππάς). Αθήνα: Εκδόσεις Υποδομή.

Συμπληρωματικές

1. Ζιρώ, Ο., Μερτζάνη, Ε. & Πετρίδου, Β. (χ.χ.). *Ιστορία της τέχνης – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Εφαρμοσμένων Τεχνών*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ». Ανακτήθηκε στις 9 Σεπτεμβρίου 2024 από: http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/3992/22-0135-02_V2_Istoria-tis-Technis_B-G-EPAL_Vivlio-Mathiti/
2. Μάλαμα, Α. (χ.χ.). *Ιστορία της τέχνης*. Αθήνα: Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Ανακτήθηκε στις 9 Σεπτεμβρίου 2024 από: <https://www.openbook.gr/istoria-tis-texnis/>

2.2 • ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

2.2.A • ΧΤΕΝΙΣΜΑΤΑ ΕΠΟΧΗΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα, παρουσιάζονται οι βασικές ιστορικές περίοδοι μέσα από μια ανασκόπηση των κομμώσεων, από την αρχαία Ελλάδα, την Αίγυπτο και τη Ρώμη, έως τον Μεσαίωνα, την Αναγέννηση και τη σύγχρονη εποχή. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται τις τεχνικές και τα χαρακτηριστικά στιλ κάθε εποχής. Παράλληλα, μελετούν τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του προσώπου και της κεφαλής, καθώς και τον χαρακτήρα που απαιτεί κάθε παράσταση (Σαρρή, 2022). Επιπλέον, εκπαιδεύονται στις βασικές τεχνικές κουρέματος. Τέλος, παρουσιάζονται ο εξοπλισμός, τα μηχανήματα, τα εργαλεία και τα υλικά της κομμωτικής, ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις αυτές στην επαγγελματική τους δραστηριότητα (Vopel, A. et al, 2013).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί να:

- Δημιουργούν χτενίσματα εμπνευσμένα από την αρχαιότητα μέχρι τη σύγχρονη εποχή,
- Αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν τα υλικά, τα εργαλεία και τα μηχανήματα,
- Ακολουθούν τις βασικές διαδικασίες χτενίσματος και φορμαρίσματος εποχής,
- Γνωρίζουν τη σημασία της μορφολογίας του κεφαλιού και του προσώπου,
- Χρησιμοποιούν τα βασικά υλικά και εργαλεία κομμωτικής,
- Αποδίδουν χτενίσματα που θα τους ζητούνται,
- Δημιουργούν καλλιτεχνικά χτενίσματα,
- Γνωρίζουν την αναγκαιότητα της ατομικής προστασίας και της προστασίας των πελατών/-ισσών,
- Εφαρμόζουν τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ανασκόπηση κομμώσεων / Ατομική προστασία / Εποχές κομμωτικής / Εργαλεία κομμωτικής / Ιστορικές περίοδοι / Καλλιτεχνικά χτενίσματα / Κανόνες υγιεινής και ασφάλειας / Μορφολογία κεφαλιού / Μορφολογικά χαρακτηριστικά προσώπου / Σύγχρονα χτενίσματα / Τεχνικές εποχών / Τεχνική κουρέματος / Υλικά κομμωτικής.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (3), Σύνολο (4).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ
2	ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ
3	ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΝ
4	ΑΝΑΛΥΣΗ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΙΛΙΣΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ
5	ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΟΥΡΕΜΑΤΟΣ
6	ΚΑΝΟΝΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Κείμενο αναφοράς

2.2.A.1 | ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ

Στην πρώτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται διεξοδικά τον εξοπλισμό και τα υλικά που είναι απαραίτητα για την εκτέλεση των σχετικών με τη μαθησιακή ενότητα εργασιών της κομμωτικής.

Αρχικά, αναλύονται τα διάφορα είδη μηχανημάτων, καθώς και οι ενδεδειγμένοι τρόποι λειτουργίας και συντήρησής τους. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται την ορθή επιλογή και χρήση των διαφόρων εργαλείων, ανάλογα με τον τύπο των μαλλιών και το επιθυμητό αποτέλεσμα. Επίσης, μαθαίνουν τις κατηγορίες αναλώσιμων υλικών που χρησιμοποιούνται στην κομμωτική, με ιδιαίτερη έμφαση στα προϊόντα διαμόρφωσης της κόμης (styling) αλλά και τα προϊόντα καθαρισμού και περιποίησης των μαλλιών, με σκοπό να γνωρίζουν πώς να επιλέγουν το κατάλληλο προϊόν και πώς να το εφαρμόσουν για να επιτύχουν την επιθυμητή υφή και εμφάνιση των μαλλιών. Έτσι, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τον εξοπλισμό και τα υλικά της κομμωτικής, βελτιώνοντας την ποιότητα των υπηρεσιών τους.

Στο πλαίσιο της θεωρίας αντιπαραβάλλονται τα σύγχρονα εργαλεία, μηχανήματα και υλικά με αυτά των παρελθόντων εποχών. Επιπλέον, αξιοποιούνται διαλέξεις με χρήση εποπτικών μέσων, παρουσιάσεις, συζητήσεις κ.ά., ενθαρρύνοντας τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να συμμετέχουν ενεργά και να κάνουν ερωτήσεις.

Στο εργαστήριο αξιοποιούνται οι μελέτες περίπτωσης και οι προσομοιώσεις, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εξασκούνται στη σωστή χρήση και συντήρηση των εργαλείων, καθώς και στη σωστή εφαρμογή των προϊόντων περιποίησης.

2.2.A.2 | ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ

Στη δεύτερη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του προσώπου και της κεφαλής συνδυαστικά με τις επιλογές και τα είδη των χτενισμάτων.

Δεδομένου ότι οι κρανιακές και μορφολογικές ιδιαιτερότητες παίζουν σημαντικό ρόλο στον τομέα της κομμωτικής, μαθαίνουν πώς αυτές επηρεάζουν τις επιλογές και τις τεχνικές που εφαρμόζονται στη δημιουργία χτενισμάτων, ώστε να παρέχουν εξατομικευμένες προτάσεις κομμώσεων. Η μορφολογική ανάλυση περιλαμβάνει την εξέταση της δομής του προσώπου, της καμπυλότητας των γραμμών του και των αναλογιών μεταξύ των διαφόρων τμημάτων του. Πιο συγκεκριμένα, αναλύονται το περίγραμμα και οι ζώνες του προσώπου, το σχήμα του κρανίου σε πλάγια και εμπρόσθια όψη, το ύψος του λαιμού, η κατανομή των χαρακτηριστικών του προσώπου και οι αναλογίες τους, συνδυαστικά με τις γνώσεις που έχουν ήδη αποκομίσει από το εξάμηνο Α'. Αυτή η ανάλυση βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην κατανόηση της γενικότερης μορφολογίας του προσώπου και στην ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων για την ακριβή ανάλυση και βελτίωση της εξωτερικής εμφάνισης ανά περίπτωση.

Τόσο σε θεωρητικό όσο και σε εργαστηριακό επίπεδο, για να αξιολογηθεί το σχήμα του προσώπου, του κρανίου και τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του (αφτιά, μύτη, πηγούνι, μέτωπο κ.ά.), αξιοποιούνται τεχνικές ειδικών μετρήσεων, όπως η μέτρηση με μεζούρα, η αξιοποίηση ειδικών λογισμικών απεικόνισης μέσω κινητού, tablet ή ηλεκτρονικού υπολογιστή, καθώς και η τεχνική της απλής παρατήρησης. Η κρανιακή και μορφολογική ανάλυση είναι σημαντική για τη σύνταξη εξατομικευμένων προτάσεων σε κομμώσεις θεατρικών ή/και κινηματογραφικών παραστάσεων, αναδεικνύοντας τα φυσικά χαρακτηριστικά του ατόμου και ενισχύοντας την εμφάνισή του.

2.2.A.3 | ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΝ

Η τρίτη υποενότητα αποτελεί μια εκτενή ανασκόπηση των χτενισμάτων από την αρχαιότητα μέχρι τη σύγχρονη εποχή, με έμφαση στις διαφορετικές τεχνικές και στιλ που χαρακτηρίζουν κάθε εποχή.

Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις κομμωτικές προσεγγίσεις υπό το πρίσμα των κοινωνικών, πολιτισμικών, οικονομικών και θρησκευτικών χαρακτηριστικών της κάθε ιστορικής εποχής. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην εποχή της αρχαίας Ελλάδας, της αρχαίας Ρώμης, του Βυζαντίου, του Μεσαίωνα, της Αναγέννησης αλλά και των εποχών από τη δεκαετία του '20 έως σήμερα. Επίσης, παρουσιάζονται και μελετώνται τα είδη χτενίσματος και κουρέματος για άνδρες και γυναίκες αλλά και τα αξεσουάρ μαλλιών που ήταν ιδιαίτερα δημοφιλή σε καθεμία από τις προαναφερθείσες εποχές.

Σε θεωρητικό επίπεδο οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενθαρρύνονται να συμμετέχουν ενεργά σε ομαδικές εργασίες και συζητήσεις, κατά τις οποίες ανταλλάσσουν ιδέες και αναλύουν τις επιρροές των εκάστοτε συνθηκών στις κομμώσεις κάθε εποχής. Μέσω αυτών των διαδραστικών δραστηριοτήτων αναπτύσσουν κριτική σκέψη και καλλιεργούν την ικανότητα να αναγνωρίζουν τις διαφορές στις τεχνικές λεπτομέρειες που χαρακτηρίζουν τα χτενίσματα διαφορετικών ιστορικών περιόδων, αξιοποιώντας παράλληλα κείμενα, εικόνες, βίντεο κ.ά.

Σε εργαστηριακό επίπεδο οι εκπαιδευόμενοι/-ες εφαρμόζουν, σε εκπαιδευτικές κεφαλές ή/και φυσικά μοντέλα, τις εκάστοτε κομμώσεις αναπτύσσοντας δεξιότητες όπως η τεχνική της πιστής αντιγραφής μιας κόμμωσης. Επιπλέον, αυξάνουν τη δημιουργικότητά τους, μέσω της εφαρμογής νέων προτάσεων ή/και παραλλαγών στις κομμώσεις. Παράλληλα, η αξιοποίηση τεχνικών όπως η μελέτη περιπτώσεων (case studies) επιτρέπει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να δουν πώς οι συγκεκριμένες ιστορικές κομμώσεις μπορούν να προσαρμοστούν στις σύγχρονες τάσεις και ανάγκες.

2.2.A.4 | ΑΝΑΛΥΣΗ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΙΛΙΣΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

Στην τέταρτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τις στιλιστικές απαιτήσεις της εκάστοτε παράστασης και να συνδέουν τις κομμώσεις με τους θεατρικούς χαρακτήρες.

Μελετούν διάφορα θεατρικά έργα υπό το πρίσμα των ιδιοτεροτήτων της κάθε εποχής στην οποία αυτά διαδραματίζονται. Παράλληλα, εντοπίζουν τις στιλιστικές απαιτήσεις που συνοδεύουν κάθε χαρακτήρα, όπως την ενδυμασία και τα αξεσουάρ, με στόχο την επιλογή και δημιουργία κομμώσεων που ενισχύουν την απόδοση των ηθοποιών στη σκηνή. Κατανοώντας τον χαρακτήρα που υποδύονται οι ηθοποιοί, μαθαίνουν να δημιουργούν χτενίσματα που, όχι μόνο είναι αισθητικά όμορφα, αλλά επιπλέον λειτουργούν υποστηρικτικά στον ρόλο. Η ανάλυση των θεατρικών χαρακτήρων περιλαμβάνει τη μελέτη του ψυχολογικού προφίλ, του κοινωνικού στάτους και του ιστορικού πλαισίου των χαρακτήρων. Επίσης, η σύνδεση των κομμώσεων με την αφήγηση της παράστασης είναι εξίσου σημαντική, μεταφέροντας πληροφορίες για την εξέλιξη των χαρακτήρων του έργου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσω αυτής της υποενότητας, κατανοούν την τέχνη της κομμωτικής ως μέσο αφήγησης: η κομμωτική δεν είναι απλώς θέμα ομορφιάς, αλλά εργαλείο για να ενισχυθεί η αφήγηση και να βοηθηθεί το κοινό να συνδεθεί με τους χαρακτήρες και την ιστορία.

Στο εργαστήριο εφαρμόζουν τις θεωρητικές γνώσεις τους στα επιλεγόμενα θεατρικά έργα και εκπαιδεύονται στη διαχείριση του χρόνου και του άγχους, καθώς η προετοιμασία των ηθοποιών για τις παραστάσεις συχνά απαιτεί γρήγορη και αποτελεσματική εργασία υπό πίεση.

2.2.A.5 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΟΥΡΕΜΑΤΟΣ

Η πέμπτη υποενότητα εστιάζεται στις βασικές τεχνικές κουρέματος. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αρχικά μαθαίνουν τις θεμελιώδεις αρχές και μεθόδους του κουρέματος. Αυτό περιλαμβάνει την κατανόηση των βασικών γραμμών και των ειδικών σχημάτων κοπής των μαλλιών, την αξιοποίηση διαφορετικών εργαλείων και την εφαρμογή των τεχνικών σε διάφορους τύπους μαλλιών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να προσαρμόζουν τις τεχνικές ανάλογα με το μήκος, την υφή και την πυκνότητα των μαλλιών, δημιουργώντας κουρέματα που ταιριάζουν στα χαρακτηριστικά του προσώπου και την προσωπικότητα του ατόμου. Ειδικότερα, διδάσκονται τη βασική τεχνική, κοπή

χωρίς διαβάθμιση (γραμμή καρέ) και τις διάφορες τεχνικές κοπής με κλιμάκωση (γραμμές ντεγκραντέ). Τέλος, μαθαίνουν την τεχνική του σθησίματος, που είναι ιδιαίτερα σημαντική για την ομαλή μετάβαση μεταξύ διαφορετικών μηκών μαλλιών, ιδιαίτερα στα ανδρικά κουρέματα.

Πέρα από τη θεωρία, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμμετέχουν σε πρακτικές ασκήσεις που τους/τις επιτρέπουν να εφαρμόσουν τις γνώσεις στα διάφορα στυλ κουρέματος, από κλασικά έως σύγχρονα και τους/τις μαθαίνουν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις που μπορεί να προκύψουν κατά τη διαδικασία. Η πρακτική εκπαίδευση περιλαμβάνει την κοπή και τη διαμόρφωση μαλλιών σε εκπαιδευτικές κεφαλές ή/και σε φυσικά μοντέλα, δίνοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες την ευκαιρία να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους σε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον. Η κατανόηση των θεωρητικών αρχών του κουρέματος δίνει τη βάση για την εφαρμογή των τεχνικών στην πράξη, ενώ η πρακτική εξάσκηση επιτρέπει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να αποκτήσουν την αυτοπεποίθηση και την ακρίβεια που απαιτούνται για την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών.

2.2.A.6 | ΚΑΝΟΝΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Στην έκτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας στον χώρο της κομμωτικής και τις βασικές αρχές και πρακτικές που απαιτούνται για τη διατήρηση ενός καθαρού, ασφαλούς και υγιεινού περιβάλλοντος εργασίας.

Ειδικότερα, αναλύονται οι μέθοδοι απολύμανσης/αποστείρωσης του εργασιακού χώρου και των εργαλείων, οι βασικοί κανόνες προσωπικής υγιεινής, οι ενδεδειγμένοι τρόποι διαχείρισης των αποβλήτων και η εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων προστασίας για την πρόληψη ατυχημάτων και μολύνσεων. Πιο συγκεκριμένα, μαθαίνουν τη σωστή διαχείριση των χημικών προϊόντων και τη σημασία της εξασφάλισης της υγιεινής, κυρίως μέσω της καθημερινής απολύμανσης εργαλείων και επιφανειών εργασίας.

Στο εργαστήριο εξασκούνται στη χρήση εξειδικευμένων προϊόντων απολύμανσης και τεχνικών αποστείρωσης, όπως είναι η χρήση συσκευών αποστείρωσης UV και η εφαρμογή μεθόδων υγρής απολύμανσης. Εκπαιδεύονται στη σωστή αποθήκευση των χημικών προϊόντων, διασφαλίζοντας την ασφαλή αποθήκευση και χρήση τους, και μαθαίνουν πώς να χειρίζονται γάντια, μάσκες και άλλα προστατευτικά μέσα για την αποφυγή ερεθισμών ή ατυχημάτων.

Επίσης, εκπαιδεύονται σε θέματα που αφορούν την προσωπική προστασία και την προστασία των πελατών/-ισών τους από ενδεχόμενους κινδύνους. Αυτό περιλαμβάνει την αποφυγή τραυματισμών/βλαβών κατά τη διάρκεια της εφαρμογής των υπηρεσιών τους και την αποφυγή ενδεχόμενων ερεθισμών του δέρματος.

Μαθαίνουν πώς να πραγματοποιούν ελέγχους του εξοπλισμού και των εργαλείων τους, διασφαλίζοντας την αποτελεσματικότητα και την ασφάλεια της χρήσης τους.

Αναλύουν περιπτώσεις σφαλμάτων ή παραβιάσεων κανόνων υγιεινής, διερευνώντας τα αίτια και τις συνέπειες, για να κατανοήσουν καλύτερα τη σημασία της αυστηρής τήρησης των πρωτοκόλλων. Η τήρηση των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με τους κανονισμούς και τους ισχύοντες νόμους.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κοβάνη, Π. & Κοσμά, Π. (2025). *Εξέλιξη και καινοτομία. Ιστορική αναδρομή στην τέχνη της κομμωτικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
2. Σαρρή, Σ. (2022). *Η διαδρομή της κόμης στον χρόνο και στον χώρο. Η ιστορία της κομμωτικής τέχνης*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Δίον.

Συμπληρωματικές

1. Vopel, A., Guhmann, G., Feigel, I., Friedewold, B., TerJung, B., Strecker, A. & Wiggelinghoff, B. (2013). *Κομμωτική τέχνη, κομμώσεις, νύχια, μακιγιάζ* (επιμ. Π. Κοβάνη & Π. Κοσμά). Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.
2. Αμαράντου, Χ. Ν. & Ευαγγελάτος, Σ. Ι. (2006). *Κομμωτική. Ελεύθερο σχέδιο, χρώμα, styling, ιστορία κομμωτικής, μακιγιάζ. Αγγλική και γαλλική ορολογία κομμωτικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
3. Αμαράντου, Χ. Ν., Κοσμά, Π. & Κοβάνη, Π. (2025). *Κομμωτική Τέχνη*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
4. Παΐση, Μ. (2017). *Τα μυστικά της κομμωτικής τέχνης*. Λάρινα: Εκδόσεις Πήλιο.

2.2.B • ΧΡΩΜΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα, αναλύονται οι διαφοροποιήσεις του χρώματος του δέρματος, των μαλλιών και των ματιών, ώστε μέσα από τις γραμμές, τα σχήματα και τα χρώματα να μπορούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποτυπώσουν την ανθρώπινη φιγούρα και τις βασικές γεωμετρικές αναλογίες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασκούνται στη μελέτη ενός προσώπου ή ενός κεφαλιού (Παπασταμούλης, 2005). Τέλος, εμβαθύνουν τις γνώσεις τους στο ελεύθερο σχέδιο και στις αρχές του χρώματος, ώστε να αποτυπώσουν νατουραλιστικά ένα πρόσωπο (Wong, 1998).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Εμβαθύνουν στο ελεύθερο σχέδιο,

- Αντιλαμβάνονται τις διαφοροποιήσεις του χρώματος,
- Γνωρίζουν τις αρχές του χρώματος,
- Μελετούν ολοκληρωμένα ένα πρόσωπο ή ένα κεφάλι,
- Αποτυπώνουν νατουραλιστικά ένα σκίτσο,
- Συνθέτουν φόρμες με διάφορα υλικά (μολύβι, κάρβουνο κ.λπ.).

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Σύνθεση / Δομή / Αναλογίες / Μετρήσεις / Άξονες / Κλίσεις / Απόδοση του χώρου / Τονικές διαβαθμίσεις.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ
2	ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ
3	ΧΩΡΟΣ, ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΚΛΙΣΕΙΣ
4	ΤΟΝΙΚΕΣ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΕΙΣ
5	ΥΦΗ
6	Η ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

Κείμενο αναφοράς

2.2.B.1 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις βασικές αρχές σύνθεσης, ώστε να είναι σε θέση να ορίζουν τη σύνθεση ως τη διάταξη επιμέρους στοιχείων σε ένα ενιαίο σύνολο, καθώς και να αντιλαμβάνονται ότι αποτελεί τη βάση της εικαστικής αποτύπωσης οποιουδήποτε θέματος και τεχνotropίας.

Τα στοιχεία τα οποία αναγνωρίζουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες σε μια εικόνα είναι τα σημεία, οι γραμμές, τα σχήματα, οι μορφές, οι φωτοσκιάσεις και τα χρώματα, όπως τα χρησιμοποιεί ο/η καλλιτέχνης/-ίδα για να αναπτύξει μια σύνθεση. Μέσα από την παρατήρηση και τη μελέτη έργων τέχνης οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι σε θέση να διασαφηνίσουν ότι η οργάνωση των στοιχείων μιας εικόνας με τρόπο συνεκτικό και λειτουργικό, τόσο μεταξύ τους αλλά και του καθενός στοιχείου προς το σύνολο, είναι η δομή της σύνθεσης. Με τον ίδιο τρόπο μπορούν να αναγνωρίζουν το βασικό χαρακτηριστήρα μιας σύνθεσης, δηλαδή πότε είναι δυναμική, πότε αποπνέει ηρεμία, πότε έχει κίνηση ή είναι στατική.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διαπιστώνουν ότι η διάταξη των εικαστικών στοιχείων σε μια επιφάνεια παρουσιάζει αναλογίες με φαινόμενα της φύσης, όπως τη βαρύτητα και την ισορροπία, χωρίς όμως να ταυτίζεται πλήρως με αυτά. Έπειτα, μελετούν τη θεωρία της οπτικής αντίληψης και παρατηρούν εικόνες και έργα τέχνης προκειμένου να μπορούν να περιγράψουν τις βασικές λειτουργίες της σύνθεσης, όπως τη σχέση μορφής και φόντου, την ιεραρχία και τις σχέσεις των μεγεθών. Τέλος, παρατηρούν τις αναλογίες των πλευρών ύψους και πλάτους σε πίνακες ζωγραφικής και φωτογραφίες, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν διαφορετικούς τρόπους πλαισίωσης των θεμάτων που αποδίδουν εικαστικά. Σε όλα τα παραπάνω πραγματοποιούνται εργασίες με την καθοδήγηση και υποστήριξη του/της εκπαιδευτή/-τριας.

2.2.B.2 | ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασχολούνται με τα βασικά στοιχεία και τα πρώτα στάδια ανάπτυξης του ελεύθερου σχεδίου, με έμφαση στην παρατήρηση των μορφών και στις μετρήσεις.

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη χρήση των υλικών του ελεύθερου σχεδίου ώστε να κατανοήσουν τις ιδιότητές τους. Έπειτα, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτή/-τριας, επιλέγεται μια σύνθεση αντικειμένων (νεκρή φύση) ως θέμα. Στη συνέχεια, ασκούνται στο καθράρισμα, προκειμένου να είναι σε θέση να οριοθετούν οπτικά το θέμα το οποίο απεικονίζουν σχεδιάζοντας το αντίστοιχο πλαίσιο στο χαρτί τους. Βασική αρχή της οριοθέτησης είναι το θέμα να καταλαμβάνει σημαντικό μέρος της επιφάνειας εργασίας, χωρίς ωστόσο να «εγκλωβίζεται».

Έπειτα, με επίδειξη και βοήθεια από τον/την εκπαιδευτή/-τρια, εξασκούνται στη χρήση της βελόνας σχεδίου, προκειμένου να μπορούν να παρατηρούν, να μετρούν και να απεικονίζουν τις αναλογίες του θέματος στην επιφάνεια εργασίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, χρησιμοποιώντας τη βελόνα ως όργανο μέτρησης, διαπιστώνουν ότι οι μετρήσεις αντλούνται από τις συγκρίσεις των μεγεθών του θέματος και την αναλογική μεταφορά τους στο χαρτί, καθώς η βελόνα (συνήθως μια ακτίνα ποδηλάτου) δεν έχει καμία ένδειξη μονάδας μέτρησης. Με την εξάσκηση στην παρατήρηση, στις μετρήσεις και τους συσχετισμούς των βασικών μεγεθών εντοπίζουν τις αναλογίες του θέματος τις οποίες σχεδιάζουν αντίστοιχα στο χαρτί τους. Τέλος, αποτυπώνουν τα όρια των αντικειμένων των μεγαλύτερων φορμών και των βασικών σχημάτων του θέματος, ώστε να είναι αναγνωρίσιμο με γραμμικό τρόπο.

2.2.B.3 | ΧΩΡΟΣ, ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΚΛΙΣΕΙΣ

Η απόδοση του χώρου, καθώς και ο εντοπισμός και σχεδιασμός των αξόνων και των κλίσεων στο πλαίσιο του ελεύθερου σχεδίου απασχολούν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα.

Αρχικά, τίθεται υπόψη των εκπαιδευομένων ότι πολύ βασικό ζήτημα στο ελεύθερο σχέδιο είναι η απόδοση των τριών διαστάσεων του χώρου στο χαρτί τους, το

οποίο έχει δύο διαστάσεις. Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια, με παραδείγματα αλλά και σχέδια, εξηγεί το φαινόμενο της προοπτικής συνίζησης, που προκαλείται όσο μακραίνει η απόσταση από ένα σημείο παρατήρησης. Η σχεδιαστική μέθοδος της προοπτικής αναπαράστασης του χώρου και τα βασικά της στοιχεία, όπως η γραμμή του ορίζοντα και τα σημεία φυγής, γίνονται αντικείμενα μελέτης και εργασιών από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, προκειμένου να κατανοήσουν τις συγκλίσεις των παραλλήλων γραμμών και επιπέδων, καθώς και τις παραμορφώσεις στερεών σχημάτων στο οπτικό πεδίο. Έπειτα, με τη χρήση της βελόνας σχεδίου, εντοπίζουν τις κλίσεις των αντικειμένων του θέματος, προκειμένου να τις μεταφέρουν σχεδιαστικά στο χαρτί τους και να αποδώσουν με γραμμικό τρόπο την αίσθηση βάθους.

Η βελόνα σχεδίου χρησιμεύει και για τον εντοπισμό των καθέτων και οριζοντίων, εμφανών ή νοητών, αξόνων της σύνθεσης αντικειμένων του θέματος ελεύθερου σχεδίου. Με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτή/-τριας οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ότι ο σχεδιασμός των αξόνων αποκαλύπτει τη δομή της σύνθεσης και βοηθά στη συνολική οργάνωση του θέματος αλλά και του χώρου στη σχεδιαστική τους επιφάνεια. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στην αναγωγή των αντικειμένων του θέματος και των μερών τους σε κανονικά στερεά σχήματα, προκειμένου να μπορέσουν να κατανοήσουν τη δομή τους, ώστε να τα σχεδιάσουν σωστά.

2.2.B.4 | ΤΟΝΙΚΕΣ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΕΙΣ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν τις φωτοσκιάσεις και ασκούνται σε τρόπους απόδοσής τους στο πλαίσιο του ελεύθερου σχεδίου.

Αρχικά, ζητείται να παρατηρήσουν τις μεταβολές του φωτισμού σε διάφορες συνθήκες, ώστε να καταλάβουν ότι η ύπαρξη μίας ή περισσότερων πηγών φωτός είναι ο λόγος για τον οποίο είναι σε θέση να αναγνωρίζουν οπτικά τον κόσμο γύρω τους. Η απουσία φωτός έχει ως αποτέλεσμα το σκοτάδι το οποίο καθιστά αδύνατη την οπτική αναγνώριση του περιβάλλοντος. Ανάμεσα στο πλήρες φως και το πλήρες σκοτάδι υπάρχουν ενδιάμεσες βαθμίδες φωτεινού και σκούρου, οι οποίες ονομάζονται τονικές διαβαθμίσεις.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν ήδη γνωρίσει την αξία ή αλλιώς φωτεινότητα ως μια από τις τρεις ιδιότητες του χρώματος, καθώς και τα αχρωματικά χρώματα τα οποία είναι το άσπρο, το μαύρο και το γκρι. Μέσα από την εξάσκηση και την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτή/-τριας, διαπιστώνουν ότι η διαβάθμιση από το άσπρο μέχρι το μαύρο χρησιμεύει στην απόδοση του βάθους και του όγκου τόσο με τη χρήση των μολυβιών ελεύθερου σχεδίου, του κάρβουνου και του μελανιού πάνω σε χαρτί, όσο και με τη χρήση υδατοχρωμάτων και πινέλου σε χαρτί ή σε καμβά.

Με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτή/-τριας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες πραγματοποιούν εργασίες στην απόδοση τονικών διαβαθμίσεων ελεύθερα και σε κλίμακες, αποδίδουν όγκους είτε αφηρημένα είτε συγκεκριμένα, σκιστάρουν και σκιαγραφούν στο

χαρτί θέματα από την παρατήρηση. Επίσης, εξασκούνται σε διάφορες τεχνικές, όπως αυτή του κιαροσκοπού και της μονοχρωματικής διαβάθμισης τόνων για την απόδοση ενός θέματος.

2.2.B.5 | ΥΦΗ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασχολούνται με την απόδοση της υφής στο ελεύθερο σχέδιο: υλικά, όπως το γυαλί, το ύφασμα, το ξύλο, η πέτρα, το δέρμα κ.λπ. βοηθούν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στη διάκριση των διαφορετικών υφών, ώστε να μπορούν να ορίζουν την υφή ως τη φυσική σύσταση ενός αντικειμένου η οποία του προσδίδει τα ιδιαίτερα του χαρακτηριστικά. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προβληματίζονται σχετικά με τον ρόλο των αισθήσεων σε ό,τι αφορά την αντίληψη της υφής και, με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτή/-τριας, αντιλαμβάνονται ότι ο άνθρωπος λειτουργεί πολυαισθητηριακά, δηλαδή η εντύπωση της υφής είναι δυνατή πέρα από την οπτική παρατήρηση, λόγω των εμπειριών από άλλες αισθήσεις όπως π.χ. της αφής.

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρατηρούν την απόδοση της υφής των αντικειμένων στις εικαστικές τέχνες, προκειμένου να διαπιστώσουν ότι η υφή σε ένα έργο τέχνης, πέρα από την απόδοση της εξωτερικής επιφάνειας των αντικειμένων, αφορά και τα υλικά και την τεχνοτροπία του ίδιου του έργου τέχνης. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ανακαλύπτουν, με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτή/-τριας, τη ματιέρα την οποία αναγνωρίζουν ως κυρίαρχη τεχνοτροπία ζωγραφικής σε εικαστικά έργα (π.χ. του πουαντιγισμού), η οποία συνδέεται επίσης με τη χρήση διαφόρων υλικών και υλών· οι σύγχρονοι εικαστικοί χρησιμοποιούν συχνά διάφορες ύλες, όπως χώμα, άμμο ή κερί και δημιουργούν με αυτές τεχνοτροπίες και υφές που στην εικαστική γλώσσα ονομάζονται ματιέρες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πραγματοποιούν εργασίες στα παραπάνω υπό την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτή/-τριας.

2.2.B.6 | Η ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν την ανατομία του ανθρώπινου κεφαλιού και το αποδίδουν σχεδιαστικά μαζί με το πρόσωπο. Αρχικά, παρουσιάζεται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες το κεφάλι ως μέρος του ανθρώπινου σώματος, προκειμένου στη συνέχεια να κατανοήσουν ότι έχει τη δική του ιδιαίτερη ανατομία στην οποία περιλαμβάνεται το πρόσωπο. Με την παρατήρηση και τη μέτρηση των μερών του ανθρώπινου κεφαλιού οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι σε θέση να απαριθμούν τα χαρακτηριστικά τους, να συσχετίζουν τις αναλογίες τους, να εντοπίζουν τους κύριους άξονες στους οποίους αυτά εντάσσονται και να σχεδιάζουν ένα πρόσωπο αναδεικνύοντας τη βασική δομή του από διάφορες απόψεις. Επίσης, μπορούν να αναγνωρίζουν διαφορετικούς τύπους προσώπων και να τα κατατάσσουν σύμφωνα τη μορφολογία τους, δηλαδή το σχήμα, το φύλο, τη φυλή και την ηλικία.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, τόσο μέσα από την εμπειρία τους όσο και από τη μελέτη της τέχνης του πορτρέτου, αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα του κεφαλιού και ιδιαίτερα του προσώπου για τον άνθρωπο και τον πολιτισμό του. Η εκφραστικότητα συνολικά του προσώπου αλλά και των επιμέρους στοιχείων του, όπως των ματιών και του στόματος, καθώς και η ιδιαιτερότητα των μαλλιών και των κομμώσεων, απασχολεί τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες σε μελέτες περίπτωσης και σε έργα τέχνης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, τέλος, προβληματίζονται σχετικά με τους τρόπους σχεδιασμού του κεφαλιού σε σχέση με τον λαιμό, τους ώμους και την αρχή του μπούστου στο χαρτί τους και προχωρούν σε εργασίες, ώστε να είναι σε θέση να αποδώσουν εικαστικά κεφάλια και πρόσωπα τόσο σε τόνους του γκρι, όσο και σε έγχρωμα σχέδια.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Αρφαράς, Μ. (2001). *Το ελεύθερο σχέδιο* (Α΄ τόμος: *Συνθέσεις με μολύβι*). Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.
2. Αρφαράς, Μ. (2003). *Το ελεύθερο σχέδιο* (Β΄ τόμος: *Ο άνθρωπος*). Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.
3. Παπασταμούλης, Κ. (2005). *Το σχέδιο και το χρώμα στη ζωγραφική*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.

Συμπληρωματικές

1. Κοζάκου-Τσιάρα, Ο. (2000). *Εισαγωγή στην εικαστική γλώσσα*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
2. Arnheim, R. (2005). *Τέχνη και οπτική αντίληψη. Η ψυχολογία της δημιουργικής όρασης* (μτφρ. Ι. Ποταμιάνος). Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο.
3. Wong, W. (1998). *Αρχές σχεδίασης με χρώμα. Ψηφιακή σχεδίαση*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.

2.2.Γ • ΚΟΣΜΗΤΟΛΟΓΙΑ – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΥΛΙΚΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα, κατονομάζονται τα κύρια συστατικά που περιέχονται στα προϊόντα μακιγιάζ και κομμωτικής. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τα καλλυντικά προϊόντα και μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τους διάφορους μικροβιολογικούς παράγοντες που μπορεί να επιδράσουν και να τα αλλοιώσουν (Sakamoto, Lochhead, Maibach & Yamashita, 2017). Στους/Στις εκπαιδευόμενους/-ες αναλύεται το θεσμικό-κανονιστικό πλαίσιο των χημικών ουσιών και των καλλυντικών (EUR-Lex, 2009). Επίσης, μελετώνται οι ιδιότητες και η δραστηριότητα των συντηρητικών και

των αντιοξειδωτικών που χρησιμοποιούνται στα καλλυντικά προϊόντα (Καραγεωργοπούλου et al, χ.χ.).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Γνωρίζουν τη σύσταση των καλλυντικών,
- Αναγνωρίζουν τα βασικά συστατικά που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή και τη σταθερότητα των καλλυντικών προϊόντων,
- Προσδιορίζουν τα είδη makeur,
- Ονομάζουν και να διακρίνουν τους διάφορους μικροοργανισμούς,
- Αντιλαμβάνονται αλλοιώσεις των καλλυντικών προϊόντων,
- Διακρίνουν τα συντηρητικά και τις αντιοξειδωτικές ουσίες,
- Ερμηνεύουν την ελληνική και διεθνή νομοθεσία των καλλυντικών και των χημικών ουσιών,
- Κατονομάζουν τις ιδιότητες των συντηρητικών και των αντιοξειδωτικών ουσιών,
- Αξιοποιούν τις γνώσεις αυτές για την ορθή επιλογή και χρήση των προϊόντων κατά την εφαρμογή των αισθητικών περιποιήσεων.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (0), Σύνολο (1).

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Καλλυντικά προϊόντα / Σύσταση καλλυντικών / Μικροοργανισμοί / Συντηρητικά / Αντιοξειδωτικά / Νομοθεσία καλλυντικών / Χημικές ουσίες / Αλλοιώσεις καλλυντικών / Σταθερότητα προϊόντων.

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΩΠΟΥ
2	ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΜΑΚΙΓΙΑΣ
3	ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ
4	ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΑ ΣΕ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΑΚΙΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ
5	ΑΝΤΙΟΞΕΙΔΩΤΙΚΑ ΣΕ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΑΚΙΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ
6	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Γ.1 | ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμβαθύνουν στη σύνθεση των καλλυντικών προϊόντων αισθητικής προσώπου, εστιάζοντας την προσοχή τους στα κύρια συστατικά που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή και τη σταθερότητά τους. Αναλύουν γαλακτώματα, λοσιόν, κρέμες και μάσκες, διερευνώντας τη χημική τους σύσταση και τη λειτουργία των βασικών στοιχείων που τα συνθέτουν. Μέσα από αυτή τη μελέτη, κατανοούν πώς τα διάφορα συστατικά επηρεάζουν το δέρμα και εντοπίζουν τις κατάλληλες φόρμουλες για τις ανάγκες κάθε δερματικού τύπου.

Η γνώση της χημικής σύνθεσης των προϊόντων είναι απαραίτητη για τη σωστή επιλογή και ασφαλή χρήση τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν πώς οι ενυδατικοί παράγοντες, τα αντιοξειδωτικά και άλλες ενεργές ουσίες συμβάλλουν στην περιποίηση και την προστασία του δέρματος. Παράλληλα, μαθαίνουν να αναγνωρίζουν αλλεργιογόνες ή ερεθιστικές ουσίες, εξασφαλίζοντας έτσι την ασφάλεια των πελατών/-ισσών και τη βέλτιστη αποτελεσματικότητα των προϊόντων που εφαρμόζουν.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητική ανάλυση της δράσης των συστατικών, προκειμένου να βοηθηθούν οι επαγγελματίες να εκτιμήσουν τη σημασία κάθε προϊόντος. Εξασκούνται στην ανάγνωση των ετικετών των καλλυντικών, κατανοώντας τη σύνθεση και τον ρόλο των συστατικών, ώστε να προσφέρουν ασφαλείς και εξειδικευμένες υπηρεσίες. Με αυτή τη γνώση αναβαθμίζουν την ποιότητα των υπηρεσιών τους, ενώ παράλληλα ενισχύουν τις δεξιότητές τους στην πώληση καλλυντικών, ανταποκρινόμενοι/-ες στις ανάγκες των πελατών/-ισσών για υγιές και λαμπερό δέρμα.

2.2.Γ.2 | ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΜΑΚΙΓΙΑΖ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζονται στη σύνθεση των καλλυντικών προϊόντων μακιγιάζ, αναλύοντας τα βασικά συστατικά που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή και τη σταθεροποίησή τους. Μελετούν διάφορες χρωστικές ύλες, όπως χρώματα, λάκες και πιγμέντα, που ενσωματώνονται σε προϊόντα, όπως πούδρες, makeur και ρουζ. Κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο επιλέγονται και συνδυάζονται αυτές οι χρωστικές για να αποδώσουν το επιθυμητό χρώμα και υφή. Αυτή η κατανόηση δίνει στους/στις επαγγελματίες τη δυνατότητα να προσαρμόζουν το μακιγιάζ σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε πελάτη/-ισσας, επιτυγχάνοντας άριστα αισθητικά αποτελέσματα.

Η γνώση της σύνθεσης των καλλυντικών μακιγιάζ είναι ζωτικής σημασίας για τη σωστή επιλογή και εφαρμογή τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν πώς τα διάφορα συστατικά επηρεάζουν την απόδοση, την ανθεκτικότητα και την υφή των προϊόντων, επιτρέποντάς τους να δημιουργούν μακιγιάζ που παραμένει σταθερό και αποτελεσματικό. Επίσης, η ικανότητά τους να αναγνωρίζουν πιθανά αλλεργιογόνα ή ερεθιστικά συστατικά είναι καθοριστική για την ασφάλεια των πελατών/-ισσών.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητική ανάλυση της χημικής σύνθεσης των προϊόντων, με έμφαση στις χρωστικές και τη σταθερότητά τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να επιλέγουν και να συνδυάζουν τις κατάλληλες χρωστικές για την ιδανική απόχρωση και υφή. Παράλληλα, αναλύουν τα χαρακτηριστικά των διαφορετικών ειδών μακιγιάζ, όπως τα ματ, γυαλιστερά και μεταλλικά φινιρίσματα, και επιλέγουν προϊόντα με βάση τον τύπο δέρματος, τη διάρκεια και τις συνθήκες φωτισμού.

2.2.Γ.3 | ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμβαθύνουν στη σύνθεση των καλλυντικών προϊόντων κομμωτικής, εξετάζοντας τα κύρια συστατικά που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή και τη σταθερότητά τους. Η σημασία του pH στα υλικά κομμωτικής, η χρήση του οξυζενέ και της αμμωνίας, καθώς και η επίδραση του νερού στα μαλλιά αποτελούν βασικά σημεία της εκπαίδευσης. Εξετάζονται επίσης προϊόντα περιποίησης μαλλιών, όπως σαμπουάν, μαλακτικές κρέμες, τονωτικά και κοντίσιονερ, τα οποία διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη φροντίδα και τη διατήρηση της υγείας των μαλλιών.

Η κατανόηση της σύνθεσης των καλλυντικών προϊόντων κομμωτικής είναι απαραίτητη για την κατάλληλη επιλογή και χρήση τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πώς τα διάφορα συστατικά επηρεάζουν την εμφάνιση και την υγεία των μαλλιών, επιτρέποντάς τους να προσφέρουν προϊόντα που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πελατών/-ισών. Μέσα από αυτή τη γνώση, μπορούν να διασφαλίζουν ότι τα αποτελέσματα είναι άριστα και ικανοποιητικά για τους/τις πελάτες/-ισές τους.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητική ανάλυση της χημικής σύστασης των προϊόντων κομμωτικής, με έμφαση στη δράση των βασικών συστατικών και τη σταθερότητά τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν πώς το pH επηρεάζει τη λειτουργικότητα και την αποτελεσματικότητα των προϊόντων, καθώς και τη σημασία του οξυζενέ και της αμμωνίας στη διαδικασία κομμωτικής. Επίσης, εξετάζουν τη χρήση σαμπουάν, μαλακτικών, τονωτικών και κοντίσιονερ, αναλύοντας τη σύνθεση και τα χαρακτηριστικά τους, λαμβάνοντας υπόψη τους διαφορετικούς τύπους βαφών.

2.2.Γ.4 | ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΑ ΣΕ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΚΑΙ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις ιδιότητες και τη δραστηριότητα των συντηρητικών που χρησιμοποιούνται στα καλλυντικά προϊόντα μακιγιάζ και κομμωτικής. Εξετάζουν τον ρόλο αυτών των συστατικών στη διατήρηση της ποιότητας και της σταθερότητας των προϊόντων, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο τα συντηρητικά αποτρέπουν την ανάπτυξη βακτηρίων, μυκήτων και άλλων μικροοργανισμών. Μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τις πηγές μόλυνσης που μπορεί να επηρεάσουν την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα των καλλυντικών, ώστε να διατηρήσουν τη σύστασή τους καθ' όλη τη διάρκεια χρήσης τους.

Η κατανόηση της λειτουργίας των συντηρητικών είναι θεμελιώδης για τη διασφάλιση της ποιότητας και της ασφάλειας των καλλυντικών προϊόντων. Μέσα από αυτή

τη γνώση, οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι σε θέση να προλαμβάνουν την αλλοίωση των προϊόντων και να διασφαλίζουν ότι παραμένουν ασφαλή για χρήση, αποτρέποντας μολύνσεις και αλλοιώσεις της σύστασής τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται τη σημασία της σωστής συγκέντρωσης και της ορθής εφαρμογής των συντηρητικών για την αποτελεσματική προστασία των προϊόντων.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει ανάλυση των διαφόρων κατηγοριών συντηρητικών, όπως των parabens, της φαινοξαιθανόλης και του βενζοϊκού οξέος, καθώς και τον τρόπο που αυτά χρησιμοποιούνται σε διαφορετικά καλλυντικά προϊόντα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν επίσης πώς να διαβάζουν και να κατανοούν τις ετικέτες των καλλυντικών, αναγνωρίζοντας τα συντηρητικά που περιέχονται σε αυτά και διασφαλίζοντας την ασφάλεια των καταναλωτών/-τριών.

2.2.Γ.5 | ΑΝΤΙΟΞΕΙΔΩΤΙΚΑ ΣΕ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΚΑΙ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμβαθύνουν στις ιδιότητες και τη δραστηριότητα των αντιοξειδωτικών ουσιών που χρησιμοποιούνται στα καλλυντικά προϊόντα μακιγιάζ και κομμωτικής. Μαθαίνουν πώς αυτά τα συστατικά συμβάλλουν στη διατήρηση της ποιότητας και της σταθερότητας των προϊόντων, προστατεύοντάς τα από την οξείδωση και την αλλοίωση. Εξετάζουν τις ιδιότητες και τη δραστηριότητα των κύριων αντιοξειδωτικών που εφαρμόζονται στη βιομηχανία καλλυντικών, όπως της βιταμίνης E, της βιταμίνης C, του εκχυλίσματος πράσινου τσαγιού και του εκχυλίσματος δεντρολίβανου, κατανοώντας τον ρόλο τους στην προστασία των καλλυντικών από την οξείδωση και στη διατήρηση της φρεσκάδας των προϊόντων. Επιπλέον, αναλύουν τους παράγοντες που επιταχύνουν την τάγγιση των προϊόντων και τους τρόπους πρόληψής της.

Η κατανόηση των αντιοξειδωτικών ουσιών είναι απαραίτητη για την προστασία των καλλυντικών από την οξείδωση, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε αλλοιώσεις και να μειώσει την αποτελεσματικότητα των προϊόντων. Τα αντιοξειδωτικά διασφαλίζουν ότι τα καλλυντικά παραμένουν ασφαλή και αποτελεσματικά κατά τη διάρκεια χρήσης τους, συμβάλλοντας στη διατήρηση της υψηλής ποιότητάς τους. Αυτή η γνώση επιτρέπει στους/στις επαγγελματίες να επιλέγουν τα κατάλληλα προϊόντα για τους/τις πελάτες/-ισσές τους, εγγυώμενοι την ασφάλεια και την ποιότητα των καλλυντικών.

2.2.Γ.6 | ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμβαθύνουν στο θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τα καλλυντικά προϊόντα και τις χημικές ουσίες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Αναλύουν τους νόμους και τους κανονισμούς που καθορίζουν την παραγωγή, χρήση και συσκευασία των καλλυντικών, με στόχο την ποιότητα και την ασφάλεια των προϊόντων. Η κατανόηση αυτών των κανονισμών επιτρέπει στους/στις επαγγελματίες να συμμορφώνονται με τις νομικές απαιτήσεις, ώστε τα καλλυντικά που παράγουν ή χρησιμοποιούν να είναι ασφαλή και αποτελεσματικά για τους/τις καταναλωτές/-τριες.

Η γνώση των κανονισμών που αφορούν τη συσκευασία και την επισήμανση των καλλυντικών είναι εξίσου σημαντική, καθώς συμβάλλει στη διατήρηση της ποιότητας και της σταθερότητας των προϊόντων. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πώς να αναγνωρίζουν τις απαιτήσεις που θέτουν οι νόμοι για τα χημικά συστατικά, εξασφαλίζοντας την ορθή χρήση τους.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητική ανάλυση της νομοθεσίας που αφορά τα καλλυντικά προϊόντα και τις χημικές ουσίες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν το θεσμικό πλαίσιο, αναλύοντας τις βασικές νομικές απαιτήσεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Διδάσκονται επίσης τη διαδικασία αξιολόγησης και έγκρισης των καλλυντικών προϊόντων σύμφωνα με τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών, αποκτώντας έτσι τη δυνατότητα να εφαρμόζουν αυτές τις γνώσεις στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία, με στόχο την ασφάλεια και την ποιότητα των καλλυντικών.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Sakamoto, K., Lochhead, R., Maibach, H. & Yamashita, Y. (2017). *Cosmetics Science and Technology: Theoretical Principles and Applications*. Amsterdam: Elsevier.
2. EUR-Lex. (2009). *Regulation (EC) No 1223/2009 of the European Parliament and of the Council on cosmetic products*.

Συμπληρωματικές

1. Καραγεωργοπούλου, Α., Παναγιωτόπουλος, Δ. Π. & Παπαθανασίου, Δ. (χ.χ.). *Τεχνολογία υλικών αισθητικής – κομμωτικής – Γ' ΕΠΑ.Λ., Τομέας Υγείας – Πρόνοιας – Ευεξίας*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
2. Καμμένου-Παπαγεωργίου, Ε., Κοτονιάς, Γ. & Σκάνδαλη, Α. (χ.χ.). *Κοσμητολογία – Γ' ΕΠΑ.Λ., Τομέας Υγείας – Πρόνοιας – Ευεξίας*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

2.2.Δ • ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στην παρούσα μαθησιακή ενότητα, παρουσιάζονται βασικά στοιχεία της ιστορίας της τέχνης, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν πώς αυτά συνέβαλαν στη διαμόρφωση της σύγχρονης αισθητικής. Αναλύονται έργα τέχνης και γίνεται αισθη-

τική προσέγγιση κάθε περιόδου, ενώ εξετάζονται οι ιδέες και οι αντιλήψεις που διαμόρφωσαν τις εικαστικές τέχνες μέσα στους αιώνες. Παράλληλα, μελετάται η εξέλιξη της έννοιας του «ωραίου» μέσα από τα έργα τέχνης (Lorand, 2000). Τέλος, παρουσιάζονται οι βασικές αρχές, τα σημαντικά ορόσημα στην ιστορία της τέχνης, καθώς και τα καλλιτεχνικά ρεύματα και οι ιδέες του 19ου αιώνα που θεμελίωσαν τη μοντέρνα τέχνη και τον μεταμοντερνισμό (Argan, 2014).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ες να:

- Διακρίνουν το πεδίο της σύγχρονης τέχνης,
- Κατανοούν τη σύνδεση των καλλιτεχνικών κινήματων,
- Κατονομάζουν σημαντικούς δημιουργούς και έργα τέχνης,
- Αναγνωρίζουν την επίδραση των στοιχείων εκείνων που επέδρασαν στη σημερινή αισθητική της τέχνης,
- Αναπτύσσουν κριτική ικανότητα για την αναγνώριση και ερμηνεία συμβόλων,
- Συνδέουν την τέχνη με το εκάστοτε ιστορικό πλαίσιο.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Αφηρημένος εξπρεσιονισμός / Επιτόπια τέχνη / Κυβισμός /
Μετα-ιμπρεσιονισμός / Μεταμοντερνισμός / Μοντερνισμός / Ντανταϊσμός /
Ποπ αρτ / Υπερρεαλισμός / Φουτουρισμός.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	Ο 19ος ΑΙΩΝΑΣ ΩΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΟΡΟΣΗΜΟ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
2	Η ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
3	ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ
4	ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ
5	Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ 20ού ΑΙΩΝΑ
6	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Δ.1 | Ο 19ος ΑΙΩΝΑΣ ΩΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΟΡΟΣΗΜΟ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα παρουσιάζει την τέχνη του δέκατου ένατου αιώνα ως σημαντικό ορόσημο στην ιστορία της τέχνης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες την προσεγγίζουν ως μια διαδικασία πειραματισμού κατά την οποία οι καλλιτέχνες/-ιδες βρήκαν και απεικόνισαν τις κρίσιμες συνδέσεις μεταξύ της θέασης και της μάθησης, των ιδεών και της κοινωνίας, καθώς και μεταξύ της κατανόησης και της ιστορικής εξέλιξης. Παράλληλα, κατανοούν ότι η τέχνη του δέκατου ένατου αιώνα είναι σύνθετο και πολυδιάστατο πεδίο μέσω του οποίου εξετάζονται τα καλλιτεχνικά ρεύματα και τα επιτεύγματα εκείνης της εποχής. Εντοπίζουν τους βασικούς διαχωρισμούς που προτείνουν οι ιστορικοί της τέχνης για την εξέλιξη της καλλιτεχνικής δημιουργίας στην Ευρώπη, μελετούν τις κοινωνικές τάξεις (αριστοκρατία, εκκλησία, αριστοκρατία, αστοί και λαϊκά στρώματα), αναλύουν πρωτοποριακά κείμενα συγγραφέων και ποιητών/-τριών, αξιολογούν το ιστορικό πλαίσιο της καλλιτεχνικής κριτικής της εποχής, καθώς και τις απόψεις των ίδιων των καλλιτεχνών/-ιδων, τόσο για το έργο τους, όσο και το έργο άλλων. Αναφέρονται σε φιλόσοφους και συγγραφείς που άσκησαν μεγάλη πολιτική και πνευματική επιρροή στην εποχή τους, όπως τον Μαρξ, τον Ράσκιν και τον Μποντλέρ, αλλά και σε νεότερους, όπως τον ανθρωπολόγο Λεβί-Στρος και τον φιλόσοφο Μισέλ Φουκό. Μελετούν επίσης κοινωνιολογικές προσεγγίσεις, όπως τον φεμινισμό, την εικονολογία, την ανθρωπολογία, και την πολιτιστική κριτική, που διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην ερμηνεία των έργων. Τέλος, αναλύουν όρους της κοινωνικοοικονομικής και πολιτικής ζωής, όπως είναι ο «αιώνας της τεχνολογίας», η «βιομηχανική επανάσταση, ο «αιώνας της απολυταρχίας», και ρεύματα, όπως είναι ο φιλελευθερισμός, ο ιδεαλισμός, ο ατομικισμός και η κοινωνική αφύπνιση, που επηρέασαν τη μετέπειτα πορεία των εικαστικών τεχνών.

2.2.Δ.2 | Η ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στην πολιτισμική ζωή της μεταπολεμικής Ελλάδας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τον συντηρητισμό του αιώνα για ελληνικότητα ή επιστροφή στις ρίζες, που είχε αποκρυσταλλωθεί σε διάφορες εκδοχές κατά τις δεκαετίες του '20 και του '30, και επανερχόταν στη μεταπολεμική πολιτισμική ζωή της χώρας. Διακρίνουν το γεγονός ότι το αίτημα αυτό δεν είχε σχέση με την επίκληση του κλασικού πνεύματος και τη συμβατική αντιμετώπιση του από το συντηρητικό κατεστημένο, αλλά το συνδέουν με ένα αίτημα αλήθειας και με ένα ζωηρότατο ενδιαφέρον για ορισμένες τουλάχιστον εκφάνσεις του μοντερνισμού. Αναφέρουν τους/τις εκπρόσωπους αυτής της τάσης και μελετούν τον τρόπο με τον οποίον είχαν κατορθώσει να συνδυάσουν με επιτυχία τα διδάγματα του μοντερνισμού με όσα οι ίδιοι αντιλαμβάνονταν ως αξίες και τρόπους της ντόπιας παράδοσης. Εντοπίζουν έργα τέχνης στο κέντρο της Αθήνας, φτιαγμένα έως το 1950, όπου επι-

κρατούσε ένας απλοποιημένος ή εκσυγχρονισμένος κλασικισμός και, λίγο αργότερα, ένας κλασικίζων μοντερνισμός, με αντιπροσωπευτικά παραδείγματα την αμερικανική πρεσβεία και το ξενοδοχείο Χίλτον. Περιγράφουν την αυστηρά συμμετρική διάταξη, την περιμετρική κionoστοιχία, το κεντρικό αίθριο και τις επενδύσεις από λευκό μάρμαρο, στοιχεία που παραπέμπουν απευθείας στην κλασική Ελλάδα, αλλά που προπάντων απηχούσαν τις τρέχουσες τότε τάσεις της αμερικανικής αρχιτεκτονικής.

2.2.Δ.3 | ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στις μετεξελίξεις καλλιτεχνικών κινημάτων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ότι οι τέχνες μετά τον 19ο αιώνα εξελίσσονται ως συνέχεια, αναπαραγωγή και μετασχηματισμός προγενέστερων μορφών τέχνης. Αντιλαμβάνονται δηλαδή ότι η σύγχρονη τέχνη δεν εμφανίστηκε αυτόνομα στον 21ο αιώνα, αλλά διαμορφώθηκε μέσα από τη διαδοχή και την επίδραση συγκεκριμένων ιστορικών περιόδων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τη μοντέρνα τέχνη (τέλη 19ου αιώνα έως 1970) ως μια νέα προσέγγιση, όπου σημασία δεν έχει η ακριβής αναπαράσταση των αντικειμένων, αλλά ο πειραματισμός με νέους και πρωτότυπους τρόπους απεικόνισής τους: με την αποδόμησή τους ή με την αφαιρετική τους προβολή. Στη συνέχεια, αναφέρονται στον μετα-ιμπρεσιονισμό ως εξέλιξη και προέκταση του ιμπρεσιονισμού. Μελετούν έργα μετα-ιμπρεσιονιστών ζωγράφων, οι οποίοι/-ες, διατηρώντας τις τεχνικές του ιμπρεσιονισμού, επιδιώκουν να προσδώσουν μεγαλύτερο συναισθηματισμό στα έργα τους. Εξετάζουν τις εξεζητημένες φόρμες που επηρέασαν τα μεταγενέστερα ρεύματα της τέχνης του 20ού αιώνα, όπως τον φοβισμό και τον κυβισμό. Έπειτα, αναλύουν έργα του υπερρεαλισμού, ο οποίος αναπτύχθηκε κυρίως στη Γαλλία στις αρχές του 20ού αιώνα. Αναγνωρίζουν τη φιλολογική, ποιητική και καλλιτεχνική κίνηση, η οποία προέρχεται από τον ντανταϊσμό και ενθαρρύνει τον αυτοματισμό, την υπαγόρευση δηλαδή του υποσυνείδητου, γιατί πιστεύει ότι μόνον έτσι είναι δυνατή η ανανέωση των φιλοσοφικών, ηθικών και επιστημονικών αξιών. Τέλος, ερμηνεύουν έργα του αφηρημένου εξπρεσιονισμού (μέσα δεκαετίας του '40), τα οποία συνδυάζουν κυρίως τον γερμανικό εξπρεσιονισμό με τις καθαρά αφηρημένες τάσεις άλλων σύγχρονων κινημάτων, όπως του φουτουρισμού ή του κυβισμού. Παράλληλα, κατανοούν γιατί τέτοιου είδους έργα αποτελούν συνέχεια του υπερρεαλισμού (έμφαση στην αυθόρμητη, αυτόματη ή υποσυνείδητη έκφραση).

2.2.Δ.4 | ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εξετάζει το κίνημα του μοντερνισμού μετά το πρώτο μισό του 20ού αιώνα που ξεκίνησε με τα κινήματα του φοβισμού και του κυβισμού. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τον εξπρεσιονισμό, τον φουτουρισμό, τον ντανταϊσμό, τον υπερρεαλισμό και την αφηρημένη τέχνη (αφηρημένο εξπρεσιονισμό, γεωμετρική αφαίρεση). Περιγράφουν πώς η διαμόρφωση αυτών των κινημάτων επηρεάστηκε από την αφρικανική τέχνη, την τέχνη των νησιών του Ειρηνικού, τις γιαπωνέζικες

νέζικες ξυλογραφίες, τις φρικαλεότητες των δύο παγκοσμίων πολέμων, τη θεωρία της σχετικότητας, την ψυχανάλυση του Φρόιντ και το πολιτικό προσκήνιο της Ευρώπης του 20ού αι. Διακρίνουν ότι κοινά χαρακτηριστικά τους είναι το πολύ τολμηρό, η αυτονομία του χρώματος, το παράλογο, η ωμότητα, ο πρωτογονισμός, η διάσπαση, το ακαθόριστο και το τυχαίο. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξηγούν τον τρόπο με τον οποίο ο μοντερνισμός πρόσφερε στην ανθρώπινη σκέψη νέους τρόπους έκφρασης σχετικά με θέματα χρόνου, χώρου και πραγματικότητας. Γνωρίζουν το έργο του Άντι Γουόρχολ για να περιγράψουν τις τάσεις της ποπ αρτ («το μέσο είναι το μήνυμα»), τα happenings ως ένα είδος θεάτρου, την εννοιολογική τέχνη και τη land art, όπου όλα είναι αποδεκτά. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναφέρονται στον μεταμοντερνισμό ως εικαστική έκφραση που επιθυμεί να αναπτυχθεί σε ένα κόσμο εκτός και πέρα από δεσμεύσεις χώρου, χρόνου και γλώσσας. Η αυθαιρεσία και το μπανάλ έχουν πλέον πρωταγωνιστικό ρόλο στις καλές τέχνες. Τέλος, συνειδητοποιούν ότι οι παραδοσιακές περιχαράκωσεις μεταξύ καλών και εφαρμοσμένων τεχνών, μεταξύ υψηλής και ευτελούς τέχνης αίρονται στον μεταμοντερνισμό, και επανεξετάζουν τις έννοιες της αυθεντικότητας, του ταλέντου, του αριστουργήματος και της φήμης.

2.2.Δ.5 | Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ 20ού ΑΙΩΝΑ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στα βασικά χαρακτηριστικά της μοντέρνας τέχνης του 20ού αιώνα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν την περίοδο 1900-1930 ως μια παρορμητική, τραχεία, επιθετική φάση, κατά την οποία κυριαρχούν οι γωνιώδεις όγκοι, ο εντυπωσιασμός, οι τολμηροί και εξωφρενικοί συνδυασμοί πρωτότυπων σχημάτων με σκοπό την ανατροπή των καθιερωμένων καλλιτεχνικών αντιλήψεων. Στη συνέχεια, εξετάζουν τον Ματίς και τον Ντερέν ως εκπροσώπους του φοβισμού στο Παρίσι (1905), για να μελετήσουν τον συναισθηματικό κόσμο του ατόμου. Αργότερα, έρχονται σε επαφή με τον κυβισμό (1906-1907) και τις «Δεσποινίδες της Αβινιόν», ώστε να μελετήσουν το νοητικό και το λογικό. Έπειτα, εξοικειώνονται με τον φουτουρισμό οποίος φέρνει την πλήρη ρήξη με το παρελθόν για παράδειγμα εξετάζουν μεταφορές για την ομορφιά της μηχανής, όπως αυτή του Μαρινέτι κατά την άποψη του οποίου «ένα αυτοκίνητο που αγκομαχεί είναι πιο όμορφο από τη Νίκη της Σαμοθράκης». Αργότερα, έρχονται σε επαφή με τον αφηρημένο εξπρεσιονισμό (1919) και το action painting του Πόλοκ, και τη ζωγραφική πεδίου του Ρόθκο (δεκαετία του '40). Μέσα από τη μελέτη αντιπροσωπευτικών έργων της εποχής, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιπαραβάλλουν έργα στα οποία η ίδια η πράξη της τοποθέτησης του χρώματος στον μουσαμά είναι μια μορφή τέχνης. Στη συνέχεια, έρχονται σε επαφή με τα πλέον αντιπροσωπευτικά έργα της ποπ αρτ (λαϊκής τέχνης) και ορισμένους γνωστούς εκφραστές της όπως ο Γουόρχολ, του χάπενινγκ (το συμβάν, το επεισόδιο) του Άλαν Κάπρου, της οπτικής τέχνης (Op Art) του 1960, η οποία βασίζεται στην πρόσκληση στο μάτι του θεατή του φαινομένου της οπτικής απάτης, του μινιμαλισμού και της εννοιολογικής τέχνης του Ρόμπερτ Μόρις.

2.2.Δ.6 | ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα έχει στόχο την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τη θεωρία και τις τάσεις της σύγχρονης, μεταμοντέρνας τέχνης από τη δεκαετία του '60 έως σήμερα, ως ενιαίας αλληλουχίας καλλιτεχνικών ρευμάτων και κινήματων που αλληλεπιδρούν στον χρόνο. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να μελετήσουν και να αναγνωρίσουν τις συνέχειες και ασυνέχειες μεταξύ μοντέρνας και μεταμοντέρνας τέχνης, καθώς επίσης να εντοπίσουν τα κύρια χαρακτηριστικά του μεταμοντέρνου μέσα από την επαφή τους τόσο με τη θεωρία και την ιστορία, όσο και με την καλλιτεχνική πρακτική. Στόχος της μαθησιακής υποενότητας είναι η εξέταση και κατανόηση της προέλευσης και εξέλιξης των ιδεών που καθόρισαν τις καλλιτεχνικές πρακτικές από το 1960 και έπειτα, μέσα από την εξέταση των θεωρητικών και εικαστικών τους συγκειμένων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν σε αντιπαραβολή αντιπροσωπευτικά έργα από διαφορετικά καλλιτεχνικά ρεύματα από τις δεκαετίες 1960 και 1970, μέχρι τις δεκαετίες-ορόσημα του '80 και '90 και έως τις μέρες μας. Παράλληλα, κάνουν μια εισαγωγική, ιστορική και θεωρητική προσέγγιση των εννοιών «μοντέρνο» – «μεταμοντέρνο». Η μαθησιακή υποενότητα συνδυάζει τη συζήτηση θεωρητικών εννοιών κεντρικής σημασίας για την κατανόηση της σύγχρονης μεταμοντέρνας τέχνης και της κριτικής της στάσης απέναντι στον μοντερνισμό (ετεροαναφορικότητα, διακειμενικότητα, αποδόμηση κ.λπ.), με τη χρονολογική εξέταση καλλιτεχνικών τάσεων σε διαφορετικά μέσα της σύγχρονης τέχνης (εγκαταστάσεις, επιτελέσεις, βίντεο αρτ κ.λπ.). Σε αυτό το πλαίσιο τίθενται επίσης ζητήματα, όπως είναι η αντίδραση της τέχνης στη θεσμοποίηση και εμπορευματοποίησή της στην εποχή της παγκοσμιοποιημένης αγοράς, η επιτόπια τέχνη και ο δημόσιος χώρος, και η εξέλιξη παραδοσιακών μέσων (ζωγραφικής, γλυπτικής).

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Argan, G. C. (2014). *Η μοντέρνα τέχνη, 1770-1970. Η τέχνη στην καμπή του 21ου αιώνα* (μτφρ. Λ. Παπαδημητρή). Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
2. Merlo, C. P. (2000). *Η ιστορία της τέχνης. Από τη ζωγραφική των σπηλαίων μέχρι τη μοντέρνα τέχνη* (μτφρ. Α. Διαλυνού). Αθήνα: Εκδόσεις Μοντέρνοι Καιροί.
3. Honour, H. & Fleming, J. (1998). *Ιστορία της τέχνης* (μτφρ. Α. Παππάς). Αθήνα: Εκδόσεις Υποδομή.

Συμπληρωματικές

1. Μικέλι, Μ. ντε. (1992). *Οι πρωτοπορίες της τέχνης του εικοστού αιώνα* (μτφ. Λ. Παπαμαρθεάκη). Αθήνα: Εκδόσεις Οδυσσέας.
2. Χρήστου, Χ. (1992). *Η ευρωπαϊκή ζωγραφική του 17ου αιώνα. Το μπαρόκ*. Αθήνα: Εκδόσεις Βάνιας.

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στην παρούσα μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας των εργασιακών χώρων, όπως ορίζονται από τη νομοθεσία. Στόχος της ενότητας είναι η αναγνώριση και πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων, ο έγκαιρος και ασφαλής τρόπος αντιμετώπισής τους, η μείωση των εργατικών ατυχημάτων και, τελικά, η βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εκπαιδεύονται στη λήψη μέτρων ατομικής προστασίας για την πρόληψη λοιμωδών και μη λοιμωδών νοσημάτων. Εξοικειώνονται με τον γενικό εξοπλισμό του χώρου εργασίας, την εργονομία και την ασφάλεια (Ζωγόπουλος, 2004). Αναπτύσσεται η κοινωνική, η ψυχική και η σωματική ευεξία και ευημερία των εργαζομένων. Τέλος, τους γνωστοποιείται η ευρωπαϊκή και ελληνική νομοθεσία (EUR-Lex, 2009).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναγνωρίζουν τις βασικές έννοιες και αρχές της υγιεινής και ασφάλειας στον χώρο εργασίας,
- Εφαρμόζουν κατάλληλα μέτρα πρόληψης και προστασίας, ώστε να προστατεύεται η υγεία των εργαζομένων,
- Διαχειρίζονται τους παράγοντες κινδύνου στον χώρο εργασίας,
- Σχεδιάζουν, να οργανώνουν και να αξιολογούν τα συστήματα σήμανσης και πρόληψης,
- Προλαμβάνουν τους κινδύνους που τυχόν εμφανίζονται στο εργασιακό τους περιβάλλον,
- Υιοθετούν πρακτικές υγιεινής στον χώρο εργασίας,
- Χρησιμοποιούν τα κατάλληλα σκευάσματα για επίτευξη των μέτρων υγιεινής,
- Ερμηνεύουν την ελληνική και διεθνή νομοθεσία για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (0), Σύνολο (1).

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Υγεία / Υγιεινή / Επαγγελματική νόσος / Ασφάλεια εργασίας / Λοιμώδη νοσήματα / Μέσα ατομικής προστασίας / Εργατικό ατύχημα / Πρόληψη ατυχημάτων / Πρωτόκολλα υγιεινής / Σήμανση Ασφάλειας / Πυρόσβεση / Πυρασφάλεια.

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ: ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ
2	ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
3	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
4	ΣΗΜΑΝΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
5	ΜΕΣΑ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
6	ΥΓΙΕΙΝΗ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ, ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
7	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ: ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗ
8	ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑ

Κείμενο αναφοράς

2.2.E.1 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ: ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ

Η μαθησιακή υποενότητα εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις έννοιες της υγείας, της δημόσιας υγείας, της υγιεινής, της νόσου, της επιδημιολογίας και της επιδημιολογίας λοιμωδών και μη λοιμωδών νοσημάτων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύνδεση της υγιεινής με την πρόκληση ασθενειών και επιδημιών. Ολοκληρώνοντας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμπεδώνουν τη συμβολή της υγιεινής στην πρόληψη ασθενειών και την προαγωγή της υγείας στο επαγγελματικό τους περιβάλλον.

Περιγράφεται η εικόνα διαφόρων τύπων επιδημιών και των απαιτούμενων μέτρων για την αποτελεσματική διαχείρισή τους. Αναφέρονται τύποι επιδημιολογικών ερευνών και επεξηγούνται οι όροι «δείκτης νοσηρότητας», «δείκτης θνησιμότητας», «περιβαλλοντική επιδημιολογία» και «επιδημιολογική επιτήρηση». Ακολούθως αναλύονται η έννοια και στρατηγικές προαγωγής υγείας και επεξηγείται ο όρος «πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας». Εξετάζεται η πρόληψη νόσων και επαγγελματικών νόσων, καθώς και τα επίπεδα και τα πεδία εφαρμογής της. Περιγράφονται βασικά μέτρα και κανόνες για την ελαχιστοποίηση των μολύνσεων και λοιμώξεων στους επαγγελματικούς χώρους, επεξηγείται η συμβολή της ατομικής υγιεινής και των εμβολιασμών στην πρόληψη νόσων, καθώς και οι έννοιες της αντισηψίας και των αντισηπτικών, της απολύμανσης και της αποστείρωσης. Επίσης, αναλύεται το πρόβλημα της βακτηριακής αντοχής και ανθεκτικότητας. Τέλος, αναφέρονται οι διεθνείς οργανώσεις υγείας και ο ρόλος τους σε θέματα δημόσιας υγείας και υγιεινής. Για τη διδασκαλία της υποενότητας προτείνονται η τεχνική της εμπλουτισμένης εισήγησης, κατάλληλη για εισαγωγή νέων θεμάτων, και μελέτες περίπτωσης για τον προβληματισμό και κινητοποίηση του ενδιαφέροντος των εκπαιδευομένων.

2.2.Ε.2 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με την έννοια της ασφάλειας στους χώρους εργασίας. Επιδιώκεται η εξοικείωση των εκπαιδευομένων, αρχικά, με τους βασικούς κανόνες της νομοθεσίας για την υγεία και την ασφάλεια, τους παράγοντες κινδύνου στο εργασιακό περιβάλλον, καθώς και τη λήψη μέτρων και την εφαρμογή ασφαλών πρακτικών για την αποφυγή ατυχημάτων, τα οποία μπορεί να κοστίσουν ανθρώπινες ζωές. Προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εμπεδώσουν την αξία της ασφάλειας στον εργασιακό χώρο προτείνεται η διδασκαλία μέσω εμπλουτισμένης εισήγησης και συζήτησης, με έμφαση στη μελέτη των εννοιών: «υγεία και ασφάλεια στην εργασία», «πηγή και εκτίμηση κινδύνου», «υγεία», «επαγγελματική ασθένεια», «εργατικό ατύχημα», «αίτια εργατικού ατυχήματος», «συνέπειες εργατικού ατυχήματος» και «μέτρα πρόληψης».

Ακολουθώντας, παρουσιάζεται το νομοθετικό πλαίσιο προστασίας των εργαζομένων, τα όργανα βελτίωσης των συνθηκών εργασίας, ο/η τεχνικός ασφάλειας και ο/η ιατρός εργασίας. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στους κανόνες ασφάλειας που σχετίζονται με το επάγγελμα του/της τεχνικού θεατρικού μακιγιάζ και κομμώσεων, και στην πρόληψη των ατυχημάτων στον επαγγελματικό χώρο. Αναλύεται η εκτίμηση και η αξιολόγηση του επαγγελματικού κινδύνου και στη συνέχεια περιγράφεται η προστασία από έκθεση σε χημικούς, φυσικούς και βιολογικούς παράγοντες τόσο με την εφαρμογή συλλογικών μέτρων όσο και με την ασφαλή χρήση μέσων ατομικής προστασίας. Τέλος, επισημαίνεται η αναγκαιότητα της συμμόρφωσης με τη σήμανση ασφαλείας και της τήρησης αρχείων υγείας και ασφάλειας στον χώρο εργασίας. Ως πρακτική μελέτη και εξάσκηση προτείνονται εκπαιδευτικές επισκέψεις στους επαγγελματικούς χώρους και καταγραφή καλών ή κακών πρακτικών ασφάλειας στην εργασία.

2.2.Ε.3 | ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζονται στους παράγοντες κινδύνου στον χώρο εργασίας τους, καθώς και στον βαθμό έκθεσής τους σε αυτούς. Ολοκληρώνοντας την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τους παράγοντες κινδύνου στο εργασιακό τους περιβάλλον και εφαρμόζουν τις προβλεπόμενες υγειονομικές συνθήκες και πρωτόκολλα κατά την εκτέλεση της εργασίας τους. Το γεγονός ότι οι τεχνικοί θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων μπορούν να εργαστούν σε διάφορα επαγγελματικά περιβάλλοντα οδηγεί στην ανάγκη να μελετηθούν οι ποικίλοι επαγγελματικοί κίνδυνοι με τους οποίους έρχονται αντιμέτωποι/-ες καθημερινά και αποτελούν απειλή για τη σωματική αλλά και ψυχολογική τους υγεία. Δίνεται έμφαση στους κινδύνους και στην ταξινόμησή τους, στις προδιαγραφές και στις συνθήκες του χώρου εργασίας, όπως τον φωτισμό, τη θερμοκρασία, τον θόρυβο, τον εξοπλισμό ασφαλείας, την εργονομία του χώρου, καθώς και στους παράγοντες κινδύνου, είτε αυτοί είναι φυσικοί, χημικοί ή βιολογικοί.

Αναφέρονται οι στρεσογόνες συνθήκες, ο φόρτος εργασίας και η πίεση που συχνά αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι/-ες στον χώρο του θεάματος, και περιγράφεται η μεθοδολογία μελέτης και εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου, με ανάλυση των βημάτων που ακολουθούνται. Προτείνεται ο εντοπισμός των πηγών κινδύνου αφενός με παρατήρηση του εργασιακού χώρου και αφετέρου με ερωτηματολόγια που συμπληρώνουν οι εργαζόμενοι/-ες. Υπογραμμίζεται ότι ο υπολογισμός του κινδύνου γίνεται ποιοτικά για κάθε πηγή κινδύνου και κάθε θέση εργασίας, παράλληλα με μετρήσεις των βλαπτικών παραγόντων του εργασιακού χώρου. Ακολουθεί η αξιολόγηση του κινδύνου με συνυπολογισμό των υπαρχόντων μέτρων πρόληψης και προφύλαξης, και η απόφαση για νέα μέτρα. Για τη διδασκαλία της υποεπάρκειας προτείνεται η τεχνική του καταγισμού ιδεών, με ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευομένων και ελεύθερη έκφραση σχετικών γνώσεων ή αντιλήψεων.

2.2.E.4 | ΣΗΜΑΝΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η συγκεκριμένη υποεπάρκεια έχει σκοπό την εισαγωγή των εκπαιδευομένων σε θέματα σήμανσης που αφορούν την ασφάλεια και την υγεία. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ευαισθητοποίηση και εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τη σηματοδότηση του επαγγελματικού χώρου. Γίνεται αναφορά και επεξήγηση των σχετικών εννοιών, όπως είναι η μόνιμη σήμανση, οι σημάνσεις απαγόρευσης, υποχρέωσης, προειδοποίησης, πυροσβεστικού υλικού, διάσωσης, εμποδίων, επικίνδυνων σημείων και οδών κυκλοφορίας, καθώς και η περιστασιακή σήμανση. Παρουσιάζεται, διακρίνεται και επεξηγείται το νόημα των διαφορετικών σχημάτων και χρωμάτων που χρησιμοποιούνται στις πινακίδες ασφάλειας.

Με την παρουσίαση μιας σειράς πινακίδων που σχετίζονται με θέματα ασφάλειας, αναδεικνύεται η σημασία της χρήσης τους, καθώς και η συμβολή τους στην προστασία της υγείας και της ανθρώπινης ζωής. Όσον αφορά τις τεχνικές διδασκαλίας της υποεπάρκειας, προτείνονται η επίδειξη, η συζήτηση και η μελέτη περίπτωσης. Για παράδειγμα, με αφορμή την εικόνα μιας πινακίδας ασφάλειας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να συζητήσουν για τους κινδύνους που υπάρχουν στην καθημερινή εργασία, να εξετάσουν πώς αυτοί σχετίζονται με τη συγκεκριμένη πινακίδα, να αναζητήσουν τη σημασία της και τα πιθανά σημεία όπου συναντάται, καθώς και να προβληματιστούν σχετικά με την υποχρέωση συμμόρφωσης στις πληροφορίες ή οδηγίες που αυτή παρέχει. Επιπλέον, μπορούν να σκεφτούν αν οι ίδιοι/-ες έχουν αγνοήσει στο παρελθόν οδηγίες κάποιας πινακίδας ασφάλειας.

Ολοκληρώνοντας την υποεπάρκεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι σε θέση να αναφέρουν βασικούς κανόνες της νομοθεσίας που διέπουν την υγεία και ασφάλεια στον χώρο της εργασίας, και να ακολουθούν πιστά τις οδηγίες σηματοδότησης και ασφάλειας στον χώρο εργασίας τους για την πρόληψη ατυχημάτων.

2.2.E.5 | ΜΕΣΑ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Στη μαθησιακή αυτή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται την αξία των Μέσων Ατομικής Προστασίας κάνοντας αναφορά στα πλέον διαδεδομένα ΜΑΠ, και κατανοώντας ότι ο στόχος τους είναι η προστασία μεμονωμένων ατόμων· δεν αποτρέπουν την πρόκληση ατυχήματος. Δίνεται έμφαση στο γεγονός ότι τα ΜΑΠ αποτελούν ένα κομμάτι της υγιεινής και ασφάλειας στον εργασιακό χώρο, και ότι σε πολλές περιπτώσεις μετριάζουν απλώς τη σοβαρότητα των επιπτώσεων. Τα ΜΑΠ είναι συνδεδεμένα με την καθημερινή πρακτική εργασίας του τεχνικού θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων. Γ' αυτό αναλύεται το σκεπτικό που ακολουθείται κατά την επιλογή τους, ανάλογα με την εργασία που εκτελείται, τους κινδύνους από τους οποίους πρέπει ο/η εργαζόμενος/-η να προστατευτεί, τα μέρη του σώματος που πρέπει να προστατευτούν, τις προδιαγραφές των ΜΑΠ αλλά και τους/τις χρήστες/-τριες για τους/τις οποίους/-ες προορίζονται.

Επιπλέον, αναλύονται λεπτομερώς οι κίνδυνοι που θέλουμε να αποφύγουμε μέσω των ΜΑΠ κατά την εκτέλεση των εργασιών του/της τεχνικού θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων, όπως είναι η μεταφορά επικίνδυνων χημικών ουσιών εκτός του χώρου εργασίας, οι δερματικές βλάβες (δερματίτιδες), η επαφή χημικών ουσιών με τα μάτια, η επαφή του δέρματος με χημικές ουσίες. Τέλος, αναλύονται οι τεχνικές καθαρισμού, σωστής συντήρησης και αποθήκευσης των ΜΑΠ, καθώς και η εκπαίδευση των εργαζομένων για τον σωστό τρόπο χειρισμού τους. Ως πρακτική μελέτη και εξάσκηση, προτείνονται εκπαιδευτικές επισκέψεις σε σχετικούς επαγγελματικούς χώρους, και η καταγραφή των ΜΑΠ που χρησιμοποιούνται και γιατί, σε κάθε εργασιακό χώρο.

2.2.E.6 | ΥΓΙΕΙΝΗ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ, ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τη διαδικασία του σωστού καθαρισμού, της απολύμανσης, και της αποστείρωσης εργαλείων, συσκευών αλλά και του χώρου εργασίας. Διακρίνουν τα εργαλεία μιας χρήσεως από αυτά που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν, και κατηγοριοποιούν τις συσκευές αποστείρωσης και απολύμανσης. Οι συγκεκριμένες γνώσεις κρίνονται απαραίτητες και βασικές για την άσκηση της ειδικότητας, κάτι που οφείλει να γίνει απολύτως κατανοητό, αφού πρόκειται για επάγγελμα απόλυτα συνυφασμένο με τη δημόσια υγεία. Δίνεται έμφαση στην κατανόηση και τη σωστή χρήση των κυριότερων απολυμαντικών και αντισηπτικών μέσων, καθώς και στην τήρηση των πρωτοκόλλων υγιεινής, με στόχο την ανάδειξη της σημασίας της ασφαλούς και υγιεινής λειτουργίας του εργασιακού χώρου.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται, επίσης, στην ανάλυση των πρωτοκόλλων υγιεινής στον χώρο εργασίας του/της τεχνικού θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων. Παράλληλα, αποσαφηνίζονται οι έννοιες του καθαρισμού, της αντισηψίας, της απολύμανσης και της αποστείρωσης. Διακρίνεται η φυσική από τη χημική απολύμανση και ταξι-

νομούνται τα χημικά απολυμαντικά σε κατηγορίες, όπως αλκοόλες, αλδεΐδες, ενώσεις χλωρίου, ενώσεις ιωδίου, φαινόλες κ.ά. Επιπλέον, παρουσιάζονται και ταξινομούνται οι μέθοδοι αποστείρωσης σε αποστείρωση με ξηρή θερμότητα, με υγρή θερμότητα και με υπεριώδη ακτινοβολία. Τέλος, προτείνεται η μελέτη, η σύνταξη και η εφαρμογή ενός πρωτοκόλλου υγιεινής για τον εργασιακό χώρο, το οποίο θα καθορίζει τις απαραίτητες διαδικασίες για την ασφαλή διεξαγωγή των εργασιών, θα περιγράφει τους κανόνες λειτουργίας και τις οδηγίες που οφείλουν να ακολουθούν τόσο οι εργαζόμενοι/-ες όσο και οι πελάτες/-ισσες, καθώς και τα αναγκαία μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται.

2.2.E.7 | ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ: ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται τις ασθένειες που σχετίζονται με το συγκεκριμένο επάγγελμα. Θεωρείται αναγκαίο να αναλυθεί το στρατηγικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο επικεντρώνεται στη στήριξη της πρόληψης ασθενειών που συνδέονται με την εργασία. Στόχος δεν είναι μόνο να βελτιωθούν σε ατομικό επίπεδο οι ζωές των εργαζομένων, αλλά και να ελαχιστοποιηθεί το κόστος των ασθενειών και των θανάτων που συνδέονται με την εργασία. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν την έννοια της επαγγελματικής ασθένειας, μελετούν τις σχετιζόμενες με το επάγγελμα ασθένειες και κατανοούν τα μέτρα πρόληψης και προφύλαξης. Γίνεται εκτενής αναφορά στις ασθένειες που συνδέονται με την εργασία. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι μυοσκελετικές παθήσεις, το άγχος και οι διαταραχές ψυχικής υγείας, οι δερματικές και οι αναπνευστικές παθήσεις, καθώς και ασθένειες που οφείλονται σε βιολογικούς παράγοντες. Παράλληλα, εξετάζονται οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την έκθεση σε καρκινογόνες ουσίες, την ακτινοβολία, τους φυσικούς παράγοντες και τον θόρυβο, καθώς και με τη χειροκίνητη ανύψωση φορτίων και την καθιστική εργασία. Τέλος, αναλύονται οι οργανωτικοί και ψυχοκοινωνικοί παράγοντες κινδύνου στον χώρο εργασίας, όπως η βία και η παρενόχληση.

Στο τέλος της υποενότητας, γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στη σύνδεση των παραπάνω ασθενειών με το αντικείμενο της ειδικότητας, και αναλύεται η οργάνωση καθηκόντων με βάρδιες, ώστε να αποφεύγονται, στο μέτρο του δυνατού, επαναλαμβανόμενες κινήσεις ή επίπονη εργασία για παρατεταμένο χρονικό διάστημα. Είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη η τεχνολογική πρόοδος σε θέματα εργονομίας κατά την αγορά νέου εξοπλισμού και εργαλείων, καθώς και η σωστή εκπαίδευση για τη χρήση τους. Ως πρακτική μελέτη συνιστάται η ανάθεση εργασιών για επαγγελματικές ασθένειες σε διαφορετικά εργασιακά περιβάλλοντα, και ιδιαίτερα σε αυτό του/της τεχνικού θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων, οι οποίες θα περιλαμβάνουν διαδικτυακή έρευνα.

2.2.E.8 | ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑ

Η υποενότητα εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην ανάγκη προετοιμασίας, σχεδιασμού και κατάστρωσης δράσεων για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτα-

κτης ανάγκης, με στόχο την ασφάλεια των ανθρώπων αλλά και των επαγγελματικών χώρων εργασίας. Αρχικά, εξετάζεται ο σχεδιασμός και η οργάνωση σχεδίου έκτακτης ανάγκης, ανάλογα με το είδος της κατάστασης που καλούνται να αντιμετωπίσουν. Αναλύονται οι βασικές παράμετροι του σχεδίου, κατανέμονται οι ρόλοι στο προσωπικό και ορίζονται τα υπεύθυνα άτομα. Συντάσσεται σχέδιο διαχείρισης ελεύθερων χώρων, ασφαλών δίοδων εκκένωσης και χώρων καταφυγής. Έμφαση δίνεται στους ρόλους υπευθύνων σε περίπτωση έκτακτου συμβάντος και στις βέλτιστες πρακτικές αντιμετώπισης, καλύπτοντας βασικές αρχές διαχείρισης δυσμενών συμβάντων στον επαγγελματικό χώρο.

Παρουσιάζονται παραδείγματα αντιμετώπισης σεισμών, επιδημιών, ληστείας, δολιοφθοράς, πυρκαγιάς και καιρικών φαινομένων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην πυροπροστασία, πυρασφάλεια και τα μέτρα πρόληψης πυρκαγιάς στους επαγγελματικούς χώρους, μελετώντας παράγοντες που συμβάλλουν στην πρόκληση πυρκαγιάς, τις κατηγορίες πυρκαγιών και τους τρόπους επέμβασης. Παρουσιάζονται τεχνικές κατάσβεσης, χρήση πυροσβεστήρων και εκκένωση κτηρίων. Τονίζονται τα μέτρα αυτοπροστασίας για το προσωπικό και τους/τις πελάτες/-ισες. Για τη διδασκαλία, προτείνονται τεχνικές εμπλουτισμένης εισήγησης, καθώς και οι μελέτες περίπτωσης, συνδέοντας αυτές τις γνώσεις και δεξιότητες τόσο με τις άλλες μαθησιακές ενότητες όσο και με την πρακτική άσκηση, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι ικανοί/-ές να διαχειριστούν έκτακτες καταστάσεις και να παρέχουν βοήθεια σε συναδέλφους/-ισες και κοινό.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Μαρχαβίλας, Π. Κ. (2016). *Διαχείριση ασφαλείας και υγιεινής της εργασίας. Τεχνικές και μέθοδοι εκτίμησης της διακινδύνευσης – επικινδυνότητας στην ασφάλεια εργασίας*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλα.
2. Ζωγόπουλος, Ε. Α. (2004). *Υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία*. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Συμπληρωματικές

1. Πινότση, Δ. & Κωνσταντινίδης, Θ. Κ. (2015). «Εργατικά ατυχήματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα (2008-2012)», *Υγιεινή και Ασφάλεια της Εργασίας*, 63 (Ιούλιος-Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2015), σσ. 16, 21-23.
2. Γκούρτσας, Ν. Β. (2010). *Πρώτες βοήθειες – First Aid*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Δίσιγμα.

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα, επικεντρώνεται στην έννοια της ομορφιάς και στη συσχέτισή με την κάθε εποχή. Δίνεται έμφαση στον τρόπο με τον οποίο οι πολιτικοοικονομικές συνθήκες επηρέασαν τα πρότυπα της ομορφιάς, καθώς και στη χρήση των καλλυντικών προϊόντων από την αρχαιότητα έως σήμερα. Παρουσιάζονται και εφαρμόζονται τα μακιγιάζ από την αρχαία Ελλάδα και την αρχαία Αίγυπτο, τον Μεσαίωνα και την Αναγέννηση (Eldridge, 2015). Επιπλέον, κατηγοριοποιούνται οι τάσεις του μακιγιάζ ανά δεκαετία, από το 1900 έως τη σημερινή εποχή. Αναλύονται τα πρότυπα της κάθε εποχής, οι παλέτες χρωμάτων που επικρατούσαν, καθώς και τα καλλυντικά προϊόντα που ήταν διαθέσιμα την κάθε περίοδο (Hernandez, 2017).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Συσχετίζουν την εποχή με τα πρότυπα ομορφιάς,
- Αναπαριστούν τα μακιγιάζ της αρχαιότητας,
- Πραγματοποιούν μακιγιάζ του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης,
- Κάνουν ανασκόπηση των πολιτικοοικονομικών συνθηκών και του τρόπου με τον οποίο επηρέασαν τα πρότυπα της ομορφιάς,
- Εντοπίζουν την εξέλιξη στην παραγωγή καλλυντικών προϊόντων μέσα στο πέρασμα των χρόνων,
- Σχεδιάζουν το στιλ του μακιγιάζ της κάθε δεκαετίας του 20ού αιώνα,
- Δημιουργούν είδωλα που αντιπροσωπεύουν την κάθε εποχή,
- Αξιολογούν τη χρήση χρωμάτων βάσει ιστορικής περιόδου.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (3), Σύνολο (4).

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Μακιγιάζ εποχής / Πολιτικοοικονομικές συνθήκες / Πρότυπα ομορφιάς / Καλλυντικά προϊόντα / Αναπαράσταση μακιγιάζ / Ιστορική περίοδος / Είδωλα εποχής / Παλέτες χρωμάτων.

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΟΜΟΡΦΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ
2	ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ
3	ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΜΑΚΙΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ
4	ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΜΑΚΙΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΙΓΥΠΤΟ
5	ΜΑΚΙΓΙΑΣ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ
6	ΜΑΚΙΓΙΑΣ ΔΕΚΑΕΤΙΩΝ 1920-1990, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Κείμενο αναφοράς

2.2.ΣΤ.1 | ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΟΜΟΡΦΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τη συσχέτιση της κάθε εποχής με τα πρότυπα ομορφιάς, αναλύοντας πώς οι πολιτικοοικονομικές συνθήκες επηρεάζουν τη μόδα και την αισθητική της κάθε περιόδου. Αναλύουν έργα τέχνης, όπως ειδώλια, τοιχογραφίες, πίνακες, καθώς και κινηματογραφικά και θεατρικά έργα που αναπαριστούν τα πρότυπα ομορφιάς και αισθητικής σε κάθε εποχή. Επιπλέον, αξιολογούν τη χρήση χρωμάτων βάσει της ιστορικής περιόδου και διδάσκονται πώς να επιλέγουν και να εφαρμόζουν χρώματα που ήταν δημοφιλή και χαρακτηριστικά της κάθε ιστορικής περιόδου.

Η κατανόηση των προτύπων ομορφιάς και των παραγόντων που τα διαμόρφωσαν είναι απαραίτητη για τη δημιουργία μακιγιάζ με ιστορική ακρίβεια. Αυτή η γνώση βοηθά στην πολιτισμική κατανόηση, επιτρέποντας στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να αποδίδουν αυθεντικά και ακριβή ιστορικά μακιγιάζ. Οι πολιτικοοικονομικές συνθήκες αποκαλύπτουν πώς οι κοινωνικές και πολιτικές αλλαγές διαμόρφωσαν τα πρότυπα ομορφιάς και τις αισθητικές τάσεις.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητική και πρακτική ανάλυση ιστορικών πηγών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν την επίδραση των πολιτικών και οικονομικών συνθηκών σε συγκεκριμένες περιόδους, εξετάζοντας παραδείγματα από την αρχαιότητα έως τον 20ό αιώνα. Πραγματοποιούν ασκήσεις όπου εφαρμόζουν ιστορικά χρώματα, όπως την ώχρα (από την αρχαιότητα) αλλά και αναγεννησιακές χρωματικές επιλογές, αναπαράγοντας με πιστότητα τα πρότυπα της κάθε περιόδου. Αυτή η ολιστική προσέγγιση ενισχύει τη συνολική γνώση για το πώς η ιστορία, η τέχνη και ο πολιτισμός επηρεάζουν την τέχνη του.

2.2.ΣΤ.2 | ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για την εξέλιξη στην παραγωγή καλλυντικών προϊόντων από την αρχαιότητα έως σήμερα. Αναλύουν τις αλλαγές στην τεχνολογία και

στα υλικά που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή καλλυντικών προϊόντων, όπως το φυτό άγχουσα, που χρησιμοποιούνταν ως ρουζ για τα μάγουλα, τα ορυκτά ψιμύθια για το πρόσωπο και τα μάτια στην αρχαία Ελλάδα και την αρχαία Αίγυπτο, καθώς και το κάρβουνο, το οποίο χρησιμοποιούνταν για τον τονισμό των ματιών. Μελετούν την πρόοδο από τις αρχαίες τεχνικές μέχρι και τις σύγχρονες καινοτομίες, όπως αυτές του Max Factor και άλλων κατασκευαστών makeup.

Η κατανόηση της εξέλιξης των καλλυντικών προϊόντων είναι σημαντική για την εκτίμηση της προόδου και της καινοτομίας στον τομέα της αισθητικής. Αυτή η γνώση βοηθά στην καλύτερη επιλογή προϊόντων για ιστορικά ακριβές μακιγιάζ, αλλά και στην αναγνώριση των κινδύνων από τη χρήση ακατάλληλων ή επικίνδυνων συστατικών.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητικά μαθήματα για την ιστορία των καλλυντικών και τις τεχνολογικές προόδους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν καλλυντικά προϊόντα από διάφορες εποχές και αναλύουν τα συστατικά και τις μεθόδους παραγωγής τους. Μαθαίνουν για τις σύγχρονες τεχνικές αλλά και για τις προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται για την αποφυγή επικίνδυνων συστατικών. Ακόμα, γίνονται αναφορές σε περιπτώσεις καλλυντικών που λειτουργούσαν ως δηλητήριο στην αρχαιότητα, καθώς και στις επιπτώσεις των φθηνών καλλυντικών απομιμήσεων στη σημερινή εποχή.

2.2.ΣΤ.3 | ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις τεχνικές μακιγιάζ που χρησιμοποιούνταν στην αρχαία Ελλάδα, εστιαζόμενοι/-ες στα υλικά και στις μεθόδους που ήταν δημοφιλή στην εποχή εκείνη. Η όχρα και ο άνθρακας ήταν τα κύρια φυσικά υλικά που χρησιμοποιούνταν για την επίτευξη απαλών αποχρώσεων και έντονων γραμμών στο πρόσωπο. Η κατανόηση αυτών των τεχνικών είναι απαραίτητη για τη σωστή απόδοση των αισθητικών προτύπων της αρχαίας Ελλάδας.

Η γνώση των τεχνικών μακιγιάζ της εποχής επιτρέπει τη δημιουργία αυθεντικών ιστορικών αναπαραστάσεων, ενώ καλλιεργεί τη βαθύτερη εκτίμηση για τις παραδόσεις και την εξέλιξη της τέχνης του μακιγιάζ. Αυτή η εκπαίδευση βοηθά στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι πολιτιστικές πρακτικές και τα αισθητικά πρότυπα της αρχαίας Ελλάδας επέδρασαν στη διαμόρφωση της τέχνης της ομορφιάς.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητικά μαθήματα για την ιστορία του μακιγιάζ στην αρχαία Ελλάδα, με ανάλυση αρχαίων πηγών και εικόνων από αγγεία, αγάλματα και άλλα έργα τέχνης. Παρουσιάζονται ταινίες και θεατρικά έργα που απεικονίζουν την καθημερινή ζωή και τα πρότυπα ομορφιάς της εποχής. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εφαρμόζουν τις τεχνικές πρώτα σε face & hair chart, και στη συνέχεια σε φυσικά μοντέλα, χρησιμοποιώντας υλικά όπως η όχρα για τα μάγουλα και τα χείλη, και ο άνθρακας για τα μάτια και τα φρύδια, αναπαριστώντας χαρακτηρισ της αρχαιότητας, αλλά και ηθοποιούς αρχαίου δράματος.

2.2.ΣΤ.4 | ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΜΑΚΙΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΙΓΥΠΤΟ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις τεχνικές μακιγιάζ που χρησιμοποιούνταν στην αρχαία Αίγυπτο, κατανοώντας τις μεθόδους και τα υλικά της εποχής. Χρησιμοποιούν υλικά όπως το μαύρο (kohl) για τα μάτια, καθώς και πράσινες και μπλε σκιές από μαλαχίτη και λαζουρίτη. Εφαρμόζουν αυτές τις τεχνικές για να αποδώσουν το χαρακτηριστικό αιγυπτιακό μακιγιάζ, με έμφαση στις λεπτομέρειες των μακριών, γραμμικών γραμμών, και στις τεχνικές του αϊλάινερ, όπως αυτές της μορφής του πουλιού και του φαριού με κλειστή και ανοιχτή ουρά.

Η κατανόηση των τεχνικών μακιγιάζ της αρχαίας Αιγύπτου είναι κρίσιμη για την αναπαράσταση των πολιτιστικών και αισθητικών προτύπων της εποχής. Αυτή η γνώση επιτρέπει τη δημιουργία αυθεντικών ιστορικών αναπαραστάσεων, προσφέροντας ταυτόχρονα βαθύτερη εκτίμηση για τις παραδόσεις που διαμόρφωσαν την τέχνη του μακιγιάζ. Μέσα από τη μελέτη των αρχαίων αιγυπτιακών τεχνικών, αναδεικνύεται η σημασία των φυσικών υλικών και της αισθητικής στη ζωή των Αιγυπτίων.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητικά μαθήματα για την ιστορία του μακιγιάζ στην αρχαία Αίγυπτο, με ανάλυση τοιχογραφιών και αγαλμάτων για την κατανόηση των τεχνικών και των υλικών που χρησιμοποιούνταν. Επίσης, προβάλλονται ταινίες και ντοκιμαντέρ που απεικονίζουν τη ζωή και τα πρότυπα ομορφιάς της αρχαίας Αιγύπτου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασκούνται πρώτα σε face & hair charts, και στη συνέχεια σε φυσικό μοντέλο, χρησιμοποιώντας μαύρο kohl και χρωστικές από μαλαχίτη και λαζουρίτη, δημιουργώντας εντυπωσιακά και πιστά αιγυπτιακά μακιγιάζ.

2.2.ΣΤ.5 | ΜΑΚΙΓΙΑΣ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις τεχνικές μακιγιάζ που χρησιμοποιούνταν κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης, κατανοώντας τις αλλαγές στα πρότυπα ομορφιάς και τις αισθητικές προσεγγίσεις κάθε περιόδου. Κατά τον Μεσαίωνα, το μακιγιάζ ήταν διακριτικό και η φυσική εμφάνιση κυριαρχούσε, με έμφαση στη διατήρηση καθαρού και αψεγάδιαστου δέρματος. Αντίθετα, στην Αναγέννηση, το μακιγιάζ έγινε πιο έντονο, με τη χρήση λευκών χρωμάτων στο πρόσωπο και έντονων αποχρώσεων που αναδείκνυαν την κοινωνική θέση και την αριστοκρατική καταγωγή.

Η κατανόηση των τεχνικών μακιγιάζ του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης είναι κρίσιμη για τη σωστή αναπαράσταση αυτών των εποχών. Αυτή η γνώση επιτρέπει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να δημιουργούν ιστορικά πιστές και καλλιτεχνικά άρτιες αναπαραστάσεις, αναδεικνύοντας την εξέλιξη των προτύπων ομορφιάς. Η μελέτη των πολιτιστικών και κοινωνικών παραγόντων που επηρέαζαν τα πρότυπα ομορφιάς βοηθά στη δημιουργία αυθεντικών χαρακτήρων και συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση της ιστορίας της τέχνης και της ομορφιάς.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητικά μαθήματα για τις πολιτιστικές και αισθητικές πρακτικές του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης, με ανάλυση έργων τέχνης, ιστορικών πηγών και θεατρικών έργων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες συγκρίνουν διαφορετικές

αποδόσεις ρόλων σε παραγωγές και ασκούνται στη χρήση υλικών που ήταν δημοφιλή τότε. Μέσω πρακτικών ασκήσεων, εφαρμόζουν τις τεχνικές που διδάσκονται πρώτα σε face και hair chart, και μετά σε φυσικό μοντέλο, χρησιμοποιώντας λευκό μολύβι για το πρόσωπο στην Αναγέννηση, και φυσικά χρώματα για διακριτικές εμφανίσεις στον Μεσαίωνα.

2.2.ΣΤ.6 | ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΔΕΚΑΕΤΙΩΝ 1920-1990, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν και σχεδιάζουν το στιλ του μακιγιάζ ανά δεκαετίες, από το 1920 έως το 1990, με έμφαση στην επίδραση της βιομηχανικής επανάστασης στις τάσεις ομορφιάς. Αναλύουν τις τάσεις του μακιγιάζ σε κάθε δεκαετία και εξετάζουν τρόπους για την ιστορικά ακριβή αναπαράστασή τους. Η κατανόηση των τάσεων μακιγιάζ είναι απαραίτητη για τη δημιουργία αυθεντικών αναπαραστάσεων και την κατανόηση της εξέλιξης των προτύπων ομορφιάς, τα οποία επηρεάζονταν από τις κοινωνικές, πολιτιστικές και τεχνολογικές αλλαγές της εποχής.

Η βιομηχανική επανάσταση έφερε σημαντικές αλλαγές στην παραγωγή και διαθεσιμότητα καλλυντικών, επηρεάζοντας άμεσα τις αισθητικές τάσεις. Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητικά μαθήματα για τις τάσεις μακιγιάζ από το 1920 έως το 1990, με έμφαση στην επίδραση της βιομηχανικής επανάστασης και των κοινωνικών αλλαγών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν ταινίες και θεατρικά έργα εστιάζόμενοι/-ες στην απόδοση των ρόλων μέσω του μακιγιάζ, και αξιολογώντας τόσο τη σταθερότητα και τη διαυγεία του, όσο και τη σχέση του με το ενδυματολογικό μέρος και το hair styling.

Επιπλέον, εξετάζουν πώς οι τεχνολογικές εξελίξεις στην παραγωγή καλλυντικών επηρέασαν τις τάσεις ομορφιάς και την ποικιλία προϊόντων. Δημιουργούν είδωλα που αντιπροσωπεύουν κάθε εποχή, αποδίδοντας τις δικές τους προτάσεις αρχικά σε face & hair charts και στη συνέχεια σε φυσικό μοντέλο, εφαρμόζοντας τις τεχνικές που έχουν διδαχθεί. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, αποκτούν βαθύτερη κατανόηση της ιστορικής εξέλιξης του μακιγιάζ και των παραγόντων που διαμόρφωσαν τα πρότυπα ομορφιάς κάθε δεκαετίας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Eldridge, L. (2015). *Face Paint: The Story of Makeup*. New York: Abrams.
2. Hernandez, G. (2017). *Classic Beauty: The History of Makeup*. Atglen: Schiffer Publishing.

Συμπληρωματικές

1. Βιβιλάκη, Ε., Θεοδωροπούλου, Μ., Κυργίου, Κ., Μανιάς, Κ. & Χονδρορίζου, Ι. (χ.χ.). *Μακιγιάζ Ι: Θεωρία και εργαστηριακές ασκήσεις – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Αισθητικής – Κομμωτικής*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
2. Αναγνώστου, Β., Αρβανιτίδου, Σ., Βιβιλάκη, Ε., Γιαννακοπούλου, Ε., Θεοδωροπούλου, Μ., Κάντζου, Φ., Μπενέτου, Αι., Τσάπου, Κ. & Χονδρορίζου, Ι. (χ.χ.). *Μακιγιάζ ΙΙ: Θεωρία και εργαστηριακές ασκήσεις – Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Αισθητικής – Κομμωτικής*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
3. Βιβιλάκη, Ε., Δενδραμή, Φ., Θεοδωροπούλου, Μ., Μπενέτου, Αι. & Νταουντάκη, Ε. (χ.χ.). *Αρχαιοελληνικές τεχνικές αισθητικής και ευεξίας. Θεωρία και εργαστηριακές ασκήσεις – Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Υγείας – Πρόνοιας – Ευεξίας*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

2.2.Z • ΜΑΚΙΓΙΑΖ MEDIA

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καταρτίζονται στην επιλογή των κατάλληλων υλικών και των εργαλείων για το μακιγιάζ που απαιτούν τα μέσα ενημέρωσης. Προετοιμάζονται για τη συνεργασία με άλλους/-ες επαγγελματίες του χώρου, όπως φωτογράφους, σκηνοθέτες/-τριες και στιλίστες/-τριες, ώστε να καλύψουν τις απαιτήσεις κάθε φωτογράφισης, βιντεοσκόπησης και κινηματογράφησης. Μαθαίνουν τις τεχνικές για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν σε κάθε είδος παραγωγής (Westmore, 2001). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν δεξιότητες στην εφαρμογή και απόδοση των υλικών που χρησιμοποιούνται στο μακιγιάζ για την τηλεόραση, τον κινηματογράφο, τη φωτογραφία και τη διαφήμιση (Kidd, 2009). Αναπτύσσουν την κριτική τους ικανότητα στη δημιουργία μακιγιάζ για φωτογραφίες και καρέ, λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους, όπως το στιλ του μοντέλου, το χρώμα και τον φωτισμό. Εξοικειώνονται με τα κατάλληλα καλλυντικά προϊόντα για το μακιγιάζ media, επιτυγχάνοντας εικόνες που κυμαίνονται από πολύ φυσικές έως ιδιαίτερα έντονες και πλούσιες (Delamar, 2002).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Εκτιμούν το αποτέλεσμα του φωτισμού σε σχέση με τα χρώματα που έχουν επιλέξει,
- Εφαρμόζουν τις αρχές και τις μεθόδους που απαιτεί το μακιγιάζ για το κάθε μέσο,
- Δημιουργούν μακιγιάζ για φωτογραφία σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους,
- Λαμβάνουν υπόψη το στίλ του μοντέλου,
- Αντιπαραβάλλουν την ασπρόμαυρη με την έγχρωμη φωτογραφία,
- Επιλέγουν τα κατάλληλα καλλυντικά προϊόντα,
- Πρωτοτυπούν σε ιδέες μακιγιάζ για φωτογραφίσεις,
- Κρίνουν το μακιγιάζ σε σχέση με τον φωτισμό της φωτογράφισης ή βιντεοσκόπησης,
- Εφαρμόζουν τεχνοτροπίες σύμφωνα με τις ανάγκες ενός κινηματογραφικού, τηλεοπτικού έργου ή διαφήμισης,
- Αναπτύσσουν το πορτφόλιό τους,
- Συντάσσουν και εμπλουτίζουν το βιογραφικό τους.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (3), Σύνολο (4).

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Μακιγιάζ media / Φωτισμός / Στίλ μοντέλου / Καλλυντικά προϊόντα / Φωτογράφιση / Βιντεοσκόπηση / Κινηματογράφος / Τηλεόραση / Διαφήμιση / Πορτφόλιο (portfolio) / Βιογραφικό.

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ
2	ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΓΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
3	ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΓΙΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ
4	ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΓΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ
5	ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΓΙΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ
6	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ, ΑΝΤΙΛΗΠΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ, ΠΟΡΤΦΟΛΙΟ (PORTFOLIO) ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Z.1 | ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τα υλικά και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στο μακιγιάζ για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ), όπως καμουφλάζ, πούδρες

και χρώματα τύπου aqua color και supra color, ενώ ταυτόχρονα ανακαλούν στη μνήμη τους τη χρήση των εργαλείων και υλικών, με τα οποία έχουν ήδη έρθει σε επαφή. Τα υλικά αυτά είναι κατάλληλα για τηλεοπτικές και κινηματογραφικές παραγωγές, καθώς προσφέρουν ανθεκτικότητα και επαγγελματική ποιότητα. Στη διάρκεια της κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στο να επιλέγουν, να συνδυάζουν και να προσαρμόζουν υλικά και εργαλεία στις απαιτήσεις κάθε μέσου, είτε πρόκειται για τηλεόραση, είτε φωτογραφία, είτε διαφήμιση. Επίσης, κατανοούν τη χρήση εργαλείων (π.χ. πινέλα, σπόγγι κ.ά.) αλλά και μηχανημάτων (π.χ. αερογράφος), τα οποία διευκολύνουν στις λεπτομέρειες και την ακριβή τοποθέτηση των προϊόντων. Η γνώση των υλικών και εργαλείων είναι θεμελιώδης για την επίτευξη υψηλής ποιότητας στο μακιγιάζ.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητικά μαθήματα αλλά και πρακτικές ασκήσεις. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εφαρμόζουν τις γνώσεις τους στην πράξη, εξασκούμενοι/-ες στη χρήση των υλικών και εργαλείων που διδάσκονται κατά τη διάρκεια της υποεξέτασης, προσαρμόζοντας τις τεχνικές τους στις ανάγκες της παραγωγής. Εξετάζουν διαφορετικές προσεγγίσεις για κάθε είδος παραγωγής, όπως φωτογραφίες και βιντεοσκοπήσεις, ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του φωτισμού, του χρώματος και της κάμερας. Με αυτόν τον τρόπο, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν τις δεξιότητές τους, εξασφαλίζοντας αντοχή και ποιότητα στο μακιγιάζ που δημιουργούν για κάθε περίπτωση, επιτυγχάνοντας επαγγελματικά αποτελέσματα.

2.2.2.2 | ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΓΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις τεχνικές και τις ειδικές απαιτήσεις που συνοδεύουν το τηλεοπτικό μακιγιάζ σε διάφορες εκπομπές, όπως είναι οι ειδήσεις, τα τηλεοπτικά shows και οι συνεντεύξεις. Κατανοούν τη σημασία της προσαρμογής του μακιγιάζ ανάλογα με τη φύση της εκπομπής, το φύλο του προσώπου και τις ιδιαίτερες ανάγκες της κάθε παραγωγής. Αναλύονται οι επιδράσεις του φωτισμού και της τηλεοπτικής κάμερας στο μακιγιάζ, με στόχο τη χρήση κατάλληλων προϊόντων για υψηλής ανάλυσης (HD) παραγωγές, τα οποία εξασφαλίζουν σταθερότητα και λεπτομέρεια στην εμφάνιση.

Η σωστή χρήση των προϊόντων τηλεοπτικού μακιγιάζ είναι κρίσιμη για την αποφυγή ανεπιθύμητων αντανάκλασεων αλλά και την αποδοτική διαχείριση του φωτισμού στο στούντιο. Οι καταρτιζόμενοι/-ες διδάσκονται πώς να προσαρμόζουν τα προϊόντα και τις τεχνικές τους για να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις διαφορετικών μορφών τηλεοπτικών παραγωγών, από πιο φυσικά έως εντυπωσιακά μακιγιάζ, ανάλογα με το πλαίσιο της εκπομπής. Οι ασκήσεις επικεντρώνονται στη δημιουργία μακιγιάζ που παραμένει σταθερό κάτω από τα έντονα φώτα του στούντιο.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητικά μαθήματα και πρακτικές ασκήσεις, όπου οι καταρτιζόμενοι/-ες εφαρμόζουν τις γνώσεις τους σε πραγματικές συνθήκες παραγωγής. Επίσης, δίνεται έμφαση στην επιλογή χρωμάτων που να ταιριάζουν με τον φωτισμό, ώστε το τελικό αποτέλεσμα να είναι άρτιο και εναρμονισμένο με το γενικό ύφος της εκπομπής.

2.2.Z.3 | ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΓΙΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις ειδικές τεχνικές μακιγιάζ που απαιτούνται στον κινηματογράφο, με έμφαση στη μελέτη του σεναρίου και στην κατανόηση των απαιτήσεων που δημιουργεί ο κάθε ρόλος, από τη δημιουργία φυσικών εμφανίσεων έως και άλλων πιο εξειδικευμένων μακιγιάζ, όπως είναι η γήρανση. Κατανοούν τη σημασία της προσαρμοστικότητας του μακιγιάζ στις ανάγκες διαφορετικών κινηματογραφικών παραγωγών, όπως του δράματος, της κωμωδίας ή των ταινιών φαντασίας, καθώς και τη σπουδαιότητα της συνέπειας στο μακιγιάζ (ρακόρ), η οποία εξασφαλίζει την ομοιομορφία των εμφανίσεων σε κάθε σκηνή. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πώς να διατηρούν σταθερό το μακιγιάζ μέσω φωτογραφιών αναφοράς, οι οποίες ελέγχονται κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων, καθώς η συνέχεια στο μακιγιάζ είναι κρίσιμη σε κάθε σκηνή. Ο/Η σκηνοθέτης/-τρια μπορεί να δώσει τις τελικές οδηγίες, αλλά ο/η μακιγιέρ/-έξ είναι υπεύθυνος/-η για το ρακόρ, φροντίζοντας να ταιριάζει το μακιγιάζ με τις απαιτήσεις του σεναρίου καθ' όλη τη διάρκεια της ταινίας.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητικά μαθήματα και πρακτικές ασκήσεις, όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να χρησιμοποιούν προϊόντα που προσφέρουν ανθεκτικότητα και διάρκεια. Εξασκούνται σε τεχνικές που εξασφαλίζουν ότι το μακιγιάζ ανταποκρίνεται στις προκλήσεις του κινηματογραφικού φωτισμού και της κάμερας. Μαθαίνουν πώς να αξιοποιούν τον φωτισμό για να ενισχύουν τα χαρακτηριστικά του μακιγιάζ, δημιουργώντας αισθητικά άρτια και επαγγελματικά αποτελέσματα. Τέλος, εξασκούνται στην εφαρμογή μακιγιάζ που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της κάθε σκηνής και συνεργάζονται στενά με την παραγωγική ομάδα για την επίτευξη του βέλτιστου αποτελέσματος στην οθόνη.

2.2.Z.4 | ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΓΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις τεχνικές μακιγιάζ για φωτογραφίες σε στούντιο και εξωτερικούς χώρους, με ιδιαίτερη έμφαση στις απαιτήσεις των πορτρέτων σύγχρονων ή εποχής. Πιο συγκεκριμένα, εξασκούνται στη δημιουργία μακιγιάζ για ασπρόμαυρο και έγχρωμο πορτρέτο, κατανοώντας τις διαφορές που απαιτεί το κάθε είδος. Στην ασπρόμαυρη φωτογραφία, η προσαρμογή του μακιγιάζ γίνεται για να αναδεικνύονται οι αντιθέσεις και τα χαρακτηριστικά του προσώπου, αφού τα χρώματα δεν επηρεάζουν το αποτέλεσμα. Η χρήση πιο έντονων σκιών και αποχρώσεων βοηθά να αποδοθεί η απαιτούμενη αντίθεση. Στο έγχρωμο πορτρέτο, η σωστή επιλογή χρωμάτων και προϊόντων είναι ουσιαστική για την επίτευξη ενός αισθητικά άρτιου αποτελέσματος, καθώς το χρώμα αναδεικνύει το συνολικό ύφος της φωτογράφισης.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητικά μαθήματα για την επίδραση του φωτισμού στο μακιγιάζ, και πρακτικές ασκήσεις προσαρμογής του ανάλογα με τις συνθήκες φωτισμού, τη θέση της κάμερας και το περιβάλλον. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πώς να διαχειρίζονται το φως και τη σκιά ώστε να τονίζουν τα χαρακτηριστικά του μοντέλου, δημιουργώντας επαγγελματικά και ελκυστικά αποτελέσματα. Κατα-

νοούν επίσης τη σημασία της συνεργασίας με τον/τη φωτογράφο και την υπόλοιπη παραγωγική ομάδα για την επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος. Τέλος, γίνεται αναφορά σε προγράμματα ή εφαρμογές με φίλτρα επεξεργασίας εικόνas και τον ρόλο τους στην βελτίωση ή στην αλλοίωση του αποτελέσματος.

2.2.Z.5 | ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΓΙΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις ιδιαίτερες απαιτήσεις του μακιγιάζ για διαφημίσεις σε περιοδικά, τηλεοπτικά σποτ και εξωτερικά γυρίσματα, καθώς και τις τεχνικές για μακιγιάζ πασαρέλας, τόσο σε γυναικείες όσο και ανδρικές επιδείξεις μόδας. Κατανοούν πώς να προσαρμόζουν το μακιγιάζ ώστε να αναδεικνύονται καλύτερα τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προβάλλονται στις διαφημίσεις, δημιουργώντας εντυπωσιακά και ελκυστικά αποτελέσματα που συμβάλλουν στην επιτυχία της διαφημιστικής εκστρατείας. Η προσαρμογή του μακιγιάζ στις ανάγκες του εμπορικού μηνύματος και του στοχευόμενου κοινού είναι ουσιώδης για την επίτευξη επαγγελματικών αποτελεσμάτων.

Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, οι καταρτιζόμενοι/-ες συγκρίνουν τις διαφορές μεταξύ ασπρόμαυρης και έγχρωμης φωτογραφίας, ώστε να προσαρμόζουν τις τεχνικές τους ανάλογα με το είδος της διαφημιστικής παραγωγής/καμπάνιας. Διδάσκονται πώς ο φωτισμός επηρεάζει το μακιγιάζ, και εξασκούνται στην επιλογή χρωμάτων που ανταποκρίνονται στις συνθήκες φωτισμού, είτε πρόκειται για στούντιο είτε για εξωτερικές λήψεις. Με αυτόν τον τρόπο, διασφαλίζουν ότι το μακιγιάζ διατηρεί τη σταθερότητα και τη λεπτομέρειά του ανεξαρτήτως των συνθηκών.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει πρακτικές ασκήσεις όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες σχεδιάζουν και εφαρμόζουν πρωτότυπες ιδέες μακιγιάζ για φωτογραφίες και βιντεοσκοπήσεις. Ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους, ενώ παράλληλα συνεργάζονται με τον/τη φωτογράφο και την υπόλοιπη παραγωγική ομάδα για την επίτευξη του βέλτιστου αποτελέσματος σε κάθε διαφημιστική καμπάνια.

2.2.Z.6 | ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ, ΑΝΤΙΛΗΠΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ, ΠΟΡΤΦΟΛΙΟ (PORTFOLIO) ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες προετοιμάζονται για τη συνεργασία με επαγγελματίες όπως φωτογράφους, σκηνοθέτες/-τριες, στιλίστες/-τριες και άλλα μέλη της παραγωγικής ομάδας. Η ομαδική εργασία και η αποτελεσματική επικοινωνία είναι απαραίτητες για την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος σε κάθε παραγωγή. Ένα κρίσιμο σημείο συνεργασίας είναι η εξασφάλιση της συνέπειας (ρακόρ) του μακιγιάζ. Ο/Η makeup artist συνεργάζεται με άλλους/-ες επαγγελματίες, όπως τους/τις κομμωτές/-τριες, που επιμελούνται τα κατάλληλα χτενίσματα, τους/τις ενδυματολόγους, που φροντίζουν για τα κατάλληλα ρούχα, και τους/τις σκηνογράφους, που ελέγχουν τα αντικείμενα στον χώρο, ώστε να υπάρχει οπτική αρμονία. Όλοι αυτοί οι παράγοντες συνεργάζονται ώστε το τελικό αποτέλεσμα να είναι ομοιογενές σε κάθε σκηνή.

Η ανάπτυξη αντιληπτικής ικανότητας μέσω της ανάλυσης σχεδίων και φωτογραφιών επιτρέπει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να αξιολογούν το μακιγιάζ σε σχέση με τον φωτισμό, το στίλ και τις απαιτήσεις της παραγωγής. Η σωστή συνεργασία με τα άλλα μέλη της ομάδας είναι απαραίτητη για την επιτυχή ολοκλήρωση κάθε επαγγελματικού έργου. Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να δημιουργούν ένα επαγγελματικό πορτφόλιο και βιογραφικό, τα οποία είναι κρίσιμα για την προώθηση της καριέρας τους.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει πρακτικές ασκήσεις, όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη δημιουργία και ανανέωση του πορτφόλιό τους, επιλέγοντας δείγματα που αναδεικνύουν τις δεξιότητές τους. Επίσης, μαθαίνουν πώς να συντάξουν ένα επαγγελματικό βιογραφικό, προσαρμόζοντάς το ανάλογα με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Baygan, L. (1993). *Μακιγιάζ για το θέατρο, τον κινηματογράφο και την τηλεόραση. Η τεχνική του μακιγιάζ με 900 φωτογραφίες* (μτφρ. Β. Τραϊανός). Αθήνα: Εκδόσεις Εξάντας.
2. Τσιγώνια, Α. & Μικελάτου, Ε. (2010). *Μακιγιάζ παραστατικών τεχνών. Τεχνική προσθετικών υλικών*. Αθήνα: Εκδόσεις Δεσμός.
3. Βαϊτση-Ξενιτοπούλου, Κ. (2011). *Επαγγελματικό Μακιγιάζ*. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
4. Κυριακού, Κ. (2005). *Η τέχνη του μακιγιάζ: όλα τα μεγάλα και μικρά μυστικά του...* Αθήνα: Εμπειρία Εκδοτική.

Συμπληρωματικές

1. Βιβιλάκη, Ε., Θεοδωροπούλου, Μ., Κυργίου, Κ., Μανιάς, Κ. & Χονδρορίζου, Ι. (χ.χ.). *Μακιγιάζ Ι: θεωρία και εργαστηριακές ασκήσεις – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Αισθητικής – Κομμωτικής*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
2. Αναγνώστου, Β., Αρβανιτίδου, Σ., Βιβιλάκη, Ε., Γιαννακοπούλου, Ε., Θεοδωροπούλου, Μ., Κάντζου, Φ., Μπενέτου, Αι., Τσάπου, Κ. & Χονδρορίζου, Ι. (χ.χ.). *Μακιγιάζ ΙΙ: θεωρία και εργαστηριακές ασκήσεις – Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Αισθητικής – Κομμωτικής*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα, μελετάται η γέννηση και η ιστορία του θεάτρου στην αρχαία Ελλάδα, τα βασικότερα στοιχεία και τα είδη του (Csapo & Wilson, 2020). Εξετάζεται επίσης η εξέλιξη και τα χαρακτηριστικά του θεάτρου στην εποχή του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης (Brockett & Franklin, 2013). Παράλληλα, εξετάζεται η ιστορία της ενδυμασίας, η εξέλιξή της και η σχέση της με το θέατρο. Αναφέρονται οι πρώτες ύλες και η σχέση του ενδύματος με τις κοινωνικοοικονομικές και ιστορικές εξελίξεις (Γεωργιτσογιάννη & Παντουβάκη, 2011).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Ορίζουν τις βασικές έννοιες της ιστορίας του θεάτρου,
- Διακρίνουν τα είδη των έργων,
- Κατανοούν την αξία κορυφαίων θεατρικών έργων,
- Συγκρίνουν τις θεατρικές περιόδους μέχρι την Αναγέννηση,
- Κατέχουν μια συνολική εικόνα για την εξέλιξη του θεάτρου από την αρχαία Ελλάδα μέχρι την Αναγέννηση,
- Γνωρίζουν ιστορικά την εξέλιξη του ενδύματος,
- Συνδέουν ενδυματολογικά τα καλλιτεχνικά ρεύματα,
- Αναλύουν ενδυματολογικά έναν χαρακτήρα.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Αισχύλος / Αναγέννηση / Αρχαίο θέατρο / Δραματουργία / Ενδυματολογία / Θεατρική αρχιτεκτονική / Θεατρικός χώρος / Θεατρικότητα / Μεσαίωνας / Παράσταση / Σκηνογραφία / Σκηνοθεσία.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
2	ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ Ι
3	ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ
4	Η ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
5	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ
6	ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ, ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Η.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη διαδικασία και την ιδιομορφία της θεατρικής τέχνης. Σκοπός είναι να αποκτήσουν μια συνολική αντίληψη των διαδικασιών που αφορούν την παραγωγή του θεατρικού λόγου. Έρχονται σε επαφή με τομείς όπως η δραματουργία, η σκηνοθεσία, η σκηνογραφία, η μουσική και ο φωτισμός για το θέατρο. Επίσης, αντιμετωπίζουν το θέατρο ως χώρο καλλιτεχνικής δημιουργίας αλλά και ατομικής ολοκλήρωσης.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στους κυριότερους συντελεστές, στις αρχές και στις συνθήκες δημιουργίας του θεατρικού φαινομένου. Γίνονται αναφορές στα θεατρικά είδη, στους δραματουργικούς κανόνες, στην εργασία και στην τέχνη της σκηνοθεσίας, της υποκριτικής, της σκηνογραφίας και της θεατρικής κριτικής. Επίσης, η μαθησιακή υποενότητα δίνει μια γενική εικόνα του θεατρικού χώρου, όπως και βασικές γνώσεις της θεατρικής αρχιτεκτονικής.

Στα πλαίσια της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τους τρόπους μετάβασης από το θεατρικό κείμενο στη θεατρική σκηνή. Αυτή η δημιουργική διαδικασία διακρίνεται σε τρεις κυρίως φάσεις. Αρχικά, «συνομιλούν» με το θεατρικό κείμενο, ταυτόχρονα με την «ανακάλυψη» του «υποδόριου-υποκρυπτόμενου» κειμένου του έργου. Κατόπιν, προβαίνουν στη λεπτομερή ανάλυσή του: δραματουργική, ιστορική, γλωσσική, λογοτεχνική, πραγματολογική υπόσταση, έρευνα και τοποθέτησή του. Στη συνέχεια, εκπονούν ένα σχέδιο σύνθεσης του κειμένου ως δύναμι αποτυπωμένου στη σκηνική πράξη, εφαρμόζοντας σκηνοθετικές, σκηνογραφικές, υποκριτικές κ.ά. προτάσεις διά του σχήματος: εφαρμογή – απόρριψη ή αφαίρεση και εφαρμογή – αποδοχή. Τέλος, μελετούν παραδείγματα από τελικές σκηνικές πραγματώσεις.

2.2.Η.2 | ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ Ι

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα παρουσιάζει τις γενικές κατευθύνσεις της θεωρίας του θεάτρου, τα διεπιστημονικά πεδία της θεατρολογίας και τις κατηγοριοποιήσεις των θεατρικών θεωριών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις γενικές κατευθύνσεις της θεωρίας του θεάτρου, τον ρόλο της θεωρίας στις ανθρωπιστικές σπουδές και τον διάλογο ως τον πυρήνα της θεατρικής τέχνης. Αναγνωρίζουν τους θεατρικούς και κοινωνικούς ρόλους, καθώς και το θέατρο στην καθημερινότητα. Περιγράφουν ειδικές περιπτώσεις της θεατροποίησης του κοινωνικού βίου. Αντιλαμβάνονται την παράσταση ως κοινωνικό και πολιτισμικό προϊόν. Αναγνωρίζουν την performance και τις συναφείς τέχνες, τη σημειολογία του θεάτρου, καθώς και ανθρωπολογικές και φεμινιστικές θεωρίες.

Αναλύουν τις γενικές αρχές του θεατρικού φαινομένου, το θεατρικό κοσμοείδωλο και τη θεατρική μεταφορά ως συλλογική αναπαράσταση. Αντιλαμβάνονται τα κριτήρια διαφοροποίησης του καθημερινού από το θεατρικό: επαναληπτικότητα, στοχαστικότητα, ανοικτή διάδραση, συμμετοχικότητα, σωματικότητα, διπλή σημείωση, αυτοτέλεια του σκηνικού λόγου, τριπλός διαχωρισμός, ηθική δέσμευση κ.ά.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τη θεατρικότητα σε μη θεατρικά πλαίσια, όπως την αναπαράσταση των Παθών του Χριστού στην Πάρο και τη λατρευτική ζωή στην Κεφαλονιά, τα παραθεατρικά φαινόμενα και τις επιθανάτιες παραστάσεις. Γνωρίζουν το ελάχιστο κείμενο της παράστασης και τα διακειμενικά πλέγματα, και διακρίνουν το μεταμοντέρνο και το μεταδραματικό θέατρο. Εξετάζουν τη σωματικότητα επί σκηνής, τον ρόλο και την «ηγεμονία» του θεατή, την υποβάθμιση του κειμένου, καθώς και φαινόμενα όπως η ετερογένεια και η ανιστορικοποίηση. Παράλληλα, αναλύουν την αυτονόμηση των τεχνών, τη σχέση χορού και αφήγησης, καθώς και τα παραγωγιστικά στοιχεία και την επιτελεστικότητα του λόγου.

Η υποεπνότητα ολοκληρώνεται με τη θεωρία της θεατρικής ιστορίας και κριτικής, με τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναλύουν τη δομή και τις κοινωνικές, ιδεολογικές και ιστορικές παραμέτρους της.

2.2.H.3 | ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποεπνότητα παρουσιάζει το γενικό ιστορικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η θεατρική παραγωγή του Αισχύλου, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους οι κοινωνικοπολιτικοί όροι επηρέασαν αυτή την παραγωγή (μετάβαση από την τυραννία στη δημοκρατία, περσικοί πόλεμοι, αντιθέσεις μεταξύ δημοκρατικών και αριστοκρατικών, κ.λπ.). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν το ειδικό θεσμικό/διαγωνιστικό πλαίσιο στο οποίο παραστάθηκαν οι τραγωδίες του Αισχύλου, και τους τρόπους με τους οποίους αυτό το πλαίσιο επενέργησε στη σύνθεση των τραγωδιών.

Παρουσιάζεται ο θεατρικός κώδικας και τα βασικά επιμέρους σημειακά συστήματά του τα οποία ακολούθησε και εξέλιξε ο Αισχύλος, όπως τη δομή, τη μορφή και το περιεχόμενο του θεατρικού κειμένου, τον θεατρικό χώρο, τον σκηνικό χώρο, τη (χορο)διδασκαλία, τη σκηνογραφία, την ενδυμασία, κ.ά.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν μια σφαιρική δραματολογική γνώση των βασικών χαρακτηριστικών του θεατρικού έργου του Αισχύλου, σε επίπεδο δραματικής σύνθεσης, σκηνικής παρουσίασης και σημασιολογικής/ιδεολογικής σύστασης.

Εντοπίζουν τις εξελίξεις που σημειώνονται από τους *Πέρσες* μέχρι την *Ορέστεια*, σε επίπεδο δραματικής σύνθεσης, σκηνικής παρουσίασης και σημασιολογικής/ιδεολογικής σύστασης των έργων. Αποκτούν μια συνοπτική θεώρηση της πρόσληψης του θεατρικού έργου του Αισχύλου και αναφέρουν σημαντικούς σταθμούς για την πρόσληψη του Αισχύλου από τη νεοελληνική θεατρική σκηνή.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή και κατανοούν διαφορετικές δυνατότητες ερμηνευτικής ανάλυσης και σκηνοθετικής πρότασης των εξεταζόμενων έργων, λαμβάνοντας υπόψη τους παράγοντες που συνθέτουν τη θεατρική επικοινωνία σε επίπεδο πομπού, μηνύματος και αποδέκτη. Προτείνουν τη δική τους δραματολογική/θεωρητική ή καλλιτεχνική/πρακτική πρόταση σε θέματα ενδυματολογικής παρουσίασης. Τέλος, κατανοούν τους παράγοντες που επέδρασαν στη δημιουργία του θεατρικού έργου του Αισχύλου, αλλά και τις αλλαγές που έχουν επέλθει από τότε και επηρεάζουν μια νεότερη σκηνοθετική ανάγνωσή του.

2.2.H.4 | Η ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποτελεί συνέχεια της προηγούμενης υποενότητας και παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο το αρχαίο ελληνικό θέατρο επηρέασε το ρωμαϊκό θέατρο, αφομοιώνοντας αλλά και μετατοπίζοντας τις προηγούμενες θεατρικές συνιστώσες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τις βασικές αρχές του ρωμαϊκού θεάτρου και τη λειτουργία του ως δραματουργικού και κοινωνικού γεγονότος. Το ρωμαϊκό θέατρο δεν είναι απλώς ο «φτωχός» συγγενής/απόληξη του αρχαιοελληνικού θεάτρου και των ελληνιστικών απογόνων του, αλλά ένας νέος σταθμός, που ανταποκρίνεται και ενσαρκώνει τις ανάγκες μιας στρατιωτικής αυτοκρατορίας, καθορίζοντας αποφασιστικά το μελλοντικό θέατρο.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν ακόμα τους βασικούς εκπροσώπους του ρωμαϊκού θεάτρου, όπως τους Πλαύτο, Τερέντιο και Σενέκα. Αντιλαμβάνονται τους όρους διαμόρφωσης και λειτουργίας του συγκεκριμένου δραματικού ιστορικού «γεγονότος», ενταγμένους στο ιστορικό και λογοτεχνικό πλαίσιο της εποχής. Συγκρίνουν το ρωμαϊκό με το αρχαίο ελληνικό θέατρο, και τη συχνή διάθεση υποβιβασμού του πρώτου, ιδίως στο πλαίσιο μιας αντίληψης ότι προέρχεται από μια «κυρίαρχη» θεατρική παράδοση στον χώρο του αρχαίου θεάτρου.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν διεξοδικά τους νέους κώδικες που το θέατρο αυτό δημιούργησε, με βάση ή σε αντίθεση με τους παλιότερους, ώστε να κατανοήσουν την ευρύτερη ιστορία του θεάτρου διαχρονικά. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην παρουσίαση αποσπασμάτων κωμωδιών και τραγωδιών μέσω βίντεο, ώστε να αποκτήσουν θεωρητική και καλλιτεχνική εξοικείωση με τα βασικότερα κείμενα της ρωμαϊκής θεατρικής γραμματείας. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει είναι σε θέση να διακρίνουν τους διαφορετικούς κώδικες χειρονομιών και εκφοράς του λόγου, οι οποίοι αποτελούν ένα ακόμη στοιχείο που τους/τις ωθεί να σκεφτούν κριτικά και με σεβασμό στη διαφορετικότητα.

2.2.H.5 | ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενοότητα παρουσιάζει το ευρωπαϊκό θέατρο από το τέλος του αρχαίου κόσμου έως την Αναγέννηση. Εξετάζεται ένα ευρύ φάσμα θεατρικών ειδών, κοσμικών και ιερών, μέσα από τη μελέτη δραματικών κειμένων, εικονογραφικών, φιλολογικών και ιστορικών πηγών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν την περίοδο από την ύστερη αρχαιότητα έως τον Μεσαίωνα, κατά τη διάρκεια της οποίας συνέβησαν συνέχειες και τομές στη θεατρική πρακτική. Εξετάζουν το δράμα και το θέατρο στον βυζαντινό πολιτισμό και στην Εκκλησία, καθώς και δύο βυζαντινά δραματικά κείμενα: *Χριστός πάσχων* και *Ο κυπριακός κύκλος των Παθών*. Παρουσιάζεται η Ροσβίτα, η πρώτη δραματουργός της νεότερης Ευρώπης, το λειτουργικό δράμα της δυτικής Εκκλησίας και ο δραματικός κύκλος του Corpus Christi.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν ηθολογίες και έργα μεταστροφής, φάρσες και ιντερλούδια, το κοσμικό θέατρο του Μεσαίωνα, τις συνθήκες παραγωγής των παραστάσεων, καθώς και τους/τις ηθοποιούς και το κοινό της εποχής. Επίσης, γνωρίζουν τον σκηνικό χώρο, τα κοστούμια, τις τεχνικές και την τέχνη της υποκριτικής της περιόδου. Παρουσιάζεται ο ρόλος της κοινότητας στις παραστάσεις, το πέρασμα στην Αναγέννηση, η τραγωδία και η κωμωδία, και τα θεατρικά κτήρια της Αναγέννησης.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τη θεατρική δραστηριότητα και τις παραστατικές τέχνες μετά την ύστερη αρχαιότητα στο κοινωνικό τους πλαίσιο: την καθολική Δύση και την ορθόδοξη Ανατολή. Κατανοούν τις νέες αντιλήψεις για το δραματικό έργο και την παράστασή του στο ιταλικό θέατρο της Αναγέννησης. Γνωρίζουν, ακόμα, τις προνεωτερικές μορφές θεάτρου, ευαισθητοποιούνται στην ιδέα του ολικού θεάτρου και εκτιμούν τη σημασία του μεσαιωνικού θεάτρου για το νεότερο ευρωπαϊκό θέατρο. Τέλος, εξοικειώνονται με τη γλώσσα και την ορολογία του θεάτρου της εκάστοτε ιστορικής περιόδου.

2.2.H.6 | ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ, ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενοότητα επιχειρεί μια ιστορική προσέγγιση της εξέλιξης της σκηνογραφίας, της θεατρικής αρχιτεκτονικής και της ενδυματολογίας από τον αρχαίο κόσμο (Ελλάδα και Ρώμη) έως την Αναγέννηση, και του τρόπου με τον οποίο η τελευταία οδήγησε στο πρώιμο μπαρόκ. Παρουσιάζεται η εξέλιξη της σκηνογραφίας από τα κλασικά στα ρωμαϊκά χρόνια, ο σκηνικός χώρος και η σκηνογραφία κατά τον Μεσαίωνα, η ιταλική Αναγέννηση και η θεατρική αρχιτεκτονική (από τον δημόσιο στον ιδιωτικό θεατρικό χώρο), η θεατρική αρχιτεκτονική και σκηνογραφία στην Αγγλία, στην Ισπανία και στη Γαλλία κατά τον 16ο αιώνα, καθώς και το πέρασμα από την Αναγέννηση στο μπαρόκ, με χαρακτηριστικό παράδειγμα το Teatro Farnese.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν την εξέλιξη της θεατρικής αρχιτεκτονικής, από τα προσωρινά ξύλινα θέατρα της αρχαίας Ελλάδας έως τις μόνιμες λίθινες κατασκευές του 4ου αιώνα π.Χ., καθώς και κατά την ελληνιστική, τη ρωμαϊκή και την ύστερη

ρωμαϊκή περίοδο. Στη συνέχεια, μελετούν τον σκηνικό χώρο και τις σκηνικές λύσεις στο πλαίσιο του μεσαιωνικού θεάτρου και δράματος, εντός και εκτός των εκκλησιών, τη σημασία της πλατείας της μεσαιωνικής πόλης ως αφετηρία του θεατρικού κτηρίου των νεότερων χρόνων, και τα ιδιωτικά και δημόσια θέατρα του ευρωπαϊκού χώρου κατά τον 15ο και 16ο αιώνα.

Δίνεται έμφαση στη σχέση αλληλεξάρτησης μεταξύ αρχιτεκτονικής, σκηνογραφίας και ενδυματολογίας, καθώς και στις διαφορετικές λύσεις που δόθηκαν σε σχέση με τα κοινωνικά, οικονομικά, ιδεολογικά και πολιτιστικά συμφραζόμενα. Ακόμα, παρουσιάζεται ο τρόπος ενδυματολογικής ανάλυσης ενός θεατρικού χαρακτήρα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν διεξοδικά την προοπτική σκηνογραφία όπως καλλιεργήθηκε στην ιταλική Αναγέννηση, καθώς και τη σχετική σκηνική τεχνολογία που την υπηρέτησε.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Γεωργιτσογιάννη, Ε. Ν. & Παντουβάκη, Σ. (2011). *Ιστορία της ενδυμασίας. Ο Δυτικός Κόσμος και η Ελλάδα από τους προϊστορικούς χρόνους ως την Αναγέννηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Διάδραση.
2. Brockett, O. G. & Franklin, H. J. (2013). *Ιστορία του θεάτρου* (μτφρ. Μ. Βιτεντζάκης, Α. Γαϊτανά & Α. Κεχαγιάς). Αθήνα: Εκδόσεις Κοάν.

Συμπληρωματικές

1. Bourdieu, P. (2020). "Haute Couture and Haute Culture", in: Barnard, M. (ed.). *Fashion Theory: A Reader* (2nd edition). London: Routledge. Retrieved from: <https://doi.org/10.4324/9781315099620>
2. Csapo, E. & Wilson, P. (2020). *A social and economic history of the theatre to 300 BC* (Volume 2: *Theatre beyond Athens: Documents with Translation and Commentary*). Cambridge: Cambridge University Press.

2.3 • ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄

2.3.A • ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ – ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα, αναπτύσσεται η ιστορία του ελληνικού θεάτρου των νεότερων χρόνων. Επίσης, αναλύεται η ιστορία του ευρωπαϊκού θεάτρου (αγγλικό, ισπανικό, γαλλικός κλασικισμός κ.ά.). Παρουσιάζονται οι περίοδοι της παγκόσμιας θεατρικής σκηνής και οι ιδιότυπες μορφές του θεάτρου, όπως το θέατρο του παραλόγου κ.ά. (Brockett & Franklin, 2013). Παράλληλα, αναφέρονται οι ενδυματολογικές επιρροές που συναντάμε σε αυτές τις περιόδους. Αναλύεται η ιστορία της ενδυμασίας και η εξέλιξή της, ενώ αναφέρονται οι πρώτες ύλες της κάθε εποχής, καθώς και η σχέση του ενδύματος με την τέχνη. Τέλος, περιγράφονται οι σύγχρονες ενδυματολογικές δημιουργίες και η υψηλή ραπτική (Bourdieu, 2020).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Παρουσιάζουν τις κυριότερες τάσεις γύρω από την τέχνη του θεάτρου,
- Διακρίνουν διάφορα καλλιτεχνικά και θεατρικά κινήματα,
- Γνωρίζουν την εξέλιξη του νεοελληνικού θεάτρου,
- Αναγνωρίζουν τις τάσεις και τα ρεύματα που χαρακτηρίζουν συγκεκριμένες θεατρικές παραστάσεις,
- Γνωρίζουν ιστορικά την εξέλιξη του ενδύματος,
- Συνδέουν ενδυματολογικά τα καλλιτεχνικά ρεύματα της περιόδου εκείνης,
- Αναλύουν ενδυματολογικά τους χαρακτήρες.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Αναγεννησιακή αισθητική / Δραματολογία / Ελάσσονα θεάματα / Επιτελεστικές εκφράσεις / Θεατρικό κοστούμι / Θεατρικός χώρος / Θίασος / Μονόπρακτο / Νεοκλασικιστικό ρεύμα / Παραστασιακό γεγονός.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΟ
2	ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ II
3	ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΔΡΑΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
4	ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΩΝ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ
5	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
6	ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ, ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Κείμενο αναφοράς

2.3.A.1 | ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΟ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα πραγματεύεται την ιστορία του ενδύματος έως τις μέρες μας, και τη διασύνδεση του με το θεατρικό γίνεσθαι. Θέματα που τίγονται αφορούν την εξέλιξη της καθημερινής ένδυσης και τις αλλαγές σε αυτή, σε αλληλεπίδραση με τις κοινωνικοοικονομικές και ιστορικές εξελίξεις. Επίσης, εξετάζεται η σχέση ανάμεσα στην καθημερινή, λαϊκή, ειδική και επίσημη ενδυμασία με το κοστούμι του θεάτρου στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και στην Αμερική. Η υποενότητα επικεντρώνεται στη μελέτη του ιστορικού και του παραδοσιακού κοστουμιού αλλά και στον κοινωνικό ρόλο της ενδυμασίας.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν μια ιστορική γνώση της εξέλιξης της ενδυμασίας από την απώτερη αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας. Είναι σε θέση να διακρίνουν τα διαφορετικά ενδυματολογικά στυλ που κυριαρχούν σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους. Αναγνωρίζουν τους ιστορικούς αναχρονισμούς και τα λάθη στο ιστορικό κοστούμι των αντίστοιχων θεατρικών παραστάσεων. Κατανοούν τον ιδιαίτερο κοινωνικό ρόλο της ενδυμασίας, της κόμμωσης και της υπόδησης στις διαφορετικές ιστορικές περιόδους. Διακρίνουν και κατανοούν τα έμφυλα χαρακτηριστικά της ενδυμασίας.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις βασικές φάσεις παραγωγής του σύγχρονου ρούχου, μπορούν να διακρίνουν το χειροποίητο από το βιομηχανοποιημένο ρούχο, υπόδημα κ.λπ., και την παραδοσιακή από τη μοντέρνα και τη μεταμοντέρνα ενδυμασία. Τέλος, μπορούν να περιγράψουν τα διάφορα είδη υφάσματος και τεχνотροπίες για την παραγωγή ρουχισμού, καθώς και να περιγράψουν τη διαδικασία δημιουργίας, επεξεργασίας και διακόσμησης ενός κομματιού υφάσματος με ραφή ή κέντημα.

2.3.A.2 | ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ II

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποτελεί συνέχεια της αντίστοιχης υποενότητας στην ενότητα του εξαμήνου Β΄ και παρέχει ειδικές κατευθύνσεις της θεωρίας του δράματος, τα σημεία-δομές και συστήματα, τα σημειακά συστήματα του

θεάτρου, τα σημεία και σύμβολα, τη σημειολογία και φαινομενολογία, καθώς και τις κατηγοριοποιήσεις των θεατρικών σημείων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν την κειμενικότητα/λογοτεχνικότητα του δραματικού λόγου. Εξετάζουν επικές τάσεις του δράματος, τα διαλογικά και μονολογικά μέρη του δραματικού κειμένου, τους προλόγους και επιλόγους, και τις σκηνικές οδηγίες. Εξοικειώνονται με τις έννοιες του προσώπου-αφηγητή, του χορού, του θεάτρου εν θεάτρω και του παιχνιδιού των δραματικών ρόλων. Κάνουν κριτική αναδρομή στις σχέσεις κειμένου και σκηνής, και της ιστορίας και κριτικής των σχετικών θεωριών. Περιγράφουν την κινητικότητα των προσώπων, την πυκνότητα λόγου, τη σκηνική παρουσία των προσώπων και τη σκηνική πληρότητα του έργου, τον βαθμό συνεμφάνισης των προσώπων, τη σκηνική απόσταση και τη διάμετρο του έργου. Αναγνωρίζουν τις στρατηγικές και τις μεθόδους πληροφόρησης του αναγνώστη/θεατή, τις ομιλιακές πράξεις, την ιδιοσυστασία και συγκρότηση των δραματικών προσώπων, τον δραματικό χώρο και χρόνο, και τη θεωρία της διακειμενικότητας.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναφέρουν τις λειτουργίες της δείξης, της αναφοράς και της συντελεστικής ανάλυσης των κειμένων. Αναγνωρίζουν τις κυριότερες ψυχαναλυτικές, ανθρωπολογικές και λαογραφικές θεωρίες στην ανάλυση των δραματικών κειμένων. Αναφέρονται στην κειμενικότητα και τη διακειμενικότητα, στα διαβατήρια έθιμα, στο κοινωνικό δράμα, στο δραματικό πρόσωπο, καθώς και στις τροπικότητες του χώρου και του χρόνου.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κάνουν μια συνολική εξέταση βασικών ζητημάτων δραματουργικής σύνθεσης, σκηνικής παρουσίας και σημασιολογικής – ιδεολογικής σύστασης ενός έργου, σε συνάρτηση με το εκάστοτε ιστορικό, κοινωνικοπολιτικό και θεσμικό πλαίσιο.

2.3.A.3 | ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΔΡΑΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα παρέχει γενικές γνώσεις και εξοικείωση με την ιστορία και τη δραματολογία του νεοελληνικού θεάτρου. Παρουσιάζονται τα γεγονότα, τα θέατρα, οι συγγραφείς και τα σημαντικότερα έργα τους, οι θίασοι, οι σημαντικές παραστάσεις, η κριτική, η ιδεολογία και η υφολογία της περιόδου από τον 19ο έως τις αρχές του 20ού αιώνα.

Ειδικότερα, εξετάζονται η δημιουργία και οργάνωση του επαγγελματικού θεάτρου στην Ελλάδα, οι δραματικοί διαγωνισμοί και η «εθνική» δραματουργία. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι σε θέση να περιγράφουν τα κυριότερα στοιχεία σε ένα μονόπρακτο και στο περιπετειώδες μυθιστορηματικό δράμα. Μαθαίνουν για τις ερασιτεχνικές παραστάσεις και τη δημιουργία των πρώτων επαγγελματικών θιάσων (αλλά και των μετέπειτα). Έρχονται σε επαφή με το κωμειδύλλιο και το δραματικό ειδύλλιο, και τις αρχές της επιθεώρησης, του αστικού δράματος και του «θεάτρου των ιδεών». Αναφορικά με τη δραματολογία, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν νεοελληνικά έργα, αντιπροσωπευτικά των ιδεολογικών και αισθητικών ρευμάτων της περιόδου αυτής.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τους σύγχρονους μεθοδολογικούς και επιστημολογικούς προβληματισμούς της ιστοριογραφίας και της δραματολογίας του θεάτρου στην περίοδο από τον 19ο έως τις αρχές του 20ού αιώνα. Είναι σε θέση να κάνουν μια επαρκή επισκόπηση και να κατανοήσουν τη νεοελληνική δραματουργική παραγωγή της περιόδου των βασικών ιδεολογικών και αισθητικών συνιστωσών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν μια κατά το δυνατόν πλήρη και κυρίως σαφή εικόνα του νεοελληνικού θεάτρου ως ιστορικού φαινομένου σε εξέλιξη. Τέλος, είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται και να προσδιορίζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (ιδεολογικά, υφολογικά, αισθητικά) της υπό μελέτη περιόδου και να αναπτύσσουν κριτικό προβληματισμό.

2.3.A.4 | ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΩΝ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τις συνθήκες εξέλιξης και διαμόρφωσης του ελληνικού θεάτρου από την περίοδο της απελευθέρωσης και του Εμφυλίου μέχρι την έναρξη της μεταπολίτευσης και τα σύγχρονα χρόνια.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν την ικανότητα να ανακαλούν τις σημαντικότερες στιγμές του μεταπολεμικού ελληνικού θεάτρου, να τις αντιπαραβάλλουν με τις ξένες, και να εξάγουν συμπεράσματα σχετικά με τη διαμόρφωση της ελληνικής σκηνής στις τελευταίες δεκαετίες. Σχολιάζουν τις υφιστάμενες δομές εντός των οποίων κινείται το ελληνικό θέατρο, τις εντάσσουν σε προοπτική δεκαετιών και ερμηνεύουν σημερινά φαινόμενα του ελληνικού θεάτρου και τους παράγοντες εμφάνισής τους.

Δίνεται έμφαση στη δραστηριότητα των θιάσων και στην εμφάνιση της νεότερης γενιάς των Ελλήνων καλλιτεχνών και δραματουργών που προσέδωσαν στην ελληνική θεατρική σκηνή τη σημερινή φυσιογνωμία της. Η υποενότητα εντάσσει τον θεατρικό λόγο στα πολιτικά, κοινωνικά και διακειμενικά συμφραζόμενα της εποχής τους.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τη μετεμφυλιακή κρίση στο Εθνικό Θέατρο και στο Θέατρο Τέχνης, και τη διπλή όψη των παραδοσιακών θιάσων. Εξετάζουν την κατάσταση της αυτοπεποίθησης του Εθνικού Θεάτρου, καθώς και την ανάδειξη του Θεάτρου Τέχνης σε καλλιτεχνικό θεσμό τη δεκαετία του '50. Μελετούν την εποχή της αναταραχής και γονιμότητας κατά την περίοδο 1961-1967, εξετάζοντας την έννοια της πρωτοπορίας και το νεανικό κίνημα του ελληνικού θεάτρου.

Έπειτα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν την πρώτη μεταπολιτευτική περίοδο (1974-1981), όπου κυριαρχεί το πολιτικό στοιχείο, η στροφή στις θεατρικές ρίζες, το ανέβασμα πολλών συγγραφέων της παλαιότερης θεατρικής γενιάς, η νέα ελληνική δραματουργία, το αξίωμα της σκηνικής πρωτοπορίας και η στροφή προς την επαρχία. Ακόμα μελετούν την εξέλιξη της θεατρικής παιδείας και τα προμηνύματα της ίδρυσης των ΔΗΠΕΘΕ.

2.3.A.5 | ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εξετάζει την επίδραση του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης στο ευρωπαϊκό θέατρο, τους μηχανισμούς διαμόρφωσης της νέας αισθητικής και την εφαρμογή της στην κοινωνία και το θέατρο της εποχής. Η μαθησιακή υποενότητα εξετάζει επίσης την ιστορία του ευρωπαϊκού θεάτρου κατά τον 18ο και 19ο αιώνα.

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τον τρόπο με τον οποίο οι κοινωνικοπολιτικές συνθήκες της ιταλικής αναγεννησιακής δραματουργίας επηρέασαν το πέρασμα της συγκεκριμένης δραματουργικής φόρμας στη Γαλλία, η οποία οδήγησε στη δημιουργία του νεοκλασικιστικού ρεύματος, τον χρυσό αιώνα της Ισπανίας, τα είδη του ισπανικού θεάτρου της εποχής, και το ελισαβετιανό θέατρο στην Αγγλία. Έμφαση δίνεται στην πρόσληψη της αναγεννησιακής αισθητικής σε κάθε γεωγραφική περιοχή, στην περιρρέουσα πολιτισμική ατμόσφαιρα, στη σχέση κοινωνίας και θεάτρου, στους δημιουργούς και τα χαρακτηριστικά της εργογραφίας τους, στη θεατρική αρχιτεκτονική και τις σκηνικές εξελίξεις, στη δημιουργία και τη λειτουργία των θιάσων, στα οικονομικά στοιχεία που αφορούσαν το παραστασιακό γεγονός, στην κοινωνική θέση των ηθοποιών και των δραματουργών, και τις μεταξύ τους σχέσεις.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με επιμέρους θεατρολογικά ζητήματα, ώστε να αποκτήσουν μεγαλύτερη εποπτεία, και αναπτύσσουν διάλογο για σχετικά θέματα. Προσεγγίζουν την ιστορία του ευρωπαϊκού θεάτρου γραμμικά αλλά και σε σχέση με τις κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις. Διαχειρίζονται αποτελεσματικά θέματα θεωρίας και σκηνικής πράξης. Κατανοούν τους παράγοντες που επηρεάζουν την οργάνωση μιας θεατρικής παραγωγής της εποχής.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν επίσης το γενικό πλαίσιο των ρευμάτων της περιόδου (Διαφωτισμός, ρομαντισμός και ρεαλισμός). Αναγνωρίζουν και περιγράφουν σκηνικές και ενδυματολογικές πρακτικές στην ευρωπαϊκή σκηνή, καθώς και τα ελάσσονα θέαματα (παντομίμα, μπουρλέσκ, εξτραβαγκάντσα και ιππόδραμα).

2.3.A.6 | ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ, ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Η μαθησιακή υποενότητα κάνει μια ιστορική προσέγγιση της εξέλιξης της σκηνογραφίας, της θεατρικής αρχιτεκτονικής και της θεατρικής ενδυματολογίας στην Ελλάδα και στον κόσμο από τα μέσα του 17ου αιώνα έως σήμερα. Συσχετίζει θεωρητικά τις αισθητικές επιλογές με τα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτισμικά και ιδεολογικά προτάγματα κάθε περιόδου.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν την εξέλιξη της σκηνογραφίας, της θεατρικής αρχιτεκτονικής και της ενδυματολογίας από το ύστερο μπαρόκ έως το τέλος του 20ού αιώνα, και γνωρίζουν τις ιστορικές διαφορές της θεατρικής αρχιτεκτονικής στον χρόνο. Εξηγούν τις αλλαγές στο εμβαδό και στη μορφή του χώρου του κοινού και του χώρου θεάματος μεταξύ των διαφορετικών αρχιτεκτονικών στιλ, και αναλύουν το πώς επηρεάζουν τη θεατρική δραστηριότητα. Διακρίνουν το σκηνικό ύφος και

στιλ του μπαρόκ, του ρομαντισμού, του ρεαλισμού, του νατουραλισμού, του συμβολισμού, του μοντερνισμού (με όλες τις εκφάνσεις του) και του μεταμοντερνισμού.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τον ρόλο του ιστορισμού και της χαρακτηρισολογίας στο θεατρικό κοστούμι. Εντοπίζουν τον ρόλο του/της σκηνοθέτη/-τριας στη μορφή της όψης μιας παράστασης από το τέλος του 19ου έως το τέλος του 20ού αιώνα. Κατονομάζουν τους κοινωνικούς, οικονομικούς, πολιτισμικούς και αισθητικούς παράγοντες που καθόρισαν και καθορίζουν τα στοιχεία του χώρου και της όψης μιας παράστασης. Εντοπίζουν τους βασικούς σταθμούς της εξέλιξης της θεατρικής αρχιτεκτονικής, σκηνογραφίας και ενδυματολογίας στο νεοελληνικό θέατρο. Αναγνωρίζουν τις παλαιότερες αισθητικές αντιλήψεις που επιβιώνουν σε σύγχρονες θεατρικές παραστάσεις και σε μαζικά θεάματα ή σε καλλιτεχνικές επιτελεστικές εκφράσεις.

Αναφορικά με την ενδυματολογία, γνωρίζουν τις πρώτες ύλες της κάθε εποχής, καθώς και τη σχέση του ενδύματος με την τέχνη. Τέλος, περιγράφονται οι σύγχρονες ενδυματολογικές δημιουργίες και η υψηλή ραπτική.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Γεωργιτσογιάννη, Ε. Ν. & Παντουβάκη, Σ. (2011). *Ιστορία της ενδυμασίας. Ο Δυτικός Κόσμος και η Ελλάδα από τους προϊστορικούς χρόνους ως την Αναγέννηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Διάδραση.
2. Brockett, O. G. & Franklin, H. J. (2013). *Ιστορία του θεάτρου* (μτφρ. Μ. Βιτεντζάκης, Α. Γαϊτανά & Α. Κεχαγιάς). Αθήνα: Εκδόσεις Κοάν.

Συμπληρωματικές

1. Bourdieu, P. (2020). "Haute Couture and Haute Culture", in: Barnard, M. (ed.). *Fashion Theory: A Reader* (2nd edition). London: Routledge. Retrieved from: <https://doi.org/10.4324/9781315099620>
2. Csapo, E. & Wilson, P. (2020). *A social and economic history of the theatre to 300 BC* (Volume 2: *Theatre beyond Athens: Documents with Translation and Commentary*). Cambridge: Cambridge University Press.

2.3.B • ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΘΕΑΤΡΟΥ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα, ορίζεται η χρήση των διαφόρων υλικών και μεθόδων που χρησιμοποιούνται για το μακιγιάζ του θεάτρου, καθώς και ο σχεδιασμός και η διαμόρφωση των τύπων των χαρακτήρων που παίρνουν μέρος σε μια παράσταση. Επίσης, προάγεται η συνεργασία με επαγγελματίες άλλων ειδικοτήτων που

αποτελούν συντελεστές/-τριες της παράστασης, ώστε να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά τα προβλήματα που δημιουργούνται από το μέγεθος της σκηνής, την απόσταση και τον φωτισμό (Machard et al, 2016). Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασκούνται στην εφαρμογή μακιγιάζ εντός του απαιτούμενου χρόνου, καθώς και στην κατασκευή θεατρικών μασκών, χρησιμοποιώντας κάθε φορά τα κατάλληλα υλικά και τις αντίστοιχες τεχνικές. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην απόδοση των χρωμάτων, των υλικών και των τεχνοτροπιών, ώστε να αποδίδεται πειστικά ο εκάστοτε χαρακτήρας, ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, όπως, για παράδειγμα, στις τεχνητές μεταβολές της ηλικίας του ηθοποιού (γήρανση ή νεότητα) (Corson et al, 2019).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Εφαρμόζουν τις αρχές και τις μεθόδους του μακιγιάζ θεάτρου,
- Χρησιμοποιούν ειδικά χρώματα,
- Γνωρίζουν τη σχέση αποτελέσματος του φωτισμού και των χρωμάτων,
- Σχεδιάζουν το μακιγιάζ της παράστασης ανάλογα με τους χαρακτήρες, το ύφος, το μέγεθος της σκηνής κ.λπ.,
- Κατασκευάζουν θεατρικές μάσκες, χρησιμοποιώντας ενδεδειγμένα υλικά κατά περίπτωση,
- Δημιουργούν εξειδικευμένες φωτοσκιάσεις,
- Τοποθετούν υλικά που απαιτούνται για τις ανάγκες της θεατρικής παράστασης,
- Εφαρμόζουν τεχνοτροπίες για αλλαγή ηλικίας κ.λπ.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Φωτισμοί θεάτρου / Παράσταση / Μακιγιάζ ηθοποιών / Υλικά μακιγιάζ / Θεατρικές μάσκες / Φωτοσκιάσεις / Γήρανση / Νεότητα.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (3), Σύνολο (4).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΑΡΧΕΣ, ΜΕΘΟΔΟΙ, ΥΛΙΚΑ
2	ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΙ
3	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΚΙΓΙΑΖ
4	ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΙΣ, ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ
5	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΑΣΚΩΝ
6	ΑΠΟΔΟΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ/ΡΟΛΟΥ

Κείμενο αναφοράς

2.3.B.1 | ΑΡΧΕΣ, ΜΕΘΟΔΟΙ, ΥΛΙΚΑ

Στην παρούσα υποενότητα, γίνεται εισαγωγή στο μακιγιάζ θεάτρου. Το θεατρικό μακιγιάζ αποτελεί βασικό στοιχείο των τεχνών του θεάματος, διαδραματίζοντας κεντρικό ρόλο σε όλων των ειδών τις παραγωγές. Γίνεται κατανοητό στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες πως ο/η makeup artist στη θεατρική παραγωγή δεν χρησιμοποιεί απλώς στοιχεία βελτίωσης της εμφάνισης ενός ηθοποιού, αλλά το μακιγιάζ του αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο που βοηθά στη δημιουργία χαρακτήρων, στην έκφραση συναισθημάτων και στον καθορισμό του τόνου μιας σκηνής.

Για τη δημιουργία του θεατρικού μακιγιάζ, συνυπολογίζονται πάντα οι παράμετροι του ζωντανού θεάματος, της συνεργασίας, της λήψης και εκτέλεσης οδηγιών. Ο/Η makeup artist ακούει τον σχεδιασμό του ρόλου από τον/τη σκηνοθέτη/-τρια και τον/την ενδυματολόγο, και σε συνεργασία με αυτούς αλλά και την παραγωγή σχεδιάζει το μακιγιάζ. Το γεγονός ότι εργάζεται σε ζωντανό θέαμα, του/της δημιουργεί περιορισμούς στον χρόνο εργασίας και στη φύση των υλικών. Έτσι, για παράδειγμα, αν εργάζεται σε παράσταση στην οποία οι ηθοποιοί ή οι χορευτές/-τριες αλλάζουν τις εμφανίσεις τους γρήγορα, θα πρέπει να χρησιμοποιήσει υλικά με βάση το νερό, ώστε να αφαιρούνται εύκολα. Τα υλικά αυτά, ωστόσο, δεν είναι πολύ σταθερά, με αποτέλεσμα να κινδυνεύει να χαλάσει το μακιγιάζ από την κίνηση ή/και τη ζέστη.

Σημαντική, επίσης, παράμετρος είναι η απόσταση μεταξύ θεατών/-τριών και ηθοποιών. Η απόσταση μεταβάλλεται ανάλογα με το μέγεθος του θεάτρου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εκτιμούν την απόσταση σε θεωρητικό επίπεδο, ώστε να τη συνυπολογίσουν στην εφαρμογή του μακιγιάζ στις επόμενες υποενότητες.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, στην υποενότητα αυτή, αντιλαμβάνονται τις παραπάνω λεπτομέρειες, διερωτώνται για τις λύσεις σε πιθανά προβλήματα ή απορίες, και υπολογίζουν τις απαντήσεις με τη βοήθεια των εκπαιδευτών/-τριών.

2.3.B.2 | ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΙ

Οι φωτισμοί στο θέατρο επηρεάζουν την απόδοση του μακιγιάζ. Στην παρούσα υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πώς ο εκάστοτε φωτισμός μπορεί να επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο φαίνεται το μακιγιάζ, αλλά και πώς θα αποτρέψουν το φως από το να αλλοιώσει το αποτέλεσμα τους.

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τον τρόπο τοποθέτησης των φωτισμών σε ένα θέατρο. Πρόκειται για απαραίτητη γνώση, καθώς η τοποθέτηση του φωτισμού σε γωνία 45 μοιρών ή/και η χρήση του εναέριου φωτισμού επηρεάζει την εμφάνιση του μακιγιάζ. Για την καλύτερη αντίληψη της τοποθέτησης του φωτισμού στο θέατρο, προτείνεται η χρήση εικόνων ή βίντεο από το Διαδίκτυο, φωτογραφίες ή εκπαιδευτικές επισκέψεις σε διάφορα θέατρα, καθώς και συζήτηση με τους/τις φωτιστές/-τριες, όποτε αυτό είναι δυνατό.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, για να μην αντιμετωπίζουν πρόβλημα με τον φωτισμό, μαθαίνουν τη χρήση εναλλακτικών τρόπων εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, μαθαίνουν σε ποιες περιπτώσεις να προτιμούν τη χρήση του καφέ από το μπλε, του πορτοκαλί από το κίτρινο, του κίτρινου από το κόκκινο, και σε ποιες περιπτώσεις το ακριβώς αντίθετο. Κατανοούν επίσης τη σπουδαιότητα των προβών, γιατί σε αυτές γίνεται δοκιμή του μακιγιάζ και πέρασμα όλου του έργου. Γίνεται επίσης αντιληπτό πόσο σπουδαία είναι η ύπαρξη και η παρουσία του makeup artist στη θεατρική παράσταση.

2.3.B.3 | ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΚΙΓΙΑΖ

Στην εν λόγω υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στον σχεδιασμό του μακιγιάζ για μια θεατρική παράσταση. Ο σχεδιασμός μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε από τον/την κάθε εκπαιδευόμενο/-η μεμονωμένα είτε δουλεύοντας σε μικρές ομάδες. Η επιλογή θα εξαρτηθεί από το έργο που τους ανατίθεται από τον/την υπεύθυνο/-η εκπαιδευτή/-τρια.

Στην αίθουσα της εκπαίδευσης, ο/η σκηνοθέτης/-τρια, ο/η ενδυματολόγος και ο/η παραγωγός απουσιάζουν, επομένως πριν από τον σχεδιασμό του μακιγιάζ, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα πρέπει να επιλέξουν το ύψος του ρόλου, το κοστούμει του, καθώς και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο είναι απαραίτητο για να προσδιοριστεί ο χαρακτήρας που θα σχεδιαστεί. Θα πρέπει συνυπολογιστούν και τα χαρακτηριστικά του/της ηθοποιού στον/στην οποίο/-α θα εφαρμοστεί το μακιγιάζ.

Στη συνέχεια, ακολουθώντας τις οδηγίες που έχουν δοθεί στην ενότητα “Face & hair chart”, οι εκπαιδευόμενοι/-ες σχεδιάζουν στο χαρτί το μακιγιάζ του ρόλου που τους/τις ανατέθηκε. Ο σχεδιασμός συμπεριλαμβάνει όλα τα χαρακτηριστικά του προσώπου και την απόδοση του μακιγιάζ στο θέατρο, στον βαθμό που είναι εφικτό.

Το σχέδιο αλλά και η απόδοσή του περιλαμβάνει σε γενικές γραμμές έντονα αλλά όχι σκληρά μάτια, πιο έντονα χρώματα σε ζυγωματικά και χείλη, και χαρακτηριστικές άκρες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες συνδυάζουν τα γενικά χαρακτηριστικά του μακιγιάζ θεάτρου με τον ρόλο που πρόκειται να δημιουργήσουν, και σχεδιάζουν το ιδανικό κατά την άποψή τους μακιγιάζ.

Προτείνεται η συζήτηση μεταξύ των εκπαιδευομένων αλλά και των εκπαιδευτών/-τριών για τα σχέδια που προέκυψαν, ώστε να ακούσει ο/η καθένας/-μιά και την άποψη του συνόλου, μπαίνοντας στον ρόλο των θεατών/-τριών.

2.3.B.4 | ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΙΣ, ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ

Στην εν λόγω υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, εστιάζονται σε δύο βασικές τεχνικές του θεάτρου, τις φωτοσκιάσεις και τη γήρανση. Όταν οι αποστάσεις στο θέατρο είναι μεγάλες, ιδιαίτερα σε μεγάλες σκηνές, διαμορφώνονται διαφορετικές απαιτήσεις αλλά και παρέχονται μεγαλύτερες δυνατότητες δημιουργίας στο μακιγιάζ.

Όσον αφορά τις φωτοσκιάσεις στο θέατρο είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν μεγάλες εντάσεις και να δημιουργηθούν μεγάλες αντιθέσεις ανάμεσα στο φως και τη

σκιά, με αποτέλεσμα να προκληθούν εντυπωσιακές οπτικές ψευδαισθήσεις. Το φως, για το οποίο χρησιμοποιείται ανοιχτό χρώμα, στο θέατρο έχει αρκετούς τόνους διαφορά από το φυσικό χρώμα της επιδερμίδας, ομοίως και η σκιά. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες συνειδητοποιούν πως ένα αποτέλεσμα που ενδεχομένως μοιάζει αφύσικο τη στιγμή που το δημιουργούν, στη θεατρική σκηνή φαίνεται απολύτως φυσικό. Οι δυνατότητες που παρέχονται στον/στην makeur artist είναι πολύ μεγάλες, καθώς έχει την ευχέρεια του τονισμού ή της αλλαγής χαρακτηριστικών πολύ περισσότερο απ' ό,τι σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση μακιγιάζ.

Το ίδιο συμβαίνει και στη θεατρική γήρανση, για την οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν έντονες φωτοσκιάσεις με makeur και μολύβια: οι ρυτίδες σχεδιάζονται με καφέ και λευκό μολύβι, η χαλάρωση με καφέ και ιβουάρ makeur και το αποτέλεσμα που δημιουργείται από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες είναι μοναδικό.

Οι εικόνες ή τα βίντεο από μακιγιάζ παραστάσεων σε μεγάλα θέατρα, με έντονες φωτοσκιάσεις και μακιγιάζ γήρανσης, ενδείκνυνται ως παραδείγματα. Για την καλύτερη κατανόηση της ιδιαιτερότητας του θεάτρου στις τεχνικές αυτές, μπορούν να γίνουν συγκρίσεις με μακιγιάζ που προορίζεται για τον κινηματογράφο ή την τηλεόραση.

2.3.B.5 | ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΑΣΚΩΝ

Στη συγκεκριμένη υποενοότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν κι εξασκούνται στην κατασκευή μασκών. Αρχικά, προετοιμάζονται συλλέγοντας τα υλικά και εργαλεία που πρόκειται να χρησιμοποιήσουν, καθώς και τα υλικά που απαιτούνται για να καλύψουν περιοχές που θέλουν να προστατέψουν, ώστε να μη λερωθούν.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, αφού καλύψουν τις περιοχές που έχουν τρίχες όπως τα φρύδια και τις βλεφαρίδες, εξασκούνται στη δημιουργία του καλουπιού. Ιδανικά, στο τέλος της άσκησης αυτής, όλοι/-ες θα πρέπει να έχουν κατασκευασμένο το δικό τους καλούπι. Με τον τρόπο αυτό, έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν τη δική τους μάσκα αλλά και να χρησιμοποιήσουν το καλούπι για τη δημιουργία, μασκών ή/και ειδικών εφέ σε άλλες υποενοότητες.

Αφού το καλούπι στεγνώσει, το αφαιρούν από το πρόσωπο και ξεκινούν την τελική διαδικασία για την κατασκευή της μάσκας. Φτιάχνουν και απλώνουν το κατάλληλο υλικό, το οποίο όταν στεγνώσει το αποσπούν από το καλούπι. Η μάσκα που προκύπτει μπορεί να μακιγιαριστεί με όποιον τρόπο ο/η εκπαιδευόμενος/-η επιθυμεί, αποδίδοντας έναν ρόλο.

Η συγκεκριμένη υποενοότητα κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική για το σύνολο της ειδικότητας. Η γνώση και η δεξιότητα στη δημιουργία καλουπιών θα φανεί ιδιαίτερος χρήσιμη στην επαγγελματική πορεία των εκπαιδευομένων, αφού μπορεί να κληθούν να κατασκευάσουν μάσκες, φαλάκρες αλλά και διάφορα μέλη, εξαρτήματα κ.λπ., απαραίτητα στη δημιουργία πολλών ειδών μακιγιάζ.

2.3.B.6 | ΑΠΟΔΟΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ/ΡΟΛΟΥ

Η συγκεκριμένη υποενότητα είναι βασική για την ενότητα «Μακιγιάζ Θεάτρου», καθώς σε αυτήν εφαρμόζονται στο σύνολό τους όλα όσα έχουν διδαχθεί έως τώρα οι εκπαιδευόμενοι/-ες· πλέον, καλούνται να δημιουργήσουν έναν θεατρικό χαρακτήρα ή έναν συγκεκριμένο θεατρικό ρόλο.

Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει από προηγούμενες ενότητες, και ειδικά από την «Εφαρμογή Πρόσθετων Υλικών», οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στην απόδοση κάποιου χαρακτήρα, όπως του γέρου, του νέου, του κακού, του καλού, ενός φανταστικού πλάσματος κ.λπ. Δημιουργούν επίσης χαρακτήρες ανδρικούς επάνω σε γυναικεία πρόσωπα και το αντίστροφο. Με τον τρόπο αυτό, έχουν τη δυνατότητα αφενός να αντλούν παραδείγματα και αφετέρου να συγκρίνουν το δικό τους αποτέλεσμα με τον αντίστοιχο ρόλο σε μια θεατρική παράσταση.

Παράλληλα, προτείνεται οι εκπαιδευόμενοι/-ες να παρακολουθήσουν θεατρικές παραστάσεις ζωντανά, εάν είναι εφικτό, ή μέσω Διαδικτύου, και στη συνέχεια να δημιουργήσουν το μακιγιάζ κάποιου ρόλου. Η εφαρμογή του μακιγιάζ γίνεται είτε από τον/την έναν/μία στον/στην άλλον/-ην είτε ο καθένας/-μιά στον εαυτό του/της.

Στο εξάμηνο αυτό, γίνεται μια πρώτη εξάσκηση στη δημιουργία ρόλων και χαρακτήρων, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να προχωρήσουν απρόσκοπτα στο επόμενο εξάμηνο και να δημιουργήσουν ολοκληρωμένους χαρακτήρες/ρόλους στο μάθημα “Project makeup & hair”.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κυριακού, Κ. (2005). *Η τέχνη του μακιγιάζ: όλα τα μεγάλα και μικρά μυστικά του...* Αθήνα: Εμπειρία Εκδοτική.
2. Χατζοπούλου, Σ. & Καμπανού, Ε. (2020). *Διδακτική μαθημάτων ΙΕΚ. Ειδικότητα: «Τεχνικός Αισθητικής Τέχνης και Μακιγιάζ»*. Αθήνα: Εκδόσεις 24 Γράμματα.
3. Χατζοπούλου, Σ. (2020). *Μικροδιδασκαλίες στην αισθητική και το μακιγιάζ. Διδακτική μαθημάτων ΙΕΚ*. Αθήνα: Εκδόσεις 24 Γράμματα.

Συμπληρωματικές

1. Debreceni, T. (2013). *Special Makeup Effects for Stage and Screen: Making and Applying Prosthetics*. New York: Taylor & Francis.
2. Delamar, P. (2002). *The Complete Make-up Artist. Working in Film, Fashion, Television and Theatre*. Evanston: Northwestern University Press.
3. Nguyen-Grealis, L. (2015). *Art & Makeup*. London: Laurence King Publishing.
4. Vinther, J. (2003). *Special Effects Make-up*. London: A. & C. Black.

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στη μαθησιακή ενότητα “Face & hair chart”, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στον σχεδιασμό και στη μελέτη διαφόρων μακιγιάζ, όπως θεάτρου, εποχής, πασαρέλας κ.ά. Συντελεί σημαντικά στη σταθερότητα του χεριού μέσω της εξάσκησης πάνω στο χαρτί. Επίσης, τους/τις βοηθά στην απόκτηση αντίληψης των χρωματικών συνδυασμών και των τόνων που απαιτούνται για ένα ολοκληρωμένο αποτέλεσμα (Mahayudin & Ziden, 2020). Το face & hair chart αποτελεί βασικό εργαλείο για τους/τις επαγγελματίες του θεατρικού μακιγιάζ και κομμώσεων, τόσο για την καταγραφή των καλλυντικών προϊόντων που χρησιμοποιήθηκαν όσο και των τεχνικών που επιλέχθηκαν στα δοκιμαστικά τεστ πριν από την τελική απεικόνιση του χαρακτήρα/ρόλου. Τέλος, είναι απαραίτητο εργαλείο για την ανάδειξη της δουλειάς τους (Jadesson, 2021).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Σχεδιάζουν διάφορα makeur και χτενίσματα,
- Προετοιμάζουν την εργασία τους βάσει οδηγιών,
- Οργανώνουν τα δεδομένα του χαρακτήρα που θα φτιάξουν,
- Αναδεικνύουν τους χρωματικούς συνδυασμούς του makeur,
- Απεικονίζουν έναν χαρακτήρα ολοκληρωμένα,
- Αντιλαμβάνονται χρωματικούς συνδυασμούς,
- Αποτυπώνουν το στιλ της εποχής, μακιγιάζ και κόμμωση σε χαρτί,
- Συντάσσουν και να εμπλουτίζουν το βιογραφικό τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Face chart / Hair chart / Χρώμα / Δόμηση προσώπου / Οργάνωση εργασίας / Χρωματικοί συνδυασμοί / Καταγραφή προϊόντων / Τεχνικές μακιγιάζ / Απεικόνιση χαρακτήρα.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
2	ΤΟ ΧΡΩΜΑ
3	ΣΧΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΚΑΙ ΔΟΜΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ
4	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΚΕΥΡ ΚΑΙ ΧΤΕΝΙΣΜΑΤΩΝ
5	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
6	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Γ.1 | ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τα υλικά και τον εξοπλισμό που απαιτούνται για τη δημιουργία ενός face & hair chart. Μαθαίνουν να επιλέγουν το κατάλληλο είδος χαρτιού, καθώς και τα προϊόντα μακιγιάζ που μπορούν να χρησιμοποιηθούν πάνω σε αυτό, όπως σκιές, αϊλάινερ, γκλίτερ και κραγιόν. Παράλληλα, εξασκούνται στη χρήση εργαλείων, όπως πινέλων, σπόγγων, μπατονέτας και βαμβακιού για την ορθή εφαρμογή των προϊόντων. Επιπλέον, διδάσκονται τη χρήση εργαλείων σχεδίασης, όπως μαρκαδόρων, πινέλων ζωγραφικής, παστέλ, μολυβιών, κιμωλιών και μελανιού που στεγνώνει γρήγορα, ώστε να επιτυγχάνουν ακριβή και σταθερά αποτελέσματα σε κάθε εργασία.

Η γνώση των κατάλληλων εργαλείων και υλικών είναι καθοριστική τόσο για την αποτελεσματική δημιουργία ενός face & hair chart όσο και την επιτυχημένη εφαρμογή των τεχνικών μακιγιάζ. Η σωστή επιλογή και χρήση αυτών των υλικών συμβάλλει στην επίτευξη επαγγελματικών αποτελεσμάτων, στην αποφυγή σπατάλης και στην αύξηση της αποδοτικότητας, διασφαλίζοντας άριστη ποιότητα και διάρκεια στο μακιγιάζ.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει εργαστηριακά μαθήματα όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν την ευκαιρία να εξασκηθούν πρακτικά, χρησιμοποιώντας τα εργαλεία και υλικά που διδάσκονται. Εξοικειώνονται με τη φροντίδα και συντήρηση των εργαλείων τους, ενώ παράλληλα εφαρμόζουν τις τεχνικές τους για τη δημιουργία καλλιτεχνικών και επαγγελματικών face & hair charts, αναπτύσσοντας ολοκληρωμένα τις δεξιότητές τους στον τομέα του μακιγιάζ, και αυξάνοντας την αυτοπεποίθησή τους.

2.3.Γ.2 | ΤΟ ΧΡΩΜΑ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν γνώσεις σχετικά με τα βασικά χρώματα και τον τρόπο που τα αντιλαμβανόμαστε, δίνοντας έμφαση στις κατηγορίες των ψυχρών και θερμών χρωμάτων. Μαθαίνουν να αναλύουν τα χρωματικά σχήματα και τις διαβαθμίσεις τους, ενώ δημιουργούν χρωματικούς κύκλους με τη χρήση χρωστικών βαφών,

εξετάζοντας τις χρωματικές αντιθέσεις. Παράλληλα, μελετούν τους χρωματικούς τόνους του δέρματος και αντιστοιχίζουν τη χρωματική παλέτα του μακιγιάζ, για να πετυχαίνουν ισορροπημένα και αρμονικά αποτελέσματα.

Η κατανόηση της θεωρίας του χρώματος είναι καθοριστική για την επιλογή και εφαρμογή των κατάλληλων χρωμάτων στο μακιγιάζ. Αυτή η γνώση επιτρέπει στους/στις επαγγελματίες να δημιουργούν εμφανίσεις που είναι αισθητικά ευχάριστες και αρμονικές, προσαρμοσμένες στα χαρακτηριστικά κάθε πελάτη/-ισσας. Η σωστή αναγνώριση των χρωματικών τόνων του δέρματος και η αντιστοίχιση με τη χρωματική παλέτα βοηθά στην επίτευξη φυσικών και καλαίσθητων αποτελεσμάτων, που αναδεικνύουν τα χαρακτηριστικά του προσώπου.

Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, εκπαιδευόμενοι/-ες συμμετέχουν σε εργαστηριακά μαθήματα, όπου δημιουργούν χρωματικούς κύκλους και μελετούν τις χρωματικές αντιθέσεις. Εξασκούνται στην κατανόηση των βασικών χρωμάτων και των κατηγοριών τους, όπως τα ψυχρά και θερμά χρώματα, και μαθαίνουν να χρησιμοποιούν αυτές τις αρχές στη δημιουργία αρμονικών και ελκυστικών μακιγιάζ. Εξετάζουν τους χρωματικούς τόνους του δέρματος και των ματιών σε σχέση με μια ολοκληρωμένη ενδυματολογική πρόταση, μέσα από τη δημιουργία κολλάζ ή διαφόρων ψηφιακών εφαρμογών.

2.3.Γ.3 | ΣΧΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΚΑΙ ΔΟΜΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν τα διάφορα σχήματα προσώπου, ματιών και χειλιών, αποκτώντας ουσιαστική γνώση για τη δομή και τα χαρακτηριστικά του προσώπου. Κατανοούν τις έννοιες του φωτός και της σκιάς, μαθαίνοντας πώς να τα εφαρμόζουν για να ενισχύσουν ή να διορθώσουν τα χαρακτηριστικά του προσώπου, μέσω τεχνικών όπως sculpting, contouring, highlighting και strobbing. Το contouring περιλαμβάνει τη χρήση σκούρων αποχρώσεων για να δημιουργηθεί βάθος και να μειωθούν οι περιοχές που θέλουν υποβάθμιση, ενώ το highlighting χρησιμοποιεί φωτεινές αποχρώσεις για να αναδείξει συγκεκριμένα σημεία του προσώπου.

Η γνώση των σχημάτων προσώπου, όπως οβάλ, στρογγυλού, τετράγωνου και τριγωνικού, είναι θεμελιώδης για τη σωστή εφαρμογή των τεχνικών μακιγιάζ. Κάθε σχήμα απαιτεί διαφορετική προσέγγιση για την ενίσχυση της φυσικής ομορφιάς και την επίτευξη ισορροπημένων αποτελεσμάτων. Η κατανόηση αυτών των τεχνικών επιτρέπει στους/στις επαγγελματίες να εφαρμόζουν προσαρμοσμένες μεθόδους, δημιουργώντας ελκυστικές και αρμονικές εμφανίσεις.

Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμμετέχουν σε πρακτικές ασκήσεις, όπου εξασκούνται στη χρήση φωτός και σκιάς πάνω σε χαρτί αλλά και σε πραγματικές συνθήκες. Μαθαίνουν πώς να ενισχύουν ή να διορθώνουν τα χαρακτηριστικά προσώπου, όπως τα μάτια και τα χείλη, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Ειδικά για τα μάτια, αναγνωρίζουν τα διαφορετικά σχήματα, όπως αμυγδαλωτά και στρογγυλά, ενώ για τα χείλη μαθαίνουν να διαμορφώνουν λεπτά, πλήρη ή ασύμμετρα χείλη, εφαρμόζοντας τις κατάλληλες τεχνικές για κάθε περίπτωση.

2.3.Γ.4 | ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ MAKEUP ΚΑΙ ΧΤΕΝΙΣΜΑΤΩΝ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις βασικές αρχές του σχεδιασμού makeup και χτενισμάτων. Εξασκούνται στην αναπαράσταση διαφόρων στιλ μακιγιάζ και κομμώσεων πάνω σε face & hair charts, ενισχύοντας τη σταθερότητα του χεριού και την ακρίβεια στην απεικόνιση. Αντιλαμβάνονται και συνδυάζουν χρωματικούς τόνους για ένα ολοκληρωμένο αποτέλεσμα, και εξασκούνται στην απεικόνιση χαρακτήρων, αναδεικνύοντας τους χρωματικούς συνδυασμούς και το στιλ της εποχής. Αναλύουν τις αρχές της αναλογίας και της συμμετρίας για να επιτύχουν ισορροπημένα και ελκυστικά αποτελέσματα.

Η κατανόηση και η εξάσκηση στον σχεδιασμό makeup και χτενισμάτων είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την επαγγελματική εφαρμογή τους. Αυτή η γνώση επιτρέπει στους/στις επαγγελματίες να δημιουργούν ολοκληρωμένα και αισθητικά αρμονικά αποτελέσματα, προσαρμοσμένα στις ανάγκες και τα χαρακτηριστικά του/της κάθε πελάτη/-ισσας. Η ικανότητα αναπαράστασης και σχεδιασμού ενισχύει την ακρίβεια και την ευελιξία στον μελλοντικό χώρο εργασίας των εκπαιδευομένων.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει εργαστηριακά μαθήματα, όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη χρήση face & hair charts. Διδάσκονται τις βασικές αρχές του σχεδιασμού μακιγιάζ και χτενισμάτων, ξεκινώντας από τον σχεδιασμό του δέρματος και των τεχνικών contouring, προχωρώντας στις διαβαθμίσεις του ρουζ, και τέλος, στα μάτια, τα χείλη και τα μαλλιά. Μαθαίνουν να δημιουργούν χρωματικούς συνδυασμούς και να απεικονίζουν χαρακτήρες, αναδεικνύοντας το στιλ και την αισθητική της κάθε εποχής.

2.3.Γ.5 | ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να προετοιμάζουν την εργασία τους ακολουθώντας συγκεκριμένες οδηγίες και οργανώνοντας τα δεδομένα του χαρακτήρα που δημιουργούν. Εκπαιδεύονται στη συλλογή και ανάλυση πληροφοριών σχετικά με τον χαρακτήρα και την εποχή που θέλουν να αναπαραστήσουν. Επίσης, οργανώνουν έναν φάκελο με διαφάνειες Α4, όπου από τη μία πλευρά τοποθετούν το face & hair chart, και από την άλλη εικόνες και υλικά που ενέπνευσαν το project τους, δημιουργώντας ένα ολοκληρωμένο πορτοφόλιο για το βιογραφικό τους.

Η σωστή οργάνωση και προετοιμασία είναι καθοριστική για την επιτυχή ολοκλήρωση επαγγελματικών έργων. Αυτή η δεξιότητα βοηθά τους/τις επαγγελματίες να εργάζονται μεθοδικά, διασφαλίζοντας ότι διαθέτουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και τα υλικά που χρειάζονται για να δημιουργήσουν υψηλής ποιότητας αποτελέσματα. Παράλληλα, η χρήση ψηφιακών εργαλείων, όπως για τη δημιουργία face & hair charts, ενισχύει την ακρίβεια και την ευελιξία τους στην προετοιμασία.

Στα εργαστηριακά μαθήματα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη συλλογή και ανάλυση δεδομένων για τον χαρακτήρα που επιλέγουν να αναπαραστήσουν. Ορ-

γανώνουν τα δεδομένα τους σε φακέλους με διαφάνειες A4, συμπεριλαμβάνοντας face & hair charts, και εικόνες έμπνευσης. Επιπλέον, διδάσκονται τη χρήση ψηφιακών εργαλείων, όπως το Adobe Photoshop και το Procreate, που τους βοηθούν να δημιουργούν με μεγαλύτερη ακρίβεια. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, αναπτύσσουν δεξιότητες στην οργάνωση και ενισχύουν τη δημιουργικότητά τους, αντλώντας έμπνευση από ιστορικές αναφορές, καλλιτεχνικά έργα και σύγχρονα πρότυπα ομορφιάς.

2.3.Γ.6 | ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καταγράφουν τα καλλυντικά προϊόντα και τις τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν στα δοκιμαστικά τεστ πριν από την τελική απεικόνιση του χαρακτήρα ή του ρόλου. Μαθαίνουν τη σημασία της λεπτομερούς καταγραφής για να διασφαλίζεται η συνέπεια και η ακρίβεια στην τελική εφαρμογή. Με αυτόν τον τρόπο, εξασφαλίζουν ότι μπορούν να αναπαράγουν το ίδιο αποτέλεσμα με ακρίβεια, χρησιμοποιώντας τα ίδια υλικά και τεχνικές.

Η λεπτομερής καταγραφή των προϊόντων και των τεχνικών είναι κρίσιμη για την επαγγελματική συνέπεια. Αυτή η διαδικασία επιτρέπει στους/στις επαγγελματίες να επαναλαμβάνουν επιτυχημένα αποτελέσματα, αποφεύγοντας αποκλίσεις ή λάθη. Επιπλέον, βοηθά στην καλύτερη συνεργασία με την υπόλοιπη ομάδα και εξασφαλίζει ότι όλοι/-ες είναι ενήμεροι για τα υλικά και τις τεχνικές που έχουν επιλεγεί.

Κατά τη διάρκεια των εργαστηριακών μαθημάτων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη λεπτομερή καταγραφή όλων των βημάτων του μακιγιάζ. Δημιουργούν αναλυτικά ημερολόγια που περιλαμβάνουν τα προϊόντα, τα εργαλεία και τις τεχνικές που χρησιμοποιούν σε κάθε στάδιο της διαδικασίας. Μαθαίνουν επίσης πώς να οργανώνουν αυτές τις σημειώσεις με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι εύκολο να ανατρέξουν σε αυτές και να επαναλάβουν τη διαδικασία.

Επιπλέον, εξοικειώνονται με ψηφιακά εργαλεία όπως το Microsoft Excel και άλλες εφαρμογές που βοηθούν στη διαχείριση και καταγραφή των πληροφοριών. Τεκμηριώνουν τις δοκιμές τους με φωτογραφίες και βίντεο για να έχουν οπτική αναφορά, διευκολύνοντας έτσι την επανάληψη της τελικής εργασίας με ακρίβεια.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Kondrevich, L. (2020). *Facechart. Drawing with Makeup*. Amsterdam: Woo Publishing.
2. Mahayudin, M. B. & Ziden, A. A. (2020). "Practice Make Perfect: The Ongoing Training in Makeup Skills using Face Chart", in: *Social Sciences, Education and Humanities*, 4: pp. 2685-5984.
3. Jadesson, N. (2021). *Makeup Artist Face Charts: Practice Workbook with Face Templates for Makeup Design, Sketching, and Color Planning*. London: Catrinemell Publishing.

Συμπληρωματικές

1. Βιβιλάκη, Ε., Θεοδωροπούλου, Μ., Κυργίου, Κ., Μανιάς, Κ. & Χονδρορίζου, Ι. (χ.χ.). *Μακιγιάζ Ι: Θεωρία και εργαστηριακές ασκήσεις – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Αισθητικής – Κομμωτικής*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

2.3.Δ • ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στην παρούσα μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καταρτίζονται στην εφαρμογή του μακιγιάζ και των μεθόδων των πρόσθετων υλικών (special effects). Εισάγονται στις ειδικές τεχνικές και στην εφαρμογή των βασικών υλικών ανά περίπτωση, καθώς και του φυλετικού και του υπερρεαλιστικού μακιγιάζ. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη δημιουργία αληθοφανούς εντύπωσης ενός ατόμου που έχει παραμορφωθεί. Εκπαιδεύονται στη δημιουργία εγκαυμάτων, διαφόρων τραυμάτων, σπίλων και μωλώπων ή οποιασδήποτε αλλοίωσης του δέρματος (Debrececi, 2013). Εφοδιάζονται με τη γνώση όλων των ειδών των χρωμάτων που χρησιμοποιούνται, των τεχνικών και των υλικών. Τέλος, διδάσκονται την τοποθέτηση φρυδιών, γενιών και μουστακιών κ.ά. για τις ανάγκες των ρόλων (Corson et al, 2019).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναγνωρίζουν τα υλικά και τις μεθόδους για το μακιγιάζ κινηματογράφου και θεάτρου,
- Διακρίνουν τα υλικά και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των προσθετικών στο τρισδιάστατο μακιγιάζ,

- Εφαρμόζουν τα προσθετικά υλικά για μεταμορφώσεις και παραμορφώσεις,
- Εκτιμούν την απόδοση των υλικών που χρησιμοποιούνται,
- Κατηγοριοποιούν τις τεχνотροπίες που απαιτούνται για τη διαμόρφωση μιας νέας εικόνας ενός ατόμου,
- Εφαρμόζουν τα προσθετικά υλικά για διαφορετικές παραμορφώσεις στο ανθρώπινο πρόσωπο και σώμα (π.χ. γένια και μουστάκια),
- Αφαιρούν με ασφάλεια τα πρόσθετα υλικά,
- Δημιουργούν διαφορετικούς φυλετικούς χαρακτήρες για τις ανάγκες του επαγγελματικού μακιγιάζ,
- Αξιολογούν τους τύπους των χρωμάτων που χρησιμοποιούνται στις παραμορφώσεις,
- Δημιουργούν αληθοφανή εντύπωση ενός ατόμου παραμορφωμένου,
- Αποδίδουν οποιοδήποτε υπερρεαλιστικό μακιγιάζ τους ζητηθεί.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Τρισδιάστατο μακιγιάζ / Παραμόρφωση / Προσθετικά υλικά / Εγκαύματα / Τραύματα / Σπίλοι / Μώλωπες / Φυλετικό μακιγιάζ / Γένια / Μουστάκια / Υπερρεαλιστικό μακιγιάζ.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (4), Σύνολο (5).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΙΣΤΟΡΙΑ, ΥΛΙΚΑ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ
2	ΕΙΔΙΚΑ ΕΦΕ ΜΕ ΚΕΡΙ
3	ΜΩΛΩΠΕΣ, ΔΕΡΜΑΤΙΚΕΣ ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ, ΓΗΡΑΝΣΗ
4	ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΜΕΛΗ
5	ΦΡΥΔΙΑ, ΓΕΝΙΑ, ΜΟΥΣΤΑΚΙΑ
6	ΦΥΛΕΤΙΚΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ
7	ΥΠΕΡΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Δ.1 | ΙΣΤΟΡΙΑ, ΥΛΙΚΑ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Στην πρώτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στην έννοια των ειδικών εφέ (special effects), ερχόμενοι σε επαφή με την ιστορία τους. Διάσημοι/-ες καλλιτέχνες/-ιδες των ειδικών εφέ, από τις αρχές του 20ού αιώνα, τα χρησιμοποίησαν, τα εξέλιξαν και άνοιξαν τον δρόμο για μελλοντικές, πιο καινοτόμες, δημιουργίες. Οι εκ-

παιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τον τρόπο με τον οποίο η συνεχής εξέλιξη των ειδικών εφέ αύξησε τις δυνατότητες των συντελεστών/-τριών του κινηματογράφου, της τηλεόρασης και του θεάτρου, και έτσι κατανοούν τη σπουδαιότητα της ύπαρξης της ενότητας στην ειδικότητα.

Για τα ειδικά εφέ χρησιμοποιούνται διάφορα υλικά, τα οποία στην πάροδο των χρόνων πολλαπλασιάστηκαν και βελτιώθηκαν ως προς την απόδοση του αποτελέσματος. Παρουσιάζονται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες υλικά και εργαλεία που χρησιμοποιούνται στη σημερινή εποχή, όπως λάτεξ, κερί, αίμα, δόντια, κόλλα, σπάτουλες, σπόγγις stipple κ.ά., ενώ επεξηγείται, σε θεωρητικό επίπεδο, η χρήση τους.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες στη συγκεκριμένη υποενότητα οργανώνουν τον χώρο και τον χρόνο τους. Εκπαιδεύονται στην προετοιμασία του χώρου εργασίας και τη σωστή τοποθέτηση των υλικών και εργαλείων στον περιβάλλοντα χώρο, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να εργαστούν χωρίς να αποσπάται η προσοχή τους. Κατανοούν, επίσης, τη σπουδαιότητα της οργάνωσης του χρόνου τους, σε θεωρητικό επίπεδο, με παραδείγματα και στη συνέχεια στην πράξη, στις εργαστηριακές ασκήσεις που θα ακολουθήσουν στις επόμενες υποενότητες.

Φωτογραφίες ή/και προβολές ταινιών όπου χρησιμοποιήθηκαν ειδικά εφέ, απλά ή σύνθετα, αποτελούν βοηθητικά εργαλεία για την εισαγωγή των εκπαιδευομένων στον μαγικό κόσμο της τέχνης των ειδικών εφέ. Προβολές με βίντεο από τα παρασκήνια μπορούν να αποτελέσουν παραδείγματα για την οργάνωση του χώρου, των υλικών και των εργαλείων που χρησιμοποιούνται.

2.3.Δ.2 | ΕΙΔΙΚΑ ΕΦΕ ΜΕ ΚΕΡΙ

Η εκμάθηση της εργασίας με το κερί των πρόσθετων υλικών (DermaWax) αποτελεί τη θεμέλιο λίθο για τη δημιουργία πάσης φύσεως πληγών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για τις διάφορες μορφές κεριού που μπορούν να χρησιμοποιήσουν, ανάλογα με το είδος της εργασίας που θα επιτελέσουν και την εταιρεία που θα επιλέξουν να χρησιμοποιήσουν.

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στην εξαφάνιση φρυδιών με κερί και στη δημιουργία πληγών με αίμα. Πριν από τη δημιουργία των πληγών, καλούνται να αναλογιστούν αν η πληγή που θα δημιουργήσουν είναι επιφανειακή ή πιο βαθιά, αν είναι σε αρτηρία ή όχι, αν αιμορραγεί ακόμα ή το αίμα έχει σταματήσει να ρέει, αν είναι σε περιοχή που έχει έντονη τριχοφυΐα ή όχι κ.ο.κ., και να διαφοροποιήσουν την τεχνική τους βάσει του επιθυμητού αποτελέσματος.

Ακολούθως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη δημιουργία σπίλων, σπασμένης μύτης, χτυπημένου/αποκολλημένου νυχιού, κομμένου δάχτυλου, τρύπας από πυροβολισμό και κομμένου λαιμού. Σε κάθε περίπτωση, εκπαιδεύονται στο να εκτιμούν εκ των προτέρων το επιθυμητό τελικό αποτέλεσμα, αναζητώντας τον παράγοντα που θα το προκαλούσε σε ρεαλιστικές συνθήκες, και να οργανώνουν τον χώρο και τον χρόνο τους βάσει αυτού, έχοντας επιλέξει πάντα τα κατάλληλα υλικά και εργαλεία.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασκούνται στην αφαίρεση του εφέ που δημιουργήσαν. Κατανοούν ότι η αφαίρεση είναι αρκετά εύκολη, αρκεί να εφαρμόσουν, ανάλογα την περίπτωση, τις ενδεδειγμένες τεχνικές. Η εξάσκηση πραγματοποιείται είτε εργαζόμενοι/-ες στον εαυτό τους ή σε κάποιον/-α συνεκπαιδευόμενο/-η.

2.3.Δ.3 | ΜΩΛΩΠΕΣ, ΔΕΡΜΑΤΙΚΕΣ ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ, ΓΗΡΑΝΣΗ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασχολούνται με τη δημιουργία ειδικών εφέ που περιλαμβάνουν περισσότερα πρόσθετα υλικά σε σχέση με την προηγούμενη υποενότητα. Οι μώλωπες, οι δερματικές αλλοιώσεις και η δημιουργία γήρανσης υπάγονται στην κατηγορία αυτή.

Αναφορικά με τους μώλωπες, κυρίαρχο στοιχείο χρήσης αποτελούν τα χρώματα. Κόκκινο, μπλε, πράσινο και κίτρινο είναι τα χρώματα που πρέπει χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία αυτού του εφέ. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τα στάδια που ακολουθεί ο μώλωπας και αποδίδουν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Επιπλέον, δημιουργούν γρατζουνιές, εκμεταλλευόμενοι το σφουγγαράκι stipple και, αξιοποιώντας τις γνώσεις της προηγούμενης υποενότητας, δημιουργούν έντονες γρατζουνιές με την ταυτόχρονη χρήση κεριού.

Επίσης, στην υποενότητα αυτή, εκπαιδεύονται στη δημιουργία βλαβών της ακμής, παθήσεις του δέρματος, όπως έκζεμα, βασικό κυτταρικό καρκίνο κ.ά. και εγκαυμάτων. Για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου αποτελέσματος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, εκτός από λάτεξ, ζελατίνη κ.ά. χρησιμοποιούν και το κερί που έμαθαν στην προηγούμενη υποενότητα. Τα ειδικά αυτά εφέ, εκτός από το θέατρο και τον κινηματογράφο, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ακόμα και για τη διαφήμιση προϊόντων περιποίησης του δέρματος.

Ακολουθώντας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη δημιουργία του εφέ της γήρανσης με λάτεξ. Στην ενότητα «Μακιγιάζ Θεάτρου» δημιούργησαν τη γήρανση με μολύβια και makeup. Εδώ, κατασκευάζουν γερασμένα πρόσωπα με λάτεξ, με την παρέμβαση να είναι λιγότερο ορατή και έτσι να μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε μικρότερες αποστάσεις από αυτές του θεάτρου (π.χ. στον κινηματογράφο).

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασκούνται στην αφαίρεση του εφέ που δημιούργησαν, εφαρμόζοντας τις ενδεδειγμένες τεχνικές. Η εξάσκηση πραγματοποιείται είτε εργαζόμενοι/-ες στον εαυτό τους ή σε κάποιον/-α συνεκπαιδευόμενο/-η.

2.3.Δ.4 | ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΜΕΛΗ

Στην εν λόγω υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να δημιουργούν διάφορα μέρη του ανθρώπινου σώματος, επιλέγοντας και χρησιμοποιώντας κάθε φορά τα κατάλληλα υλικά και εργαλεία. Η δημιουργία πρόσθετων μελών απαιτεί αρκετή ώρα εργασίας, γι' αυτό κρίνεται απαραίτητο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μάθουν να ελέγχουν και τον χρόνο κατασκευής του εφέ που θα τους ζητηθεί.

Αρχικά, εξασκούνται στη δημιουργία χεριών, ποδιών, πελμάτων και δαχτύλων. Βασικό υλικό που χρησιμοποιείται αποτελεί το λάτεξ. Ωστόσο, σημαντικό ρόλο παίζουν και τα υπόλοιπα υλικά και εργαλεία για τη δημιουργία ενός άρτιου αποτελέσματος, καθώς αν για παράδειγμα δημιουργηθεί ένα χέρι που έχει κοπεί από τον κορμό, αλλά δεν χρωματιστεί σωστά ή δεν τοποθετηθεί το αίμα όπου χρειάζεται, το αποτέλεσμα δεν θα είναι αληθοφανές.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται επίσης στη δημιουργία μικρότερων μερών, όπως οστών, ματιών, αυτιών, δοντιών κ.λπ. Είναι σημαντική η εξάσκηση στη δημιουργία καλουπιού, όπως διδάχθηκαν στην υποενότητα «Κατασκευή масκών», γιατί πολλές φορές είναι απαραίτητη για να μπορέσει να αποτυπωθεί σωστά το μέρος του σώματος που δημιουργείται.

Επιπλέον, μαθαίνουν να κατασκευάζουν εσωτερικά όργανα του ανθρώπινου σώματος, όπως για παράδειγμα σπλάχνα της κοιλιάς. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ότι η κατασκευή όλων αυτών των μερών του σώματος, πραγματοποιείται πριν από το γύρισμα, την παράσταση κ.λπ., οπότε κρίνεται απαραίτητη η ύπαρξη ενός εργαστηρίου στο οποίο θα μπορούν να εργάζονται ως επαγγελματίες.

Η εξάσκηση είναι δυνατό να πραγματοποιείται ατομικά ή εργαζόμενοι/-ες σε ομάδες, ανάλογα με τον χρόνο που τους διατίθεται και το μέρος του σώματος που πρόκειται να κατασκευάσουν.

2.3.Δ.5 | ΦΡΥΔΙΑ, ΓΕΝΙΑ, ΜΟΥΣΤΑΚΙΑ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, στην παρούσα υποενότητα, ασχολούνται με το τριχωτό του προσώπου, το οποίο παίζει σημαντικό ρόλο στην εμφάνιση των ανδρών σε παραγωγές για το θέατρο, την τηλεόραση και τον κινηματογράφο. Περιλαμβάνει την προσθήκη σε φρύδια, μουστάκι, γένια και φαβορίτες.

Αρχικά, μαθαίνουν να δημιουργούν τριχωτές επιφάνειες, ζωγραφίζοντάς τις και χρησιμοποιώντας σφουγγαράκι stipple, μολύβια κ.λπ. Ωστόσο, επειδή, εύκολα προδίδεται η τεχνητή εμφάνιση, κατανοούν πως αποτελεί τον λιγότερο χρησιμοποιούμενο τρόπο σε επαγγελματικές εφαρμογές.

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή και με έτοιμα κομμάτια, όπως έτοιμα μουστάκια, έτοιμα φρύδια κ.λπ. Στην υποενότητα αυτή, η εξάσκησή τους περιορίζεται στην εφαρμογή τους, καθώς την κατασκευή τους τη μαθαίνουν στην ενότητα «Θεατρικές κομμώσεις – περούκες». Σημαντική, είναι επίσης και η εξάσκηση στην απευθείας εφαρμογή τριχών στο πρόσωπο και στο σώμα, χωρίς την κατασκευή ή την αγορά ενός πρόσθετου τμήματος τριχών. Η μέθοδος αυτή αποδίδει πιο φυσικό αποτέλεσμα και μεγαλύτερες δυνατότητες έκφρασης. Ωστόσο, απαιτεί ιδιαίτερη εξάσκηση από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, καθώς και επανάληψη εφαρμογής κάθε φορά που πρέπει να προστεθούν οι τρίχες στον/στην ηθοποιό, σε αντίθεση με τα έτοιμα ή δημιουργημένα τμήματα που μπορούν να επανατοποθετηθούν.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στις μεθόδους αφαίρεσης του πρόσθετου κομματιού από τρίχες. Η χρήση ειδικών προϊόντων είναι απαραίτητη. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καθ' όλη τη διάρκεια εργάζονται ατομικά ή ομαδικά, σύμφωνα με τις υποδείξεις του/της εκπαιδευτή/-τριας.

2.3.Δ.6 | ΦΥΛΕΤΙΚΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να δημιουργήσουν ρόλους που έχουν φυλετικά στοιχεία, δηλαδή στοιχεία ατόμων με κοινά γενετικά χαρακτηριστικά. Πρόκειται για μια ενότητα ιδιαίτερης σημασίας, καθώς πολλά έργα θεατρικά και κινηματογραφικά, καθώς και σειρές, βασίζονται σε συγκεκριμένους πολιτισμούς ή εθνικότητες.

Πρωταρχικό στοιχείο, λοιπόν, για τη δημιουργία του φυλετικού μακιγιάζ, αποτελεί η μελέτη της φυλής που πρόκειται να απεικονιστεί. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες βρίσκουν στοιχεία κάνοντας αναζήτηση στο Διαδίκτυο ή σε βιβλία που αφορούν τη φυλή που τους ανατίθεται να αναπαραστήσουν.

Στη συνέχεια, συλλέγουν τα υλικά και τα εργαλεία που είναι απαραίτητα για το αποτέλεσμα που θέλουν να πετύχουν. Προχωρούν στην αποτύπωση του φυλετικού μακιγιάζ με την καθοδήγηση των εκπαιδευτών/-τριών. Ταυτόχρονα, χρησιμοποιούν τις γνώσεις και δεξιότητες που έχουν κατακτήσει σε προηγούμενο εξάμηνο και αφορά στις φωτοσκιάσεις. Με τις έντονες φωτοσκιάσεις, μπορούν να δημιουργήσουν ψευδαισθήσεις ως προς τα χαρακτηριστικά του ατόμου που μακιγιάρουν, γεγονός που μπορούν να το χρησιμοποιήσουν πιο εύκολα στο θέατρο, όπου οι αποστάσεις είναι μεγάλες. Επιπλέον, μπορούν να χρησιμοποιήσουν πρόσθετα υλικά και να μεταβάλουν τη μύτη, τα φρύδια, τα γένια κ.ο.κ. Σημαντικό στοιχείο, επίσης, αποτελεί και η σωστή αποτύπωση του χρώματος της φυλής.

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εργάζονται σε ζευγάρια, δημιουργώντας Ινδούς/-ές, γκέιςες, Ιάπωνες/-ίδες, Αιθίοπες/-ίδες, Αιγύπτιους/-ες, Ευρωπαίους/-ες, ή και πιο συγκεκριμένα από τη βόρεια Ευρώπη κ.λπ. Μπορούν, επίσης, να προβληθούν αποσπάσματα από ταινίες και θεατρικά έργα, όπως *Αναμνήσεις μιας γκέισας*, *Οθέλλος*, *Slumdog Millionaire*, *Το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα*, ώστε να καταστεί πιο κατανοητό το πλαίσιο στο οποίο οι εκπαιδευόμενοι/-ες εργάζονται.

2.3.Δ.7 | ΥΠΕΡΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ

Για τη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να επιστρατεύσουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους. Το υπερρεαλιστικό μακιγιάζ περιλαμβάνει από απλά σχέδια μέχρι πιο σύνθετα, όπως τέρατα κ.λπ. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν πως το υπερρεαλιστικό μακιγιάζ έχει διάφορες μορφές. Μπορεί να είναι γοητευτικό, αλλά μπορεί να είναι και δραματικό ή τρομακτικό.

Τα υλικά και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στο υπερρεαλιστικό μακιγιάζ είναι ευρείας γκάμας. Μπορεί να χρησιμοποι-

ηθούν απλά χρώματα και πινέλα, κάθε φύσης πρόσθετα υλικά, ή επιπλέον υλικά όπως στρας και γκλίτερ, κομμάτια από ύφασμα κ.ά. Επίσης, για τη δημιουργία υπερρεαλιστικού μακιγιάζ, μπορούν να χρησιμοποιηθούν έτοιμα πρόσθετα υλικά, όπως μύτες και αυτιά. Σε κάθε περίπτωση ωστόσο, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν εκ των προτέρων τα υλικά που θα χρησιμοποιήσουν, τα οποία πρέπει να αρμόζουν στις συνθήκες για τις οποίες προορίζονται.

Η υποενότητα αυτή είναι ιδιαίτερης σημασίας, καθώς οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται σε δημιουργίες που μπορούν να χρησιμοποιήσουν στο θέατρο, στον κινηματογράφο, στην τηλεόραση, καθώς και στη δημιουργία ευφάνταστων μακιγιάζ για το καρναβάλι. Πρώτα σχεδιάζουν όλα τα μακιγιάζ στο χαρτί ή στον υπολογιστή, όπως έμαθαν στην ενότητα του “Face & hair chart”, και έπειτα τα εκτελούν.

Με τη συγκεκριμένη υποενότητα, ολοκληρώνεται η υποενότητα «Υπερρεαλιστικό μακιγιάζ». Οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν πλέον τη δυνατότητα να εκφραστούν ελεύθερα, αξιοποιώντας όλες τις γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν τόσο σε αυτή την ενότητα όσο και σε άλλες.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κυριακού, Κ. (2005). *Η τέχνη του μακιγιάζ: όλα τα μεγάλα και μικρά μυστικά του...* Αθήνα: Εμπειρία Εκδοτική.
2. Χατζοπούλου, Σ. & Καμπανού, Ε. (2020). *Διδακτική μαθημάτων ΙΕΚ. Ειδικότητα: «Τεχνικός Αισθητικής Τέχνης και Μακιγιάζ»*. Αθήνα: Εκδόσεις 24 Γράμματα.

Συμπληρωματικές

1. Debreceni, T. (2013). *Special Makeup Effects for Stage and Screen: Making and Applying Prosthetics*. New York: Taylor & Francis.
2. Delamar, P. (2002). *The Complete Make-up Artist. Working in Film, Fashion, Television and Theatre*. Evanston: Northwestern University Press.
3. Nguyen-Grealis, L. (2015). *Art & Makeup*. London: Laurence King Publishing.
4. Vinther, J. (2003). *Special Effects Make-up*. London: A. & C. Black.

2.3.Ε • ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΚΟΜΜΩΣΕΙΣ – ΠΕΡΟΥΚΕΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις τεχνικές διαφοροποίησης των χρωμάτων των μαλλιών, στις απαραίτητες προκαταρκτικές προετοιμασίες και στα υλικά για τη βαφή των μαλλιών. Επίσης, εκπαιδεύονται στα στάδια εφαρμογής προσωρινής, ημιμόνιμης ή μόνιμης βαφής (Αμαράντου, Μανιάς & Παπα-

θανασίου, χ.χ.). Ακόμη, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν ικανότητες κοπής των μαλλιών ανδρών και γυναικών, καθώς και των περουκών. Περιγράφονται ο εξοπλισμός, τα μηχανήματα, τα εργαλεία και τα υλικά κομμωτικής, ώστε να εφαρμόσουν τις γνώσεις αυτές ως εργαζόμενοι/-ες (Σαρρή, 2019).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Οργανώνουν τον χώρο εργασίας,
- Τηρούν τους κανόνες υγιεινής,
- Προετοιμάζουν το τριχωτό της κεφαλής πριν από την εφαρμογή των προϊόντων της βαφής,
- Κατανοούν τους κανόνες αλλαγής του χρώματος των μαλλιών με βάση τη χρωματομετρία,
- Ερμηνεύουν τις ενδείξεις και τις αντενδείξεις,
- Επιλέγουν τα κατάλληλα εργαλεία και υλικά,
- Γνωρίζουν τις τεχνικές κοπής μαλλιών ανδρών, γυναικών και περουκών,
- Χρησιμοποιούν σωστά τα εργαλεία και τα αξεσουάρ για την κοπή μαλλιών,
- Πραγματοποιούν διάφορες τεχνικές κουρέματος,
- Οργανώνουν το πλάνο κοπής.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Διαφοροποίηση χρωμάτων / Προκαταρκτική προετοιμασία / Υλικά βαφής μαλλιών / Προσωρινή βαφή / Ημιμόνιμη βαφή / Μόνιμη βαφή / Κοπή μαλλιών / Κανόνες υγιεινής / Εργαλεία κομμωτικής / Τεχνικές κουρέματος.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (4), Σύνολο (5).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΜΑΛΛΙΩΝ
2	ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΒΑΦΗ ΜΑΛΛΙΩΝ
3	ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΒΑΦΗ ΜΑΛΛΙΩΝ
4	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ / ΗΜΙΜΟΝΙΜΗΣ / ΜΟΝΙΜΗΣ ΒΑΦΗΣ ΜΑΛΛΙΩΝ
5	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΟΠΗΣ ΜΑΛΛΙΩΝ ΑΝΔΡΩΝ / ΓΥΝΑΙΚΩΝ
6	ΚΟΠΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΕΡΟΥΚΩΝ
7	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΧΩΡΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΡΗΣΗ ΚΑΝΟΝΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

2.3.E.1 | ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΜΑΛΛΙΩΝ

Σε αυτή την υποενότητα, παρουσιάζεται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες η τεχνική διαφοροποίησης των χρωμάτων των μαλλιών, με έμφαση στις θεατρικές κομμώσεις και στις περούκες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διερευνούν διάφορες τεχνικές και εξετάζουν πιθανές επιλογές στιλ, λαμβάνοντας υπόψη τον τύπο και την ποιότητα των μαλλιών, καθώς και το επιθυμητό τελικό αποτέλεσμα. Ερμηνεύουν τις οδηγίες χρήσης και κατατάσσουν τα χρωματικά προϊόντα σύμφωνα με τις απαιτήσεις κάθε εφαρμογής. Παράλληλα, κατηγοριοποιούν τις μεθόδους διαφοροποίησης και προσαρμόζουν τις οδηγίες, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή τους. Ορίζουν την προτεινόμενη χρήση των προϊόντων και προσδιορίζουν την ανάγκη για πλήρη κάλυψη των λευκών μαλλιών ή για εξουδετέρωση ανεπιθύμητων αποχρώσεων.

Επιπλέον, κατανοούν τις χημικές διεργασίες που συμβαίνουν κατά τη βαφή και τον αποχρωματισμό, ώστε να αποφεύγονται ανομοιομορφίες και φθορές. Στο εργαστήριο εκτελούν ασκήσεις και πειράματα με διαφορετικά χρωματικά προϊόντα και τεχνικές, χρησιμοποιώντας εργαλεία, όπως ζυγαριές και δοσομετρητές, για την ακριβή διαχείριση των υλικών. Μαθαίνουν να τα διαχειρίζονται με ακρίβεια, ακολουθώντας κανόνες επαγγελματικών υπολογισμών και εφαρμόζοντας τεχνικές που οδηγούν σε ομοιόμορφα αποτελέσματα. Αντιμετωπίζουν προβλήματα, όπως η ανομοιομορφία του χρώματος και οι ανεπιθύμητες αποχρώσεις, χρησιμοποιώντας κατάλληλα προϊόντα φροντίδας και προστασίας για την ελαχιστοποίηση της φθοράς των μαλλιών.

Τέλος, εκπαιδεύονται στη χρήση ειδικών προϊόντων που προστατεύουν τα μαλλιά από τη θερμότητα κατά τη διάρκεια της χρωματικής διαδικασίας. Μαθαίνουν τις σωστές τεχνικές ανάμειξης και εφαρμογής των χρωμάτων, ώστε να επιτυγχάνουν τα επιθυμητά αποτελέσματα με ακρίβεια και ασφάλεια. Η προσέγγιση αυτή προετοιμάζει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της θεατρικής βιομηχανίας, ενισχύοντας τις δεξιότητές τους και την ικανότητά τους να επιλύουν προβλήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή και τη συντήρηση των χρωμάτων στα μαλλιά.

2.3.E.2 | ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΒΑΦΗ ΜΑΛΛΙΩΝ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις προκαταρκτικές προετοιμασίες για τη βαφή μαλλιών. Αρχικά, αναγνωρίζουν τις διάφορες τεχνικές βαφής και τις απαιτήσεις κάθε μεθόδου. Περιγράφουν τη διαδικασία προετοιμασίας των μαλλιών, προσδιορίζοντας τα απαραίτητα προϊόντα και εξοπλισμό.

Κατανοούν τη σημασία της δοκιμής αλλεργίας πριν από τη βαφή, για να διασφαλιστεί η αποφυγή αλλεργικών αντιδράσεων από χημικά προϊόντα. Οργανώνουν τον χρόνο και τον χώρο για τη διαδικασία βαφής, εξασφαλίζοντας την έγκαιρη ολοκλήρωση κάθε εργασίας. Συγκρίνουν τις διαφορετικές τεχνικές και καταγράφουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις βασικές αρχές της χρωματολογίας για τη δημιουργία χρωματικών συνθέσεων, μελετώντας πώς τα χρώματα λειτουργούν, αναμειγνύονται και επηρεάζουν την τελική εμφάνιση. Κατανοούν τη σημασία της ισορροπίας του pH των προϊόντων βαφής, ώστε να διασφαλίζεται η υγεία και η προστασία της τρίχας.

Στο εργαστήριο εξασκούνται στην εφαρμογή τεχνικών βαφής σε φυσικά ή συνθετικά μαλλιά, χρησιμοποιώντας επαγγελματικά εργαλεία και προϊόντα. Παρατηρούν τις δερματικές αντιδράσεις και προβλέπουν τα αποτελέσματα της βαφής, αποφεύγοντας λεκέδες στο δέρμα. Μαθαίνουν να διορθώνουν χρωματικά λάθη, να αντιμετωπίζουν αντιδράσεις των μαλλιών στις χημικές ουσίες και να προσαρμόζουν τις τεχνικές για το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλαμβάνουν την ευθύνη για την προετοιμασία και ανάμειξη των βαφών σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή, διασφαλίζοντας ότι τα προϊόντα είναι έτοιμα και ασφαλή για χρήση. Μέσω ρόλων και επιδείξεων από τον/την εκπαιδευτή/-τρια, βελτιώνουν την κριτική σκέψη και τις δεξιότητές τους, προετοιμαζόμενοι/-ες για πραγματικές συνθήκες.

Επιπλέον, εξετάζουν τις σύγχρονες τεχνικές προστασίας του τριχωτού της κεφαλής κατά τη διαδικασία της βαφής, ελαχιστοποιώντας τον κίνδυνο ερεθισμού και βλάβης της τρίχας.

2.3.E.3 | ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΒΑΦΗ ΜΑΛΛΙΩΝ

Στην τρίτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να επιλέγουν τα κατάλληλα υλικά και εργαλεία για τη βαφή μαλλιών. Κατηγοριοποιούν τα υλικά ανάλογα με τη χρήση τους, όπως βαφές, οξειδωτικά, χρωστικές, καθώς και προϊόντα προετοιμασίας και προστασίας του δέρματος και του τριχωτού της κεφαλής.

Μαθαίνουν να επιλέγουν την κατάλληλη βαφή βάσει του τύπου μαλλιών και του επιθυμητού αποτελέσματος, λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση του pH στη διαδικασία. Γνωρίζουν τη σημασία των διαχωριστικών κλιπ για τον διαχωρισμό και την οργάνωση των μαλλιών κατά την εφαρμογή της βαφής, καθώς και τη χρήση ειδικών πινέλων για ακριβή εφαρμογή της βαφής σε δύσκολες περιοχές. Επισημαίνεται η σημασία της ποιότητας των υλικών, καθώς επηρεάζει το τελικό αποτέλεσμα και την υγεία των μαλλιών.

Εξοικειώνονται με τη σωστή χρήση και τη συντήρηση των εργαλείων, συμπεριλαμβανομένου του καθαρισμού για διασφάλιση μακροχρόνιας απόδοσης. Εκπαιδεύονται στην αναγνώριση και αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν, όπως αλλεργικών αντιδράσεων ή χρωματικών λαθών, καθώς και την προσαρμογή των τεχνικών για ιδιαίτερα ευαίσθητα δέρματα. Εξετάζουν τις σύγχρονες τάσεις στη βαφή, όπως τη χρήση φυσικών ή οργανικών βαφών που σέβονται το περιβάλλον και την υγεία.

Εφαρμόζουν πραγματικά σενάρια, δοκιμάζοντας διαφορετικά υλικά και τεχνικές ανάλογα με τη σύνθεση και τη διάρκεια τους. Με συζητήσεις και ομαδική εργασία, οι

εκπαιδευτές/-τριες πραγματοποιούν επιδείξεις για τη σωστή εφαρμογή και καθαρισμό των εργαλείων, ενώ οι μελέτες περίπτωσης προσφέρουν πρακτικά παραδείγματα ανάλυσης και εφαρμογής των διδασκόμενων αρχών.

Επιπλέον, ενσωματώνονται πρακτικές συμβουλές για την προετοιμασία πριν από τη βαφή, όπως η εφαρμογή ενυδατικών θεραπειών για τη βελτίωση της υφής των μαλλιών.

2.3.E.4 | ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ / ΗΜΙΜΟΝΙΜΗΣ / ΜΟΝΙΜΗΣ ΒΑΦΗΣ ΜΑΛΛΙΩΝ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις διαδικασίες εφαρμογής για τους διάφορους τύπους βαφής (προσωρινή, ημιμόνιμη και μόνιμη), κατανοώντας τις διαφορές στη διάρκεια και την αποτελεσματικότητα κάθε τύπου.

Αναλύουν πώς να προετοιμάζουν τα μαλλιά πριν από την εφαρμογή της βαφής για να αποφεύγονται ανεπιθύμητες αντιδράσεις και να διασφαλίζεται η ομοιομορφία του χρώματος. Καθορίζουν κριτήρια για την επιλογή των κατάλληλων προϊόντων, λαμβάνοντας υπόψη τη δομή, την υγεία των μαλλιών, την επιθυμητή απόχρωση και τη διάρκεια του αποτελέσματος.

Αναμειγνύουν σωστά τα χημικά προϊόντα (βαφή και οξειδωτικό παράγοντα) ακολουθώντας αυστηρά τις οδηγίες του κατασκευαστή, για να επιτυγχάνεται η κατάλληλη σύσταση και απόδοση της βαφής. Προσδιορίζουν τα απαραίτητα υλικά και εργαλεία, παρακολουθούν τον χρόνο επεξεργασίας της βαφής και ελέγχουν το χρώμα κατά τη διάρκεια της εφαρμογής. Μαθαίνουν τη σωστή μέθοδο ξεπλύματος της βαφής και χρησιμοποιούν κατάλληλα προϊόντα για την πλήρη απομάκρυνση των χημικών υπολειμμάτων, διατηρώντας την υγεία και την εμφάνιση των μαλλιών.

Στο εργαστήριο εκτελούν πρακτικές εφαρμογές σε διάφορα χρωματικά πρότυπα και πειραματίζονται με διαφορετικά υλικά και εργαλεία, κατανοώντας τις τεχνικές. Οι εκπαιδευτές/-τριες χρησιμοποιούν βίντεο και διαφάνειες για να εξηγήσουν τη θεωρία πίσω από κάθε τύπο βαφής. Διενεργούν ζωντανές επιδείξεις σε μοντέλα ή εκπαιδευτικές κεφαλές, εξηγώντας βήμα προς βήμα τη διαδικασία.

Εργάζονται επίσης σε ομάδες για την ανάλυση διαφόρων σεναρίων βαφής και επαγγελματικών υπολογισμών, ενισχύοντας την κριτική τους σκέψη και κατανόηση. Η εφαρμογή βαφής μέσω λογισμικού προσομοίωσης τους επιτρέπει να πειραματιστούν με χρώματα και τεχνικές χωρίς κίνδυνο για τα φυσικά μαλλιά. Επιπλέον, ανατίθενται εργασίες για έρευνα νέων προϊόντων και μεθόδων, με έμφαση στις τελευταίες καινοτομίες στην τεχνολογία βαφής.

2.3.E.5 | ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΟΠΗΣ ΜΑΛΛΙΩΝ ΑΝΔΡΩΝ / ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εκπαιδεύονται σε τεχνικές κοπής μαλλιών για άνδρες και γυναίκες, με ανάλυση των βασικών χαρακτηριστικών κάθε τεχνικής. Περιγράφουν τα εργαλεία και τις μεθόδους κοπής, όπως τις γωνίες κοπής και τις γραμμές, και επιλέγουν την κατάλληλη τεχνική ανάλογα με το σтил και τη δομή των μαλλιών, συνοψίζοντας τα βήματα κάθε διαδικασίας.

Κατανοούν πότε και γιατί χρησιμοποιούνται οι τεχνικές κοπής σε στεγνά και βρεγμένα μαλλιά, εστιαζόμενοι/-ες στη βελτιστοποίηση της ακρίβειας. Στο εργαστήριο η επαναλαμβανόμενη πρακτική ενισχύει την τεχνική ακρίβεια και την αυτοπεποίθηση. Διακρίνουν τις διαφορές στις τεχνικές κοπής για ανδρικά και γυναικεία κουρέματα, αξιολογώντας πώς η πυκνότητα και η υφή επηρεάζουν την επιλογή της τεχνικής. Εξοικειώνονται επίσης με τεχνικές αραίωσης και λείανσης της τρίχας, χρησιμοποιώντας ειδικά ψαλίδια για φυσικά αποτελέσματα.

Αναπτύσσουν δεξιότητες στην επίλυση προβλημάτων και διόρθωση λαθών, συμμετέχοντας σε συζητήσεις και ανταλλάσσοντας απόψεις. Χρησιμοποιούνται οπτικοακουστικά μέσα για την παρουσίαση τεχνικών, ενώ οι εκπαιδευόμενοι/-ες εφαρμόζουν τις γνώσεις τους σε εκπαιδευτικές κεφαλές ή μοντέλα, βελτιώνοντας τις δεξιότητές τους. Αναλύουν πραγματικά σενάρια κοπής και εμβαθύνουν στη δημιουργία γεωμετρικών σχημάτων, καθώς και στη χρήση τεχνικών φιλαρίσματος για την προσθήκη κίνησης και όγκου.

Επιπλέον, εκπαιδεύονται στην κατανόηση των συνδυασμένων τεχνικών για την επίτευξη εξατομικευμένων αποτελεσμάτων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τις τελευταίες τάσεις της μόδας στις κοπές μαλλιών, ενημερώνονται για τις νέες τεχνικές και τις εξελίξεις στην τεχνολογία των εργαλείων κοπής, διασφαλίζοντας ότι μπορούν να προσφέρουν σύγχρονες και πρωτοποριακές υπηρεσίες. Εξετάζουν επίσης τη χρήση λογισμικών για τη δημιουργία εξατομικευμένων σχεδίων κουρέματος, βελτιώνοντας την ακρίβεια και την απόδοση των τεχνικών κοπής.

2.3.E.6 | ΚΟΠΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΕΡΟΥΚΩΝ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν τη δομή και τα χαρακτηριστικά των περούκων, φυσικών και συνθετικών. Η κοπή απαιτεί ακρίβεια, καλή κατανόηση των τεχνικών και δημιουργικότητα με έμφαση σε διαφορετικά μήκη και στίλ. Αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του προσώπου και επιλέγουν στίλ κοπής που τα αναδεικνύουν. Η γνώση των εργαλείων κοπής είναι σημαντική για ακριβείς και ομοιόμορφες κοπές. Η σωστή στάση σώματος και η ορθή χρήση των εργαλείων είναι σημαντικές για την αποφυγή λαθών και τραυματισμών.

Η συντήρηση των περούκων είναι καθοριστική για τη διατήρηση της ποιότητάς τους. Οι φυσικές περούκες απαιτούν προσεκτική μεταχείριση και ειδικά προϊόντα φροντίδας, ενώ οι συνθετικές είναι πιο ανθεκτικές, αλλά έχουν συγκεκριμένες ανάγκες συντήρησης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν να διορθώνουν ασυμμετρίες ή ατέλειες στις περούκες, χρησιμοποιώντας ειδικά εργαλεία για την ακριβή ρύθμιση. Εξετάζουν επίσης την επίδραση διαφορετικών τύπων προϊόντων διαμόρφωσης και τεχνικών, όπως της χρήσης προϊόντων θερμικής προστασίας στην εμφάνιση και μακροχρόνια συντήρηση των περούκων.

Στο εργαστήριο οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τον καθαρισμό των περούκων με ειδικά σαμπουάν και μαλακτικά, για την αποφυγή φθοράς της τρίχας, ενώ κατανο-

ούν πως και η ρύθμιση της θερμοκρασίας του νερού κατά τον καθαρισμό παίζει σημαντικό ρόλο. Αποφεύγεται επίσης η έκθεση σε υψηλές θερμοκρασίες και το στρίψιμο των περουκών. Η χρήση πετσέτας για την απομάκρυνση της υγρασίας και η φυσική ξήρανση σε δροσερό μέρος είναι οι προτιμώμενες πρακτικές. Ακόμα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τεχνικές αποθήκευσης, όπως είναι η χρήση ειδικών βάσεων για τη διατήρηση του σχήματος των περουκών.

Μέσω διαλέξεων, παρουσιάσεων, οπτικοακουστικού υλικού και πρακτικής εξάσκησης υπό την καθοδήγηση των εκπαιδευτών/-τριών, δημιουργούνται σενάρια που προσομοιώνουν πραγματικές καταστάσεις.

2.3.E.7 | ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΧΩΡΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΡΗΣΗ ΚΑΝΟΝΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζονται στη σημασία της οργάνωσης του χώρου εργασίας και της εφαρμογής κανόνων υγιεινής για τη δημιουργία ενός ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος. Οι αρχές ασφάλειας αναλύονται λεπτομερώς, με στόχο την ασφαλή και αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων. Δίνεται έμφαση στην κατηγοριοποίηση και σωστή τοποθέτηση των εργαλείων και εξοπλισμού, καθώς και στη διατήρηση της καθαριότητας και τάξης.

Ο χώρος πρέπει να είναι καθαρός, οργανωμένος και καλά φωτισμένος, με τα εργαλεία σε προσβάσιμες θέσεις και καλά συντηρημένα. Η εργονομική διαρρύθμιση συμβάλλει στην αποφυγή τραυματισμών και στην αύξηση της αποδοτικότητας.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται τη σημασία της υγιεινής και απολύμανσης σε χώρους κομμωτικής και περιποίησης περουκών. Καθαρίζουν και απολυμαίνουν τα εργαλεία και τον χώρο εργασίας τακτικά, πλένουν τα χέρια τους συχνά και χρησιμοποιούν μέσα ατομικής προστασίας, όπως γάντια και μάσκες, όταν απαιτείται. Ενημερώνονται για τις σωστές διαδικασίες διάθεσης αποβλήτων και κατανοούν τη σημασία της διατήρησης καθαρών συνθηκών για την αποφυγή μολύνσεων και ατυχημάτων.

Οι εκπαιδευτές/-τριες τονίζουν τη σημασία της ασφάλειας και της υγιεινής μέσω θεωρητικών μαθημάτων και ανοιχτών συζητήσεων. Στην πρακτική εφαρμογή δίνεται έμφαση στην τήρηση των κανόνων υγιεινής και στην ορθή διαχείριση των αποβλήτων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν πιθανούς κινδύνους και εφαρμόζουν προληπτικά μέτρα μέσω σεναρίων προσομοίωσης. Επιπλέον, μαθαίνουν τη χρήση ειδικών συστημάτων καθαρισμού αέρα για την αποφυγή ατμοσφαιρικών ρύπων. Για την αποτελεσματική πρόληψη κινδύνων παρέχεται εκπαίδευση στην αναγνώριση και άμεση αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων, όπως ατυχημάτων ή έκθεσης σε επικίνδυνες ουσίες.

Με αυτές τις διαδικασίες, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν δεξιότητες στη διαχείριση και την πρόληψη επικίνδυνων καταστάσεων, εξασφαλίζοντας ένα επαγγελματικό και ασφαλές περιβάλλον εργασίας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Vopel, A., Guhmann, G., Feigel, I., Friedewold, B., ter Jung, B., Strecker, A. & Wiggelinghoff, B. (2013). *Κομμωτική τέχνη, κομμώσεις, νύχια, μακιγιάζ* (επιμ. Π. Κοβάνη & Π. Κοσμά). Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.
2. Αμαράντου, Χ. Ν., Κοσμά, Π. & Κοβάνη, Π. (2025). *Κομμωτική Τέχνη*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

Συμπληρωματικές

1. Milady's. (1998). *Σύγχρονη κομμωτική τέχνη Ι. Κοσμετολογία Ι*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.
2. Milady's. (1995). *Styling I: Κοπή και περιποίηση μαλλιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.
3. Milady's. (1995). *Styling II: Κοπή και περιποίηση μαλλιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.
4. Αμαράντου, Χ. Ν., Μανιάς, Κ. & Παπαθανασίου, Δ. (χ.χ.). *Εργαστήριο Κομμωτικής Ι – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Υγείας – Πρόνοιας – Ευεξίας*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
5. Αμαράντου, Χ. Ν., Μανιάς, Κ. & Παπαθανασίου, Δ. (χ.χ.). *Εργαστήριο Κομμωτικής ΙΙ – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Υγείας – Πρόνοιας – Ευεξίας*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

2.4 • ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄

2.4.A • ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΚΟΜΜΩΣΕΙΣ – ΠΕΡΟΥΚΕΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στη μαθησιακή ενότητα «Θεατρικές κομμώσεις – περούκες», οι εκπαιδευόμενοι/-ες καταρτίζονται στην κατασκευή, στην τοποθέτηση περούκας, καθώς και στη δημιουργία πρόσθετων κομματιών, όπως είναι τα μουστάκια, τα γένια, οι φαβορίτες, τα φρύδια κ.ά. Επίσης, διδάσκονται τον τρόπο συντήρησης των πρόσθετων κομματιών και την τήρηση των κανόνων υγιεινής (Bouvet, 2019). Επιπλέον, εξασκούνται στην τοποθέτηση και στην αλλαγή χρώματος των περουκών με προσωρινή ή μόνιμη βαφή (Hernandez, 2017). Διδάσκονται, ακόμα, την εφαρμογή περούκας στον/στην ηθοποιό/μοντέλο, καθώς και την περιποίησή της (Sherrow, 2023).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Κατασκευάζουν διάφορες περούκες,
- Τοποθετούν σωστά μια περούκα,
- Μετατρέπουν και να τροποποιούν τις περούκες,
- Τροποποιούν το χρώμα των περουκών,
- Κουρεύουν περούκες,
- Χτενίζουν περούκες,
- Προετοιμάζουν το τριχωτό της κεφαλής για την τοποθέτηση περούκας,
- Δημιουργούν μουστάκια,
- Κατασκευάζουν γένια και φαβορίτες,
- Συντηρούν τα πρόσθετα κομμάτια.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Βαφή / Γένια / Κατασκευή / Κούρεμα / Μουστάκι / Περούκα / Πρόσθετα κομμάτια / Συντήρηση / Τοποθέτηση / Τριχωτό κεφαλής / Υγιεινή / Φαβορίτες / Φρύδια / Χτένισμα.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (4), Σύνολο (5).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΕΡΟΥΚΩΝ
2	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΑΞΕΣΟΥΑΡ ΜΑΛΛΙΩΝ
3	ΚΟΥΡΕΜΑ ΚΑΙ ΧΤΕΝΙΣΜΑ ΠΕΡΟΥΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΙΩΝ
4	ΑΛΛΑΓΗ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΠΕΡΟΥΚΩΝ
5	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗΣ ΠΕΡΟΥΚΩΝ
6	ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΕΡΟΥΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΙΩΝ
7	ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ

Κείμενο αναφοράς

2.4.A.1 | ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΕΡΟΥΚΩΝ

Η πρώτη υποενότητα επικεντρώνεται στην απόκτηση ικανοτήτων, δεξιοτήτων και γνώσεων που αφορούν τη δημιουργία περούκων, ανδρικών τουπέ (toupee) και ποστίς (postiche) για θεατρικές παραστάσεις ή/και κινηματογραφικές ταινίες.

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τα διαφορετικά είδη τριχών (φυσικές, συνθετικές, ημισυνθετικές), καθώς και τα κατάλληλα υλικά για τη δημιουργία της βάσης (δαντέλα, πλέγμα, monofilament), τα οποία αξιοποιούνται στην κατασκευή των περούκων.

Επίσης, διδάσκονται τα εργαλεία, τα εξαρτήματα ή/και τα μηχανήματα που χρησιμοποιούνται κατά την κατασκευή τους αλλά και τα προϊόντα/υλικά που υποστηρίζουν τη διαδικασία κατασκευής (ρευστές κόλλες, tapes, UV συγκολλήσεις κ.ά.). Δεδομένου ότι η κατασκευή μπορεί να πραγματοποιηθεί με το χέρι ή/και με μηχανή, παρουσιάζονται οι πιο δημοφιλείς τεχνικές με στόχο οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αναπτύξουν δεξιότητες κοπής, δεσίματος και συναρμολόγησης. Πιο συγκεκριμένα, η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τον σχεδιασμό της βάσης μέσω της μέτρησης και δημιουργίας πατρών. Στη συνέχεια, την κατασκευή του καλουπιού, τη μέτρηση και κοπή των τριχών στο κατάλληλο μήκος, και τέλος το σταδιακό δέσιμό τους, ώστε με τη συναρμολόγηση να επιτευχθεί ένα φυσικό και ομοιόμορφο αποτέλεσμα.

Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αξιολογούν την ποιότητα των τελικών προϊόντων, εξετάζοντας κριτήρια όπως την αντοχή, την άνεση και τη φυσικότητα των περούκων.

Τέλος, η χρήση λογισμικών σχεδίασης και προσομοίωσης προσφέρει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τη δυνατότητα να προσαρμόζουν και να απεικονίζουν τα τελικά προϊόντα πριν από την κατασκευή. Αυτό επιτρέπει την καλύτερη κατανόηση των απαιτήσεων και την επίτευξη ενός αποτελέσματος που είναι απόλυτα προσαρμοσμένο στις ανάγκες των ατόμων των οποίων τα μαλλιά επιμελούνται.

2.4.A.2 | ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΑΞΕΣΟΥΑΡ ΜΑΛΛΙΩΝ

Η δεύτερη υποενοότητα επικεντρώνεται στη δημιουργία πρόσθετων κομματιών, όπως είναι το μούσι, τα γένια, το μουστάκι, οι φαβορίτες, αλλά και διακοσμητικά μαλλιών από φυσικές ή συνθετικές τρίχες, για θεατρικές παραστάσεις ή/και κινηματογραφικές ταινίες.

Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τους τρόπους συλλογής, καθαρισμού και προετοιμασίας των τριχών, επιλέγοντας τα κατάλληλα μαλλιά ανάλογα με την υφή, το χρώμα και το στιλ που απαιτείται για κάθε κομμάτι.

Σχετικά με την κατασκευή πρόσθετων κομματιών, εκπαιδεύονται στην επιλογή και δημιουργία της κατάλληλης βάσης. Η βάση μπορεί να είναι από διάφορα υλικά, όπως δαντέλα, πλέγμα ή monofilament, τα οποία προσφέρουν διαφορετικά επίπεδα διαφάνειας και αντοχής. Η επιλογή της βάσης εξαρτάται από τις απαιτήσεις της παραγωγής και την επιθυμητή φυσικότητα του πρόσθετου.

Έπειτα, μαθαίνουν την τεχνική ραψίματος και δεσίματος των τριχών στη βάση. Χρησιμοποιώντας βελόνα και ειδικά νήματα, τα μαλλιά ράβονται προσεκτικά στη βάση, ώστε να δημιουργηθεί η επιθυμητή πυκνότητα και κατεύθυνση της τρίχας. Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου, είναι σημαντικό να διατηρείται η συμμετρία και η ισορροπία, ώστε το τελικό αποτέλεσμα να φαίνεται φυσικό και ρεαλιστικό.

Τέλος, σχετικά με την κατασκευή αξεσουάρ μαλλιών, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να δημιουργούν διακοσμητικά στοιχεία, όπως πλεξούδες, κότσους κ.ά., χρησιμοποιώντας φυσικές ή συνθετικές τρίχες, τις οποίες επικολλούν πάνω σε χτένια, στέκες κ.λπ. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει την επιλογή του κατάλληλου τύπου αξεσουάρ, του κατάλληλου τύπου τρίχας, το δέσιμο και τον σχηματισμό των μαλλιών σε διάφορα στιλ, καθώς και την προαιρετική προσθήκη διακοσμητικών στοιχείων, όπως κορδελών, κοσμημάτων κ.ά.

2.4.A.3 | ΚΟΥΡΕΜΑ ΚΑΙ ΧΤΕΝΙΣΜΑ ΠΕΡΟΥΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΙΩΝ

Η τρίτη υποενοότητα εστιάζεται στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη δημιουργική και επαγγελματική επεξεργασία των περούκων σε θεατρικά και κινηματογραφικά πλαίσια.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται τεχνικές κουρέματος περούκων, συμπεριλαμβανομένων των διαφορετικών στιλ ανάλογα με την εποχή ή τον ρόλο του χαρακτήρα της εκάστοτε παράστασης.

Επίσης, αναλύονται οι ενδεδειγμένοι τρόποι, τα κατάλληλα εργαλεία και η μέγιστη θερμοκρασία που χρησιμοποιείται στο χτένισμα των περούκων ή/και άλλων πρόσθετων κομματιών που είναι κατασκευασμένα από φυσική τρίχα ή άλλα συνθετικά υλικά. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες πραγματοποιούν χτενίσματα με χρήση πρόσθετων μαλλιών (περούκες, ποστίς, τουπέ κ.ά.), προσαρμόζοντας το σχήμα και το στιλ της κόμμωσης ανάλογα με τις απαιτήσεις της παράστασης ή της παραγωγής. Μαθαίνουν τεχνικές δημιουργίας διαφόρων χτενισμάτων, όπως είναι οι πλεξίδες, οι

απλές ή συνθέτες κοτσίδες, η δημιουργία μαλλιών με όγκο κ.ά., που συνδέονται με το θεατρικό ή το κινηματογραφικό έργο και την εποχή, ή προσδιορίζουν τη χαρακτηριστική εικόνα ενός ρόλου.

Επίσης, μαθαίνουν πώς να διαχειρίζονται προκλήσεις όπως τις αλλαγές στο στιλ των μαλλιών βάσει των απαιτήσεων των ρόλων, ενσωματώνοντας λεπτομέρειες που ενισχύουν την αυθεντικότητα του τελικού αποτελέσματος, συνεργαζόμενοι/-ες με τους/τις ηθοποιούς/μοντέλα για να πετύχουν το επιθυμητό αισθητικό αποτέλεσμα.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν ολοκληρωμένες γνώσεις και δεξιότητες στην κοπή, επεξεργασία και την εφαρμογή μουστακιών και γενιών, ενισχύοντας έτσι την ικανότητά τους να απεικονίζουν αυθεντικούς και αξιόπιστους χαρακτήρες στη θεατρική ή/και κινηματογραφική τέχνη.

2.4.A.4 | ΑΛΛΑΓΗ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΠΕΡΟΥΚΩΝ

Η τέταρτη υποενότητα επικεντρώνεται στην εκμάθηση των διαφόρων τεχνικών και διαδικασιών που χρησιμοποιούνται στην αλλαγή του χρώματος μιας περούκας σε θεατρικές παραστάσεις ή κινηματογραφικές ταινίες.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καταρτίζονται στη χρήση διαφορετικών τύπων βαφών και χρωστικών προϊόντων για την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων, λαμβάνοντας υπόψη την αρχική ποιότητα των περούκων ή των πρόσθετων κομματιών (από συνθετικό ή φυσικό μαλλί). Επιπλέον, μαθαίνουν να προσαρμόζουν τις μεθόδους βαφής ανάλογα με τις απαιτήσεις της παράστασης, όπως τη χρήση ειδικών εφέ φωτισμού ή την επίτευξη συγκεκριμένων αποχρώσεων που να ταιριάζουν με τον χαρακτήρα ή το ιστορικό πλαίσιο του έργου. Κατανοούν, ακόμα, τη σημασία της φωτεινότητας και της σκίασης που μπορεί να επηρεάσει την εμφάνιση του χρώματος και της συνολικής αισθητικής της περούκας.

Διδάσκονται τους τρόπους προετοιμασίας των περούκων ή/και των πρόσθετων κομματιών για βαφή, συμπεριλαμβανομένης της αφαίρεσης τυχόν προηγούμενης βαφής, καθώς και του καθαρισμού των ινών. Εκπαιδεύονται στη δημιουργία μειγμάτων βαφής μέσω των επαγγελματικών υπολογισμών μείξεων, και στην εφαρμογή της βαφής με ακρίβεια και ομοιογένεια, για να διατηρήσουν τη φυσικότητα και την αισθητική της περούκας. Οι τεχνικές περιλαμβάνουν την ανάμειξη και την εφαρμογή τόσο μόνιμων όσο και προσωρινών χρωστικών προϊόντων με ασφάλεια και ακρίβεια, λαμβάνοντας υπόψη την ευαισθησία των υλικών της περούκας. Επιπλέον, αναπτύσσουν δεξιότητες στην αξιολόγηση του αποτελέσματος και την προσαρμογή του χρώματος ανάλογα με τις ανάγκες του χαρακτήρα ή της σκηνής. Τέλος, εκπαιδεύονται στη διδασκαλία βασικών αρχών και πρακτικών για τη διατήρηση του νέου χρώματος και την αποφυγή της αποχρωμάτισης ή της ζημίας των ινών της περούκας κατά τη διάρκεια της χρήσης στη σκηνή.

2.4.A.5 | ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗΣ ΠΕΡΟΥΚΩΝ

Στην πέμπτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τη σωστή επιλογή και τοποθέτηση της περούκας για κάθε ρόλο ή χαρακτήρα, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις της παραγωγής αναφορικά με το στιλ, το χρώμα και τον τρόπο τοποθέτησης.

Αρχικά, διδάσκονται τη διαδικασία προετοιμασίας του τριχωτού της κεφαλής πριν από την τοποθέτηση της περούκας, συμπεριλαμβανομένης της κοπής και του χτενίσματος των φυσικών μαλλιών του/της ηθοποιού, ή άλλων σημείων για την εφαρμογή πρόσθετων κομματιών (π.χ. μουστάκι, γένια, φαβορίτες). Η κατάλληλη προετοιμασία των φυσικών μαλλιών είναι κρίσιμη για την επίτευξη φυσικής εμφάνισης και άνεσης κατά τη χρήση της περούκας στη σκηνή.

Στη συνέχεια, μαθαίνουν τον τρόπο και τα σημεία μέτρησης με χρήση μεζούρας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ακρίβεια των μετρήσεων και την καταγραφή τους σε καλαπόδι (ομοίωμα κεφαλιού).

Επιπλέον, διδάσκονται τεχνικές τοποθέτησης αλλά και προσαρμογής της περούκας και των προσθέτων κομματιών στον/στην ηθοποιό, συνδυαστικά με τις γνώσεις που έχουν ήδη αποκομίσει από τη μαθησιακή ενότητα «Εφαρμογή πρόσθετων υλικών» του εξαμήνου Γ΄ της κατάρτισης.

Τέλος, αναλύονται οι τεχνικές αφαίρεσης και αντικατάστασης της περούκας, καθώς και η διαχείριση τυχόν αλλαγών στο στιλ ή στην εμφάνιση του χαρακτήρα κατά τη διάρκεια της παράστασης.

Τόσο στη θεωρία όσο και στο εργαστήριο, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μέσω σεναρίων και παιχνιδι ρόλων, εξασκούνται στην επιλογή και τοποθέτηση περούκων ή άλλων πρόσθετων κομματιών, εργάζονται σε дуάδες για τη μέτρηση και την καταγραφή των μέτρων της περούκας, αξιοποιώντας για την ανάπτυξη των απαραίτητων γνώσεων την εισήγηση των εκπαιδευτών/-τριών αλλά και τη συζήτηση.

2.4.A.6 | ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΕΡΟΥΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΙΩΝ

Η έκτη υποενότητα εστιάζεται στην ανάπτυξη γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη σωστή φροντίδα και συντήρηση των περούκων μετά την απομάκρυνση από το κεφάλι του/της ηθοποιού, καθώς και τη φύλαξή τους μέχρι την επόμενη εφαρμογή. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν γνώσεις σχετικά με τη σωστή φροντίδα και συντήρηση των περούκων και των προσθέτων κομματιών, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών καθαρισμού, αποθήκευσης και ανανέωσης των ινών ή των υλικών τους.

Αρχικά, μαθαίνουν πώς να επιλέγουν τα κατάλληλα υλικά και προϊόντα καθαρισμού για τις περούκες, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των διαφορετικών τύπων υλικών από τα οποία μπορεί να είναι κατασκευασμένες (συνθετικό ή φυσικό μαλλί).

Μαθαίνουν επίσης τους τρόπους καθαρισμού/λουσίματος και συντήρησης των περούκων αλλά και των πρόσθετων κομματιών, όπως είναι τα μουστάκια, τα γένια και οι φαβορίτες.

Επιπλέον, μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τα προβλήματα και τις φθορές που μπορεί να έχουν υποστεί οι περούκες και τα πρόσθετα κομμάτια κατά τη διάρκεια της χρήσης στη σκηνή, και εφαρμόζουν τις κατάλληλες τεχνικές επισκευής και συντήρησης, όπως είναι η αποκατάσταση και η επισκευή των ινών ή των υλικών, καθώς και η ανανέωση της βάσης ή των επιπλέον κομματιών που ενδέχεται να έχουν υποστούν φθορές.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν γνώσεις σχετικά με τη διαχείριση της αποθήκευσης και την προετοιμασία των περούκων για την επόμενη χρήση, προκειμένου να διατηρούνται σε άριστη κατάσταση και να είναι έτοιμες για νέες θεατρικές παραστάσεις ή για άλλες απαιτήσεις επαγγελματικής χρήσης.

2.4.A.7 | ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ

Η έβδομη υποενότητα επικεντρώνεται σε θέματα που αφορούν την κατάλληλη χρήση, συντήρηση και ασφάλεια κατά την επαγγελματική δραστηριότητα στον τομέα των θεατρικών παραστάσεων και κινηματογραφικών ταινιών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καταρτίζονται σε πρακτικές και θεωρητικές γνώσεις, με στόχο η χρήση περούκων να είναι υγιεινή και ασφαλής τόσο για τους ίδιους όσο και για τους/τις ηθοποιούς. Εμβαθύνουν σε θέματα καθαριότητας, συντήρησης και σε τρόπους προφύλαξης για την αποφυγή αλλεργικών αντιδράσεων και άλλων επιπλοκών δερματικής υγείας.

Επιπλέον, εκπαιδεύονται να αναγνωρίζουν τις ενδείξεις χρήσης αναγκαίων μέτρων προστασίας, καθώς και να εφαρμόζουν προληπτικά μέτρα για την ασφαλή και υγιεινή χρήση των περούκων. Ειδικότερα, αναλύονται οι κανόνες υγιεινής και ασφάλειας που αφορούν την αποθήκευση και την αντιμετώπιση ιδιαίτερων προκλήσεων κατά τη διάρκεια της χρήσης περούκων σε παραστάσεις και άλλα γεγονότα. Η εν λόγω εκπαίδευση είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική και ασφαλή υλοποίηση θεατρικών παραστάσεων ή κινηματογραφικών ταινιών χωρίς κινδύνους για την υγεία των εμπλεκομένων.

Επιπρόσθετα, διδάσκονται τεχνικές αποθήκευσης που διασφαλίζουν τη μακροχρόνια διατήρηση των περούκων σε άριστη κατάσταση, όπως είναι η σωστή τοποθέτηση σε κεφαλές αποθήκευσης και η χρήση κατάλληλων σκευασμάτων για την αποτροπή της φθοράς και της σκόνης. Έμφαση δίνεται και στην προληπτική συντήρηση, ώστε να αποφεύγονται προβλήματα όπως η τριχόπτωση, η αλλοίωση του χρώματος και η φθορά του υλικού. Η γνώση αυτών των θεμάτων είναι κρίσιμη για την προάσπιση της επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας στον χώρο του θεάτρου και του κινηματογράφου. Συνεπώς, οι πρακτικές αυτές εξασφαλίζουν την καλή εικόνα και την ακεραιότητα των περούκων, συμβάλλοντας στην επιτυχία της κάθε παραγωγής.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Milady's. (2002). *Καλλιτεχνικά χτενίσματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.
2. Σαρρή, Σ. (2019). *Η δημιουργική κομμωτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

Συμπληρωματικές

1. Green, M. & Palladino, L. (2014). *Professional Hairdressing & Barbering: The Official Guide to Level 3* (7th edition). Boston: Cengage Learning Vocational.
2. Vopel, A., Guhmann, G., Feigel, I., Friedewold, B., ter Jung, B., Strecker, A. & Wiggelinghoff, B. (2013). *Κομμωτική τέχνη, κομμώσεις, νύχια, μακιγιάζ* (επιμ. Π. Κοβάνη & Π. Κοσμά). Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.

2.4.B • ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ / ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την επαγγελματική δεοντολογία και την επαγγελματική συμπεριφορά, προκειμένου να κατανοήσουν τη σημασία των ατομικών και διαπροσωπικών παραγόντων στην ανθρώπινη επικοινωνία και την ψυχολογική προσέγγιση των ατόμων. Επιπλέον, αποκτούν γνώσεις σχετικά με τις ηθικές, επιστημονικές και νομικές αρχές της επαγγελματικής δεοντολογίας, ώστε να εργάζονται μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους και να τηρούν τους κανόνες της επαγγελματικής δεοντολογίας (Αλεξιάδου, 2010).

Αναπτύσσεται η ικανότητα των εκπαιδευομένων να αναλύουν και να κατανοούν τους παράγοντες που επηρεάζουν τη συμπεριφορά των εργαζομένων, όπως για παράδειγμα είναι οι προκαταλήψεις, οι αξίες και οι πεποιθήσεις (Πρωτόπαππα, 2001).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Περιγράφουν τις βασικές αρχές της επαγγελματικής δεοντολογίας,
- Απαριθμούν τους κύριους κανόνες της επαγγελματικής δεοντολογίας,
- Σχεδιάζουν την επαγγελματική τους πρακτική σε ηθικό και νομικό επίπεδο,
- Αναγνωρίζουν παραβατικές καταστάσεις που αφορούν την άσκηση του επαγγέλματος,
- Περιγράφουν τα ηθικά και δεοντολογικά διλήμματα που προκύπτουν από την άσκηση του επαγγέλματός τους,
- Γνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εργαζομένων,
- Αναπτύσσουν κουλτούρα συνεργασίας,

- Κατανοούν τις σύγχρονες ηθικές και εργασιακές απαιτήσεις του επαγγέλματός τους,
- Κατανοούν την επαγγελματική ευθύνη του/της εργαζομένου/-ης με την ιδιότητα του/της δημόσιου ή ιδιωτικού/-ής υπαλλήλου,
- Ταξινομούν τις σύγχρονες ηθικές και εργασιακές απαιτήσεις του επαγγέλματος,
- Προσπαθούν για την αποτελεσματική και ομαλή λειτουργία του εργασιακού τους χώρου,
- Ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της επαγγελματικής τους δραστηριότητας με ηθικότητα, νομιμότητα και επαγγελματική ευθύνη,
- Αναγνωρίζουν τις προκαταλήψεις, τις στάσεις, τις αξίες και τις πεποιθήσεις που επηρεάζουν την επαγγελματική και ηθική τους συμπεριφορά.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Εργασιακή δεοντολογία / Συμπεριφορά εργαζομένων / Κίνητρα συμπεριφοράς / Λήψη αποφάσεων / Κώδικες ηθικής / Επικοινωνία.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (0), Σύνολο (1).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ
2	ΚΩΔΙΚΕΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙΣ ΑΡΧΩΝ
3	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ
4	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ
5	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
6	ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.4.B.1 | ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην έννοια της δεοντολογίας, η οποία αποτελεί ένα σύστημα κανόνων που έχουν γενική αποδοχή από τους εμπλεκόμενους σε κάποια διαδικασία, χωρίς απαραίτητα να είναι και νόμοι της πολιτείας που έχουν καταναγκαστική ισχύ. Η μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στην πιο ελεύθερη απόδοση της έννοιας της δεοντολογίας και είναι μια μορφή «άγραφου νόμου», η οποία αναφέρεται και στοχεύει περισσότερο στις συνήθειες, στη συνείδηση και στο φιλότιμο των εμπλεκομένων που πρόκειται να την εφαρμόσουν. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, ως τεχνικοί θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών

κομμώσεων, κατανοούν ότι όταν είναι συνεπείς στις απαιτήσεις του εργασιακού περιβάλλοντος, είναι σε θέση να υιοθετούν και να εφαρμόζουν κανόνες δεοντολογίας. Αυτό βέβαια δεν αρκεί, καθώς πρέπει να υπάρχει σύμπνοια και πειθαρχία από όλους/-ες σχετικά με την τήρηση των κανόνων της δεοντολογίας, με σκοπό την προστασία και προαγωγή των συμφερόντων της επαγγελματικής ομάδας.

Επιπλέον, οι τεχνικοί θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων θα πρέπει να επικεντρώνονται στους κανόνες δεοντολογίας, οι οποίοι θεσπίζονται τις πιο πολλές φορές από συλλόγους ειδικών ή από αντίστοιχες ενώσεις εταιρειών, ινστιτούτων και άλλων οργανισμών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι τα μέλη των ενώσεων αυτών δεσμεύονται να τηρούν απαρέγκλιτα τους κώδικες δεοντολογίας με ποινή αποκλεισμού από την ένωση, και με άλλες ποινές που έχουν επιπτώσεις στην οικονομική υπόσταση και εξέλιξη των παραβατών/-τριών, είτε ατομικά είναι ως επιχείρηση.

2.4.B.2 | ΚΩΔΙΚΕΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙΣ ΑΡΧΩΝ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες σε βασικά ζητήματα που αφορούν τους κώδικες ηθικής και τις διακηρύξεις αρχών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εστιάζονται στα παρακάτω σημεία του κώδικα ηθικής και διακήρυξης αρχών:

- α) Προσωπική και επαγγελματική ακεραιότητα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ότι μέσω της προσωπικής ακεραιότητας ευνοείται η διατήρηση υψηλού επιπέδου ηθικής αλλά και καλού ονόματος, καθώς και η τήρηση του καταστατικού, των κανονισμών και ειδικότερα του Κώδικα που υιοθετήθηκε από τον Διεθνή Σύνδεσμο Δημοσίων Σχέσεων.
- β) Συμπεριφορά έναντι πελατών/-ισών και εργοδοτών/-τριών. Ο/Η εργαζόμενος/-η έχει ως γενικό καθήκον την τιμιότητα στις συναλλαγές του με τους/τις πελάτες/-ισσες ή εργοδότες/-τριες του, παλιούς/-ές και νέους/-ες, οφείλει να μην αντιπροσωπεύει συγκρουόμενα ή συναγωνιζόμενα συμφέροντα χωρίς τη ρητή συγκατάθεση των ενδιαφερομένων. Επιπλέον, οφείλει να διαφυλάσσει τα μυστικά τα οποία του εμπιστεύθηκαν παλιό/-ές και νέο/-ες πελάτες/-ισσες ή εργοδότες/-τριές του/της, και οφείλει να μη χρησιμοποιεί μεθόδους οι οποίες τείνουν να μειώσουν τον/την πελάτη/-ισσα ή εργοδότη/-τρια άλλου/-ης εργαζομένου/-ης.
- γ) Συμπεριφορά έναντι του Κοινού. Ο/Η τεχνικός θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων οφείλει να ασκεί την επαγγελματική του/της δραστηριότητα με σεβασμό προς τα συμφέροντα του κοινού και την αξιοπρέπεια του ατόμου, να μην υιοθετεί μεθόδους που τείνουν να διαφθείρουν την ακεραιότητα των φορέων επικοινωνίας με το κοινό και να μη διαδίδει από πρόθεση εσφαλμένες ή παραπληρητικές πληροφορίες. Επίσης, πρέπει να επιδιώκει πάντα να παρέχει την πιστή εικόνα του οργανισμού τον οποίο εξυπηρετεί, να μην προβαίνει στη σύσταση οποιασδήποτε οργάνωσης η οποία θα εξυπηρετεί κάποιον κρυφό ειδικό ή ιδιωτικό συμφέρον του/της εργαζομένου/-ης.

2.4.B.3 | ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

Η μαθησιακή υποενότητα εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές έννοιες της επαγγελματικής δεοντολογίας και εστιάζεται στα κύρια ζητήματα δεοντολογίας που αφορούν τα επαγγέλματα. Ο/Η τεχνικός θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων κατανοεί ότι η επαγγελματική δεοντολογία αποτελεί το σύστημα ηθικής για το οποίο οι ηθικές πράξεις υπηρετούν το καθήκον ανεξάρτητα από το ποιες μπορεί να είναι οι συνέπειες (για αυτόν που εκτελεί το ηθικό καθήκον ή και συνολικά). Αποτελεί ένα σύστημα κανόνων που έχουν γενική αποδοχή από τους εμπλεκόμενους σε κάποια διαδικασία, χωρίς απαραίτητα να είναι και νόμοι της πολιτείας που έχουν καταναγκαστική ισχύ (Τερζίδης & Τζωρτζάκης, 2004). Επιπλέον, ένας κώδικας επαγγελματικής δεοντολογίας αποτυπώνει τις γενικές αρχές που καθορίζουν την υπεύθυνη συμπεριφορά μιας επιχείρησης και τους κανόνες ηθικής που όλοι/-ες οι εργαζόμενοι/-ες και οι συνεργάτες/-τριές της αναμένεται να ακολουθούν, όσο και τις δεσμεύσεις της διοίκησης απέναντι στους ανθρώπους της. Ο κώδικας διασφαλίζει ότι όλες οι δραστηριότητες μιας επιχείρησης διεξάγονται με ακεραιότητα, προστατεύοντας με τον τρόπο αυτό τη φήμη της, το πιο πολύτιμο άυλο περιουσιακό της στοιχείο.

Από την πλευρά των εργαζομένων ως τεχνικών θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων μιας εταιρείας, θα πρέπει όλοι/-ες να εκπληρώνουν πιστά τα καθήκοντά τους και να προασπίζουν με θεμιτά μέσα τα συμφέροντα της. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να αποφεύγουν την εμπλοκή σε δραστηριότητες όπου τα προσωπικά τους συμφέροντα έρχονται σε σύγκρουση με τα συμφέροντα της εταιρείας.

2.4.B.4 | ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Η μαθησιακή υποενότητα εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην έννοια της επαγγελματικής συμπεριφοράς, στοχεύοντας στην κατανόηση του όρου «συμπεριφορά», ως του εμφανούς τρόπου αλληλεπίδρασης του ανθρώπου με το περιβάλλον. Η συμπεριφορά αποτελεί έκφραση και αντανάκλαση στάσεων, διαθέσεων, κινήτρων και αναγκών. Η συμπεριφορά είναι λοιπόν σκόπιμη και υπαγορεύεται από τις ανάγκες που θέλει να ικανοποιήσει και έχει τις εξής σημαντικές ιδιότητες (Ζαβλάνου, 1991):

- α) Δεν εκδηλώνεται από μόνη της. Προκαλείται είτε από εξωτερικά (π.χ. γεγονότα ή αλλαγές στο περιβάλλον) είτε εσωτερικά (π.χ. σκέψεις, αναμνήσεις, πείνα) σήματα ή ερεθίσματα που καταλήγουν στο γνωστικό πεδίο του εγκεφάλου.
- β) Η συμπεριφορά δεν είναι τυχαία. Στοχεύει στο να εξουδετερώσει ή να αποφύγει αρνητικά ερεθίσματα και στο να διατηρήσει ή να ενισχύσει θετικά ερεθίσματα. Με άλλα λόγια, προσπαθεί να μεγιστοποιεί ή να παρατείνει τις ευχάριστες καταστάσεις, και να ελαχιστοποιεί ή να αποφεύγει στενόχωρες καταστάσεις με ρυθμιστικές επεμβάσεις στο περιβάλλον.
- γ) Η συμπεριφορά (ως εκδήλωση) προσδιορίζεται από την ικανότητα που διαθέτει το κάθε ξεχωριστό άτομο να προβλέπει τα αποτελέσματα των πράξεών του, καθώς και από την τάση που έχει γενικά ο άνθρωπος να καταβάλλει τον λιγότερο

δυνατό κόπο όταν ενεργεί. Η επιλογή της προσφορότερης συμπεριφοράς γίνεται, δηλαδή, μετά από ανάλυση (συνειδητή ή ασυνειδητή) της σχέσης κόστους – οφέλους, που χαρακτηρίζει την κάθε δυνατή παραλλαγή.

Επιπλέον στοιχεία της επαγγελματικής συμπεριφοράς αποτελεί η ευγένεια, η θετική επικοινωνία, η επαγγελματική εμφάνιση, η προσωπική υγιεινή και η τήρηση των δεσμεύσεων ενός τεχνικού θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων.

2.4.B.5 | ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην έννοια και τη διαδικασία της επικοινωνίας στον εργασιακό χώρο. Οι τεχνικοί θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων κατανοούν ότι η επικοινωνία υπάρχει μέσα σε κάθε διαδικασία της οργάνωσης και αποτελεί το πρωταρχικό καθήκον του/της διευθυντή/-τριας ή του/της μάντζερ. Επιπλέον, αντιλαμβάνονται ότι είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική λήψη των αποφάσεων, διότι η επικοινωνία είναι το μέσο με το οποίο μεταφέρονται οι πληροφορίες που είναι σχετικές με τη λήψη και την εφαρμογή των αποφάσεων στον χώρο εργασίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν ότι η επικοινωνία, είτε είναι γραπτή ή προφορική, επίσημη ή ανεπίσημη, κατευθύνεται από κάποιους σκοπούς μέσα στην οργάνωση και διευκολύνει τις ενέργειες της διοίκησης, χωρίς όμως να αποτελεί το μόνο μέσο για την καλή άσκηση της διοίκησης. Η καλή επικοινωνία δεν μπορεί ποτέ να αντισταθμίσει έναν κακό προγραμματισμό στην οργάνωση. Παρ' όλα αυτά, η επικοινωνία είναι αναγκαιότητα μέσα στον χώρο μιας οργάνωσης, γιατί αποτελεί μία από τις σοβαρές ανθρώπινες ανάγκες.

Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν ότι όλα τα άτομα που αντιδρούν στα ερεθίσματα του περιβάλλοντος παρουσιάζουν κάποιο είδος συμπεριφοράς. Τα άτομα αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, και αυτή η αλληλεπίδραση εμπεριέχει κάποιο μήνυμα, το οποίο μπορεί να επηρεάσει και άλλα άτομα· αυτά με τη σειρά τους απαντούν σε αυτό το μήνυμα ως αποδέκτες του ή ως αρνητές του, και έτσι επικοινωνούν μεταξύ τους. Οι προσπάθειες να δοθεί ένας ορισμός της επικοινωνίας με καθολική χρήση έχουν προσκρούσει στην πολύμορφη φύση της.

2.4.B.6 | ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις διαστάσεις της ικανότητας συγκρούσεων στον χώρο εργασίας. Οι τεχνικοί θεατρικού μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων αναγνωρίζουν ότι η σύγκρουση είναι μέρος της καθημερινής ζωής, αναπόφευκτο μέρος των ανθρώπινων σχέσεων, και κατ' επέκταση αποτελεί ένα φυσιολογικό κομμάτι της εργασιακής ζωής. Η απόπειρα εξάλειψης αυτών των συγκρούσεων θα ισοδυναμούσε με τη στέρηση της ευκαιρίας για ανάπτυξη και μάθηση. Παρόλα αυτά, η σύγκρουση ως διαδικασία δημιουργεί στο μυαλό των περισσότερων ανθρώπων αρνητικούς συνειρμούς, όπου αντίθετες δυνάμεις ανα-

μετριούνται σε περιβάλλον έντασης και δυσπιστίας, έχοντας ως κορύφωση τη νίκη της μίας πλευράς έναντι της άλλης. Παρόλο που δεν υπάρχει ενιαίος ορισμός της σύγκρουσης, όλοι/-ες οι ερευνητές/-τριες συμφωνούν ότι για να υφίσταται η σύγκρουση είναι απαραίτητη η ύπαρξη διαφορετικών, ασυμβίβαστων μεταξύ τους απόψεων, οι οποίες εκδηλώνονται από ανταγωνιστικά αλληλοεπιδρώντα άτομα ή ομάδες, και προκαλούν αντιπαραθέσεις. Αυτές οι διαμάχες/αντιπαραθέσεις επηρεάζουν το περιβάλλον και τη δομή των σχέσεων των μελών ενός οργανισμού (Rahim, 2002).

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ότι ο χειρισμός της σύγκρουσης είναι ο τρόπος με τον οποίο ένα άτομο ή μια ομάδα επιλέγει να δράσει μετά την εκδήλωση μιας σύγκρουσης. Η επίλυση συγκρούσεων έχει ως στόχο την ελαχιστοποίηση ή τον τερματισμό της σύγκρουσης εντός του υπάρχοντος συστήματος (micro-level) του οργανισμού. Η προσέγγιση η οποία προτείνεται να ακολουθεί κανείς σε σχέση με τη σύγκρουση ή διαφωνία είναι η αποδοχή πως αυτή αποτελεί πραγματικότητα της ζωής και πως είναι σημαντικό να γνωρίζουμε πώς να την επιλύουμε ειρηνικά και αποτελεσματικά.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Ζαβλάνου, Μ. (1991). *Οργάνωση και Διοίκηση. Ανθρώπινες Διαδικασίες στη Λειτουργία της Οργάνωσης* (τόμος Β΄). Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
2. Τερζίδης, Κ. & Τζωρτζάκης, Κ. (2004). *Διοίκηση ανθρώπινων πόρων. Διοίκηση προσωπικού*. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.

Συμπληρωματικές

1. Rahim, M. A. (2002). "Toward a theory of managing organizational conflict", in: *International Journal of Conflict Management*, 13(3): pp. 206-235.
2. Χυτήρης, Λ. Σ. (2001). *Διοίκηση ανθρώπινων πόρων*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
3. Αλεξιάδου, Ε.-Α. (2012). *Γενικές Αρχές της Δεοντολογίας της Υγείας. Θεωρία, Νομοθεσία, Νομολογία, Γνωμοδοτήσεις*. Αθήνα: Ελληνικές Εκδόσεις.

2.4.Γ • ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στη μαθησιακή ενότητα «Πρώτες βοήθειες», οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις βασικές γνώσεις των πρώτων βοηθειών. Εκπαιδεύονται στην ασφαλή προσέγγιση και στην εκτίμηση παρέμβασης στον/στην πάσχοντα/-ουσα. Δίνονται χρήσιμες γνώσεις για τη βασική υποστήριξη της ζωής. Εξετάζονται παρεμβάσεις σε καταστάσεις όπως: πνιγμονή, λιποθυμία, έμφραγμα, εγκεφαλικό, εγκαύματα, δηλητηριάσεις, θερμότητα

ξία και υποθερμία. Διδάσκεται ο τρόπος περιποίησης τραύματος, δήγματος, κάκωσης, προσβολής από ξένο σώμα, καθώς και η αντιμετώπιση αιμορραγιών (Austin et al, 2000). Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα επέμβασης σε οξείες καταστάσεις στον χώρο εργασίας τους (Πετρίδης, Ευτυχίδου & Τσόχας, 2012).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναγνωρίζουν μια επείγουσα κατάσταση υγείας,
- Επιλέγουν τις τεχνικές για την αντιμετώπιση επείγουσας κατάστασης υγείας,
- Γνωρίζουν τα βήματα για την αντιμετώπιση μιας επείγουσας κατάστασης υγείας,
- Ταξινομούν τις έννοιες της υγείας και της νόσου,
- Διακρίνουν τους αιτιολογικούς παράγοντες που προκαλούν νόσο,
- Οργανώνουν τον χώρο τους εργονομικά για την πρόληψη ατυχημάτων,
- Προλαμβάνουν κίνδυνους ηλεκτροπληξίας ή να παρέχουν τις πρώτες βοήθειες,
- Παρέχουν πρώτες βοήθειες σε εγκαυματικές, αιμορραγικές καταστάσεις κ.λπ.,
- Εφαρμόζουν ΚΑΡΠΑ.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Πρώτες βοήθειες / Νόσος / Τραύματα / Επιληψία / Αλλεργία / Λιποθυμία / Πνιγμονή / Εγκεφαλικό επεισόδιο / ΚΑΡΠΑ / Καρδιακή ανακοπή / Έκτακτη ανάγκη / Κυτίο πρώτων βοηθειών.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (1), Εργαστήριο (0), Σύνολο (1).

Διάρθρωση των μαθησιακών εννοιών σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ
2	ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΚΩΣΕΙΣ
3	ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗ, ΑΝΑΦΥΛΑΞΙΑ, ΑΛΛΕΡΓΙΚΟ ΣΟΚ, ΕΠΙΛΗΠΤΙΚΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ
4	ΛΙΠΟΘΥΜΙΑ, ΠΝΙΓΜΟΝΗ, ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ
5	ΚΑΡΔΙΟΠΝΕΥΜΟΝΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ (ΚΑΡΠΑ)
6	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

2.4.Γ.1 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

Στην υποεπαιδευτικότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να αναγνωρίζουν έγκαιρα το πρόβλημα, με ασφαλή και εμπειριστωμένη εκτίμηση της κατάστασης του θύματος, και να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την αντιμετώπισή του. Δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα σε σοβαρές καταστάσεις που μπορεί να απειλήσουν τη ζωή. Επίσης, ταξινομούν τις έννοιες της υγείας και της νόσου, και διακρίνουν τους αιτιολογικούς παράγοντες που προκαλούν μια νόσο.

Πιο αναλυτικά, ορίζουν την έννοια των πρώτων βοηθειών και εκείνη του/της διασώστη/-τριας. Ακόμη, είναι ζωτικής σημασίας τα παρακάτω βήματα για την αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων στον χώρο εργασίας και την παροχή πρώτων βοηθειών μέχρι την άφιξη επαγγελματικής βοήθειας. Αρχικά, εκπαιδεύονται στην εκτίμηση της ασφάλειας του χώρου και έπειτα της εκτίμησης του θύματος, στον τρόπο επικοινωνίας με το ασθενοφόρο και στην παροχή συνοπτικών και σαφών πληροφοριών για την καλύτερη οργάνωση της φροντίδας του θύματος. Επιπρόσθετα, σημαντική είναι η ανάδειξη της διατήρησης της ψυχραιμίας και της ψυχολογικής στήριξης του θύματος.

Η συγκεκριμένη υποεπαιδευτικότητα είναι η βάση των απαραίτητων εκείνων γνώσεων για την ασφάλεια τόσο του/της διασώστη/-τριας και των παρευρισκόμενων όσο και για την προστασία του θύματος από περαιτέρω βλάβη. Γίνεται αντιληπτό πόσο σημαντικά είναι για τη ζωή τα πρώτα κρίσιμα λεπτά, μέχρι τη διακομιδή του/της ασθενούς σε κάποιο κοντινό νοσοκομείο.

Σκοπός της υποεπαιδευτικότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να γνωρίσουν τις πρώτες βοήθειες ως ένα πολύτιμο εργαλείο που μπορεί να σώσει ζωές, να μειώσει τη σοβαρότητα των τραυματισμών, να προαγάγει την ασφάλεια και να ενισχύσει την αυτοπεποίθηση και την ετοιμότητά τους να αντιδράσουν σε επείγουσες καταστάσεις.

2.4.Γ.2 | ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΚΩΣΕΙΣ

Σκοπός της συγκεκριμένης υποεπαιδευτικότητας είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές γνώσεις για τα αίτια πρόκλησης των τραυματισμών και των κακώσεων με τις οποίες μπορεί να έρθουν αντιμέτωποι/-ες στον χώρο εργασίας τους, καθώς και στην κατηγοριοποίησή τους σε επικίνδυνα για την υγεία και μη.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τα συμπτώματα και την εικόνα αυτών των παθολογικών καταστάσεων, ώστε να καταστούν ικανοί/-ές να τις αντιμετωπίσουν με ενδεδειγμένες τεχνικές. Αναλύεται η έννοια της κάκωσης, η οποία αναφέρεται σε τραυματισμούς ή βλάβες που προκαλούνται σε ένα μέρος του σώματος. Συνήθως, προκαλούνται από εξωτερικούς παράγοντες, όπως πτώσεις, συγκρούσεις ή άλλου είδους ατυχήματα (κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, μυοσκελετικές κακώσεις κ.ά.). Μπορεί να περιλαμβάνουν εκδορές, μώλωπες, διαστρέμματα, κατάγματα και άλλες μορφές τραυματισμών. Επίσης, κατανοούν τη διαδικασία θερμоруθμησης του αν-

θρώπινου σώματος, καθώς και τη διαδικασία εμφάνισης θερμοπληξίας και υποθερμίας. Μελετούν τους παράγοντες που επηρεάζουν αυτές τις καταστάσεις, ώστε να μπορούν να προλαμβάνουν, να προστατεύουν και να βελτιώνουν.

Ακόμη, εστιάζονται στην αντιμετώπιση της ηλεκτροπληξίας. Οι πρώτες βοήθειες πρέπει να δίνονται άμεσα και με προσοχή για την ασφάλεια του/της διασώστη/-τριας και του θύματος.

Επίσης, κατανοούν τις βλάβες που προκαλούν τα τραύματα και τα εγκαύματα, την έκταση και τη βαρύτητά τους. Ακόμα, περιγράφονται τα είδη αιμορραγιών και ο τρόπος εκτίμησης της σοβαρότητας τους, ώστε να προσφέρουν τις κατάλληλες πρώτες βοήθειες. Τέλος, αναφέρονται οι ενδείξεις μεταφοράς του θύματος στο νοσοκομείο.

Η παροχή πρώτων βοηθειών και η αναγνώριση των συμπτωμάτων για κακώσεις, τραυματισμούς, εγκαύματα, ηλεκτροπληξία, θερμοπληξία, υποθερμία και αιμορραγίες είναι μέγιστης σημασίας για τη μείωση της σοβαρότητας των τραυματισμών και την αποφυγή επιπλέον βλάβης.

2.4.Γ.3 | ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗ, ΑΝΑΦΥΛΑΞΙΑ, ΑΛΛΕΡΓΙΚΟ ΣΟΚ, ΕΠΙΛΗΠΤΙΚΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εκπαιδεύονται στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για την άμεση αντιμετώπιση καταστάσεων δηλητηρίασης, αναφυλαξίας, αλλεργικού σοκ και επιληπτικών επεισοδίων.

Στην περίπτωση δηλητηρίασης, μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τα συμπτώματα, όπως είναι η ναυτία, ο εμετός και απώλεια συνείδησης, και κατανοούν την ανάγκη άμεσης επικοινωνίας με το κέντρο δηλητηριάσεων. Δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στη σωστή τοποθέτηση του θύματος και στην αποφυγή χορήγησης οποιασδήποτε ουσίας χωρίς ιατρική καθοδήγηση. Στην περίπτωση αναφυλαξίας και αλλεργικού σοκ, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τη χορήγηση αδρεναλίνης και τη σημασία της άμεσης κλήσης για ιατρική βοήθεια. Επίσης, αναγνωρίζουν τα συμπτώματα, όπως πρήξιμο, δυσκολία στην αναπνοή και εξανθήματα, και μαθαίνουν πώς να διαχειρίζονται το άτομο μέχρι να φτάσει επαγγελματική βοήθεια. Αναφορικά με τα επιληπτικά επεισόδια, η εκπαίδευση πρέπει να περιλαμβάνει τη σωστή τοποθέτηση του ατόμου, ώστε να αποφευχθούν τραυματισμοί, και τη σημασία της απομάκρυνσης επικίνδυνων αντικειμένων από το περιβάλλον. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τη σημασία της παρακολούθησης της αναπνοής και των ζωτικών σημείων του ατόμου μετά το επεισόδιο. Προτείνεται η προβολή βίντεο με τις αντίστοιχες τεχνικές – η ανανέωση των γνώσεων είναι επίσης κρίσιμη για την ετοιμότητά τους.

Συνοψίζοντας, στην υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες παίρνουν τη θεωρητική γνώση γύρω από τις πρώτες βοήθειες, η οποία πρέπει να συνοδεύεται και από πρακτική εκπαίδευση, για να διασφαλιστεί η ικανότητά τους να αντιδρούν ψύχραιμα και αποτελεσματικά σε πραγματικές καταστάσεις στον χώρο εργασίας τους.

2.4.Γ.4 | ΛΙΠΟΘΥΜΙΑ, ΠΝΙΓΜΟΝΗ, ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, στην υποενότητα αυτή, εστιάζονται σε βασικές δεξιότητες και γνώσεις για την αποτελεσματική αντιμετώπιση λιποθυμίας, πνιγμονής και εγκεφαλικού επεισοδίου. Για τη λιποθυμία, προτεραιότητα είναι η αναγνώριση των προειδοποιητικών συμπτωμάτων, όπως ζάλης και αδυναμίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να γνωρίζουν πώς να τοποθετούν το άτομο σε ύπτια θέση με ανυψωμένα πόδια, ώστε να διευκολύνουν τη ροή του αίματος προς τον εγκέφαλο. Πρέπει να διασφαλίζουν ότι το άτομο αναπνέει κανονικά και να παρακολουθούν την κατάστασή του μέχρι να ανακτήσει τις αισθήσεις του, και να καλούν ιατρική βοήθεια.

Για την πνιγμονή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εκπαιδεύονται στην τεχνική της λαβής Heimlich, η οποία περιλαμβάνει την εφαρμογή απότομων πιέσεων στο πάνω μέρος της κοιλιάς για να απομακρυνθεί το αντικείμενο που προκαλεί την απόφραξη των αεραγωγών. Αν το άτομο δεν μπορεί να αναπνεύσει ή να βήξει, η γρήγορη εκτέλεση της τεχνικής αυτής μπορεί να σώσει τη ζωή του. Σημαντικό είναι επίσης να γνωρίζουν πώς να αντιμετωπίζουν παιδιά και έγκυες γυναίκες, καθώς η τεχνική μπορεί να διαφέρει.

Όσον αφορά το εγκεφαλικό επεισόδιο, η ταχεία αναγνώριση των συμπτωμάτων από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες –όπως η πτώση του προσώπου, η αδυναμία ανύψωσης των χεριών και οι δυσκολίες στην ομιλία– και η άμεση κλήση επείγουσας ιατρικής βοήθειας είναι ζωτικής σημασίας. Επίσης, η εκπαίδευση πρέπει να περιλαμβάνει την παροχή υποστήριξης στο θύμα μέχρι την άφιξη της ιατρικής βοήθειας.

Με την κατάλληλη εκπαίδευση και εξάσκηση στις παραπάνω δεξιότητες, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικά σε επείγουσες καταστάσεις, συμβάλλοντας στην προστασία και στην ασφάλεια της ζωής των συνανθρώπων τους.

2.4.Γ.5 | ΚΑΡΔΙΟΠΝΕΥΜΟΝΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ (ΚΑΡΠΑ)

Στη συγκεκριμένη εκπαιδευτική υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες της ειδικότητας εξασκούνται στην εφαρμογή καρδιοπνευμονικής αναζωογόνησης σε εκπαιδευτικά προπλάσματα ΚΑΡΠΑ, αφού πρώτα γίνει επίδειξη από τον/τη διδάσκοντα/-ουσα. Η καρδιακή ανακοπή είναι η διακοπή της λειτουργίας της καρδιάς· αυτό σημαίνει ότι ο εγκέφαλος μένει χωρίς οξυγόνο, οπότε πολύ σύντομα επέρχεται ο θάνατος.

Είναι πολύ σημαντικό να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες ότι αν δράσουν άμεσα, αυξάνουν κατά πολύ τις πιθανότητες επιβίωσης του ατόμου. Η γνώση αυτή μπορεί να αποδειχθεί ζωτικής σημασίας σε ένα περιβάλλον εργασίας όπου μπορεί να συμβεί ένα τέτοιο επείγον περιστατικό, είτε σε κάποιον/-α πελάτη/-ισσα είτε σε συνάδελφο/-ισσα. Ακόμη, είναι σημαντικό να διακρίνουν την καρδιακή ανακοπή από μια απλή λιποθυμία και να ακολουθήσουν τα βήματα της παροχής ΚΑΡΠΑ, αφού πρώτα κληθεί το ασθενοφόρο για τη μεταφορά του ατόμου στο νοσοκομείο. Η καρδιοπνευμονική αναζωογόνηση στοχεύει στην αντικατάσταση της φυσικής αναπνοής με εμφυσήσεις αέρα από το στόμα του/της διασώστη/-τριας στο στόμα του θύμα-

τος, και στην αποκατάσταση της κυκλοφορίας του αίματος με θωρακικές συμπίεσεις. Η διαδικασία προσέγγισης του θύματος αρχίζει, όπως σε κάθε επείγουσα κατάσταση, με τη διασφάλιση ότι ο/η διασώστης/-τρια δεν βρίσκεται σε κίνδυνο.

Συνοψίζοντας, η γνώση της παροχής καρδιοπνευμονικής αναζωογόνησης, σύμφωνα με το πρωτόκολλο του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας, είναι ένα πολύτιμο εργαλείο που όχι μόνο μπορεί να σώσει ζωές αλλά και να βελτιώσει το αίσθημα ασφάλειας των εργαζομένων.

2.4.Γ.6 | ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τον σχεδιασμό και την προετοιμασία για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Έκτακτη ανάγκη μπορεί να προκύψει από την πρόκληση φωτιάς στον χώρο εργασίας, την εκδήλωση σεισμού, πλημμύρας ή και άλλων επικίνδυνων καταστάσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες της ειδικότητας πρέπει να επικεντρωθούν σε διάφορους βασικούς τομείς για να είναι έτοιμοι/-ες να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που μπορεί να προκύψουν σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Η εκπαίδευση στις τεχνικές διαχείρισης κρίσεων περιλαμβάνει την κατανόηση των αρχών της επικοινωνίας κρίσεων, την ικανότητα να παρέχουν σαφείς και ακριβείς οδηγίες κατά τη διάρκεια μιας έκτακτης ανάγκης, και την ικανότητα διαχείρισης της πληροφορίας υπό πίεση. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τα διάφορα είδη έκτακτων περιστάσεων, και μαθαίνουν να ενεργούν άμεσα, με στόχο τη δική τους ασφάλεια, των υπολοίπων εμπλεκόμενων αλλά και του χώρου εργασίας.

Επιπρόσθετα, στη συγκεκριμένη υποενότητα, μαθαίνουν το περιεχόμενο ενός κυτίου πρώτων βοηθειών, καθώς και τον τρόπο συντήρησής του. Οι διδάσκοντες/-ουσες πρέπει να δώσουν έμφαση στα υλικά που είναι απαραίτητα για ένα κυτίο, καθώς και στη σημασία που έχει η ανανέωση και ο τακτικός έλεγχος για τυχόν ελλείψεις.

Ολοκληρώνοντας τη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να ανταποκριθούν σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης με σχέδιο δράσης, καθώς και να διατηρούν και να ανανεώνουν ένα κυτίο πρώτων βοηθειών.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Αποστόλου, Θ. Μ. & Χατζηπροδρόμου, Ι. Π. (2021). *Πρώτες βοήθειες στις επιστήμες υγείας*. Αθήνα: Εκδόσεις Κωνσταντάρα.
2. Υπουργείο Υγείας – Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας. (ΕΚΑΒ). (2017). *Εγχειρίδιο πρώτων βοηθειών*. Αθήνα: ΕΚΑΒ.
3. Παπαλεξανδρή, Σ. (2012). *Πρώτες Βοήθειες*. Αθήνα: ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ.
4. Πετρίδης, Α. Π., Ευτυχίδου, Ε. Π. & Τσόχας, Κ. Α. (2012). *Πρώτες Βοήθειες*. Λευκωσία: Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδη & Broken Hill Publishers.

Συμπληρωματικές

1. Austin, M., Crawford, R. & Armstrong, V. J. (2000). *First Aid Manual* (7th edition). London: Dorling Kindersley/ British Red Cross.
2. Karutz, H. & Buttlar, M. von. (2015). *Πρώτες βοήθειες* (επιμ. Λ. Κουρκούτα). Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.
3. Βρετανικός Ερυθρός Σταυρός. (2020). *Πρώτες βοήθειες. Πλήρης οδηγός* (10η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Λίτσα.

2.4.Δ • BODY PAINTING

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στη διαδικασία ζωγραφικής σε πρόσωπο και σώμα. Χρησιμοποιώντας μια ποικιλία προϊόντων, επιτυγχάνουν διάφορες μεταμορφώσεις, προσαρμοσμένες στις ανάγκες ενός ρόλου. Διδάσκονται τη χρήση στένσιλ και πρόσθετων διακοσμητικών στοιχείων, ώστε να έχουν την ικανότητα δημιουργίας καλλιτεχνικών μακιγιάζ (Bennett, 2014). Επιπλέον, περιγράφεται η εφαρμογή του αερογράφου, προσδιορίζοντας τις διαφοροποιήσεις του από τις υπόλοιπες τεχνικές του μακιγιάζ. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη διαδικασία του self-tanning (Finn, 2022).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Χρησιμοποιούν τα κατάλληλα πινέλα και εργαλεία,
- Επιλέγουν τα σωστά υλικά,
- Δημιουργούν καλλιτεχνικά σχέδια στο πρόσωπο,
- Ζωγραφίζουν το σώμα αποτυπώνοντας το απαιτούμενο σχέδιο,
- Χρησιμοποιούν στένσιλ,

- Συνεργάζονται για την ολοκλήρωση σχεδίου στο σώμα,
- Ορίζουν τα μέρη του συστήματος του αερογράφου,
- Εφαρμόζουν μακιγιάζ προσώπου και σώματος με τη βοήθεια του αερογράφου,
- Αξιολογούν τις περιπτώσεις που απαιτείται ή προτιμάται η χρήση αερογράφου,
- Συνδυάζουν τεχνικές με σκοπό τη βέλτιστη απόδοση του αποτελέσματος,
- Κάνουν χρήση των προϊόντων του self-tanning.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ατομικό body painting / Πολλαπλό body painting / Στένσιλ / Αερογράφος / Self-tanning / Χένα / Διακοσμητικά στοιχεία / Μοτίβο σώματος / Αλλεργίες.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ, ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΜΟΤΙΒΟ ΣΤΟ BODY PAINTING
2	ΑΤΟΜΙΚΟ BODY PAINTING
3	ΟΜΑΔΙΚΟ BODY PAINTING
4	ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕΡΟΓΡΑΦΟΥ
5	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ SELF-TANNING
6	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΧΕΝΑΣ

Κείμενο αναφοράς

2.4.Δ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΥΛΙΚΑ, ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΜΟΤΙΒΟ ΣΤΟ BODY PAINTING

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις βασικές αρχές της ζωγραφικής προσώπου και σώματος, εξοικειώνονται με τη χρήση των κατάλληλων εργαλείων, όπως πινέλων, σπόγγων και εξειδικευμένων υλικών. Μαθαίνουν τη σωστή εφαρμογή αυτών των εργαλείων, και αξιοποιούν το στένσιλ και τα διακοσμητικά στοιχεία για να δημιουργούν ακριβή και σύνθετα καλλιτεχνικά σχέδια. Η πρακτική περιλαμβάνει την αποτύπωση μοτίβων και σχεδίων με μολύβι ή πινέλο, προσθέτοντας χρώματα και λεπτομέρειες, ανάλογα με τις τεχνικές και τις δεξιότητές τους.

Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες χρησιμοποιούν πινέλα και σπόγγους διαφόρων σχημάτων και μεγεθών, όπως rubber, round make up sponge και φυσικούς σπόγγους κομμένους στο κατάλληλο σχήμα, καθώς και αερογράφο και ειδικά aquacolors, που περιλαμβάνουν υδατοδιαλυτά χρώματα για λεπτομερείς και πολύπλοκες εφαρμογές. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα φθορίζοντα χρώματα, τα

οποία χρησιμοποιούνται στο μαύρο θέατρο, τα οποία εφαρμόζονται εύκολα με βρεγμένο σπόγγο και λάμπουν κάτω από μαύρο φως. Επιπλέον, τα υλικά περιλαμβάνουν σταθεροποιητικά σπρέι, μπατονέτες, μολύβια και υγρά μαντηλάκια.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν επίσης την ιστορία του body painting, μιας τέχνης με βαθιές ρίζες σε διάφορους πολιτισμούς, όπου χρησιμοποιούνταν υλικά όπως πηλός και χώρα για τελετουργίες, πολέμους και θρησκευτικές εκδηλώσεις. Η κατανόηση αυτής της παράδοσης τους επιτρέπει να εκτιμήσουν το body painting στη σύγχρονη εποχή, όπου βρίσκει εφαρμογή σε διαφήμιση, μόδα, κινηματογράφο, θέατρο και τηλεόραση. Τέλος, γίνεται ειδική αναφορά και μελέτη των χαρακτήρων στην τελετή έναρξη των ολυμπιακών αγώνων του 2004 στην Αθήνα.

2.4.Δ.2 | ΑΤΟΜΙΚΟ BODY PAINTING

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις βασικές αρχές του ατομικού body painting, όπου το ανθρώπινο σώμα γίνεται ο καμβάς για τη δημιουργία καλλιτεχνικών έργων. Εξασκούνται στη σχεδίαση ολόκληρου του σώματος ή επιμέρους τμημάτων του (π.χ. χέρια ή πόδια), και μαθαίνουν πώς να εντάσουν το σώμα σε μια ευρύτερη εικόνα, όπως ένα φυσικό τοπίο ή έναν πίνακα ζωγραφικής. Παράλληλα, εξοικειώνονται με τις τεχνικές επεξεργασίας εικόνων και τη χρήση της τεχνολογίας για τη δημιουργία ψευδαισθήσεων, δίνοντας την αίσθηση ότι συμμετέχουν περισσότερα μοντέλα.

Η κατανόηση του ατομικού body painting δίνει τη δυνατότητα στους/στις καλλιτέχνες/-ιδες να εκφράζουν τη δημιουργικότητά τους με μοναδικούς τρόπους, χρησιμοποιώντας το σώμα ως μέσο έκφρασης. Αυτή η γνώση ενισχύει την ικανότητά τους να δημιουργούν εντυπωσιακά και καινοτόμα έργα, τα οποία μπορούν να βρουν εφαρμογή στη διαφήμιση, τη μόδα, το θέατρο και τις καλλιτεχνικές εκθέσεις. Η τεχνολογία παίζει σημαντικό ρόλο, διευρύνοντας τις τεχνικές και τις δυνατότητες που έχουν στη διάθεσή τους οι καλλιτέχνες.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει πρακτική άσκηση, κατά την οποία οι εκπαιδευόμενοι/-ες χρησιμοποιούν πινέλα, σπόγγους και ειδικά χρώματα για να δημιουργούν ατομικά έργα body painting. Μαθαίνουν πώς να εντάσουν το σώμα σε καλλιτεχνικές συνθέσεις και να αξιοποιούν την τεχνολογία για να επιτυγχάνουν εντυπωσιακά αποτελέσματα. Επιπλέον, βλέπουν παραδείγματα εμπνευσμένα από καλλιτέχνες (π.χ. Νταλί) και εξασκούνται σε σχέδια άνω κορμού και κεφαλής, βελτιώνοντας τις δεξιότητές τους.

2.4.Δ.3 | ΟΜΑΔΙΚΟ BODY PAINTING

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις βασικές αρχές του ομαδικού body painting, όπου περισσότερα από δύο ανθρώπινα σώματα χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία μιας ενιαίας καλλιτεχνικής εικόνας. Διδάσκονται πώς να σχεδιάζουν ολόκληρα σώματα ή μέρη τους και να δημιουργούν αρμονικές στάσεις και κινήσεις που ενοποιούν τα σώματα σε ένα ενιαίο σύνολο.

Η εκμάθηση του ομαδικού body painting επιτρέπει στους/στις καλλιτέχνες/-ιδες να εκφράζουν τη δημιουργικότητά τους με μοναδικό τρόπο, χρησιμοποιώντας πολλά ανθρώπινα σώματα ως καμβά. Αυτή η γνώση ενισχύει την ικανότητά τους να δημιουργούν εντυπωσιακά και σύνθετα έργα, τα οποία απαιτούν φαντασία, γνώσεις ανατομίας και κινησιολογίας. Το ομαδικό body painting διδάσκει επίσης τη σημασία της συνεργασίας και του συγχρονισμού, καθώς τα μοντέλα πρέπει να κινούνται ή να παραμένουν ακίνητα με απόλυτη αρμονία. Παραδείγματα όπως το έργο “Salvation” του Κρεγκ Τρέισι και ο «Βάτραχος» του Γιοχάνες Στέτερ αναδεικνύουν την πολυπλοκότητα και την καλλιτεχνική αξία αυτής της τέχνης.

Στα εργαστήρια οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη δημιουργία ομαδικών έργων body painting, χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως πινέλα διαφόρων μεγεθών, σπόγγους και αερογράφο, καθώς και ειδικά χρώματα για το σώμα. Δημιουργούν αρμονικές στάσεις που ενοποιούν τα σώματα σε μια ενιαία εικόνα και αξιοποιούν την τεχνολογία για την επεξεργασία εικόνων, προσφέροντας την ψευδαίσθηση πολλών μοντέλων. Επιπλέον, παρακολουθούν παραδείγματα ομαδικών έργων μέσα από βίντεο και εικόνες, εξασκώντας παρόμοιες τεχνικές.

2.4.Δ.4 | ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕΡΟΓΡΑΦΟΥ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τη χρήση του αερογράφου για την εφαρμογή μακιγιάζ προσώπου και σώματος, αναγνωρίζοντας τα μέρη του συστήματος και τον τρόπο λειτουργίας του. Διδάσκονται πώς να εφαρμόζουν μακιγιάζ με πεπιεσμένο αέρα, αναμειγνύοντας το χρώμα και ψεκάζοντάς το ομοιόμορφα πάνω στο δέρμα. Το μακιγιάζ με αερογράφο προσφέρει τη δυνατότητα δημιουργίας ιδιαίτερων εφέ, ανάλογα με τον αριθμό των στρωμάτων χρώματος. Η χρήση στένσιλ επιτρέπει την αποτύπωση λεπτομερών σχεδίων.

Η χρήση του αερογράφου αποτελεί σημαντική δεξιότητα για τους/τις καλλιτέχνες μακιγιάζ, καθώς επιτρέπει τη δημιουργία λεπτών, ομοιόμορφων και ανθεκτικών στρωμάτων χρώματος. Τα αποτελέσματα είναι πιο ομοιογενή σε σύγκριση με άλλες μεθόδους, όπως με πινέλο ή με σπόγγο, ενώ διευκολύνει τη δημιουργία ιδιαίτερων εφέ, καθώς και τη μείξη των χρωμάτων. Αυτή η γνώση ενισχύει την ευελιξία των καλλιτεχνών, επιτρέποντάς τους να προσαρμόζονται σε απαιτητικές συνθήκες, όπως θεατρικές παραστάσεις, φωτογραφίσεις, ταινίες και εκδηλώσεις. Τα χρώματα είναι υγρά και μπορεί να έχουν βάση το νερό, τη σιλικόνη ή την αλκοόλη, με τα υδατοδιαλυτά να προτιμώνται λόγω της φιλικότητάς τους προς το δέρμα.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει πρακτική εξάσκηση στη χρήση του αερογράφου. Οι καταρτιζόμενοι/-ες εξασκούνται στη σωστή προετοιμασία του δέρματος για να εξασφαλίσουν ομοιόμορφη εφαρμογή του χρώματος. Γεμίζουν το δοχείο του αερογράφου και ψεκάζουν με αργές κινήσεις για να δημιουργήσουν λεπτά και σταθερά στρώματα. Εξασκούνται επίσης στη χρήση στένσιλ και στη σταθεροποίηση του έργου με ειδικά προϊόντα.

2.4.Δ.5 | ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ SELF-TANNING

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη διαδικασία του self-tanning, μαθαίνοντας τη χρήση προϊόντων αυτομαυρίσματος και τις τεχνικές εφαρμογής τους για την επίτευξη ενός ομοιόμορφου και φυσικού αποτελέσματος. Ενημερώνονται για τα διαθέσιμα προϊόντα, όπως λοσιόν, σπρέι, μους και αερογράφο. Η εκπαίδευση περιλαμβάνει τη σωστή προετοιμασία του δέρματος, όπως απολέπιση για την αφαίρεση νεκρών κυττάρων και ενυδάτωση για λεία επιφάνεια. Παράλληλα, διδάσκονται τα βασικά συστατικά του, όπως είναι η διυδροξυακετόνη (DHA), η οποία ευθύνεται για το μαύρισμα του δέρματος.

Η γνώση του self-tanning είναι σημαντική για καλλιτέχνες/-ιδες μακιγιάζ και επαγγελματίες αισθητικής, καθώς προσφέρει ασφαλές μαύρισμα χωρίς έκθεση στον ήλιο. Η σωστή εφαρμογή βελτιώνει την εμφάνιση του δέρματος, κάνοντάς το να φαίνεται υγιές και λαμπερό. Η απολέπιση βοηθά στην αποφυγή ανομοιομορφιών, ενώ η χρήση αερογράφου ή θαλάμου εξασφαλίζει επαγγελματικά και ομοιόμορφα αποτελέσματα σε σύγκριση με την εφαρμογή με το χέρι.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει πρακτική εξάσκηση στη χρήση των προϊόντων self-tanning. Οι καταρτιζόμενοι/-ες προετοιμάζουν το δέρμα με απολέπιση και ενυδάτωση πριν από την εφαρμογή. Διδάσκονται τις τεχνικές εφαρμογής με το χέρι, χρησιμοποιώντας γάντια ή σπόνγους, για ομοιόμορφη κατανομή του προϊόντος.

Εξασκούνται επίσης στη χρήση αερογράφου και θαλάμων self-tanning, μαθαίνοντας να ψεκάζουν το προϊόν με αργές και σταθερές κινήσεις για ομοιόμορφο αποτέλεσμα. Τέλος, διδάσκονται να διορθώνουν τυχόν ατέλειες και να συνδυάζουν τεχνικές για το καλύτερο αποτέλεσμα.

2.4.Δ.6 | ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΧΕΝΑΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν την παραδοσιακή τέχνη της χένας και τις τεχνικές δημιουργίας περίτεχνων σχεδίων στο σώμα και το πρόσωπο. Διδάσκονται τα βασικά συστατικά της πάστας χένας, τη διαδικασία παρασκευής της και τις μεθόδους εφαρμογής. Επίσης, μαθαίνουν τη σημασία της προετοιμασίας του δέρματος πριν από την εφαρμογή (καθαρισμός, απολέπιση), για να εξασφαλιστεί η καλή πρόσφυση και η μακροχρόνια διατήρηση των σχεδίων.

Η τέχνη της χένας έχει βαθιές ρίζες σε πολλές κουλτούρες, χρησιμοποιούμενη για διακοσμητικούς και τελετουργικούς σκοπούς. Οι καταρτιζόμενοι/-ες εξερευνούν παραδοσιακά σχέδια, όπως τα ινδικά mehndi, τα αραβικά μοτίβα και τα αφρικανικά σχέδια, ενώ μαθαίνουν πώς η σωστή εφαρμογή εξασφαλίζει ανθεκτικά και ασφαλή σχέδια. Αυτή η γνώση είναι πολύτιμη για καλλιτέχνες/-ιδες μακιγιάζ και επαγγελματίες αισθητικής, καθώς προσθέτει μια μοναδική δεξιότητα που προσελκύει πελάτες/-ισσες για γάμους, φεστιβάλ και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Στην πρακτική εξάσκηση, οι καταρτιζόμενοι/-ες αναμειγνύουν σκόνη χένας με υγρά, όπως λεμόνι ή τσάι, και προσθέτουν αιθέρια έλαια για έντονο χρώμα. Προε-

τοιμάζουν το δέρμα με καθαρισμό και απολέπιση για καλύτερη πρόσφυση και εφαρμόζουν τη χένα με κώνους ή ξυλάκια, δημιουργώντας λεπτά και καθαρά σχέδια. Μαθαίνουν αϊλάνερ και περίγραμμα ματιού με χένα. Μετά την εφαρμογή, μαθαίνουν τη φροντίδα των σχεδίων με χένα, όπως είναι η αποφυγή νερού και η χρήση ελαίου για μεγαλύτερη διάρκεια του χρώματος. Σημαντικές είναι και οι επισημάνσεις για τις αλλεργίες που μπορεί να προκαλέσει η χρήση της.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. De Ruiter, P. (2011). *The art of bodypainting*. Hague, Netherlands: Pixel Perfect Publications.
2. Finn, M. (2022). *Advanced Techniques in Airbrush and Self-Tanning*. London: Pearson.

Συμπληρωματικές

1. Αναγνώστου, Β., Αρβανιτίδου, Σ., Βιβιλάκη, Ε., Γιαννακοπούλου, Ε., Θεοδωροπούλου, Μ., Κάντζου, Φ., Μπενέτου, Α., Τσάπου, Κ. & Χονδρορίζου, Ι. (χ.χ.). *Μακιγιάζ II: θεωρία και εργαστηριακές ασκήσεις – Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Αισθητικής – Κομμωτικής*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

2.4.Ε • ΞΕΝΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ: ΑΓΓΛΙΚΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στην αγγλική ορολογία που σχετίζεται με την τέχνη του μακιγιάζ και της κομμωτικής. Διδάσκονται την ορολογία του χρώματος και της ιστορίας της τέχνης, του θεάτρου και της μόδας. Εκπαιδεύονται στη δημιουργία προτάσεων και στην έκφραση στην αγγλική γλώσσα. Με τη βοήθεια κειμένων της ειδικότητας, αναπτύσσεται η ικανότητα ανάγνωσης, αντίληψης και χρήσης όρων της ειδικότητας για τη μελλοντική τους εργασία (Holland & Bojar, 2002). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με το αγγλικό συντακτικό και τη γραμματική, ώστε να μπορούν να συνδιαλέγονται επιτυχώς στον χώρο εργασίας τους, όπως επίσης και να κατανοούν τη σύγχρονη βιβλιογραφία (Hall, 2018).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Κατανοούν τη δομή της αγγλικής γλώσσας,

- Γνωρίζουν το ειδικό λεξιλόγιο και τις γραμματικές και συντακτικές δομές της γλώσσας,
- Αναζητούν κείμενα της ειδικότητάς τους στην αγγλική γλώσσα,
- Αναπαράγουν κείμενα σχετικά με την ειδικότητά τους,
- Χρησιμοποιούν την ξένη βιβλιογραφία,
- Χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο στην αγγλική γλώσσα,
- Διατυπώνουν προφορικά ή γραπτά τις απόψεις τους στην αγγλική γλώσσα,
- Περιγράφουν στα αγγλικά τα βήματα της εκάστοτε διαδικασίας μακιγιάζ και τα καλλυντικά που χρησιμοποιούν,
- Μεταφράζουν ετικέτες καλλυντικών προϊόντων και οδηγίες,
- Συζητούν για θέματα της ειδικότητας χρησιμοποιώντας την αγγλική γλώσσα,
- Λειτουργούν αυτόνομα και σε συνεργασία με άλλους/-ες επαγγελματίες.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Actor/Actress / Blush / Brush / Comb / Cosmetics / Eye shadow / Hairstylist / Makeup / Scissors / Theatrical hairstyling.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΝ (INTRODUCTION TO ENGLISH TERMINOLOGY IN THEATRICAL MAKEUP AND HAIRSTYLING)
2	ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ (SPECIALIZED ENGLISH TERMINOLOGY IN THEATRICAL MAKEUP)
3	ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΝ (SPECIALIZED ENGLISH TERMINOLOGY IN THEATRICAL HAIRSTYLING)
4	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΚΑΙ ΚΟΜΜΩΣΕΩΝ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (EQUIPMENT AND SUPPLIES FOR MAKEUP AND HAIRSTYLING IN ENGLISH LANGUAGE)
5	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΧΡΗΣΤΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ (INDEPENDENT ENGLISH LANGUAGE USER FOR SPECIFIC PURPOSES)
6	ΑΓΓΛΙΚΑ ΓΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΘΕΑΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (ENGLISH FOR COMMUNICATIVE PURPOSES IN ENTERTAINMENT AND ARTS)

Κείμενο αναφοράς

2.4.E.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΝ (INTRODUCTION TO ENGLISH TERMINOLOGY IN THEATRICAL MAKEUP AND HAIRSTYLING)

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση των βασικών εννοιών, όρων και φράσεων της αγγλικής γλώσσας που αφορά το μακι-

γιάζ και τις κομμώσεις. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν κείμενα της σχετικής αγγλικής ορολογίας για την παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου σε θέματα που αφορούν την ειδικότητα γενικότερα.

Η εν λόγω υποενότητα απευθύνεται σε εκπαιδευόμενους/-ες του μακιγιάζ και των κομμώσεων που έρχονται σε επαφή με την αγγλική ορολογία της ειδικότητας για πρώτη φορά – τα κείμενα είναι προσαρμοσμένα στις συγκεκριμένες γλωσσικές ανάγκες. Εισάγονται βασικές έννοιες, όπως καλλυντικά και προϊόντα περιποίησης (cosmetics), μακιγιάζ (makeup) και κομμώσεις (hairstyling). Δίνεται έμφαση στο λεξιλόγιο και στην εμπέδωσή του.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι σε θέση να κατανοήσουν και να επεξεργαστούν απλά κείμενα γραμμένα στην αγγλική γλώσσα. Αντιλαμβάνονται τον προφορικό λόγο και μπορούν να συμμετέχουν σε συζητήσεις στο αντικείμενο του μακιγιάζ και των κομμώσεων στην αγγλική γλώσσα. Επίσης, αρχίζουν να εξοικειώνονται με την παραγωγή γραπτού λόγου σύντομων κειμένων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται επίσης με το βασικό λεξιλόγιο του εξοπλισμού και των υλικών που είναι απαραίτητα για τον/την τεχνικό μακιγιάζ και κομμώσεων στο θέατρο και στον καλλιτεχνικό χώρο γενικότερα. Τέλος, γίνεται μια πολύ σύντομη ιστορική αναδρομή στη χρήση του μακιγιάζ και κομμώσεων στον διεθνή χώρο, για μια ολιστική προσέγγιση της ενότητας.

Το εκπαιδευτικό υλικό (γραπτό και οπτικοακουστικό) αντλείται από κείμενα που παρουσιάζονται σε όλη τη θεματική ενότητα. Με αυτόν τον τρόπο, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν μια πρώτη γενική και εποπτική εικόνα από το σύνολο των μαθησιακών υποενοτήτων της ενότητας.

2.4.E.2 | ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ (SPECIALIZED ENGLISH TERMINOLOGY IN THEATRICAL MAKEUP)

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, παρουσιάζεται η ειδική αγγλική ορολογία που αφορά το θεατρικό μακιγιάζ (theatrical makeup). Αρχικά, παρουσιάζονται δύο κύρια είδη μακιγιάζ, το αισθητικό (aesthetic) και το επαγγελματικό (professional), και χρησιμοποιείται η αγγλική ορολογία που αφορά τη συγκριτική εξέταση αυτών των δύο ειδών μακιγιάζ.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες χρησιμοποιούν την αγγλική ορολογία για να περιγράψουν τη χρήση του μακιγιάζ από γυναίκες και άντρες (makeup application for women / men). Εξετάζεται η αγγλική ορολογία για την περιγραφή της ανατομίας του προσώπου (face anatomy), καθώς και των χαρακτηριστικών/εκφράσεών του (facial characteristics/expressions). Παρουσιάζεται η αγγλική ορολογία του τρισδιάστατου (three-dimensional), του υπερρεαλιστικού (surrealistic) και φυλετικού (racial) μακιγιάζ, καθώς και των σπέσιαλ εφέ (special effects).

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στην αγγλική ορολογία που χρησιμοποιείται σε κάθε βήμα εφαρμογής του μακιγιάζ στο πρόσωπο, με έμφαση στην εφαρμογή του σε επαγγελματίες του χώρου, όπως ηθοποιούς (actors/actresses), αλλά και σε άλλα

πρόσωπα του καλλιτεχνικού χώρου. Παρουσιάζεται η αγγλική ορολογία με τα κυριότερα είδη καλλυντικών και εξοπλισμού μακιγιάζ, όπως κραγιόν (lipstick), ρουζ (blush), σκιά ματιών (eyeshadow), μάσκαρα (mascara), και διάφορα μολύβια (pencils), όπως περιγράμματος ματιών (eyeliner) και χειλιών (lip liner), καθώς και κονσίλερ (concealer).

Γίνεται μια εισαγωγή στην αγγλική ορολογία της χρωματολογίας (chromatology) και της μείξης χρωμάτων (colourmix) για το θεατρικό μακιγιάζ. Αναλύεται η αγγλική ορολογία μείξης των χρωμάτων ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν τα τρία βασικά χρώματα για να παράγουν όλη τη χρωματική παλέτα· γι' αυτόν τον σκοπό, παρουσιάζεται ο χρωματικός κύκλος του Ίττεν, καθώς και η έννοια της χρωματικής αρμονίας.

2.4.E.3 | ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΝ (SPECIALIZED ENGLISH TERMINOLOGY IN THEATRICAL HAIRSTYLING)

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, παρουσιάζεται η αγγλική ορολογία που αφορά τις θεατρικές κομμώσεις (theatrical hairstyling). Αρχικά, παρουσιάζεται η αγγλική ορολογία που επιτρέπει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες να διαχωρίσουν τον/την κομμωτή/-τρια που επιφέρει μόνιμες αλλαγές στα μαλλιά ενός ατόμου (hairdresser) από τον/την κομμωτή/-τρια που επιφέρει προσωρινές και αναστρέψιμες αλλαγές στα μαλλιά του ατόμου (hairstylist).

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες χρησιμοποιούν την αγγλική ορολογία για να περιγράψουν την ανατομία του ανθρώπινου κεφαλιού (skull anatomy), των διαφορετικών ειδών μαλλιών (hair types), τα σχήματα των προσώπων (face shapes) και τα είδη των χαρακτηριστικών/στιλ.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στην αγγλική ορολογία που χρησιμοποιείται για το κόψιμο των μαλλιών (cutting hair) σε διαφορετικά σχήματα και μεγέθη, όπως σε ευθεία γραμμή (one length), σε διαφορετικά μήκη-σκάλες (layers), φράντζες (fringes) και φιλάρισμα (graduation).

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι σε θέση να περιγράψουν στα αγγλικά κάθε βήμα εφαρμογής των διαφορετικών κομμώσεων, με έμφαση στην εφαρμογή του σε επαγγελματίες, όπως ηθοποιούς, αλλά και σε άλλα πρόσωπα του καλλιτεχνικού χώρου. Επίσης, παρουσιάζεται η αγγλική ορολογία με τα κυριότερα είδη καλλυντικών, αναλώσιμων και εξοπλισμού κομμώσεων, όπως σαμπουάν (shampoo), μαλακτική κρέμα (conditioner), πιστολάκι στεγνώματος (hairdryer), ψαλίδι (scissors), χτένα (comb) και βούρτσα (hairbrush).

Επίσης, γίνεται μια εισαγωγή στην αγγλική ορολογία της χρωματολογίας και της μείξης χρωμάτων ειδικά για τη βαφή των μαλλιών (hair dye), ενώ αναλύεται η μείξη τους, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν τα τρία βασικά χρώματα για να παράγουν διαφορετικούς χρωματισμούς.

2.4.E.4 | ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΚΑΙ ΚΟΜΜΩΣΕΩΝ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (EQUIPMENT AND SUPPLIES FOR MAKEUP AND HAIRSTYLING IN ENGLISH LANGUAGE)

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με την αγγλική ορολογία του βασικού εξοπλισμού που υπάρχει σε ένα κομμωτήριο (hair saloon). Η ορολογία που διδάσκεται σε αυτή την υποενότητα αναφέρεται σε μια μεγάλη ποικιλία ειδικού τεχνικού εξοπλισμού μακιγιάζ και κομμώσεων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναγνωρίζουν τους αγγλικούς ορισμούς και τη χρήση ειδικών συσκευών και αναλώσιμων υλικών, όπως τον καθρέπτη μακιγιάζ (makeup mirror), το ψαλίδι μαλλιών (curler), το κλάμερ (hair claw) και αναλώσιμων υλικών (supplies). Διακρίνουν την ορολογία που αφορά τις περιπτώσεις που ενδείκνυται ή αντενδείκνυται η χρήση του καθενός, επειδή μπορεί να μην ωφελήσει ή να προκαλέσει βλάβη (harmful). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν την αγγλική ορολογία πάνω στις βασικές αρχές και μεθόδους χρήσης διαφορετικών μοντέλων και εταιρειών κατασκευής μιας δεδομένης συσκευής ή προϊόντος, και τις παραλλαγές και ιδιομορφίες που υπάρχουν σε αυτά. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι σε θέση να χρησιμοποιούν αγγλική ορολογία για την παραγγελία σχετικού εξοπλισμού και υλικών από το εξωτερικό.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν εγχειρίδια, διαφημιστικά φυλλάδια και άλλα σχετικά έντυπα δικής τους επιλογής, για να δημιουργήσουν ένα γλωσσάριο στο οποίο καταγράφουν την αγγλική ορολογία. Στη συνέχεια, βρίσκουν την αντίστοιχη ελληνική μετάφραση και το αντίστροφο, και συγκρίνουν τη σχετική ορολογία για να διαπιστώσουν την ομοιομορφία ή όχι που υπάρχει στην παρουσίαση της σχετικής αγγλικής ορολογίας.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται από τον/την τεχνικό μακιγιάζ και θεατρικών κομμώσεων κατά την εργασία του/της σε έναν χώρο στον οποίο η παροχή αυτών των υπηρεσιών απαιτεί την επικοινωνία στην αγγλική γλώσσα.

2.4.E.5 | ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΧΡΗΣΤΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ (INDEPENDENT ENGLISH LANGUAGE USER FOR SPECIFIC PURPOSES)

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τους λόγους για τους οποίους η βασική γνώση της γενικής θεωρίας της αγγλικής ορολογίας είναι σημαντική στο επαγγελματικό περιβάλλον (professional context) του μακιγιάζ και των θεατρικών κομμώσεων. Αναδεικνύεται η διάσταση της ακριβούς χρήσης της αγγλικής ορολογίας για ειδικούς σκοπούς (english for specific purposes) ως μέσο διευκόλυνσης της επαγγελματικής επικοινωνίας στον χώρο της ομορφιάς και στον καλλιτεχνικό χώρο.

Η αγγλική ορολογία ως μέρος του γλωσσικού συστήματος έχει ουσιαστικά κανονιστικό χαρακτήρα, ενώ η τυποποίησή της βοηθά στην επίτευξη αποτελεσματικής αλληλεπίδρασης μεταξύ των ειδικών στον ευρύτερο καλλιτεχνικό χώρο, επιταχύνοντας τη διαδικασία της επικοινωνίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ανακαλύπτουν την ανά-

γκη ενσωμάτωσης της ειδικής ορολογίας της ομορφιάς στο μοντέλο επικοινωνιακής επάρκειας (communication adequacy) κατά την εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας για ειδικούς σκοπούς. Αναπαρίσταται εικονικά βήμα προς βήμα η προσέγγιση της αύξησης της ορολογικής επίγνωσης (terminology awareness) στην τάξη της αγγλικής για ειδικούς σκοπούς.

Ορίζεται η ορολογική επάρκεια και απαριθμούνται οι ικανότητες που πρέπει να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες προκειμένου να κατακτήσουν την ορολογία της ομορφιάς στην αγγλική γλώσσα, καθώς και τη διασύνδεσή της με την αντίστοιχη ελληνική ορολογία. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις βασικές διαφορές των γενικών αγγλικών (everyday english) και της αγγλικής ορολογίας (english terminology).

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κωδικοποιούν τη χρήση της ορολογίας όχι μόνο σε επίπεδο λέξης ή πρότασης αλλά και σε επίπεδο κειμένου. Τέλος, αναλύουν τις χρήσεις των όρων σε ένα μεταφρασμένο κείμενο που δεν αντιστοιχούν στη σημασία της έννοιας της γλώσσας προέλευσης.

2.4.E.6 | ΑΓΓΛΙΚΑ ΓΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΘΕΑΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (ENGLISH FOR COMMUNICATIVE PURPOSES IN ENTERTAINMENT AND ARTS)

Η γλωσσική εκπαίδευση για επικοινωνιακούς σκοπούς είναι μια προσέγγιση στην εκμάθηση της αγγλικής κατά την οποία οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν από την αλληλεπίδραση με την πραγματική ζωή, η οποία μπορεί να βοηθήσει στην ενίσχυση της αξίας των σπουδών τους.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διερευνούν τεχνικές βελτίωσης των επικοινωνιακών τους δεξιοτήτων στα αγγλικά, καθώς και την επικοινωνιακή προσέγγιση, μια δοκιμασμένη μέθοδο για την όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη βελτίωση των δεξιοτήτων τους στην αγγλική γλώσσα. Η ενίσχυση των επικοινωνιακών τους δεξιοτήτων στα αγγλικά είναι ένα ισχυρό εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για επαγγελματικούς λόγους, για ταξίδια ή απλώς για να κάνουν μια συζήτηση σε μια διαφορετική χώρα.

Ενθαρρύνονται να αναπτύσσουν στα αγγλικά τις απαιτούμενες δεξιότητες για μια φυσική προσέγγιση στην εκμάθηση γλωσσών και την απόκτηση λεξιλογίου που τους/τις καθιστά αυτόνομους/-ες γλωσσικούς/-ές χρήστες/-τριες. Μέσω της εξάσκησης με τους/τις υπόλοιπους/-ες εκπαιδευόμενους/-ες επιδιώκουν να βελτιώσουν τον τρόπο που μιλάνε, την προφορά τους και τις δομές των προτάσεων που χρησιμοποιούν, καθώς και οτιδήποτε μπορεί να αφορά το άτομο με το οποίο μιλάνε, όπως τη γλώσσα του σώματος, λέξεις ή φράσεις της αργκό, και τον τόνο που θέτουν ερωτήσεις.

Με την υιοθέτηση της επικοινωνιακής προσέγγισης στην εκμάθηση των αγγλικών, οι εκπαιδευόμενοι/-ες βελτιώνουν τις ακόλουθες επικοινωνιακές δεξιότητες στα αγγλικά:

- Σκέφτονται πριν μιλήσουν
- Συζητούν με άλλα άτομα

- Μαθαίνουν τόσο τις λέξεις όσο και τις προτάσεις των συνομιλητών/-τριών τους
- Επικεντρώνονται στην ευχέρεια
- Δεν βιάζονται όταν μιλάνε.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Dooley, J. & Evans, V. (2012). *Career Paths: Beauty Salon*. Athens: Express Publishing.
2. Eldridge, L. (2015). *Face Paint: The Story of Makeup*. New York: Abrams.

Συμπληρωματικές

1. Hannah, S. (2023). *Beauty, Hair, Style. The New No-Rules Beauty Bible*. London: HarperCollins Publishers.
2. Oxford University Press. (2020). *Oxford advanced learner's dictionary* (10th edition). Oxford: Oxford University Press.

2.4.ΣΤ • PROJECT MAKEUP & HAIR

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στη μαθησιακή ενότητα “Project makeup & hair”, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να δημιουργούν και να παρουσιάζουν έναν ολοκληρωμένο ρόλο ως μελλοντικοί/-ές επαγγελματίες. Αναπτύσσεται η κριτική τους ικανότητα ως προς την επιλογή μεθόδων για την επίτευξη του τελικού στόχου. Διαμορφώνεται η μεθοδολογία εφαρμογής μακιγιάζ και κομμώσεων ανάλογα με τον ρόλο και το μέσο για το οποίο προορίζεται (Musgrove, 2003). Αξιοποιούνται οι γνώσεις όλων των προηγούμενων ενοτήτων, βοηθώντας τους/τις καταρτιζόμενους/-ες να δημιουργήσουν αυτόνομα ή σε ομάδα (Casey, 2023).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Τοποθετούν το μοντέλο σε τέτοια θέση ώστε να ελαχιστοποιούν την καταπόνησή του/της,
- Επιλέγουν τα υλικά που κρίνουν απαραίτητα για τη δημιουργία ενός ρόλου,
- Αντιπαραβάλλουν μεθόδους για την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος,
- Μεταμορφώνουν το πρόσωπο, το σώμα και τα μαλλιά για τις ανάγκες του θεάτρου, του κινηματογράφου, της τηλεόρασης και της φωτογραφίας,
- Λειτουργούν ως ομάδα για την επίτευξη του τελικού στόχου,

- Αναπτύσσουν περαιτέρω ικανότητες και δεξιότητες του μακιγιάζ και της κομμωτικής,
- Συνεργάζονται ως μελλοντικοί/-ές επαγγελματίες,
- Οργανώνουν τον χρόνο τους για την ολοκλήρωση του project που τους ανατίθεται.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Μακιγιάζ ηθοποιών / Κινηματογράφος / Θέατρο / Πασαρέλα / Τηλεόραση / Μπαλέτο / Διαφήμιση / Φωτογραφία.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (5), Σύνολο (5).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΚΙΓΙΑΖ: ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΑΤΟΜΙΚΑ Ή ΟΜΑΔΙΚΑ
2	ΜΑΚΕΥΡ & HAIR ΕΠΟΧΗΣ
3	ΜΑΚΕΥΡ & HAIR ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ
4	ΜΑΚΕΥΡ & HAIR ΠΑΣΑΡΕΛΑΣ
5	ΜΑΚΕΥΡ & HAIR ΓΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΗ
6	ΜΑΚΕΥΡ & HAIR ΣΕ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
7	ΜΑΚΕΥΡ & HAIR ΣΕ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
8	ΜΑΚΕΥΡ & HAIR ΣΕ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Κείμενο αναφοράς

2.4.ΣΤ.1 | ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΚΙΓΙΑΖ: ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΑΤΟΜΙΚΑ Ή ΟΜΑΔΙΚΑ

Στην ενότητα “Project make up & hair”, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να συνδυάσουν όλες τις γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν και συνεχίζουν να αποκτούν στη διάρκεια των τεσσάρων εξαμήνων. Στην πρώτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κάνουν πρακτική εφαρμογή στον σχεδιασμό του μακιγιάζ και της κόμμωσης, ενώ εργάζονται είτε ατομικά είτε σε ομάδες.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν το θέμα της εργασίας που τους ανατίθεται, ως προς το τελικό αποτέλεσμα σε μαλλιά και μακιγιάζ. Διερωτώνται για το σύνολο της εμφάνισης και για τον σκοπό για το οποίο προορίζεται. Στην περίπτωση που η δημιουργία τους προορίζεται για τηλεόραση, θέατρο κ.λπ., όπου πρέπει να συνεργαστούν με άλλους/-ες συντελεστές/-τριες, το λαμβάνουν υπόψη.

Στη συνέχεια αποτυπώνουν σε face & hair chart τα στοιχεία που συνέλεξαν και τις αποφάσεις που πήραν για το τελικό τους σχέδιο, όπως διδάχθηκαν στο εξάμηνο

Γ', στην αντίστοιχη ενότητα. Για το σχέδιό τους χρησιμοποιούν φωτογραφίες ή αποτυπωμένα χαρακτηριστικά του ατόμου για το οποίο προορίζεται το μακιγιάζ και τα μαλλιά.

Στους/Στις εκπαιδευόμενους/-ες ανατίθενται οι εργασίες ατομικά ή σε μικρές/μεγάλες ομάδες. Μια ομαδική εργασία μπορεί να περιλαμβάνει ακόμη και το σύνολο μιας τάξης, παρουσιάζοντας ένα ολοκληρωμένο project σε μαλλιά και μακιγιάζ. Ο διαχωρισμός των ομάδων ενδέχεται να πραγματοποιηθεί χωρίζοντας τις αρμοδιότητες, με τη μία ομάδα να επιμελείται τα μαλλιά και την άλλη να επιμελείται το μακιγιάζ. Οι διαφορετικοί τρόποι με τον οποίο οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να εργαστούν, επεξηγείται στην παρούσα υποενότητα, ενώ γίνεται πράξη στις επόμενες.

2.4.ΣΤ.2 | MAKEUP & HAIR ΕΠΟΧΗΣ

Σκοπός της υποενότητας είναι η εκπαίδευση σε project σχετικά με μακιγιάζ και μαλλιά που παραπέμπουν σε συγκεκριμένη ιστορική περίοδο/χρονολογία. Πρόκειται για project ιδιαίτερης σημασίας, καθώς πολλές θεατρικές ή κινηματογραφικές παραγωγές στηρίζουν μέρος ή ολόκληρο το έργο τους σε διαφορετική εποχή από τη σημερινή.

Τα θέματα που ανατίθενται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες μπορούν να πηγάζουν από την προϊστορική περίοδο, όπου δεν υπήρχε μεν μακιγιάζ, αλλά παρουσιάζουν ενδιαφέρον τα μαλλιά κρεπ και το λερωμένο δέρμα. Επίσης, τα θέματα μπορεί να έχουν ως βάση ιστορικές περιόδους όπως την αρχαία Ελλάδα, την αρχαία Ρώμη, την ιταλική αναγέννηση, τον 18ο αιώνα κ.λπ., όπου χτενίσματα και μακιγιάζ έχουν συγκεκριμένες ιδιαιτερότητες. Επιπλέον, ανατίθενται project που αφορούν σύνολα ατόμων ανά περιόδους, όπως τους πολεμιστές της Ανατολής ή τους Κέλτες, τους πειρατές, τους ανθρώπους της άγριας δύσης, τους Γότθους κ.λπ., οι οποίοι πρέπει να αποδοθούν με μεγάλη ακρίβεια ώστε να ορίζεται επακριβώς που ανήκουν. Τέλος, ανατίθενται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες εργασίες που περιλαμβάνουν το μακιγιάζ και τα χτενίσματα των δεκαετιών από το 1900 έως σήμερα, καθώς παρουσιάζουν αρκετές διαφορές μεταξύ τους.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, αφού βρουν στοιχεία για τη συνολική εμφάνιση του/της ηθοποιού, χρησιμοποιώντας τις γνώσεις που έχουν πάρει στα προηγούμενα εξάμηνα, σχεδιάζουν το μακιγιάζ και την κόμμωση, και προχωρούν στην εκτέλεση. Η εργασία μπορεί να είναι ατομική ή ομαδική.

2.4.ΣΤ.3 | MAKEUP & HAIR ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ

Στην εν λόγω υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εργάζονται σε διαφημιστικά project. Η διαφήμιση μπορεί να είναι σε φωτογραφία ή τηλεοπτική παραγωγή. Η κάθε περίπτωση έχει διαφορετικές απαιτήσεις, ανάλογα με το προϊόν που διαφημίζεται. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να δημιουργήσουν μια εικόνα συνολική, η οποία συνάδει με το διαφημιζόμενο προϊόν. Άλλωστε, στα project των διαφημίσεων τα μακιγιάζ και τα μαλλιά μπορούν να δώσουν όλη την ιστορία της διαφήμισης.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αρχικά ενημερώνονται και κατανοούν πλήρως το θέμα της διαφήμισης, όπως θα γινόταν σε ρεαλιστικές συνθήκες από τους/τις υπεύθυνους/-ες παραγωγής. Στη συνέχεια, μελετούν τα χαρακτηριστικά του μοντέλου που θα μακιγιάρουν και θα χτενίσουν και έπειτα σχεδιάζουν σε face & hair chart το αποτέλεσμα που επιθυμούν να πετύχουν.

Τα θέματα στα οποία μπορούν να εργαστούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορεί να εστιάζονται σε καλλυντικά προϊόντα. Στην περίπτωση που το θέμα αφορά καλλυντικά για το πρόσωπο ή το σώμα, ενδείκνυται να προβάλουν το πρόσωπο και το σώμα, και όχι τα μαλλιά, και αντιστρόφως, σε περίπτωση προϊόντων για τα μαλλιά. Στην περίπτωση που το θέμα δεν αφορά καλλυντικά προϊόντα, προσαρμόζουν το ύψος και την ένταση στο θέμα της διαφήμισης.

Σκοπός της υποεπενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν οικειότητα και ευελιξία στη διαχείριση ενός διαφημιστικού project, αφού προβληματιστούν και πειραματιστούν στη δημιουργία διαφόρων μακιγιάζ και χτενισμάτων.

2.4.ΣΤ.4 | MAKEUP & HAIR ΠΑΣΑΡΕΛΑΣ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποεπενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να δημιουργήσουν ολοκληρωμένες εμφανίσεις σε μακιγιάζ και μαλλιά για επίδειξη μόδας.

Παραδείγματα από γνωστούς ή μη οίκους, από διάφορες χρονολογίες, μπορούν να αποτελέσουν έμπνευση για τις εργασίες που ανατίθενται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες. Επομένως, τα μακιγιάζ και οι κομμώσεις που δημιουργούνται για τις πασαρέλες μπορεί να έχουν έμπνευση από διάφορες εποχές. Για παράδειγμα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να παρουσιάσουν πασαρέλα εμπνευσμένη από την πιο εκκεντρική βασίλισσα, τη Μαρία Αντουανέτα, τάση που παρατηρήθηκε έντονα το 2021. Επίσης, παράδειγμα μπορεί να αποτελέσει η πασαρέλα που παρουσιάστηκε από τον Dior το 2024, όπου σε αλαβάστρινη βάση, τα χείλη των μοντέλων ήταν έντονα αλλά στα μάτια απουσίαζε η μάσκα και το έντονο αϊλάινερ, ενώ τα μαλλιά πιασμένα ή κοντά. Η επιλογή του/των project μπορεί να γίνεται από τους/τις εκπαιδευτές/-τριες ή να προκύπτει έπειτα από αναζήτηση των εκπαιδευομένων στο Διαδίκτυο, οι οποίοι/-ες καταθέτουν την πρότασή τους και επιλέγουν συνολικά το/τα project που πρόκειται να φέρουν εις πέρας.

Ιδιαίτερη σημασία στην παρούσα υποεπενότητα διαδραματίζει η ανάθεση κοινών εργασιών σε όλη την τάξη, με απώτερο στόχο τη δημιουργία κομμώσεων και μακιγιάζ ομοιόμορφων, αναπαριστώντας πασαρέλα ενός οίκου, στην οποία τα μοντέλα (εκπαιδευόμενοι/-ες) έχουν όλα ίδια μακιγιάζ και μαλλιά. Με τον τρόπο αυτό όλα τα άτομα της τάξης εκπαιδεύονται στη συνεργασία που απαιτείται στο παρασκήνιο, ώστε το αποτέλεσμα να είναι το επιθυμητό, καθώς και στο να ακολουθούν συγκεκριμένες οδηγίες για το αποτέλεσμα που πρέπει να πετύχουν.

2.4.ΣΤ.5 | MAKEUP & HAIR ΓΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΗ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες δημιουργούν μακιγιάζ και χτενίσματα για τις ανάγκες μιας φωτογράφισης. Ανακαλούν στη μνήμη τους τις γνώσεις που έχουν πάρει από τις αντίστοιχες μαθησιακές υποενότητες προηγούμενων εξαμήνων, και δημιουργούν, ομαδικά ή ατομικά, τα project που τους ανατίθενται. Μελετούν τα στοιχεία που τους δίνονται, σχεδιάζουν σε face & hair chart, συλλέγουν τα απαραίτητα υλικά για την εργασία τους και εφαρμόζουν το μακιγιάζ και το χτένισμα, ανάλογα με το θέμα.

Το θέμα που ανατίθεται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες μπορεί να αφορά έγχρωμη ή ασπρόμαυρη φωτογραφία. Επίσης, διευκρινίζεται ο προορισμός της φωτογραφίας. Μπορεί να προορίζεται για εξώφυλλο περιοδικού, να συνοδεύει μια συνέντευξη, να αφορά φωτογράφιση μοντέλου, να πρόκειται για καλλιτεχνική φωτογράφιση κ.ο.κ. Το μακιγιάζ και τα μαλλιά συνοδεύουν την εμφάνιση και συμβάλλουν στο επιτυχημένο αποτέλεσμα.

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, εκμεταλλευόμενοι/-ες την ενότητα «Φωτογραφία – Φωτισμοί», στην οποία καταρτίζονται ταυτόχρονα στο ίδιο εξάμηνο, φωτογραφίζουν το αποτέλεσμα που δημιούργησαν και, στο μέτρο του δυνατού, το επεξεργάζονται. Τέλος, εκπαιδευτές/-τριες και εκπαιδευόμενοι/-ες προβαίνουν σε επικοινωνητική συζήτηση των εικόνων που δημιούργησαν, κρίνουν αν έχει αποδοθεί το θέμα και προτείνουν άλλες εκδοχές απόδοσης του project.

Τηρώντας την παραπάνω διαδικασία, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να λειτουργούν ως επαγγελματίες και προετοιμάζονται επαρκώς για την αγορά εργασίας στην οποία θα απευθυνθούν ολοκληρώνοντας την ειδικότητα.

2.4.ΣΤ.6 | MAKEUP & HAIR ΣΕ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, στην παρούσα υποενότητα, έρχονται σε επαφή με τη δημιουργία ενός ή περισσότερων ολοκληρωμένων project που αφορούν μια κινηματογραφική παραγωγή. Για να μπορέσουν να εργαστούν αποτελεσματικά, πρέπει να κατανόησουν απόλυτα τη δημιουργία ρόλων στον κινηματογράφο.

Στο μακιγιάζ και στα μαλλιά που δημιουργούνται για μια κινηματογραφική παραγωγή, αποτυπώνεται η ηλικία και η ιδιοσυγκρασία ενός ατόμου. Στην ιδιοσυγκρασία περιλαμβάνονται η προσωπικότητα, η διάθεση και οι προσωπικές συνήθειες, στοιχεία που επηρεάζουν την εμφάνιση ποικιλοτρόπως. Ένας/Μια μποέμ καλλιτέχνης/-ιδα έχει άλλη ιδιοσυγκρασία από έναν/μια επιχειρηματία, ένας/μια φιλόσοφος διαφορετική ιδιοσυγκρασία από έναν/μια εργάτη/-τρια κ.λπ. Ένας ρόλος ευχάριστος διαφέρει από έναν ρόλο μελαγχολικό.

Σκοπός για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στη συγκεκριμένη υποενότητα είναι οι ιδιοσυγκρασιακές διαφορές που προσδίδουν την ατομικότητα να αποτυπώνονται στο μακιγιάζ και στα μαλλιά. Για τους άνδρες είναι λίγο δυσκολότερο να αποτυπωθεί

η διαφορετικότητα με το μακιγιάζ και το χτένισμα. Ωστόσο η προσθήκη σε μουστάκι, γένια κ.λπ. μπορεί να βοηθήσει στην απόδοση του ρόλου.

Παράδειγμα project αποτελεί η μίνι σειρά *Storm of the Century*, η οποία συγκαταλέγεται στις κινηματογραφικές παραγωγές στις οποίες πραγματοποιούνται μεταβολές του ίδιου ατόμου στην ηλικία και στην ιδιοσυγκρασία. Επιπλέον παράδειγμα αποτελεί η ταινία *Ride with the Devil*, όπου ο ηθοποιός ενώ παίζει ρόλο στην ίδια ηλικία, επηρεάζεται από το περιβάλλον και την ψυχική του κατάσταση και μεταβάλλεται η εμφάνισή του.

Η εκπαίδευση σε διάφορα projects, ατομικά ή ομαδικά, βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να προετοιμαστούν για την αγορά εργασίας, αναλαμβάνοντας έργα με διαφορετικές μεταξύ τους απαιτήσεις.

2.4.ΣΤ.7 | MAKEUP & HAIR ΣΕ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, ανατίθεται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες θέμα ή θέματα που αφορούν τηλεοπτικές παραγωγές, δηλαδή μονοπλάνα, εκπομπή λόγου, συνέντευξη, ντοκιμαντέρ, τηλεπαιχνίδια κ.λπ. Το project που τους ανατίθεται μπορεί να είναι σε εσωτερικό χώρο (studio), που είναι και το συνηθέστερο, ή σε εξωτερικό χώρο. Τα μοντέλα μπορεί να είναι γυναίκες ή άνδρες, και το ύψος να ποικίλει.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εργάζονται ατομικά ή ομαδικά ανάλογα το θέμα που τους ανατίθεται. Κατόπιν ολοκλήρωσης της εργασίας τους, κρίνεται σκόπιμο να συζητούν όλοι/-ες μαζί την απόδοση του αποτελέσματός τους. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται η παρατηρητικότητα και η κρίση τους, γεγονός ωφέλιμο στις τηλεοπτικές παραγωγές, καθώς ως εργαζόμενοι/-ες θα έχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης, ζωντανά αλλά και από τη οθόνη, του μακιγιάζ και του χτενίσματος που έχουν δημιουργήσει, και θα πρέπει να παρέμβουν διορθωτικά εάν το κρίνουν απαραίτητο.

Η ομάδα εργασίας, σε ρεαλιστικές συνθήκες, απαιτείται να διαθέτει μεγάλη εμπειρία, ώστε να υπάρξει συντονισμός και σωστή εκτέλεση των εργασιών. Μεγάλη έμφαση δίνεται στους χρόνους μέσα στους οποίους πρέπει να ολοκληρώσουν την εργασία τους, καθώς στις τηλεοπτικές παραγωγές οι χρόνοι είναι περιορισμένοι και η πίεση μεγάλη. Επομένως, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να εφαρμόζουν τις απαιτούμενες συνθήκες και κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους, ώστε να μπορέσουν να αντεπεξέλθουν κατά τον εργασιακό τους βίο.

2.4.ΣΤ.8 | MAKEUP & HAIR ΣΕ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Στην τελευταία υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να δημιουργήσουν project από θεατρικά έργα, υπαρκτά ή προϊόντα της φαντασίας τους, με την προϋπόθεση ότι ορίζονται οι προσωπικότητες των ρόλων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να κινηθούν σε όλο το φάσμα των θεατρικών παραστάσεων (μικρές και μεγάλες σκηνές, μπαλέτο, performance art κ.λπ.).

Παράδειγμα δημιουργίας για τη συγκεκριμένη υποενότητα μπορεί να αποτελέσει η δημιουργία ρόλου «Βασίλισσα Ελισάβετ Α΄», όπου το λευκό δέρμα, το ψηλό μέτωπο και τα κόκκινα μαλλιά αποτελούν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, και τα οποία μπορούν να δημιουργηθούν με το μακιγιάζ και την προσθήκη περούκας.

Μεγάλο ενδιαφέρον, επίσης, στην υποενότητα αυτήν παρουσιάζει η δημιουργία χαρακτήρων που προσρίζονται για την όπερα. Έντονα χαρακτηριστικά, μεγάλες βλεφαρίδες, ογκώδη μαλλιά ή περούκες, έντονα χείλη είναι κάποια από τα στοιχεία που εμφανίζονται κοινά. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην κινέζικη όπερα με τις διαφορετικά στιλιζαρισμένες εκφράσεις του προσώπου, οι οποίες συμβολίζουν την προσωπικότητα, τον ρόλο και τη μοίρα ενός χαρακτήρα. Για παράδειγμα, ένα κόκκινο πρόσωπο συμβολίζει τη γενναιότητα και την πίστη, το ασημένιο και το χρυσό πρόσωπο κρύβει μυστήριο κ.ο.κ.

Σκοπός της υποενότητας, κατόπιν ολοκλήρωσής της, είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να έχουν εξασκηθεί στο σύνολο των εργασιών που καλούνται να εφαρμόσουν ως εργαζόμενοι/-ες. Επομένως, όταν ξεκινήσουν την πρακτική τους άσκηση, θα αποτελέσουν μέλη των ομάδων που θα ενταχθούν χωρίς να υστερούν σε μεγάλο βαθμό από τους υπόλοιπους. Αυξάνουν, με τον τρόπο αυτό, τις προοπτικές για τη μελλοντική τους εργασία.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κυριακού, Κ. (2005). *Η τέχνη του μακιγιάζ: όλα τα μεγάλα και μικρά μυστικά του...* Αθήνα: Εμπειρία Εκδοτική.
2. Χατζοπούλου, Σ. & Καμπανού, Ε. (2020). *Διδακτική μαθημάτων ΙΕΚ. Ειδικότητα: «Τεχνικός Αισθητικής Τέχνης και Μακιγιάζ»*. Αθήνα: Εκδόσεις 24 Γράμματα.
3. Nguyen-Grealis, L. (2015). *Art & Makeup*. London: Laurence King Publishing.

Συμπληρωματικές

1. Corson, R., Jaen, R., Glavan, J. & Gore Norcross, B. (2019). *Stage Makeup* (11th edition). New York: Routledge.
2. Debreceeni, T. (2013). *Special Makeup Effects for Stage and Screen: Making and Applying Prosthetics*. New York: Taylor & Francis.
3. Delamar, P. (2002). *The Complete Make-up Artist. Working in Film, Fashion, Television and Theatre*. Evanston: Northwestern University Press.
4. Mc Lean, A. L. (ed.). (2016). *Costume, Makeup and Hair*. New Jersey: Rutgers University Press.
5. Vinther, J. (2003). *Special Effects Make-up*. London: A. & C. Black.

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ειδικεύονται σε θέματα επεξεργασίας και διαχείρισης εικόνων. Αναλύεται το πλαίσιο εμφάνισης της φωτογραφίας, καθώς και η αναγνώρισή της ως μία εκ των καλών τεχνών. Επίσης, αναλύονται θέματα γραφικού σχεδιασμού, ώστε να πραγματοποιούνται οι διαδικασίες εύκολα και με πολλαπλούς διαφορετικούς τρόπους. Οι καταρτιζόμενοι/-ες εκπαιδεύονται στη σύνθεση δημιουργίας εικόνων μέσω της χρήσης προγραμμάτων σε υπολογιστή (Dai, 2021). Τέλος, εξοικειώνονται με τη διαχείριση του φωτισμού και τη λήψη της φωτογραφίας, και εφοδιάζονται με τις απαραίτητες γνώσεις ως μελλοντικοί/-ές επαγγελματίες (Davenport, 1991).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Περιγράφουν το πλαίσιο της εμφάνισης της φωτογραφίας ιστορικά,
- Αντιπαραβάλλουν τις τεχνικές φωτισμού,
- Συγκρίνουν αποτυπώσεις εικόνας με γνώμονα τον φωτισμό,
- Επιλέγουν τις κατάλληλες συνθήκες φωτισμού για τις φωτογραφίες,
- Επεξεργάζονται την εικόνα με τη βοήθεια του Photoshop,
- Χρησιμοποιούν βασικές τεχνικές λήψης φωτογραφιών,
- Λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα του φωτισμού κατά την εφαρμογή του μακιγιάζ.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Κάμερα / Εστίαση / Φακός / Βάθος πεδίου / Φωτισμός / Επεξεργασία / Σύνθεση / Εκτύπωση / Εστιακή απόσταση / Ψηφιακό αρχείο / Θερμοκρασία χρώματος.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2).

Διάρθρωση των μαθησιακών ενοτήτων σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΑ
2	ΤΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΚΟΜΜΑΤΙ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ
3	ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΜΕΡΑΣ
4	ΠΗΓΕΣ ΦΩΤΟΣ, ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ
5	ΦΩΤΙΣΜΟΙ, ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ
6	ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ
7	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

Κείμενο αναφοράς

2.4.Z.1 | Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΑ

Στην πρώτη υποενότητα, παρουσιάζεται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες η εμφάνιση των πρώτων φωτογραφικών εφαρμογών και η χρήση της φωτογραφίας σήμερα.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται πως η φωτογραφία είναι μια τέχνη που προέκυψε από κοινωνικές συνθήκες και επιστημονικές ανακαλύψεις. Ο Αριστοτέλης περιγράφει το φαινόμενο του σκοτεινού θαλάμου, όπως και οι Άραβες οπτικοί τον 11ο αιώνα. Στην Αναγέννηση η camera obscura (λατινικά: σκοτεινό δωμάτιο) θα χρησιμοποιηθεί στη ζωγραφική. Η επιστήμη της φυσικής απέδειξε ότι, όταν το φως περάσει μέσα σε ένα φωτοστεγανό αντικείμενο, τότε δημιουργείται μια ανεστραμμένη αντανάκλαση του θέματος που υπάρχει έξω από αυτό. Τον 18ο αιώνα γίνονται πολλά πειράματα πάνω στην ευαισθησία των αλάτων αργύρου και σιδήρου, και στο πώς αποτυπώνουν εικόνα από την ηλιακή ακτινοβολία. Τα πρώτα χρόνια της ανακάλυψης της φωτογραφίας στα μέσα του 19ου αιώνα θα τραβηχτούν χιλιάδες φωτογραφίες. Ιδιαίτερα τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν τα πορτρέτα των οικογενειών τους με την ανακάλυψη της λήψης φωτογραφιών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες συσχετίζουν τη λήψη φωτογραφιών με τις φωτογραφικές εικόνες που κατακλύζουν την ανθρωπότητα σήμερα. Η φωτογραφία ως τέχνη αλλά και ως τεχνική επηρέασε σημαντικά και τις υπόλοιπες τέχνες, γνώρισε μεγάλη και γρήγορη εξάπλωση, ενώ έγινε αιτία για την εμφάνιση άλλων τεχνών, όπως ο κινηματογράφος. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι η φωτογραφία μέσα από την προσωπική ματιά της καθεμιάς και του καθενός δίνει μια άλλη ερμηνεία στην πραγματικότητα. Ενδεικτικά μπορεί να γίνει αναφορά σε σημαντικές εφαρμογές της φωτογραφίας: διαφημιστική, μόδας, ειδησεογραφική, καλλιτεχνική, αναμνηστική, καταγραφική, ιατρική και πολλές άλλες.

2.4.Z.2 | ΤΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΚΟΜΜΑΤΙ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τη διαδικασία της αποτύπωσης σε ένα φωτοευαίσθητο υλικό. Η αναπαραγωγή της εικόνας είχε γίνει κατανοητή στον άνθρωπο από το φαινόμενο της camera obscura. Το πρόβλημα ήταν να αποτυπωθεί η εικόνα πάνω σε κάποιο υλικό. Οι ανακαλύψεις της φυσικής και η εξέλιξη της χημείας έδωσαν την απάντηση στο πρόβλημα. Αρχικά χρησιμοποιήθηκαν υλικά, όπως ξύλο, χαρτί, γυαλί και δέρμα τα οποία εμπλουτίστηκαν με κατάλληλα χημικά στοιχεία, όπως άλατα αργύρου ή σιδήρου. Η εφεύρεση των φιλμ έδωσε λύση σε αυτά τα προβλήματα και παράλληλα βρέθηκε τρόπος να αναπαράγεται σε αντίτυπα η κάθε φωτογραφική λήψη.

Τα τελευταία χρόνια η ψηφιακή τεχνολογία άλλαξε τελείως αυτή τη διαδικασία. Πλέον η αποθήκευση της εικόνας γίνεται ψηφιακά σε μια κάρτα μνήμης και μπορεί να αναπαραχθεί σε πάρα πολλά αντίτυπα. Η ψηφιακή εικόνα είναι πολύ πιο εύκολα διαχειρίσιμη μέσω υπολογιστή, χωρίς να απαιτεί χρονοβόρες και δύσκολες χημικές διαδικασίες για το τελικό αποτέλεσμα. Ωστόσο, η φωτογραφία δεν παύει να υπακούει στις γενικές αρχές που τη χαρακτηρίζουν από την εφεύρεσή της. Μια φωτογραφία πρέπει να είναι εστιασμένη, δηλαδή να φαίνεται καθαρά το θέμα της, και σωστά εκτεθειμένη στο φως, ώστε να μην είναι ούτε σκοτεινή (υποφωτισμένη) ούτε «καμένη» (υπερφωτισμένη). Η εστίαση διεθνώς ονομάζεται focus (on focus – out of focus). Για τη σωστή φωτομέτρηση χρησιμοποιείται η ένδειξη του φωτόμετρου της κάμερας ή εξωτερικό φωτόμετρο. Με την ισορροπία της έκθεσης συνδέεται η έννοια EV (exposure value-αξία έκθεσης). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ότι η σωστή λήψη της φωτογραφίας είναι ο σημαντικότερος παράγοντας μιας πετυχημένης εικόνας.

2.4.Z.3 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΜΕΡΑΣ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με το βασικό εργαλείο του/της φωτογράφου, την κάμερα. Οι σύγχρονες κάμερες έχουν ρύθμιση αυτόματης εστίασης επιτρέποντας στον/στη φωτογράφο να επιλέγει το σημείο στο οποίο θέλει να εστιαστεί (σημείο ευκρίνειας). Επίσης, παρέχουν πολλές δυνατότητες ρυθμίσεων των βασικών λειτουργιών τους, όπως είναι ο χρόνος έκθεσης και η ποσότητα φωτός που περνά μέσα στην κάμερα. Επιπλέον, ανάλογα με τον χώρο φωτογράφισης, έχουν τη δυνατότητα να μειώνουν ή να αυξάνουν τη φωτεινότητα (ρύθμιση ευαισθησίας ISO).

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τα στοιχεία στα οποία βασίζεται η σωστή λήψη της φωτογραφίας. Επιπλέον, αντιλαμβάνονται τον τρόπο με τον οποίο οι τεχνικές προδιαγραφές (ταχύτητα κλείστρου και διάφραγμα) καθορίζουν την ευκρίνεια και την καθαρότητα της τελικής εικόνας. Οι συγκεκριμένες γνώσεις βοηθούν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην ομαλότερη συνεργασία με τον/τη φωτογράφο, τα μοντέλα και τους/τις ηθοποιούς.

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι να καταλάβουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τον τρόπο με τον οποίο «βλέπει» η φωτογραφική κάμερα μέσω των φακών. Οι φακοί

της κάμερας έχουν τη δυνατότητα να περιλαμβάνουν ένα ολόκληρο πορτρέτο με τον περιβάλλοντα χώρο του, αλλά και να περικόπτουν μια λεπτομέρεια αυτού του πορτρέτου. Με αυτές τις επιλογές οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να διαμορφώνουν, μέσω της προσωπικής τους αισθητικής, το κάδρο της τελικής τους εικόνας σε συνεργασία με τον/τη φωτογράφο θεάτρου.

2.4.Z.4 | ΠΗΓΕΣ ΦΩΤΟΣ, ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ

Στις δυο παρακάτω υποενότητες, γίνεται αναφορά στο φως. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τη λειτουργία του φωτός και τον τρόπο που το χρησιμοποιούν για να αποδοθούν καλύτερα στη φωτογραφία οι δημιουργίες τους.

Το φως μπορεί να είναι φυσικό (ο ήλιος) ή τεχνητό (άλλη φωτιστική πηγή). Το φυσικό φως είναι μια ψυχρή φωτιστική πηγή, πλούσια σε μπλε τόνους. Γίνεται θερμότερο, περισσότερο κίτρινο και πορτοκαλί, τις πολύ πρωινές ώρες και πριν από το ηλιοβασίλεμα. Τα τεχνητά φώτα μπορεί να είναι θερμά ή ψυχρά, ανάλογα με την κατασκευή τους.

Είναι σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν πως η φωτιστική πηγή δημιουργεί αντίστοιχα θερμή ή ψυχρή αισθητική. Οι ψυχροί τόνοι (μπλε, πράσινο) προκαλούν ηρεμία, δύναμη. Οι θερμοί τόνοι (κόκκινο, κίτρινο, πορτοκαλί) αποδίδουν ζωνρότητα, ένταση, ευαισθησία. Όταν γνωρίζουμε τη φωτιστική πηγή της δημιουργίας μας μπορούμε να πετύχουμε καλύτερα αποτελέσματα απόδοσης του μακιγιάζ στη φωτογραφία.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν επίσης για την ποιότητα του φωτός, ώστε να το χρησιμοποιούν ανάλογα με το αν χρειάζονται ένταση ή ηρεμία. Σκληρό φως έχουμε το μεσημέρι με ήλιο που δημιουργεί έντονες σκιές. Όταν χρησιμοποιούμε τεχνητό φωτισμό εννοούμε μια φωτιστική πηγή (studio flash, led, tungsten) που «πέφτει» απευθείας στο θέμα χωρίς να παρεμβάλλεται κάποιο άλλο μέσο (ομπρέλα κ.λπ.). Ο σκληρός φωτισμός αναδεικνύει κάποια σημεία της εικόνας και «κρύβει» κάποια άλλα. Τονίζει τα σημεία που επιλέγουμε. Είναι ιδανικός για να τονίσει ένα μέρος του πορτρέτου (π.χ. μία πλευρά) και να δώσει ένταση.

Μαλακό φωτισμό έχουμε σε συνεφιά ή όταν τοποθετούμε μπροστά στο τεχνητό φως ένα μέσο διάχυσης (ομπρέλα, softbox, κ.λπ.). Στον μαλακό φωτισμό δεν έχουμε υψηλές διαβαθμίσεις φωτός και σιάς, υπάρχει αποκλιμάκωση έντασης και αίσθηση ηρεμίας.

2.4.Z.5 | ΦΩΤΙΣΜΟΙ, ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την έννοια της κατεύθυνσης του φωτός και πώς να τη χρησιμοποιούν. Η κατεύθυνση της φωτιστικής πηγής μεταβάλλει το σχήμα και την εμφάνιση των μοντέλων, αλλοιώνει τα σχήματα και δημιουργεί «ατμόσφαιρα» στην εικόνα, κάνοντάς την πιο δραματική και ακραία ή πιο ήρεμη.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να ξεχωρίζουν τα βασικά είδη κατεύθυνσης φωτισμού και αξιοποιούν τα αποτελέσματά τους. Με τον όρο κατεύθυνση εννοούμε το σημείο από το οποίο προέρχεται το φως που φωτίζει το θέμα που φωτογραφίζουμε. Ανάλογα με το μακιγιάζ που έχει χρησιμοποιηθεί, φωτίζουμε το θέμα από τέτοια γωνία ώστε να το αναδείξουμε. Για παράδειγμα, ένα πορτρέτο το οποίο είναι εξιδανικευμένο (τύπου αναγεννησιακού πίνακα) φωτίζεται μετωπικά ώστε η κατανομή του φωτός να είναι ομοιόμορφη, να τονίζονται όλες οι λεπτομέρειες και το τελικό αποτέλεσμα να αποπνέει χάρη και ηρεμία. Σε άλλη περίπτωση το φως μπορεί να κατευθυνθεί προς μία πλευρά τονίζοντας πιο δραματικά τις λεπτομέρειες του μακιγιάζ. Για παράδειγμα, ο φωτισμός που έρχεται από τη μία γωνία του μοντέλου ή από κάτω προς τα επάνω δημιουργεί αφύσικο και τρομακτικό αποτέλεσμα. Αν οι φωτιστικές πηγές είναι πολλές, οι εκπαιδευόμενοι/-ες υπολογίζουν αυτήν που είναι πιο δυνατή σε ένταση.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τη σημασία της κατεύθυνσης του φωτισμού και μπορούν να συνεργαστούν με τον/τη φωτογράφο ή τον/τη φωτιστή/-τρια μιας παράστασης, ώστε η αίσθηση που θέλουν να δώσουν με τη δημιουργία τους να συμπίπτει με την αισθητική του φωτισμού.

2.4.Ζ.6 | ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να συνθέτουν σωστά μια φωτογραφία. Η φωτογραφία είναι νεότερη τέχνη, ωστόσο βασίζεται αισθητικά σε παλιότερες εικαστικές τέχνες, όπως η ζωγραφική και η γλυπτική. Η αρμονία του φωτογραφικού κάδρου επιτυγχάνεται με τη μελέτη της προοπτικής, των γραμμών και του κανόνα των τρίτων.

Προοπτική είναι ο τρόπος με τον οποίο συνθέτουμε τα στοιχεία της εικόνας, ώστε να δώσουμε ένα τρισδιάστατο αποτέλεσμα. Στη ζωγραφική αυτό επιτεύχθηκε την περίοδο της Αναγέννησης με τη βοήθεια των μαθηματικών. Οι γραμμές στη φωτογραφία είτε είναι μέρος της εικόνας είτε δημιουργούνται από τη γωνία λήψης του/της φωτογράφου και στοχεύουν στο να κατευθύνουν τον/τη θεατή/-τρια προς το σημαντικό στοιχείο της σύνθεσης. Ο κανόνας των τρίτων διδάσκει ότι σε μια δισδιάστατη, παραλληλόγραμμη εικόνα την οποία μοιράζουμε νοητά σε εννέα τετράγωνα, το σημαντικό «μήνυμα» της φωτογραφίας μας πρέπει να μπει σε ένα από τα τέσσερα σημεία που συγκλίνουν οι κάθετοι και οι οριζόντιοι άξονες του φωτογραφικού κάδρου.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, λαμβάνοντας υπόψη τα τεχνικά χαρακτηριστικά της φωτογραφίας, με χρήση βάθους πεδίου μπορούν να πετύχουν αντίθεση του πρώτου πλάνου από το φόντο, ιδιαίτερα σε φωτογραφίες πορτρέτων. Επίσης, χρησιμοποιώντας επαναλαμβανόμενα μοτίβα μπορούν να «σπάσουν» οπτικά την αρμονική μετάβαση των μοτίβων. Τέλος, η συμμετρία σε μια εικόνα είναι σημαντικό στοιχείο, ξεκουράζει το μάτι του/της θεατή/-τριας και του/της κινεί το ενδιαφέρον. Όταν αποκτηθεί εμπειρία πάνω σε αυτούς τους βασικούς κανόνες, είναι εφικτό να γίνει επίσης μια δημιουργική ανατροπή τους. Η φωτογραφία, όπως όλες οι τέχνες, αγαπά και τις εξαιρέσεις εκτός από τους κανόνες.

2.4.Ζ.7 | ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται βασικές αρχές επεξεργασίας της φωτογραφίας. Επειδή πλέον στην εφαρμοσμένη φωτογραφία χρησιμοποιείται αποκλειστικά η ψηφιακή τεχνολογία, είναι σημαντικό να κατανοήσουν βασικές λειτουργίες προγραμμάτων επεξεργασίας.

Η ψηφιακή εικόνα αποτελείται από εικονοστοιχεία (κουκίδες, pixels) που συνθέτουν ηλεκτρονικά την τελική φωτογραφία. Αποθηκεύεται σε κάρτες μνήμης που βρίσκονται μέσα στην ψηφιακή κάμερα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις δύο κατηγορίες αρχείων που υποστηρίζει η ψηφιακή τεχνολογία: τα αρχεία raw (ωμό, ακατέργαστο) και τα αρχεία jpg ή jpeg (joint photographic expert group), που είναι συμπιεσμένα αρχεία. Οι φωτογραφίες που κυκλοφορούν ευρέως και στο Διαδίκτυο είναι μορφής jpg με διάφορες ποιότητες, μικρής, μεσαίας ή μεγάλης ανάλυσης. Τα raw αρχεία είναι τα ασυμπίεστα αρχεία που έχουν καλύτερη ποιότητα, χρειάζονται όμως επεξεργασία για να έρθουν σε εύχρηστη μορφή.

Οι ψηφιακές φωτογραφίες εισάγονται σε ένα πρόγραμμα επεξεργασίας (π.χ. Photoshop). Μέσα από αυτό μπορούν να γίνουν παρεμβάσεις που αφορούν την έκθεση (exposure) και την αντίθεση (contrast). Επίσης, μπορεί αναλογικά να αλλάξει το φωτογραφικό κάδρο (cropping). Αν η ψηφιακή φωτογραφία είναι σε μορφή ασυμπίεστη (raw) πρέπει να μετατραπεί σε jpg. Μια σημαντική λειτουργία του προγράμματος επεξεργασίας είναι ότι τροποποιεί τους φωτεινούς, τους σκοτεινούς και τους μεσαίους τόνους μιας εικόνας (levels, curves). Μετά την επεξεργασία μιας φωτογραφίας στο πρόγραμμα, η τελική εικόνα αποθηκεύεται (save) στην κατάλληλη ποιότητα, ανάλογα με τον σκοπό χρήσης της, όπως για προβολή σε οθόνη ή για εκτύπωση. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι η επεξεργασία είναι σημαντικό κομμάτι της φωτογραφικής διαδικασίας που μπορεί να βελτιώσει το τελικό αποτέλεσμα της δουλειάς τους.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Hedgecoe, J. (2010). *Το νέο βιβλίο του φωτογράφου. Ο απόλυτος οδηγός για την τέχνη της φωτογραφίας* (μτφρ. Ε. Κουτσοκέρα). Αθήνα: Εκδόσεις Παπασωτηρίου.
2. Freund, G. (1996). *Φωτογραφία και κοινωνία* (μτφρ. Ε. Μαυροειδή). Αθήνα: Εκδόσεις Φωτογράφος.

Συμπληρωματικές

1. Wells, L. (2021). *Photography: A Critical Introduction* (6th edition). New York: Routledge.
2. Κολοκυθάς, Κ. (2015). *Ψηφιακά μέσα στις οπτικοακουστικές τέχνες. Ένας εισαγωγικός οδηγός* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε από: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/3489>

3 | Διδακτική μεθοδολογία

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών συναντήσεων, αξιοποιείται η συμμετοχική ή/και βιωματική διδασκαλία. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων αλλά και τη σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας, η εκπαίδευση έχει ένα διπλό σημείο αναφοράς: την ενεργή ανταπόκριση στις μαθησιακές ανάγκες της συγκεκριμένης κάθε φορά ομάδας εκπαιδευομένων, με άξονα προσανατολισμού τις ανάγκες που προκύπτουν στο περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια οργανώνει και καθοδηγεί την εκπαιδευτική πράξη, επιλύει τυχόν ανακύπτοντα προβλήματα, υποστηρίζει, ανατροφοδοτεί και ενδυναμώνει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες. Διαμεσολαβεί, διευκολύνει και ενισχύει τη διαδικασία μάθησης σε ομαδικό και σε ατομικό επίπεδο, συνδέοντας την κατάρτιση με τον κόσμο της εργασίας.

Η συμμετοχική και βιωματική εκπαίδευση διαμορφώνει ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης και ενισχύει την αλληλεπίδραση εκπαιδευτή/-τριας και εκπαιδευομένων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν αντιληπτές αλλά και να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία οι ανάγκες, οι ιδιαιτερότητες, οι δυνατότητες, οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι εμπειρίες της συγκεκριμένης ομάδας καταρτιζομένων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν πρακτικές και ρεαλιστικές συνδέσεις με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Τη δημιουργία ενός αλληλεπιδραστικού περιβάλλοντος μάθησης υποστηρίζει η χρήση σύντομων εμπλουτισμένων εισηγήσεων και η συχνή εφαρμογή συμμετοχικών εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η ενίσχυση της συμμετοχής των καταρτιζομένων υποβοηθείται ενεργά με την αξιοποίηση απλών τεχνικών, όπως ο καταιγισμός ιδεών, οι ερωτήσεις και απαντήσεις ή η συζήτηση, οι ατομικές ή/και ομαδικές ασκήσεις εφαρμογής ή επίλυσης προβλήματος, η προσομοίωση, η εργασία σε ομάδες και οι μελέτες περίπτωσης. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αξιοποιούν τις παραπάνω ή ανάλογες εκπαιδευτικές τεχνικές αντλούν τα θέματά τους μέσα από τη θεματολογία της κάθε μαθησιακής ενότητας και τα σχετικά ζητήματα που συνδέονται με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Η εκπαίδευση σε συγκεκριμένες ατομικές ή/και ομαδικές δραστηριότητες μέσα στην τάξη και στα εργαστήρια προετοιμάζει τα μέλη της ομάδας για τη συμμετοχή τους στην πρακτική άσκηση/μαθητεία. Η σταδιακή εξειδίκευση της γνώσης, η ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων/ικανοτήτων, καθώς και η καλλιέργεια κατάλληλων στάσεων και συμπεριφορών σε κρίσιμα ζητήματα δεοντολογίας, υγείας και ασφάλειας κ.λπ., προετοιμάζουν τη συγκεκριμένη κάθε φορά ομάδα εκπαιδευομένων για τα επόμενα βήματα. Το πρόγραμμα κατάρτισης συνδυάζει την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων με την ανάπτυξη αναγκαίων πρακτικών δεξιοτήτων για την αποτελεσματική άσκηση του επαγγέλματος.

Σε ανάλογη κατεύθυνση, στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής της ειδικότητας, δίνεται και η δυνατότητα ανάπτυξης διαθεματικών προγραμμάτων/σχεδίων δραστηριοτήτων (project), με σύγχρονη εφαρμογή διαφορετικών μαθησιακών ενότητων και θεματικών. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορούν να αναπτύσσονται σε μεγαλύτερη ή μικρότερη χρονική έκταση, και να συμπεριλαμβάνουν, ενδεικτικά, επισκέψεις σε χώρους εργασίας και εγκαταστάσεις παραγωγής, συναντήσεις με έμπειρους επαγγελματίες της ειδικότητας ή ειδικούς του συγκεκριμένου παραγωγικού τομέα και κλάδου, υλοποίηση ομαδικών εργασιών με συνδυασμό διαφορετικών μαθησιακών ενότητων και υπό την καθοδήγηση ομάδας εκπαιδευτών/-τριών, ή ακόμη και δημιουργία ομάδων εκπαιδευομένων με στόχο την αμοιβαία άσκηση, μελέτη και αλληλοδιδασκαλία. Το σύνολο των παραπάνω δραστηριοτήτων μπορούν να αξιοποιηθούν και αυτόνομα – ανεξάρτητα δηλαδή από την υλοποίηση ενός συνολικότερου project.

Η ανάπτυξη συνεργατικού κλίματος μεταξύ των εκπαιδευομένων και η καλλιέργεια σχέσεων εμπιστοσύνης με τους/τις εκπαιδευτές/-τριες συντελούν στη δημιουργία μιας *κοινότητας μάθησης*, η οποία μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα σημαντική για την ενίσχυση των διεργασιών μάθησης, τόσο κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας όσο και πέρα από αυτή, σε περιόδους μελέτης ή/και προετοιμασίας για τις διαδικασίες αξιολόγησης/πιστοποίησης των γνώσεων και δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί.

Η ενίσχυση της συνεργασίας και της δημιουργίας μιας κοινότητας μάθησης είναι δυνατόν να επηρεάσει και τους τρόπους μελέτης των ίδιων των εκπαιδευομένων προς μια πιο ενεργητική, δημιουργική στάση διερεύνησης και εξοικείωσης με τη γνώση. Η τήρηση προσωπικών σημειώσεων και η ανταλλαγή τους μεταξύ των εκπαιδευομένων, η μελέτη πρόσθετων βιβλιογραφικών –ελληνόφωνων αλλά και ξενόγλωσσων– πηγών, η αναζήτηση συμπληρωματικών ερεθισμάτων στο ευρύτερο κοινωνικό και επαγγελματικό περιβάλλον (παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού, επαγγελματικών περιοδικών, εξέλιξης θεσμικού πλαισίου κ.λπ.) σχετικών με την επαγγελματική ειδικότητα, είναι δυνατόν να αποτελέσουν σημαντικά συστατικά για τη διαμόρφωση μιας ισχυρής σχέσης με την εξειδικευμένη επαγγελματική γνώση και τις δεξιότητες που απαιτεί το επάγγελμα.

Η παρακολούθηση ενός εντατικού προγράμματος κατάρτισης μεγάλης διάρκειας αναγκαστικά επιφέρει αλλαγές στην καθημερινότητα των εκπαιδευομένων. Η αποδοτική διαχείριση του καθημερινού χρόνου απαιτεί προσωπικό προγραμματισμό και φροντίδα. Η συστηματική πρόβλεψη ενός χρονικού διαστήματος μελέτης καθημερινά, καθώς και η τήρηση ενός ημερολογίου μάθησης, όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα καταγράφουν την καθημερινή τους πρόοδο, αλλά ενδεχομένως θα σημειώνουν και ερωτήματα ή παρατηρήσεις σχετικές με την κάθε μαθησιακή ενότητα, μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμες και πολύ δημιουργικές πρακτικές ενίσχυσης των διαδικασιών μάθησης.

Η φοίτηση στη Σχολή Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι περίοδος διαμόρφωσης μιας μελλοντικής επαγγελματικής ταυτότητας. Είναι η αρχή μιας νέας προσωπικής ιστορίας και μιας διαρκούς εξέλιξης απέναντι σε απαιτήσεις και αναγκαιότητες που χαρακτηρίζουν την κάθε επαγγελματική ειδικότητα. Είναι η ευκαιρία διασύνδεσης του/της κάθε εκπαιδευομένου/-ης με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που είναι κοινές στην επαγγελματική κοινότητα στην οποία σταδιακά θα ενταχθεί.

4 | Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης

Για την προστασία των καταρτιζομένων, τόσο στο πλαίσιο της αίθουσας διδασκαλίας και των εργαστηριακών χώρων στη ΣΑΕΚ όσο και στο πλαίσιο των επιχειρήσεων για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης/μαθητείας, τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες διατάξεις για τους κανόνες υγείας και ασφάλειας στην ειδικότητα και το επάγγελμα αλλά και ευρύτερα, όπως προβλέπονται ιδίως από:

- Τον κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων (βλ. Ν. 3850/2010), όπως ισχύει.
- Τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού (βλ. 3046/304/89-ΦΕΚ 59/Δ/3-02-89), όπως ισχύει.
- Τον κανονισμό λειτουργίας των εργαστηριακών κέντρων (ΦΕΚ 1318 Β'/2015), όπως ισχύει.
- Το ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484 με θέμα την «Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων», όπως ισχύει.
- Το ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3, με θέμα το «Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας», όπως ισχύει.

Παρακάτω παρατίθενται οι βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας, καθώς και ο σχετικός αναγκαίος ατομικός εξοπλισμός για τις συνθήκες άσκησης της ειδικότητας:

4.1 • Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας

- Ηλεκτρονόμος ηλεκτροπληξίας στην ηλεκτρική του εγκατάσταση,
- Κατάλληλος τεχνητός ή/και φυσικός αερισμός,
- Κατάλληλος τεχνητός ή/και φυσικός φωτισμός,
- Κατάλληλη ύδρευση,
- Κατάλληλο αποχετευτικό σύστημα,
- Πυρασφάλεια,
- Κάδοι απορριμμάτων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες οφείλουν να τηρούν τους κανόνες ατομικής υγιεινής που αφορούν τα χέρια, τα μαλλιά, το σώμα, τα ρούχα και τα παπούτσια.

Όλα τα καλλυντικά προϊόντα πρέπει να διατηρούνται σε καθαρά ή/και κλειστά μπουκάλια, τα οποία να φέρουν ετικέτες.

Τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται πρέπει να απολυμαίνονται ή/και να αποστειρώνονται πριν και μετά τη χρήση τους, καθώς και οι επιφάνειες εργασίας.

4.2 • Μέσα ατομικής προστασίας

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα πρέπει να φορούν ποδιά, η οποία πρέπει να είναι πάντοτε καθαρή. Πριν από την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας, θα πρέπει να αφαιρούνται δακτυλίδια ή όποια κοσμήματα των χεριών. Επίσης, πρέπει να πλένονται τα χέρια και να χρησιμοποιούνται γάντια μιας χρήσεως και μάσκα, όπου απαιτείται (ΕΟΔΥ, 2020).

Προδιαγραφές υλοποίησης πρακτικής άσκησης

1 | Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση συνδέεται άρρηκτα με τη θεωρητική κατάρτιση, αφού κατά τη διάρκειά της οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες ανακαλούν τη θεωρητική και εργαστηριακή γνώση για να την εφαρμόσουν στην πράξη και να αντεπεξέλθουν στις εργασίες που τους ανατίθενται. Καλούνται να αναλάβουν συγκεκριμένα καθήκοντα και να δώσουν λύση σε πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν, υπό την εποπτεία των εκπαιδευτών/-τριών. Έτσι, ο θεσμός της πρακτικής άσκησης στοχεύει στην ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων σχετικών με την ειδικότητα, στην ενίσχυση της επαφής με τον εργασιακό χώρο και την προετοιμασία των εκπαιδευομένων για την παραγωγική διαδικασία, μέσω της απόκτησης εμπειριών ιδιαίτερα χρήσιμων για τη μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία.

Αναλυτικότερα, η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες των Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΑΕΚ) και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Άρθρο 27 του Ν. 4763/2020 για το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης).

Στη συνέχεια αναφέρονται χρήσιμες πληροφορίες για τον θεσμό της πρακτικής άσκησης, όπως περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία,³ και που αφορούν τις βασικές προϋποθέσεις, τον τρόπο και τους όρους υλοποίησής της.

Διάρκεια πρακτικής άσκησης

Η συνολική διάρκεια της περιόδου πρακτικής άσκησης είναι εννιακόσιες εξήντα (960) ώρες. Οι ώρες πρακτικής ανά ημέρα καθορίζονται σε τέσσερις (4) έως οκτώ (8), ανάλογα με τη φύση και το αντικείμενο της ειδικότητας κατάρτισης του/της ασκουμένου/-ης. Δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.

3 Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο Μέρος Δ' του εκπαιδευτικού εγχειριδίου και που αφορούν τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, τους όρους υλοποίησης, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πρακτικά ασκουμένων προέρχονται από το ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Όροι υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση δύναται να πραγματοποιείται σε θέσεις που προσφέρονται από φυσικά πρόσωπα, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, δημόσιες υπηρεσίες, ΟΤΑ α' και β' βαθμού, και επιχειρήσεις. Εξαιρούνται οι φορείς:

- α) Προσωρινής απασχόλησης,
- β) Τα νυχτερινά κέντρα,
- γ) Παροχής καθαριότητας και φύλαξης,
- δ) Τα πρακτορεία τυχερών παιχνιδιών,
- ε) Κάθε επιχείρηση στην οποία δεν είναι εφικτός ο έλεγχος της εκπαίδευσης από τον αρμόδιο φορέα.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η ΣΑΕΚ, προκειμένου να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση, υπογράφει ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης με τον/την εργοδότη/-τρια, η οποία θεωρείται από τη ΣΑΕΚ φοίτησης. Η ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης δεν συνιστά σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.

Βασικός συντελεστής για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης είναι και ο/η εκπαιδευτής/-τρια της επιχείρησης ή υπηρεσίας, ο/η οποίος/-α αναλαμβάνει την παρακολούθηση και υποστήριξη των ασκουμένων. Σε αυτή την κατεύθυνση, ο/η εργοδότης/-τρια ορίζει έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η ως «εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας», ο/η οποίος/-α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας και την παρακολούθηση της προόδου του/ της πρακτικά ασκούμενου/-ης.

Η παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκούμενου/-ης γίνεται μέσω του βιβλίου πρακτικής άσκησης. Αναλυτικότερα, σε αυτό καταγράφει ο/η ίδιος/-α πρακτικά ασκούμενος/-η κατά εβδομάδα τις εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκε, καθώς και περιγράφει συνοπτικά τα καθήκοντα που του/της ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης. Κάθε εβδομαδιαία καταχώρηση ελέγχεται και υπογράφεται από τον/την εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας.

2 | Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η

2.1 • Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες των Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Για την έναρξη της πρακτικής άσκησης στην ειδικότητα «Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων», οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να έχουν συμπληρώσει το εξάμηνο Δ΄ της φοίτησής τους στις ΣΑΕΚ. Στην περίπτωση αυτήν, μπορούν πια να τοποθετηθούν σε θέση πρακτικής της ειδικότητάς τους.

2.2 • Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση ενός προγράμματος πρακτικής άσκησης είναι η γνώση και η εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων κάθε εμπλεκόμενου μέλους, όπως ορίζονται στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία⁴. Στη συνέχεια παρατίθενται κάποια δικαιώματα και υποχρεώσεις των πρακτικά ασκουμένων.

Δικαιώματα πρακτικά ασκουμένων

1. Τμηματική ή συνεχόμενη υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.
2. Δυνατότητα αποζημίωσης, η οποία ορίζεται στο 80% του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη, ή όπως αυτό διαμορφώνεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή αναλογικά εάν η ημερήσια διάρκεια της πρακτικής είναι μικρότερη των οκτώ (8) ωρών. Η αποζημίωση καταβάλλεται στον/στην πρακτικά ασκούμενο/-η μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης. Σε περίπτωση μη δυνατότητας χρηματοδότησης της αποζημίωσης της πρακτικής άσκησης, δεν υφίσταται η υποχρέωση αποζημίωσής της, παρά μόνο η υποχρέωση του/της εργοδότη/-τριας να αποδίδει τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές.
3. Υπαγωγή στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) για τον κλάδο του ατυχήματος. Για την ασφάλιση του/της ασκουμένου/-ης καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από την παρ. 1 του άρθρου 10 του ν.2217/1994 (Α΄ 83) ασφαλιστικές ει-

4 ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

σφορές, οι οποίες βαρύνουν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο (εργοδότης/-τρια) στο οποίο υλοποιείται η πρακτική άσκηση.

4. Δικαίωμα αναφοράς στη ΣΑΕΚ της μη τήρησης των όρων πρακτικής άσκησης.
5. Δικαίωμα διακοπής πρακτικής άσκησης βάσει τεκμηρίωσης και έπειτα από σχετική δήλωση στη ΣΑΕΚ εποπτείας.
6. Αλλαγή εργοδότη/-τριας, εφόσον συντρέχει τεκμηριωμένος σοβαρότατος λόγος.
7. Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες δεν απασχολούνται την Κυριακή και τις επίσημες αργίες.

Υποχρεώσεις πρακτικά ασκουμένων

1. Τήρηση του ημερήσιου ωραρίου πρακτικής άσκησης, όπως ορίζεται στην ειδική σύμβαση.
2. Τήρηση των όρων υγείας και ασφάλειας του/της εργοδότη/-τριας.
3. Σεβασμός της κινητής και ακίνητης περιουσίας του/της εργοδότη/-τριας.
4. Αρμονική συνεργασία με τα στελέχη του/της εργοδότη/-τριας.
5. Προσκόμιση –όπου απαιτείται– όλων των απαραίτητων ιατρικών βεβαιώσεων για την εξάσκηση του επαγγέλματος.
6. Προσκόμιση στη ΣΑΕΚ των απαραίτητων δικαιολογητικών, πριν από την έναρξη και μετά τη λήξη της πρακτικής άσκησης, αλλά και σε περίπτωση διακοπής της.
7. Ενημέρωση σε περίπτωση απουσίας του/της ασκουμένου/-ης της επιχείρησης και της ΣΑΕΚ εποπτείας.
8. Τήρηση βιβλίου πρακτικής άσκησης, το οποίο διατίθεται από τη ΣΑΕΚ και στο οποίο αναγράφονται από τους/τις ασκούμενους/-ες κατά εβδομάδα οι εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκαν και τα καθήκοντα που τους ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης.
9. Προσκόμιση στο τέλος κάθε μήνα στη ΣΑΕΚ φοίτησης ή εποπτείας της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης για σχετικό έλεγχο.
10. Υποβολή, μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης, του βιβλίου πρακτικής άσκησης στη ΣΑΕΚ φοίτησης, συμπληρωμένου με τις εβδομαδιαίες εκθέσεις, τον χρόνο και το αντικείμενο απασχόλησης, τις ημέρες απουσίας, και την επίδοση του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης. Υποβολή του εντύπου λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) της πρακτικής άσκησης, συμπληρωμένου, υπογεγραμμένου και σφραγισμένου από τον/την εργοδότη/-τρια-νόμιμο/-η εκπρόσωπο του φορέα απασχόλησης, στο οποίο βεβαιώνεται ότι ο/η εκπαιδευόμενος/-η πραγματοποίησε την πρακτική άσκηση στην επιχείρηση/οργανισμό, καθώς και το χρονικό διάστημα αυτής.
11. Άμεση ενημέρωση της ΣΑΕΚ φοίτησης από τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η σε περίπτωση διακοπής της πρακτικής άσκησης και προσκόμιση του βιβλίου πρακτικής και του εντύπου λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) με τις ημέρες πρακτικής

άσκησης που έχουν πραγματοποιηθεί. Για να συνεχίσει ο/η εκπαιδευόμενος/-η την πρακτική άσκηση για το υπόλοιπο του προβλεπόμενου διαστήματος, στον ίδιο ή σε άλλο φορέα απασχόλησης (εργοδότη/-τρια), θα πρέπει να ακολουθηθεί εκ νέου η διαδικασία έναρξης πρακτικής. Αν η διακοπή της πρακτικής άσκησης γίνει από τον/την εργοδότη/-τρια, τότε οφείλει ο/η τελευταίος/-α να ενημερώσει άμεσα τη ΣΑΕΚ φοίτησης του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης.

2.3 • Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Κάθε πρακτικά ασκούμενος/-η πραγματοποιεί την πρακτική άσκηση σε τμήματα των φορέων απασχόλησης αντίστοιχα με την ειδικότητά του/της, με την εποπτεία υπεύθυνου/-ης του φορέα, ειδικότητας αντίστοιχης με το αντικείμενο κατάρτισής του/της.

Πιο συγκεκριμένα, στην ειδικότητα «Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων», οι εκπαιδευόμενοι/-ες πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε **τομείς** που σχετίζονται με την ψυχαγωγία και τις θεατρικές τέχνες, καθώς και σε **φορείς** που σχετίζονται με την ομορφιά και τη διαφήμιση. Πιο συγκεκριμένα:

Θέατρο: σε θεατρικές παραγωγές, θεατρικές ομάδες ή θεατρικά εργαστήρια ως βοηθοί μακιγιέρ/-έζ ή/και κομμωτή/-τριας.

Κινηματογράφος: σε παραγωγές κινηματογράφου ως μέλη της ομάδας μακιγιάζ και κομμωτικής.

Τηλεόραση: σε τηλεοπτικές παραγωγές, σειρές, τηλεοπτικά στούντιο ή ειδησεογραφικές εκπομπές ως βοηθοί στο μακιγιάζ ή/και την κομμωτική.

Μουσικά φεστιβάλ και συναυλίες: ως βοηθοί σε μουσικά φεστιβάλ, συναυλίες και μουσικά events, όπου η δημιουργία εντυπωσιακού μακιγιάζ και κομμωτικής είναι σημαντική.

Φωτογραφικά στούντιο: ως βοηθοί μακιγιέρ/-έζ ή βοηθοί κομμωτή/-τριας σε φωτογραφικά στούντιο που ασχολούνται με εμπορικές φωτογραφίες για διαφημίσεις, καταλόγους μόδας, προϊόντα κ.ά.

Μόδα και περιοδικά: σε περιοδικά μόδας και περιοδικά ομορφιάς, ως βοηθοί στο μακιγιάζ ή/και στην κομμωτική δημιουργώντας επαγγελματικά looks για φωτογραφίες μόδας και ομορφιάς.

Διαφημιστικές εταιρείες: σε διαφημιστικές εταιρείες ως βοηθοί, όπου απαιτείται δημιουργία εντυπωσιακού μακιγιάζ και κομμωτικής για διαφημίσεις τηλεόρασης, Διαδικτύου, εκτυπωμένων μέσων κ.λπ.

Εταιρείες καλλυντικών ή υλικών κομμωτικής: ως βοηθοί σε εταιρείες που ειδικεύονται στην εισαγωγή, τη δοκιμή προϊόντων, στο μάρκετινγκ και στις πωλήσεις καλλυντικών προϊόντων μακιγιάζ ή υλικών κομμωτικής.

Studio μακιγιάζ και κομμωτήρια: ως βοηθοί μακιγιάζ και κομμώσεων.

Τομέας κατασκευής και συντήρησης περουκών: ως βοηθοί περουκιέρηδων/-ισσών σε:

- Θέατρο, κινηματογράφος, τηλεόραση, μόδα, φωτογραφία, όπου η κατασκευή και εφαρμογή περουκών είναι απαραίτητη,
- Ειδικές εκδηλώσεις και cosplay σε ειδικές εκδηλώσεις, όπως συνέδρια, performance art, συναντήσεις fans κ.ά., όπου οι περουκιέρηδες/-ισσες δημιουργούν και εφαρμόζουν περούκες για να αναπαραστήσουν χαρακτήρες από τη φαντασία, ταινίες, κόμικς και παιχνίδια,
- Εταιρείες κατασκευής περουκών, όπου οι περουκιέρηδες/-ισσες κατασκευάζουν και προσαρμόζουν περούκες για διάφορες ανάγκες, όπως ιατρική απώλεια μαλλιών, κοσμητολογική χρήση κ.ά.

3 | Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/-τριας της πρακτικής άσκησης

Ο/Η εργοδότης/-τρια της επιχείρησης που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης ορίζει ένα έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η ως «εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας», ο οποίος αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας, την παρακολούθηση της προόδου των εκπαιδευομένων και την ανατροφοδότηση των υπεύθυνων εκπαιδευτών/-τριών στην εκπαιδευτική δομή.

Αναλυτικότερα, ο/η εκπαιδευτής/-τρια είναι το συνδετικό πρόσωπο του/της εργοδότη/-τριας της επιχείρησης με την εκπαιδευτική δομή (ΣΑΕΚ) και, κατά συνέπεια, έχει συνεχή συνεργασία με αυτή. Επιπλέον, ο ρόλος αφορά στην παροχή συμβουλών, πληροφοριών ή καθοδήγησης, καθώς πρόκειται για ένα άτομο με χρήσιμη εμπειρία, δεξιότητες και εξειδίκευση, το οποίο υποστηρίζει την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη των πρακτικά ασκουμένων.

4 | Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης

Κατά τη διάρκεια της *πρακτικής άσκησης* επιδιώκεται η αναβάθμιση των γνώσεων, επαγγελματικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων των σπουδαστών/-τριών ΣΑΕΚ, με αποτέλεσμα την ομαλή μετάβασή τους από την αίθουσα κατάρτισης στον χώρο εργασίας, και μάλιστα κάτω από πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτής της μετάβασης και της ομαλής ένταξης, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες καλούνται να καλλιεργήσουν όχι μόνο επαγγελματικές δεξιότητες που αφορούν την ειδικότητα και που δεν εξαντλούνται στο πλαίσιο της αίθουσας κατάρτισης, αλλά και οριζόντιες δεξιότητες που ενισχύουν την επαγγελματική τους συμπεριφορά και καλλιεργούν την περιβαλλοντική αλλά και επιχειρηματική κουλτούρα. Έτσι, η πρακτική άσκηση αποτελεί ένα προπαρασκευαστικό στάδιο κατά το οποίο αναβαθμίζονται οι γενικές και ειδικές γνώσεις, συντελούνται σημαντικές διεργασίες επαγγελματικού προσανατολισμού και διευκολύνεται η επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου.

Αναλυτικότερα, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης δίνεται η δυνατότητα στον/στην πρακτικά ασκούμενο/-η να ασκηθεί στις εργασίες που απορρέουν από τα επιμέρους μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα. Η άσκηση μπορεί να επιτευχθεί μέσω της παρατήρησης της εργασίας, της συμμετοχής σε ομάδα εκτέλεσης της εργασίας, της καθοδηγούμενης εργασίας ή της δοκιμής/αυτόνομης εκτέλεσης της εργασίας από τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης για την ειδικότητα «Τεχνικός Θεατρικού Μακιγιάζ και Θεατρικών Κομμώσεων», και οι αντίστοιχες ενδεικτικές εργασίες και ειδικές προδιαγραφές ανά ενότητα κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω εργασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους/τις πρακτικά ασκούμενους/-ες για τη συμπλήρωση του βιβλίου πρακτικής άσκησης.

**Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης**

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
A. «Προετοιμασία δέρματος και τριχωτού κεφαλής»	• Αναγνώριση τύπων δέρματος και μαλλιών, • Εφαρμογή βασικών περιποιήσεων καθαρισμού, ενυδάτωσης δέρματος και τριχωτού κεφαλής, • Εφαρμογή βασικών μεθόδων αποτρίχωσης δέρματος, • Σχηματισμός και περιποίηση φρυδιών και βλεφαρίδων με όλες τις τεχνικές.	• Συσκευές δερμοανάλυσης, • Μετρήσεις –καρτέλα πελάτη/-ισσας, • Εργαλεία, υλικά, αναλώσιμα είδη και σκεύη αισθητικής, • Συσκευές και εργαλεία αποτρίχωσης.
B. «Μελέτη χαρακτήρων – ανάλυση ρόλων»	• Συλλογή στοιχείων από την ιστορία της τέχνης και του θεάτρου, • Αναφορά παραδειγμάτων από την ιστορία μόδας, • Κατανόηση βασικών αρχών ενδυματολογίας, • Έρευνα στην ιστορία του μακιγιάζ, των κομμώσεων και της ενδυματολογίας, • Σχεδιασμός σε face chart το μακιγιάζ των ρόλων, • Σχεδιασμός χτενισμάτων σύμφωνα με τον ρόλο.	• Υπολογιστής, • Σύνδεση ίντερνετ, • Υφάσματα, • Face chart, • Υλικά μακιγιάζ και εργαλεία σχεδίασης για το face chart, • Υλικά και εργαλεία για τον σχεδιασμό καλλιτεχνικών χτενισμάτων.
Γ. «Δημιουργία θεατρικού μακιγιάζ» συνέχεια >>	• Διάκριση των υλικών που χρησιμοποιούνται στο μακιγιάζ ανάλογα με τη συμπεριφορά τους στον φωτισμό, στον χρόνο, στις διάφορες θερμοκρασίες, • Εφαρμογή αισθητικού και διορθωτικού μακιγιάζ, • Δημιουργία φωτοσκιάσεων,	• Εργαλεία, υλικά, αναλώσιμα είδη και σκεύη μακιγιάζ, • Πάγκοι, φωτισμός ring light κ.ά., • Φωτογραφική μηχανή.

συνέχεια >>

Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων πρακτικής άσκησης

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
« συνεχία Γ. «Δημιουργία θεατρικού μακιγιάζ»	• Προσαρμογή μακιγιάζ σε πρόσωπα της τηλεόρασης ανάλογα με την ιδιότητά τους, • Διαμόρφωση του μακιγιάζ των ηθοποιών στο θέατρο και τον κινηματογράφο ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του ρόλου, του σεναρίου ή τις συνθήκες κινηματογράφησης, • Διαφοροποίηση της τεχνικής μακιγιάζ για την ασπρόμαυρη και την έγχρωμη φωτογραφία, την πασαρέλα και τη διαφήμιση, • Δημιουργία καλλυτεχνικού μακιγιάζ και body painting, • Εφαρμογή όλων των τεχνικών προσθετικών υλικών και special effects.	
Δ. «Δημιουργία θεατρικών κομμώσεων»	• Κατηγοριοποίηση υλικών και εργαλείων, • Δημιουργία χτενισμάτων ανάλογα με το σενάριο, • Προσαρμογή γενιών και μουστακιών στο δέρμα, • Εφαρμογή περούκων, • Τοποθέτηση προσθετικών κομματιών και φαλακρών.	• Εργαλεία, υλικά, αναλώσιμα είδη και σκεύη κομμωτικής, • Προσθετικά υλικά, • Περούκες.
Ε. «Οργάνωση χώρου εργασίας και επικοινωνία με συνεργάτες/-τριες» συνέχεια >>	• Καθαριότητα πάγκων και επιφανειών του χώρου εργασίας, • Επιλογή κατάλληλων υλικών και εργαλείων, • Έλεγχος καταλληλότητας των προϊόντων,	• Επαγγελματικός ρουχισμός-ματισμός για την πραγματοποίηση τεχνικών μακιγιάζ, • Επαγγελματικές σειρές προϊόντων μακιγιάζ,

συνέχεια >>

**Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης**

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
« συνέχεια Ε. «Οργάνωση χώρου εργασίας και επικοινωνία με συνεργάτες/-τριες»	• Έλεγχος αποθέματος των προϊόντων με βάση το έργο που ανατίθεται, • Εφαρμογή κανόνων επαγγελματικής συμπεριφοράς και δεοντολογίας, • Επικοινωνία με συνεργάτες/-τριες στην ελληνική και διεθνή ορολογία, • Επιλογή ενδεδειγμένων μεθόδων απολύμανσης, αποστείρωσης και αντισηψίας, • Τήρηση των πρωτοκόλλων προσωπικής υγιεινής και ασφάλειας του χώρου.	• Συσκευές αποστείρωσης, • Υλικά απολύμανσης χώρου και εργαλείων, • Υλικά αντισηψίας δέρματος.

5 | Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος πρακτικής άσκησης

5.1.A • ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΔΕΡΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΡΙΧΩΤΟΥ ΚΕΦΑΛΗΣ

Στην παρούσα ενότητα, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες, αξιοποιώντας τις γνώσεις που έχουν λάβει από τις μαθησιακές ενότητες ή υποενότητες «Εισαγωγή στην ανατομία», «Εισαγωγή στη δερματολογία και την υγιεινή», «Βασικές αρχές αισθητικής», «Χτενίσματα εποχής» και «Κοσμητολογία και τεχνολογία υλικών», εξασκούν τις δεξιότητές τους στην αναγνώριση τύπων δέρματος και μαλλιών. Για τον σκοπό αυτό, μπορούν να χρησιμοποιήσουν και συσκευές δερμοανάλυσης, εφόσον υπάρχουν στον χώρο, καθώς και να εφαρμόσουν βασικές περιποιήσεις καθαρισμού, ενυδάτωσης δέρματος και τριχωτού της κεφαλής.

Επιπρόσθετα, επιλέγουν, ταξινομούν και χρησιμοποιούν εργαλεία, υλικά, αναλώσιμα είδη και σκεύη αισθητικής και κοσμητολογίας, ώστε να προετοιμάσουν κατάλληλα το δέρμα και το τριχωτό της κεφαλής, ανακαλώντας στη μνήμη τους τις γνώσεις που έχουν λάβει κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους. Ο/Η υπεύθυνος/-η της πρακτικής άσκησης ορίζει, σε κάθε περίπτωση, την εργασία που αναλαμβάνουν οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες.

Για την προετοιμασία του δέρματος και του τριχωτού της κεφαλής, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες ενδέχεται να εφαρμόσουν βασικές μεθόδους αποτρίχωσης δέρματος, όπως για παράδειγμα αποτρίχωση φρυδιών, με βάση όσα διδάχτηκαν στη μαθησιακή ενότητα της μορφολογίας του επαγγελματικού μακιγιάζ. Για τον σκοπό αυτό, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες χρησιμοποιούν τις συσκευές και τα εργαλεία αποτρίχωσης που είναι διαθέσιμα. Έτσι, σχηματίζουν και περιποιούνται τα φρύδια, όπως προβλέπεται στα μαθησιακά αποτελέσματα της ενότητας. Επίσης, φροντίζουν και σχηματίζουν τις βλεφαρίδες με όλες τις τεχνικές που έχουν διδαχθεί.

Τέλος, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες καταγράφουν τα στοιχεία που έχουν συλλέξει ως προς την κατάσταση και τον τύπο του δέρματος και των μαλλιών στην καρτέλα πελάτη/-ισσας, ώστε να υπάρχουν καταχωρισμένα ως πληροφορίες, σε ενδεχόμενη, επόμενη συνεργασία. Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες, εκπαιδεύονται, επομένως, στην οργάνωση των στοιχείων των συνεργατών/-ιδών τους, δεξιότητα που θα αποβεί χρήσιμη όταν εργαστούν ως αυτόνομοι/-ες επαγγελματίες.

Η σπουδαιότητα της συγκεκριμένης ενότητας είναι εμφανής, καθώς η καλή προετοιμασία εξασφαλίζει τη βάση για το καλό επερχόμενο αποτέλεσμα. Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες αντιλαμβάνονται πως η καλή ποιότητα της εργασίας δεν μπορεί να επιτευχθεί αν δεν έχει προηγηθεί προετοιμασία ή αν η προετοιμασία δεν είναι η πρέπουσα.

5.1.B • ΜΕΛΕΤΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ – ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΟΛΩΝ

Σε αυτή την ενότητα, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες, κάνοντας συλλογή στοιχείων από την ιστορία της τέχνης και του θεάτρου, που διδάχθηκαν κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους, μελετούν και αναλύουν τους ρόλους ή τους χαρακτήρες των έργων που τους ανατίθενται, εφόσον βέβαια αναφέρονται σε κάποιες ιστορικές περιόδους ή στη σύγχρονη εποχή, και δεν αποτελούν χαρακτήρες επιστημονικής φαντασίας.

Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες, λαμβάνοντας υπόψη παραδείγματα από την ιστορία μόδας και τις βασικές αρχές ενδυματολογίας, καταλήγουν στον σχεδιασμό του μακιγιάζ και της κόμμωσης που προτείνουν για τον ρόλο. Σε αυτό συντελούν και οι γνώσεις που έχουν λάβει οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες σχετικά με την ιστορία του μακιγιάζ και των κομμώσεων, κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους.

Ο σχεδιασμός του μακιγιάζ και των κομμώσεων πραγματοποιείται σε face & hair chart, και ακολουθεί πάντοτε τον ρόλο και τις οδηγίες του/της σκηνοθέτη/-τριας και του/της ενδυματολόγου, ώστε να είναι σε αρμονία με το τελικό σύνολο.

Εργαλεία όπως ο υπολογιστής και μια καλή σύνδεση ίντερνετ, είναι ιδιαιτέρως χρήσιμα στον/στην πρακτικά ασκούμενο/-η, καθώς μπορούν να τον/την βοηθήσουν στη εξεύρεση περισσότερων στοιχείων που αφορούν το θέμα που του/της έχει ανατεθεί. Επιπλέον, μπορεί να αποτελούν χρήσιμα εργαλεία στον σχεδιασμό του μακιγιάζ και των κομμώσεων, σε περίπτωση που δεν πραγματοποιηθούν με χαρτί και χρώματα. Σε αντίθετη περίπτωση, είναι απαραίτητα στον/στην πρακτικά ασκούμενο/-η υλικά μακιγιάζ και εργαλεία σχεδίασης για το face chart, καθώς και υλικά και εργαλεία για τον σχεδιασμό καλλιτεχνικών χτενισμάτων. Επιπλέον, μπορεί να χρησιμοποιηθούν υφάσματα, βοηθητικά για τον σχεδιασμό, αναφορικά με το χρώμα και το ύψος του μακιγιάζ, και κατ' επέκταση της κόμμωσης.

Η παρούσα ενότητα έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η, αναφορικά με δύο παράγοντες. Ο πρώτος, ο προφανής, είναι η εξάσκηση στη μελέτη και τον σχεδιασμό του ρόλου, και ο δεύτερος σχετίζεται με τη συνεργασία με τους/τις υπόλοιπους/-ες συντελεστές/-τριες. Η ανάπτυξη της συγκεκριμένης δεξιότητας καθίσταται επιτακτική ανάγκη κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, καθώς αποτελεί καθημερινή διαδικασία και κατά τη διάρκεια του εργασιακού βίου.

5.1.Γ • ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ

Σε αυτή την ενότητα, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες είναι απαραίτητο να διακρίνουν τα υλικά που χρησιμοποιούνται στο μακιγιάζ ανάλογα με τη συμπεριφορά τους στον φωτισμό, στον χρόνο και στις διάφορες θερμοκρασίες, όπως έχουν διδαχθεί στις αντίστοιχες μαθησιακές ενότητες των τεσσάρων εξαμήνων κατάρτισης. Τακτοποιούν τα εργαλεία, τα υλικά, τα αναλώσιμα είδη και τα σκεύη μακιγιάζ, ώστε να γνωρίζουν σε κάθε περίπτωση πού βρίσκονται όταν χρειαστεί να τα χρησιμοποιήσουν.

Επιπλέον, χρησιμοποιούν τους πάγκους, τους φωτισμούς ring light κ.ά., διατηρώντας πάντα όλα τα μέσα καθαρά.

Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες, κατόπιν οδηγιών του/της υπεύθυνου/-ης της πρακτικής άσκησης, προβαίνουν σε εφαρμογή αισθητικού-διορθωτικού μακιγιάζ και δημιουργία φωτοσκιάσεων, συνεκτιμώντας κάθε φορά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ατόμου στο οποίο θα εφαρμόσουν το μακιγιάζ. Επίσης, προσαρμόζουν το μακιγιάζ των προσώπων της τηλεόρασης ανάλογα με την ιδιότητά τους και τις οδηγίες που λαμβάνουν για την προσδοκώμενη τελική εμφάνιση του ατόμου που μακιγιάρουν.

Επιπρόσθετα, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες, εφόσον τους ζητηθεί, καθίστανται υπεύθυνοι/-ες για τη διαμόρφωση του μακιγιάζ των ηθοποιών στο θέατρο και τον κινηματογράφο ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του ρόλου, του σεναρίου ή τις συνθήκες κινηματογράφησης. Ενδεχομένως, στα πλαίσια της πρακτικής άσκησης να μην αναλάβουν τη διεκπεραίωση του μακιγιάζ των πρωταγωνιστικών ρόλων, αλλά των δευτερευόντων.

Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες εφαρμόζουν διαφοροποιήσεις της τεχνικής μακιγιάζ για την ασπρόμαυρη και την έγχρωμη φωτογραφία, την πασαρέλα και τη διαφήμιση, όπως έχουν μάθει στη μαθησιακή ενότητα «Μακιγιάζ media» και έχουν εξασκήσει στη μαθησιακή ενότητα “Project makeup & hair”. Συνεκτιμούν το ζητούμενο αποτέλεσμα, τις προδιαγραφές του μοντέλου ή ηθοποιού και τις συνθήκες, και προβαίνουν στη δημιουργία του μακιγιάζ, εφόσον πρώτα το σχεδιάσουν. Αντίστοιχα λειτουργούν και στις περιπτώσεις δημιουργίας καλλιτεχνικού μακιγιάζ και body paint. Τέλος, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες, εφόσον τους ανατεθεί, είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή όλων των τεχνικών προσθετικών υλικών και special effects που περιλαμβάνει ένας ρόλος, μια φωτογράφιση κ.ο.κ.

Συνολικά, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες, στη συγκεκριμένη ενότητα, αναλαμβάνουν κάθε τομέα που περιέχει μακιγιάζ, είτε συνδυάζεται με την επόμενη ενότητα (κομμώσεις) είτε όχι.

5.1.Δ • ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΝ

Στην εν λόγω ενότητα, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες ανακαλούν στη μνήμη τους την κατηγοριοποίηση υλικών και εργαλείων, διακρίνοντας με τον τρόπο αυτό και το ποιο/-α είναι απαραίτητο να χρησιμοποιήσουν για τη διεκπεραίωση της εργασίας που τους έχει ανατεθεί. Επίσης, διακρίνουν τα αναλώσιμα και τα σκεύη της κομμωτικής, επιλέγοντας τα απαραίτητα. Λειτουργούν κατόπιν υποδείξεων και εποπτείας του/της υπεύθυνου/-ης της πρακτικής, προσαρμοζόμενοι/-ες στο έργο που πρέπει να φέρουν εις πέρας.

Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες, χρησιμοποιώντας τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει στις μαθησιακές ενότητες «Χτενίσματα εποχής», προβαίνουν στη δημιουργία χτενισμάτων ανάλογα με την εργασία που τους έχει ανατεθεί. Στην περίπτωση που

πρόκειται για σενάριο, αρχικά το μελετούν, συνομιλούν με τον/την υπεύθυνο/-η της πρακτικής άσκησης και ακολουθούν τις οδηγίες για τη δημιουργία χτενισμάτων ή για τη βοήθεια στη δημιουργία τους. Χρησιμοποιούν τεχνικές ειδικών μετρήσεων, ειδικά λογισμικά απεικόνισης ή την τεχνική της απλής παρατήρησης για τη δημιουργία εξατομικευμένων προτάσεων σε κομμώσεις θεατρικών παραστάσεων ή/και κινηματογραφικών έργων, αναδεικνύοντας τα φυσικά χαρακτηριστικά του ατόμου και ενισχύοντας την εμφάνισή του.

Κατά τον ίδιο τρόπο λειτουργούν και όσον αφορά την προσαρμογή γενιών και μουστακιών στο δέρμα και την εφαρμογή περουκών (αν απαιτούνται), χρησιμοποιώντας τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει στις μαθησιακές ενότητες «Θεατρικές Κομμώσεις – Περούκες», στα εξάμηνα Γ΄ και Δ΄. Επιπρόσθετα, ασχολούνται τόσο με το κούρεμα όσο και με το χτένισμα των γενιών, μουστακιών και περουκών, αν απαιτείται κάτι τέτοιο. Επίσης, μπορεί να τοποθετήσουν προσθετικά κομμάτια και φαλάκρες, εφόσον τους ζητηθεί.

Επιπλέον, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες ανατρέχουν στην ενότητα της «Εφαρμογής πρόσθετων υλικών» και, εφόσον τους ζητηθεί από τον/την υπεύθυνο/-η της πρακτικής άσκησης, εξασκούν τη δεξιότητα της τοποθέτησης τριχών μία προς μία, στο πρόσωπο ή στο σώμα.

Η παρούσα ενότητα, μαζί με την ενότητα «Δημιουργία θεατρικού μακιγιάζ», συνιστά μία από τις βασικότερες ενότητες σε πρακτικό επίπεδο, γιατί αποτελεί τη βάση της δουλειάς που οι ασκούμενοι/-ες θα κληθούν να κάνουν σε όλη τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου· επομένως, η αξιοποίησή της κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης αποτελεί αναγκαιότητα.

5.1.E • ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΧΩΡΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ/-ΤΡΙΕΣ

Για την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης ενότητας προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες φροντίζουν για την καθαριότητα του χώρου, ελέγχουν την καταλληλότητα των προϊόντων, καθώς και το απόθεμα των προϊόντων με βάση το έργο που τους ανατίθεται. Εξασφαλίζουν ότι υπάρχει επάρκεια στις επαγγελματικές σειρές προϊόντων μακιγιάζ που χρησιμοποιούν, σε εργαλεία για το μακιγιάζ και την κομμωτική, και σε αναλώσιμα απαραίτητα για τη διεκπεραίωση του έργου που τους ανατίθεται. Επειδή το κάθε project έχει άλλες απαιτήσεις, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες επιβάλλεται να προσαρμόζονται και να είναι προετοιμασμένοι/-ες για κάθε περίπτωση, προγραμματίζοντας σωστά τα απαραίτητα για το κάθε project χωριστά, ακολουθώντας πάντα τις υποδείξεις του/της υπεύθυνου/-ης της πρακτικής.

Επίσης, κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους άσκησης, εφαρμόζουν κανόνες επαγγελματικής συμπεριφοράς και δεοντολογίας, και επικοινωνούν με συνεργάτες/-τριες στην ελληνική και διεθνή ορολογία, όπως εκπαιδεύτηκαν στα αντίστοιχα εξάμηνα

κατάρτισής τους. Εξάλλου, στον χώρο του θεάματος είναι αρκετά πιθανό να χρειαστεί να συνομιλήσουν στην αγγλική γλώσσα με οποιονδήποτε/οποιαδήποτε συνεργάτη/-τρια. Επίσης, τηρούν τα πρωτόκολλα των συνεργασιών βάσει του project που αναλαμβάνουν, αναλογιζόμενοι/-ες σε κάθε περίπτωση τα άτομα με τα οποία οφείλουν να επικοινωνήσουν (σκηνοθέτης/-τρια, σκηνογράφος, ενδυματολόγος, παραγωγός κ.λπ.), όπως διδάχθηκαν κατά τη διάρκεια όλων των εξαμήνων της κατάρτισής τους.

Ακολούθως, οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες, στηριζόμενοι/-ες στις γνώσεις που απέκτησαν στα τέσσερα εξάμηνα κατάρτισής τους, επιλέγουν ενδεδειγμένες μεθόδους απολύμανσης, αποστείρωσης και αντισηψίας για τα εργαλεία, τον χώρο και το δέρμα, χρησιμοποιώντας συσκευές αποστείρωσης, υλικά απολύμανσης χώρου - εργαλείων και υλικά αντισηψίας δέρματος. Επιπλέον, τηρούν τα πρωτόκολλα προσωπικής υγιεινής, με τη χρήση επαγγελματικού ρουχισμού - ιματισμού για την πραγματοποίηση τεχνικών μακιγιάζ, και ασφάλειας του χώρου. Η προσεγμένη εμφάνιση με ένα απαλό μακιγιάζ, κατάλληλα ρούχα ή στολή εργασίας, πιασμένα μαλλιά κ.λπ., αποτελούν προαπαιτούμενη συνθήκη για τους πρακτικά ασκούμενους/-ες, όπως, άλλωστε, είναι και για τους/τις εργαζόμενους/-ες.

5.2 • Μεθοδολογία υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης, απαιτείται συνέργεια των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και αγοράς εργασίας, αλλά και συνεργασία του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού που εμπλέκεται στη μαθησιακή διαδικασία και το οποίο περιλαμβάνει τον/την εργοδότη/-τρια που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης, τον/την εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας, τους/τις εργαζόμενους/-ες στην επιχείρηση, καθώς και τον/την εκπαιδευτή/-τρια και τον/την επόπτη/-τρια από την πλευρά της εκπαιδευτικής δομής. Η εν λόγω συνεργασία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αναβάθμιση της ποιότητας του τρόπου εφαρμογής της πρακτικής άσκησης και για την πραγμάτωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων της ειδικότητας.

Στο πλαίσιο της μάθησης στον χώρο εργασίας, ο/η ασκούμενος/-η έρχεται σε επαφή με πραγματικά εργασιακά περιβάλλοντα, ασκείται σε πραγματικές εργασιακές συνθήκες και συνεργάζεται με επαγγελματίες της ειδικότητας ή άλλων ειδικοτήτων που απασχολούνται στην ίδια επιχείρηση. Για τον λόγο αυτόν, η ύπαρξη κουλτούρας μάθησης αποτελεί προαπαιτούμενο για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Αναλυτικότερα, κομβικός είναι ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/-τριας της επιχείρησης ο/η οποίος/-α καλείται να λειτουργήσει ως μέντορας, να υποστηρίξει τον/την εκπαιδευόμενο/-η στη διερεύνηση των επαγγελματικών του/της στόχων, να ενθαρρύνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την απόκτηση νέων εμπειριών, ώστε να εισέλθει στον κόσμο της πραγματικής εργασίας. Επομένως, καλείται να δημιουργήσει ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης και ασφάλειας που παρέχει στον/στην εκπαιδευόμενο/-η τη δυνατότητα δοκιμής και λάθους μέσω της ενθάρρυνσης της ατομικής πρωτοβουλίας.

Απαραίτητα μεθοδολογικά βήματα από την πλευρά του/της εκπαιδευτή/-τριας της επιχείρησης για την ομαλή ένταξη των εκπαιδευομένων στο εργασιακό περιβάλλον και την προώθηση της συνεργασίας με το υφιστάμενο προσωπικό της επιχείρησης είναι η περιγραφή της θέσης πρακτικής άσκησης, ο προσανατολισμός στο έργο και η εναλλαγή εργασιακών θέσεων.

Ειδικότερα, ως προς την περιγραφή της θέσης πρακτικής άσκησης, ο/η εκπαιδευτής/-τρια καλείται να λάβει υπόψη τη συνοπτική περιγραφή της ειδικότητας και τις αρμοδιότητες/καθήκοντα όπως αποτυπώνονται στον οδηγό κατάρτισης, γεγονός που προϋποθέτει τη συνεργασία με την εκπαιδευτική δομή. Καλείται να τροφοδοτήσει τους/τις ασκούμενους/-ες με τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν την εκτελούμενη εργασία, τις ευθύνες, τις δεξιότητες και την εκπαίδευση που απαιτείται, τις συνθήκες κάτω από τις οποίες γίνεται η εργασία και τις σχέσεις της με άλλες εργασίες.

Παράλληλα, απαραίτητος κρίνεται και ο προσανατολισμός στο έργο με στόχο να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες το εργασιακό περιβάλλον στο οποίο εντάσσονται, να λάβουν υπόψη τα χαρακτηριστικά και τον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης, να γνωρίσουν το προσωπικό της και να αναπτύξουν το αίσθημα του ανήκειν. Στο πλαίσιο του προσανατολισμού οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για την ιστορία της επιχείρησης, την πολιτική της, τα προϊόντα ή υπηρεσίες, την κτιριακή υποδομή, τη γενική δομή, τους κανόνες συμπεριφοράς, την πολιτική προαγωγών, τα συστήματα αξιολόγησης κ.λπ.

Τέλος, προτείνεται η εναλλαγή των εργασιακών θέσεων (job rotation), κατά την οποία ο/η εκπαιδευόμενος/-η περνάει διαδοχικά από όλες τις συναφείς ή συσχετιζόμενες θέσεις εργασίας, μέχρι να ασκηθεί σε όλο τον κύκλο της εργασίας. Η συγκεκριμένη πρακτική μειώνει τη μονοτονία, την κούραση και, κατά συνέπεια, τα σφάλματα, ενώ αυξάνει την απόδοση και την ικανοποίηση. Ωστόσο, δεν συνιστάται για τις ειδικότητες που απαιτούν υψηλή ειδίκευση και οι οποίες χρειάζονται χρόνο, επομένως ο/η εκπαιδευτής/-τρια πρέπει να λάβει υπόψη του τον περιορισμένο χρόνο (εξάμηνο) υλοποίησης της πρακτικής άσκησης. Τέλος, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι το μικρό μέγεθος της επιχείρησης μπορεί να λειτουργήσει ανασταλτικά στην εφαρμογή της εν λόγω πρακτικής.

Βιβλιογραφία

Α | Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Αλεξιάδου, Ε.-Α. (2012). *Γενικές Αρχές της Δεοντολογίας της Υγείας. Θεωρία, Νομοθεσία, Νομολογία, Γνωμοδοτήσεις*. Αθήνα: Ελληνικές Εκδόσεις.
- Αλμπάνη, Μ., Βενετίκου, Μ., Παπαλιάγκας, Β. & Σπάνδου, Ε. (2022). *Φυσιολογία ανθρωπίνου σώματος. Βασικές αρχές και κλινική προσέγγιση* (2η έκδοση). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις University Studio Press.
- Αμαράντου, Χ. Ν. & Ευαγγελάτος, Σ. Ι. (2006). *Κομμωτική. Ελεύθερο σχέδιο, χρώμα, styling, ιστορία κομμωτικής, μακιγιάζ. Αγγλική και γαλλική ορολογία κομμωτικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Αμαράντου, Χ. Ν., Κοσμά, Π. & Κοβάνη, Π. (2025). *Κομμωτική Τέχνη*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Αμαράντου, Χ. Ν., Μανιάς, Κ. & Παπαθανασίου, Δ. (χ.χ.). *Εργαστήριο Κομμωτικής Ι – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Υγείας – Πρόνοιας – Ευεξίας*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
- Αμαράντου, Χ. Ν., Μανιάς, Κ. & Παπαθανασίου, Δ. (χ.χ.). *Εργαστήριο Κομμωτικής ΙΙ – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Υγείας – Πρόνοιας – Ευεξίας*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
- Αναγνώστου, Β., Αρβανιτίδου, Σ., Βιβιλάκη, Ε., Γιαννακοπούλου, Ε., Θεοδωροπούλου, Μ., Κάντζου, Φ., Μπενέτου, Αι., Τσάπου, Κ. & Χονδρορίζου, Ι. (χ.χ.). *Μακιγιάζ ΙΙ: Θεωρία και εργαστηριακές ασκήσεις – Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Αισθητικής – Κομμωτικής*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
- Αποστόλου, Θ. Μ. & Χατζηπροδρόμου, Ι. Π. (2021). *Πρώτες βοήθειες στις επιστήμες υγείας*. Αθήνα: Εκδόσεις Κωνσταντάρα.

- Αρβανιτίδου, Σ., Βαφειάδου, Γ., Βιβιλάκη, Ε., Γιαννακοπούλου, Ε., Δαλιάνη, Β., Θεοδωροπούλου, Μ., Παλαιοδήμου, Λ., Παπαδογεώργου, Σ. & Σταμπολάκη, Χ. (χ.χ.). *Σύγχρονη Αισθητική – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Υγείας – Πρόνοιας – Ευεξίας*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
- Argan, G. C. (2014). *Η μοντέρνα τέχνη, 1770-1970. Η τέχνη στην καμπή του 21ου αιώνα* (μτφρ. Λ. Παπαδημητρή). Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Arnheim, R. (2005). *Τέχνη και οπτική αντίληψη. Η ψυχολογία της δημιουργικής όρασης* (μτφρ. Ι. Ποταμιάνος). Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο.
- Αρφαράς, Μ. (2001). *Το ελεύθερο σχέδιο (Α΄ τόμος: Συνθέσεις με μολύβι)*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.
- Αρφαράς, Μ. (2003). *Το ελεύθερο σχέδιο (Β΄ τόμος: Ο άνθρωπος)*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.
- Βαϊτση-Ξενιτοπούλου, Κ. (2011). *Επαγγελματικό Μακιγιάζ*. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
- Βαρβαρέσου, Αθ. (2011). *Ειδική Κοσμητολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Καυκά.
- Baygan, L. (1993). *Μακιγιάζ για το θέατρο, τον κινηματογράφο και την τηλεόραση. Η τεχνική του μακιγιάζ με 900 φωτογραφίες* (μτφρ. Β. Τραϊανός). Αθήνα: Εκδόσεις Εξάντας.
- Βαφειάδου, Γ., Βιβιλάκη, Ε., Δαλιάνη, Β. & Θεοδωροπούλου, Μ. (χ.χ.). *Αισθητική Προσώπου Ι: θεωρία και εργαστηριακές ασκήσεις – Β΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Αισθητικής – Κομμωτικής*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
- Βέγκος, Α. Σ. (2004). *Κοσμητολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
- Βιβιλάκη, Ε., Θεοδωροπούλου, Μ., Κυργίου, Κ., Μανιάς, Κ. & Χονδρορίζου, Ι. (χ.χ.). *Μακιγιάζ Ι: θεωρία και εργαστηριακές ασκήσεις – Β΄ & Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Αισθητικής – Κομμωτικής*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
- Βρετανικός Ερυθρός Σταυρός. (2020). *Πρώτες Βοήθειες. Πλήρης οδηγός* (10η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Λίτσα.

- Brockett, O. G. & Franklin, H. J. (2013). *Ιστορία του θεάτρου* (μτφρ. Μ. Βιτεντζάκης, Α. Γαϊτανά & Α. Κεχαγιάς). Αθήνα: Εκδόσεις Κοάν.
- Γεωργιτσογιάννη, Ε. Ν. & Παντουβάκη, Σ. (2011). *Ιστορία της ενδυμασίας. Ο Δυτικός Κόσμος και η Ελλάδα από τους προϊστορικούς χρόνους ως την Αναγέννηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Διάδραση.
- Chowdhury, M. M. U., Katugampola, R. P. & Finlay, A. Y. (2018). *Δερματολογία με μια ματιά*. Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.
- Γκούρτσας, Ν. Β. (2010). *Πρώτες βοήθειες – First Aid*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Δίσιγμα.
- Ζαβλάνου, Μ. (1991). *Οργάνωση και Διοίκηση. Ανθρώπινες Διαδικασίες στη Λειτουργία της Οργάνωσης* (τόμος Β'). Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
- Ζαφειρίου, Ε., Κουσκούκης, Κ. Ε. & Ρουσάκη-Σούλτσε, Α.-Β. (2023). *Επίτομη δερματολογία – αφροδισιολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Νέον.
- Ζιρώ, Ο., Μερτζάνη, Ε. & Πετρίδου, Β. (χ.χ.). *Ιστορία της τέχνης – Β' & Γ' ΕΠΑ.Λ., Τομέας Εφαρμοσμένων Τεχνών*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ». Ανακτήθηκε στις 9 Σεπτεμβρίου 2024 από: http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/3992/22-0135-02_V2_Istoria-tis-Technis_B-G-EPAL_Vivlio-Mathiti/
- Ζωγόπουλος, Ε. Α. (2004). *Υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία*. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
- Freund, G. (1996). *Φωτογραφία και κοινωνία* (μτφρ. Ε. Μαυροειδή). Αθήνα: Εκδόσεις Φωτογράφος.
- Gawkrödger, D. J. & Ardern-Jones, M. R. (2015). *Δερματολογία, έγχρωμο εικονογραφημένο εγχειρίδιο* (6η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.
- Gombrich, E. H. (1994). *Το χρονικό της τέχνης* (μτφρ. Λ. Κάσδαγλη). Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.
- Hedgcoe, J. (2010). *Το νέο βιβλίο του φωτογράφου. Ο απόλυτος οδηγός για την τέχνη της φωτογραφίας* (μτφρ. Ε. Κουτσοκέρα). Αθήνα: Εκδόσεις Παπασωτηρίου.

- Hombach-Klonisch, S., Klonisch, T. & Peeler, J. (2021). *Sobotta, Άτλας κλινικής ανατομικής του ανθρώπου* (μτφρ. Ν. Νηφόρος). Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.
- Honour, H. & Fleming, J. (1998). *Ιστορία της τέχνης* (μτφρ. Α. Παππάς). Αθήνα: Εκδόσεις Υποδομή.
- Ίττεν, Γ. (1998). *Τέχνη του χρώματος* (μτφρ. Ι. Ομορφοπούλου). Αθήνα: Εκδόσεις Ένωση Εκπαιδευτικών Εικαστικών Μαθημάτων.
- Καμμένου-Παπαγεωργίου, Ε., Κοτονιάς, Γ. & Σκάνδαλη, Α. (χ.χ.). *Κοσμητολογία – Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Υγείας – Πρόνοιας – Ευεξίας*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
- Καραγεωργοπούλου, Α., Παναγιωτόπουλος, Δ. Π. & Παπαθανασίου, Δ. (χ.χ.). *Τεχνολογία υλικών αισθητικής – κομμωτικής – Γ΄ ΕΠΑ.Λ., Τομέας Υγείας – Πρόνοιας – Ευεξίας*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».
- Karutz, H. & Buttler, M. von. (2015). *Πρώτες βοήθειες* (επιμ. Λ. Κουρκούτα). Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.
- Κοβάνη, Π. & Κοσμά, Π. (2025). *Εξέλιξη και καινοτομία. Ιστορική αναδρομή στην τέχνη της κομμωτικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Κοζάκου-Τσιάρα, Ο. (2000). *Εισαγωγή στην εικαστική γλώσσα*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Κολοκυθάς, Κ. (2015). *Ψηφιακά μέσα στις οπτικοακουστικές τέχνες. Ένας εισαγωγικός οδηγός [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε από: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/3489>
- Κυριακού, Κ. (2005). *Η τέχνη του μακιγιάζ: όλα τα μεγάλα και μικρά μυστικά του...* Αθήνα: Εμπειρία Εκδοτική.
- Λειβαδίτη, Ε. & Τουισούζογλου, Γ. (2020). *Ιστορία και αρχές επαγγελματικού μακιγιάζ*. Αθήνα: Εκδόσεις iWrite.
- Lippert, H. (1993). *Ανατομική: κείμενο και άτλαντας. Ελληνικοί και λατινικοί όροι* (μτφρ. Ν. Παπαδόπουλος). Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.

Μάλαμα, Α. (χ.χ.). *Ιστορία της τέχνης*. Αθήνα: Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Ανακτήθηκε στις 9 Σεπτεμβρίου 2024 από: <https://www.openbook.gr/istoria-tis-texnis/>

Μαρχαβίλας, Π. Κ. (2016). *Διαχείριση ασφαλείας και υγιεινής της εργασίας. Τεχνικές και μέθοδοι εκτίμησης της διακινδύνευσης – επικινδυνότητας στην ασφάλεια εργασίας*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλα.

Merlo, C. P. (2000). *Η ιστορία της τέχνης. Από τη ζωγραφική των σπηλαίων μέχρι τη μοντέρνα τέχνη* (μτφρ. Α. Διαλυνού). Αθήνα: Εκδόσεις Μοντέρνοι Καιροί.

Μικέλι, Μ. ντε. (1992). *Οι πρωτοπορίες της τέχνης του εικοστού αιώνα* (μτφ. Λ. Παπαματθεάκη). Αθήνα: Εκδόσεις Οδυσσέας.

Milady's. (1995). *Styling I: Κοπή & περιποίηση μαλλιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.

Milady's. (1995). *Styling II: Κοπή και περιποίηση μαλλιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.

Milady's. (1998). *Σύγχρονη κομμωτική τέχνη I. Κοσμετολογία I*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.

Milady's. (2002). *Καλλιτεχνικά χτενίσματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.

Muscolino, J. E. (2021). *Κινησιολογία. Ο ανθρώπινος σκελετός και η μυϊκή λειτουργία* (3η έκδοση). Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις Λαγός.

Neumann, D. A. (2018). *Κινησιολογία του μυοσκελετικού συστήματος. Θεμέλια της αποκατάστασης* (μτφρ.-επιμ. Η. Τσέπης), (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Συμμετρία.

Νικολαΐδου, Η. (2006). *Εισαγωγή στη Δερματολογία (Δερματολογία Κεφαλής)*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Παΐση, Μ. (2017). *Τα μυστικά της κομμωτικής τέχνης*. Λάρνακα: Εκδόσεις Πήλιο.

Πάντος, Θ. (1990). *Το χρώμα: σύλληψη, αντίληψη, αίσθηση, πρακτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Κάλβος.

Παπαϊωάννου, Γ. (2018). *Κοσμητολογία: συστατικά – παρασκευή – χρήση καλλυντικών* (6η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.

Παπαλεξανδρής, Σ. (2012). *Πρώτες Βοήθειες*. Αθήνα: ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ.

Παπασταμούλης, Κ. (2005). *Το σχέδιο και το χρώμα στη ζωγραφική*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.

Πατζίκας, Τ. (2013). *Εισαγωγή στην αισθητική επιστήμη*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Πετρίδης, Α. Π., Ευτυχίδου, Ε. Π. & Τσόχας, Κ. Α. (2012). *Πρώτες Βοήθειες*. Λευκωσία: Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδης & Broken Hill Publishers.

Πινότση, Δ. & Κωνσταντινίδης, Θ. Κ. (2015). «Εργατικά ατυχήματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα (2008-2012)», *Υγιεινή και Ασφάλεια της Εργασίας*, 63 (Ιούλιος-Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2015), σσ. 16, 21-23.

Platzer, W., Fritsch, H., Kuhnel, W., Kahle, W. & Frotscher, M. (2011). *Εγχειρίδιο περιγραφικής ανατομικής. Κινητικό σύστημα, εσωτερικά όργανα, νευρικό σύστημα & αισθητήρια όργανα* (μτφρ. Λ. Δ. Αρβανίτης). Αθήνα: Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδης.

Πρωτόπαππα, Ε. Ε. (2001). *Η αισθητική επιστήμη στη δεκαετία 2000*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Ρηγόπουλος, Δ., Στρατηγός, Α., Γρηγορίου, Σ., Κατούλης, Α. & Ράλλης, Ε. (επιμ.). (2021). *Εγχειρίδιο δερματολογίας – αφροδισιολογίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Νέον.

Σαββίδου, Α. (2014). *Μορφολογία – ιδιότητες προσώπου*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σοφία.

Sargent, W. (1987). *Το χρώμα στη φύση και στην τέχνη. Η απόλαυση και η χρήση του χρώματος* (μτφρ. Ε. Καλκάνη). Αθήνα: Εκδόσεις Κάλβος.

Σαρρή, Σ. (2019). *Η δημιουργική κομμωτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

Σαρρή, Σ. (2022). *Η διαδρομή της κόμης στον χρόνο και στον χώρο. Η ιστορία της κομμωτικής τέχνης*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Δίον.

Τερζίδης, Κ. & Τζωρτζάκης, Κ. (2004). *Διοίκηση ανθρωπίνων πόρων. Διοίκηση προσωπικού*. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.

- Τσιγώνια, Α. & Μικελάτου, Ε. (2010). *Μακιγιάζ παραστατικών τεχνών. Τεχνική προσθετικών υλικών*. Αθήνα: Εκδόσεις Δεσμός.
- Τσιρίβας, Ε., Βαρβαρέσου, Α. & Παπαγεωργίου, Σ. (2013). *Βασικές αρχές κοσμητολογίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.
- Τσιρίβας, Ε., Βαρβαρέσου, Α. & Παπαγεωργίου, Σ. (2017). *Εφαρμοσμένη κοσμητολογία, δερμοκαλλυντικά*. Αθήνα: Εκδόσεις Παρισιάνου.
- Vopel, A., Guhmann, G., Feigel, I., Friedewold, B., ter Jung, B., Strecker, A. & Wiggelinghoff, B. (2013). *Κομμωτική τέχνη, κομμώσεις, νύχια, μακιγιάζ* (επιμ. Π. Κοβάνη & Π. Κοσμά). Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.
- Wong, W. (1998). *Αρχές σχεδίασης με χρώμα. Ψηφιακή σχεδίαση*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.
- Χατζοπούλου, Σ. (2020). *Μικροδιδασκαλίες στην αισθητική και το μακιγιάζ. Διδακτική μαθημάτων ΙΕΚ*. Αθήνα: Εκδόσεις 24 Γράμματα.
- Χατζοπούλου, Στ., Καλοφύρη, Π., Βιβιλάκη, Ε. & Τσιμιτάκης, Ν. (2023). *Οδηγός Κατάρτισης ειδικότητας ΙΕΚ «Ειδικός Αισθητικής και Τέχνης Μακιγιάζ»*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης.
- Χατζοπούλου, Σ. & Καμπανού, Ε. (2020). *Διδακτική μαθημάτων ΙΕΚ. Ειδικότητα: «Τεχνικός Αισθητικής Τέχνης και Μακιγιάζ»*. Αθήνα: Εκδόσεις 24 Γράμματα.
- Χρήστου, Χ. (1992). *Η ευρωπαϊκή ζωγραφική του 17ου αιώνα. Το μπαρόκ*. Αθήνα: Εκδόσεις Βάνιας.
- Χυτήρης, Λ. Σ. (2001). *Διοίκηση ανθρώπινων πόρων*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
- Υπουργείο Υγείας – Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ). (2017). *Εγχειρίδιο πρώτων βοηθειών*. Αθήνα: ΕΚΑΒ.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Agoston, G. A. (2013). *Color Theory and its Application in Art and Design*. London: Springer.

- Alvarez-Rivera, G., Llompart, M. & Lores, M. (2018). "Preservatives in Cosmetics: Regulatory Aspects and Analytical Methods", in: *Analysis of Cosmetic Products* (2nd edition). Amsterdam: Elsevier.
- Aucoin, K. (1999). *Making Faces*. Boston: Little, Brown and Company.
- Austin, M., Crawford, R. & Armstrong, V. J. (2000). *First Aid Manual* (7th edition). London: Dorling Kindersley/ British Red Cross.
- Ayer, J. & Burrows, N. A. (2006). "Acne: More than Skin Deep", in: *Postgraduate Medical Journal*, 82(970): pp. 500-506.
- Barel, A. O., Paye, M. & Maibach, H. I. (2009). *Handbook of Cosmetic Science and Technology* (3rd edition). New York: Informa Healthcare.
- Baroni, A., Buommino, E., De Gregorio, V., Ruocco, E., Ruocco, V. & Wolf, R. (2012). "Structure and function of the epidermis related to barrier properties", in: *Clinics in Dermatology*, 30(3): pp. 257-262.
- Bennett, C. (2014). "Anatomic Body Painting: Where Visual Art Meets Science", in: *Journal of Physician Assistant Education*, 25(4): pp. 52-54.
- Bourdieu, P. (2020). "Haute Couture and Haute Culture", in: Barnard, M. (ed.). *Fashion Theory: A Reader* (2nd edition). London: Routledge. Retrieved from: <https://doi.org/10.4324/9781315099620>
- Bouvet, M. (2019). *Practical Guide to Wig Making and Wig Dressing*. Ramsbury: The Crowood Press.
- Casey, H. (2023). *Wigs, Hair and Make-Up. A backstage Guide*. London: Bloomsbury Publishing.
- Clippinger, K. S. (2007). *Dance Anatomy and Kinesiology*. Champaign: Human Kinetics.
- Corson, R., Jaen, R., Glavan, J. & Gore Norcross, B. (2019). *Stage Makeup* (11th edition). New York: Routledge.
- Csapo, E. & Wilson, P. (2020). *A social and economic history of the theatre to 300 BC* (Volume 2: *Theatre beyond Athens: Documents with Translation and Commentary*). Cambridge: Cambridge University Press.

- Dai, D. (2021). *Progressive Perspective Drawing for Theatrical Scene Design*. New York: Routledge.
- Davenport, A. (1991). *The History of Photography: An Overview*. Boston: Focal Press.
- Davis, G. & Hall, M. (2012). *The Makeup Artist Handbook: Techniques for Film, Television, Photography and Theatre*. Oxford: Focal Press.
- Debrececi, T. (2013). *Special Makeup Effects for Stage and Screen: Making and Applying Prosthetics*. New York: Taylor & Francis.
- Deitz, S. (2013). *Skin Care Practices and Clinical Protocols*. New York: Milady.
- Delamar, P. (2002). *The Complete Make-up Artist. Working in Film, Fashion, Television and Theatre*. Evanston: Northwestern University Press.
- De Ruiter, P. (2011). *The art of bodypainting*. Hague, Netherlands: Pixel Perfect Publications.
- Dooley, J. & Evans, V. (2012). *Career Paths: Beauty Salon*. Athens: Express Publishing.
- Eldridge, L. (2015). *Face Paint: The Story of Makeup*. New York: Abrams.
- EUR-Lex. (2009). *Regulation (EC) No 1223/2009 of the European Parliament and of the Council on cosmetic products*.
- Finn, G. M. (2018). "Current Perspectives on the Role of Body Painting in Medical Education", in: *Advances in Medical Education and Practice*, 25(9): pp. 701-706.
- Finn, M. (2022). *Advanced Techniques in Airbrush and Self-Tanning*. London: Pearson.
- Green, M. & Palladino, L. (2014). *Professional Hairdressing & Barbering: The Official Guide to Level 3* (7th edition). Boston: Cengage Learning Vocational.
- Habif, T. P. (2016). *Clinical Dermatology: A Color Guide to Diagnosis and Therapy* (6th edition). Philadelphia: Saunders.
- Hall, G. (2018). *Exploring English Language Teaching: Language in Action* (2nd edition). New York: Routledge.

- Hannah, S. (2023). *Beauty, Hair, Style. The New No-Rules Beauty Bible*. London: HarperCollins Publishers.
- Hernandez, G. (2017). *Classic Beauty: The History of Makeup*. Atglen: Schiffer Publishing.
- Holland, K. T. & Bojar, R. (2002). "Cosmetics: what is their influence on the skin microflora?", in: *American Journal of Clinical Dermatology*, 3(7): pp. 445-449.
- Jadesson, N. (2021). *Makeup Artist Face Charts: Practice Workbook with Face Templates for Makeup Design, Sketching, and Color Planning*. London: Catrinemell Publishing.
- Kidd, J. (2009). *Jemma Kidd Make-up Masterclass. Beauty Bible of Professional Techniques and Wearable Looks*. New York: St Martin's Press.
- Killian, A. C., Mitra, S. & Peissig, J. J. (2018). "The Role of Regional Contrast Changes and Asymmetry in Facial Attractiveness Related to Cosmetic Use", in: *Frontiers in Psychology*, 2018 (9): p. 2448.
- Kondrevich, L. (2020). *Facechart. Drawing with Makeup*. Amsterdam: Woo Publishing.
- Korichi, R., Pelle-de-Queral, D., Gazano, G. & Aubert, A. (2011). "Relation between Facial Morphology, Personality and the Functions of Facial Make-up in Women", in: *International Journal of Cosmetics Science*, 33: pp. 338-345.
- Lauren, R. (2014). *English for adults 1: Student's Book*. Nicosia: Burlington Books.
- Lauren, R. (2014). *English for adults 2: Student's Book*. Nicosia: Burlington Books.
- Lauren, R. (2014). *English for adults 3: Student's Book*. Nicosia: Burlington Books.
- Li, X., He, C., Chen, Z., Zhou, C., Gan, Y. & Jia, Y. A. (2017). "A Review of the Role of Sebum in the Mechanism of Acne Pathogenesis", in: *J Cosmet Dermatol*, 16(2): pp. 168-173.
- Lorand, R. (2000). *Aesthetic Order: A Philosophy of Order, Beauty and Art*. London: Routledge.

- Machard, A., Jomier, M., Hottelart, D. & Vié, K. (2016). "Identification of New Morphological Differences between Chinese and Caucasian Faces and Influence of BMI on these Characteristics", in: *Skin Research and Technology*, 22(2): pp. 137-147.
- Mahayudin, M. B. & Ziden, A. A. (2020). "Practice Make Perfect: The Ongoing Training in Makeup Skills using Face Chart", in: *Social Sciences, Education and Humanities*, 4: pp. 2685-5984.
- Mason, L. (2007). *Makeup: The Art of Beauty*. New York: Watson-Guipill Publications.
- Mc Lean, A. L. (ed.). (2016). *Costume, Makeup and Hair*. New Jersey: Rutgers University Press.
- Mohiuddin, A. K. (2019). "Skin care creams: formulation and use", in: *Dermatol Clin Res*, 5(1): pp. 238-271. Retrieved from: https://soapoilsandherbs.co.za/wp-content/uploads/2023/01/Skin_Care_Creams_Formulation_and_Use-1.pdf
- Murad, A. & Dover, J. S. (2008). *Non-Surgical Skin Tightening and Lifting*. Philadelphia: Saunders.
- Musgrove, J. (2003). *Make-Up, Hair and Costume for Film and Television*. New York: Routledge.
- Nguyen-Grealis, L. (2015). *Art & Makeup*. London: Laurence King Publishing.
- Nilforoushzadeh, M. A., Amirkhani, M. A., Zarrintaj, P., Salehi Moghaddam, A., Mehrabi, T., Alavi, S. & Mollapour Sisakht, M. (2018). "Skin care and rejuvenation by cosmeceutical facial mask", in: *J Cosmet Dermatol*, 17(5): pp. 693-702.
- Oxford University Press. (2020). *Oxford advanced learner's dictionary* (10th edition). Oxford: Oxford University Press.
- Pangestuti, R., Suryaningtyas, I. T., Siahaan, E. A. & Kim, S.-K. (2020). "Cosmetics and Cosmeceutical Applications of Microalgae Pigments", in: Jacob-Lopes, E., Queiroz, M. & Zepka, L. (eds.). *Pigments from Microalgae Handbook* (pp. 611-633). London: Springer.
- Rahim, M. A. (2002). "Toward a theory of managing organizational conflict", in: *International Journal of Conflict Management*, 13(3): pp. 206-235.

- Rawlings, A. V. & Leyden, J. J. (eds.). (2009). *Skin Moisturization* (2nd edition). New York: Informa Healthcare.
- Reyna, G. M. (2015). *Makeup Artist Face Charts*. California: CreateSpace Independent Publishing Platform.
- Sakamoto, K., Lochhead, R., Maibach, H. & Yamashita, Y. (2017). *Cosmetics Science and Technology: Theoretical Principles and Applications*. Amsterdam: Elsevier.
- Sherrow, V. (2023). *Encyclopedia of Hair: A Cultural History* (2nd edition). Santa Barbara: Greenwood.
- Vinther, J. (2003). *Special Effects Make-up*. London: A. & C. Black.
- Wang, W., Fu, Y., Qian, X., Jiang, Y.-G., Tian, Q. & Xue, X. (2020). "FM2u-Net: Face morphological multi-branch network for makeup-invariant face verification", in: *Proceedings of the IEEE/CVF Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR)*, pp. 5729-5739.
- Wells, L. (2021). *Photography: A Critical Introduction* (6th edition). New York: Routledge.
- Westmore, M. (2001). "Camouflage and Make-up preparations", in: *Clinics in Dermatology*, 19(4): pp. 406-412.

B | Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Γούλας, Χρ., Θεοδωρή, Ελ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Μπαμπανέλου, Δ. & Νάτσης, Π. (2022). *Πρότυπος Οδηγός Κατάρτισης*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2023). *Ανάπτυξη οριζόντιας εκπαιδευτικής μεθοδολογίας/Εκπαιδευτικός σχεδιασμός στο πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2023). *Πρότυπο Εκπαιδευτικό Εγχειρίδιο*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2023). *Πρότυπη Τράπεζα Θεμάτων*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. Τμήμα Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης. (2020). *Οδηγοί σπουδών ειδικοτήτων ΙΕΚ του Ν. 4186/2013*. Ανακτήθηκε στις 5 Μαρτίου 2026 από: <https://gsvetlly.minedu.gov.gr/sxoles-anoteris-epaggelmatikis-katartisis-s-a-e-k/odigoi-katartisis-spoudon>

Γούλας, Χ. & Λιντζέρης, Π. (2017). *Διά Βίου Μάθηση, Επαγγελματική Κατάρτιση, Απασχόληση και Οικονομία: Νέα Δεδομένα, Προτεραιότητες και Προκλήσεις*. Αθήνα: ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.

Γούλας, Χ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2021). *Πρότυπο ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ* [Εσωτερική έκδοση]. Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας.

Δημουλάς, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ. & Σπηλιώτη, Χ. (2007). *Οδηγός Ανάπτυξης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων*. Αθήνα: ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ.

ΙΝΕ/ΓΣΕΕ. (2021). *Νέα βίντεο παρουσίασης επαγγελμαμάτων* [Video]. Ανακτήθηκε από: <https://oasi.inegsee.gr/>

- Καραλής, Θ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., Νάτσης, Π. & Παπαευσταθίου, Κ. (2021). *Μεθοδολογικές προσεγγίσεις ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων και πλαισίων εκπαιδευτικών προδιαγραφών προγραμμάτων*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ. Ανακτήθηκε στις 15 Μαρτίου 2022 από: https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2021/07/Me8odologia_EP_Ebook.pdf
- Λευθεριώτου, Π. (χ.χ.). *Η Εκπαιδευτική Διεργασία στην Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων.
- Cedefop. (2014). *Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στη Ελλάδα: Συνοπτική Περιγραφή*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Cedefop. (2014). *Terminology of European Education and Training Policy: A Selection of 130 Key Terms* (2nd edition). Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Cedefop. (2018). *Skills forecast, trends and challenges to 2030*. DOI: 10.2801/4492TI-RF-18-002-EN-NISBN: 978-92-896-2712-2/18/12/2018.
- Kopnov, V. A., Shmurygina, O., Shchipanova, D., Dremina, M. A., Papaloizou, L., Orphanidou, Y. & Morevs, P. (2018). "Functional Analysis and Functional Maps of Qualifications in ECVET Context", in: *The Education and Science Journal*, 20(6), pp. 90-117. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/326242379_Functional_Analysis_and_Functional_Maps_of_Qualifications_in_ECVET_Context
- Mansfield, B. & Schmidt, H. (2001). *Linking Vocational Education and Training Standards and Employment Requirements: An International Manual*. European Training Foundation. Retrieved June, 9, 2020, from: https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/C12578310056925BC12571FE00473D6B_NOTE6UAEET.pdf
- Μπουραντάς, Δ. Κ. (2002). *Μάνατζμεντ, θεωρητικό υπόβαθρο, σύγχρονες πρακτικές*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.

Psifidou, I. (2009). "What learning outcome based curricula imply for teachers and trainers", in: *7th International Conference "Comparative Education and Teacher Training"* (June 29-July 3, 2009), vol. 7, pp. 183-188. Sofia, Bulgaria: Bureau for Educational Services.

Γ | Σχετική εθνική νομοθεσία

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (2006/962/ΕΚ). Ανακτήθηκε στις 20 Ιουλίου 2026 από: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2006/962/oj>

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύσταση του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2018 σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (2018/C 189/01). Ανακτήθηκε στις 20 Ιουλίου 2026 από: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=PL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=PL)

Νόμος υπ' αρ. 4763/2020 «Εθνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματιών (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020).

Υπ' αρ. ΦΒ7/108652/Κ3 Απόφαση Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων – Παιδείας και Θρησκευμάτων – Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας» (ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021).

Υπ' αρ. Κ5/97484 Απόφαση Υπουργών Οικονομικών – Ανάπτυξης και Επενδύσεων – Παιδείας και Θρησκευμάτων – Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – Υγείας «Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021).

Υπ' αρ. Κ1/118932/2017 Απόφαση Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης – Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων – Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Υγείας «Ρύθμιση θεμάτων επιδότησης και ασφάλισης της Μαθητείας των σπουδαστών των δημόσιων και ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ)» (ΦΕΚ 2440/Β/18-7-2017).

Υπ' αρ. Κ1/54877/2017 Απόφαση Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων «Τροποποίηση του Κανονισμού λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ)» (ΦΕΚ 1245/Β/11-4-2017).

Υπ' αρ. 5954/2014 Απόφαση Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ)» (ΦΕΚ 1807/Β/2-7-2014).

Υπ' αρ. 110998/2006 Απόφαση Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών – Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων – Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας «Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων» (ΦΕΚ 566/Β/8-5-2006).

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ

Συντακτική ομάδα

Ρένα Βαρβιτσιώτη

Ελένη Θεοδωρή

Κωνσταντίνος Μαρκίδης

Δέσποινα Μπαμπανέλου

Επιμέλεια σύνταξης

Δέσποινα Μπαμπανέλου

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο συντάχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης με τίτλο «Διαμόρφωση οδηγών κατάρτισης και εκπαιδευτικών εγχειριδίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (IEK)» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5069281 μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο-Ε.Κ.Τ.).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

